Un món feliç

Aldous Huxley

labutxaca

Aldous Huxley

Un món feliç

Traducció de Ramon Folch i Camarasa

Proa
Barcelona

Títol original: *Brave New World*
© Mrs. Laura Huxley. Chatto & Windus Ltd. Londres, 1932

La primera edició catalana d'aquesta obra
va ser publicada a l'Editorial Hogar de Libro l'any 1989.

La primera edició a Proa va publicar-se l'any 1996

Primera edició en aquest segell: novembre del 2010
Dissetena impressió: juny del 2024
© de la traducció: Hereus de Ramon Folch i Camarasa
© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.,
Iabutxaca

Fotocomposició: Víctor Igual, s.l.
DIPÒSIT LEGAL: B. 34.536-2011
ISBN: 978-84-9930-220-1

El paper d'aquest llibre prové de boscos gestionats
de manera sostenible i de fonts controlades.

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat
millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts
culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.
En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema
viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar
suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè
puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos)
si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu
contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com
o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Capítol I

Un edifici quadrat, gris, de trenta-quatre pisos, només. Damunt la porta principal, les paraules «Centre d'Incubació i Condicionament de Londres Central», i, en un escut, la divisa de l'Estat Mundial: «Comunitat, Identitat, Estabilitat».

L'enorme sala de la planta baixa estava orientada de cara al nord. Freda, tot i l'estiu que regnava a l'exterior i la calor tropical de la sala, una claror feble, crua, entrava per les finestres cercant àvidament alguna figura amortallada, alguna pàl·lida forma d'acadèmica pell de gallina; però només trobava el vidre, el níquel i la porcellana brillant d'un laboratori. La hivernada responia a la hivernada. Les bates dels que hi treballaven eren blanques, i els guants que portaven, de goma clara, color de cadàver. La claror era gelada, morta, fantasmagòrica. Només dels tambors grocs dels microscopis n'arrencava una mica de substància rica i vivent, escorrent-se pels tubs polits com mantega, i formant així una llarga successió de reflexos lluminosos, seguint la perspectiva de les taules de treball.

–I això –va dir el Director, obrint la porta– és la Sala de Fertilització.

Acotats sobre els seus instruments, tres-cents Fertilitzadors estaven submergits, quan el Director d'Incubació i Condicionament entrà a la sala, en el silenci a penes alenant, el botzineig distret o la xiuladissa entotsolada del qui està absort, concentrat. Un grup d'estudiants novells, molt joves, barbamecs i rosats, seguia nerviosament, gairebé abjectament, el Director, pràcticament estalonant-lo. Cadascú portava un bloc de notes

en el qual escrivia uns gargots, afanyosament, cada vegada que el gran home obria els llavis. Directament, de la font de la ciència personificada. Era un gran privilegi. El DIC, de Londres Central, acompanyava els nous alumnes personalment en la visita als diversos departaments.

–Només per donar-los una idea general –els explicava.

Perquè, és clar, una idea general o altra havien de tenir si havien de treballar d'una manera intel·ligent; però, no gaire, naturalment, si havien de ser membres bons i feliços de la societat. Perquè els detalls, com tothom sap, fan la virtut i la felicitat; les generalitats són uns mals intel·lectualment necessaris. No són els filòsofs sinó els fusters de marqueteria i els col·leccionistes de segells els que componen la columna vertebral de la societat.

–Demà –afegia, somrient-los amenaçadorament– hauran de posar-se a treballar seriosament i no tindran temps per a les generalitats. Mentrestant...

Mentrestant, allò era un privilegi. Directament, de llavis de la ciència personificada al carnet de notes. Els minyons gargotejaven com folls.

Alt i prim, però dret com un fus, el Director avançà per la sala. Tenia el mentó punxegut i les dents grosses i sortides, cobertes amb prou feines, quan no parlava, pels llavis plens de línies ondulants. Vell, jove? Trenta anys? Cinquanta? Feia de mal dir. Però la qüestió ni es plantejava; en aquell any d'estabilitat, el 632 dF, a ningú no se li acudia de preguntar una cosa així.

–Començaré pel començament –va dir el DIC.

I els estudiants més zelosos van anotar la seva intenció en el bloc: «Comença pel començament».

–Això –i féu un gest amb la mà, assenyalant el seu voltant–, són les incubadores. Obrint una porta aïlladora els mostrà una renglera de prestatges plens de tubs d'assaig numerats. La pro-

visió setmanal d'òvuls –explicà–. Conservats a la temperatura de la sang; en canvi, els gàmetes masculins –i obrí una altra porta– han de conservar-se a trenta-cinc graus en lloc de trenta-set. La temperatura de la sang esterilitza.

Els marrans abrigats amb termogen no engendren anyells.

Recolzant-se a les incubadores, i mentre els llapis corrien il·legiblement per les pàgines del blocs, el DIC oferí als estudiants una breu descripció del modern procés de fertilització; de primer parlà, naturalment, de l'aspecte quirúrgic, «l'operació soferta voluntàriament per al bé de la Societat, a part del fet que comporta un premi que equival a sis mesos de sou»; seguí amb una explicació de la tècnica necessària per conservar viu l'ovari extirpat, de manera que continuï treballant; passà a considerar la temperatura, viscositat i salinitat òptimes; es referí al líquid en el qual es conservaven els òvuls despresos i madurats, i, acompanyant els alumnes a les taules de treball, els ensenyà com es treia aquell líquid dels tubs d'assaig; com es vessava, de gota en gota, sobre unes plaques de microscopi adequadament escalfades; com els òvuls que contenia eren inspeccionats per si tenien alguna anormalitat, comptats i traslladats a un receptacle porós; com (i els portà a veure l'operació) aquest receptacle era submergit en un brou calent en el qual nedaven lliurement els espermatozous, en una concentració mínima de cent mil per centímetre cúbic, remarcà; com, al cap de deu minuts, el receptacle era retirat del líquid i es tornava a examinar el contingut; com, si alguns òvuls no havien quedat fecundats, tornaven a immergir-lo, i, si calia, una altra vegada encara; com els òvuls fertilitzats tornaven a les incubadores on els Alfes i els Betes romanien fins que eren embotellats definitivament, mentre que els Gammes, Deltes i Èpsilons n'eren retirats, al cap de només trenta-sis hores, per ser sotmesos al mètode de Bokanovski.

–El mètode de Bokanovski –repetí el Director.

I els estudiants subratllaren les paraules als seus blocs.

Un òvul, un embrió, un adult: la normalitat. Però un ou bokanovskificat rebrota, prolifera, es divideix. Produeix de vuit a noranta-sis brots, i cada brot es convertirà en un embrió perfectament construït, i cada embrió en un adult. Es produïa, doncs, noranta-sis éssers humans on abans només se'n produïa un. Progrés.

–Essencialment–va concloure el DIC–, la bokanovskificació consisteix en una sèrie de deteniments del desenvolupament. Deturem el creixement normal, i, paradoxalment, l'òvul reacciona rebrotant.

«Reacciona rebrotant». Els llapis s'afanyaven.

El Director assenyalà cap a un costat. Damunt una cinta sens fi que es movia lentament, un portatubs ple entrava a la gran caixa metàl·lica, mentre un altre portatubs en sortia. La màquina zumzejava feblement. El director explicà que cada portatubs trigava vuit minuts a travessar la caixa. Vuit minuts de raigs X era el màxim que els òvuls podien suportar. Uns quants morien; de la resta, els menys susceptibles es dividien en dos; la majoria treien quatre brots; alguns, vuit; tots eren retornats a les incubadores, on els nous brots començaven a créixer; després, al cap de dos dies, eren sotmesos a una temperatura glacial, sobtadament, i hom en deturava el creixement. Dos, quatre, vuit, els brots, al seu torn, rebrotaven; després, hom els negava amb alcohol, fins a gairebé matar-los; com a conseqüència d'això, tornaven a brotar, i un cop havien rebrotat –brots de brots– els deixaven desenvolupar-se ja normalment, perquè un altre deteniment en la creixença gairebé sempre era fatal. A aquelles altures, l'òvul original ja havia produït de vuit a noranta-sis embrions, una superació notable de la naturalesa, cal reconèixer-ho. Bessons idèntics, però no en miserables parelles o en

grups de tres, com als antics temps vivípars, quan un òvul, per atzar, es dividia espontàniament; sinó que s'obtenien bessons a dotzenes, a vintenes...

–A vintenes –repetí el Director, i obrí els braços, com si repartís dons generosos–. A vintenes.

Però un dels estudiants va fer la ximpleria de preguntar quin avantatge hi havia, en això.

–Pobre noi! –El Director es girà, vivament, cap a ell–. No ho entén? No ho veu? –Alçà una mà, amb expressió solemne–. El mètode de Bokanovski és un dels millors instruments de l'estabilitat social.

«Millor instrument d'estabilitat social».

Homes i dones estandarditzats. En fornades uniformes. Tot el personal d'una petita fàbrica, producte d'un sol òvul bokanovskificat.

–Noranta-sis bessons idèntics treballant en noranta-sis màquines idèntiques! –La veu del Director tremolava gairebé d'entusiasme–. Sabem el que en fem. Per primera vegada en la història. –Cità la divisa planetària–: «Comunitat, identitat, estabilitat». Grans paraules. Si podíem bokanovskificar indefinidament, el problema estaria resolt.

Resolt amb Gammes estandarditzades, Deltes idèntics, Èpsilons uniformes. Milions de bessons iguals. El principi de la producció en massa aplicat, a l'últim, a la biologia.

–Però, per desgràcia –digué el Director, movent el cap–, *no podem* bokanovskificar indefinidament.

Noranta-sis semblava el límit; setanta-dos ja era un bon terme mitjà. Partint d'un sol ovari i amb gàmetes del mateix mascle, manufacturar tantes fornades de bessons idèntics com fos possible: heus ací el màxim que podien fer. I fins i tot això era difícil.

–Perquè en la naturalesa cal que passin trenta anys perquè

dos-cents òvuls madurin. I a nosaltres ens cal estabilitzar la població en aquest moment, ara mateix. Què en trauríem, d'anar posant al món bessons de gota en gota, al llarg d'un quart de segle?

Certament, no en traurien res. Sort que la tècnica de Podsnap havia accelerat immensament el procés de maduració. Ara poden obtenir un mínim de cent cinquanta òvuls madurs de dos anys. Fertilitzant i bokanovskificant aquests cents-cinquanta òvuls –o, dient-ho d'una altra manera, multiplicant-los per setanta-dos–, s'obtenia una mitjana de prop d'onze mil germans i germanes en cent cinquanta fornades de bessons idèntics, que es portaven com a màxim una diferència de dos anys.

–I, en casos excepcionals, podem obtenir d'un sol ovari més de quinze mil individus adults.

Fent un senyal a un minyó ros i de pell rosada que passava en aquell moment, el Director el cridà:

–Mr. Foster.

El minyó cara-rosat s'atansà.

–Podria dir-nos el rècord d'un sol ovari, Mr. Foster?

–Setze mil dotze, en aquest Centre –contestà Mr. Foster sense vacil·lar. Parlava de pressa, tenia uns ulls blaus plens de vivacitat, i era evident que li agradava de citar xifres–. Setze mil dotze; en cent vuitanta-nou fornades de bessons idèntics. Ara, que en alguns centres tropicals han obtingut xifres més altes –afegí, parlant com una metralladora–. Singapur n'ha produït, sovint, més de setze mil cinc-cents, i Mombasa ha assolit el rècord de disset mil. És clar que ells tenen molts avantatges. Cal veure com respon a la pituïtària un ovari de negra! És una cosa astoradora, quan hom està acostumat a treballar amb material europeu. Tot i això –afegí, rient (però la claror del combat brillà als seus ulls, i l'alçament del seu mentó era reptador)–, tot i això, encara tenim esperances de batre'ls, si podem. Actual-

ment, estic treballant amb un ovari Delta-Menys meravellós. Només té divuit mesos de vellesa. I ja porta més de dos mil setcents infants decantats o en embrió. I segueix fort. Encara els passarem la mà per la cara.

–Aquest esperit m'agrada –exclamà el Director, i donà un copet a l'espatlla de Mr. Foster–. Vingui amb nosaltres i atorgui a aquests minyons el benefici dels seus coneixements d'expert.

Mr. Foster somrigué, modestament.

–De bona gana.

I van seguir la visita.

A la sala d'Embotellament regnava una remor harmoniosa i una activitat ordenada. Trossos de peritoneu de truja fresc, tallats a mida, pujaven en petits ascensors del Magatzem d'Òrgans del soterrani. Zum...! i després... clic!: els petits ascensors s'obrien de bat a bat; l'embotellador només havia d'allargar una mà, agafar el tros de peritoneu, ficar-lo dins el flascó, allisar-lo, i abans que el flascó així folrat tingués temps de passar fora de l'abast de la mà, a la cinta sense fi, zum!, clic!, i un altre tros de peritoneu arribava de les profunditats, a punt de ser ficat dins una altra ampolla, la següent d'aquella lenta i inacabable processó de la cinta sense fi.

Després dels embotelladors hi havia els matriculadors. La processó avançava; un per un, els òvuls passaven dels tubs d'assaig als envasos més grans; es feia ràpidament un tall al folre del peritoneu i hi encastava la mòrula, omplia el flascó amb la solució salina... i ja l'ampolla havia passat i arribava a mans dels etiquetadors. Herència, data de fecundació, Grup Bokanovski al qual pertanyia, etc., tots aquests detalls passaven del tub d'assaig a l'ampolla. La processó –ja no anònima, sinó amb els seus noms, la seva identitat– seguia avançant lentament, passava lentament per una obertura del mur i entrava lentament a la Sala de Predestinació Social.

–Vuitanta-vuit metres cúbics de fitxes –va dir Mr. Foster, amb orgull, quan van entrar-hi.

–Que contenen tota la informació d'interès –afegí el Director.

–Posades al dia cada matí.

–I coordinades cada tarda.

–Que serveixen de base per als càlculs.

–Tants individus, de tal o tal qualitat –va dir mister Foster.

–Distribuïts en tals i tals quantitats.

–La mitjana màxima de decantació en qualsevol moment.

–De manera que es pugui compensar, ràpidament, qualsevol pèrdua imprevista.

–Ràpidament –repetí Mr. Foster–. Si sabien les hores extra que vaig haver de treballar després del darrer terratrèmol japonès!

Va riure de bona gana i bellugà el cap.

–Els predestinadors envien les seves xifres als Fertilitzadors.

–Els quals els faciliten els embrions que demanen.

–I els flascons passen per ací, per a ser predestinats amb detall.

–I després baixen al Magatzem d'Embrions.

–Que és on ara anirem nosaltres.

I obrint una porta, Mr. Foster encapçalà la marxa, escala avall, cap al soterrani.

La temperatura seguia essent tropical. Van entrar en una mitja claror que s'anava enfosquint. Dues portes i un corredor estret amb dos revolts asseguraven el soterrani contra tota possible infiltració de llum.

–Els embrions són com la pel·lícula fotogràfica –va dir Mr. Foster, tot empenyent la segona porta–. Només resisteixen la llum vermella.

I, en efecte, la tenebra en la qual els estudiants ara el seguien era vermellosa, com la que hom veu a través de les parpelles clo-

ses, en una tarda d'estiu. Els flancs sobresortints de rengleres i rengleres de prestatges sobre prestatges de flascons brillaven com carboncles innombrables, i entre els carboncles es movien els espectres vermells d'homes i dones d'ulls purpuris amb tots els símptomes del lupus. El zumbeig de la maquinària estremia suaument els aires.

–Doni'ls unes quantes xifres, Mr. Foster –va dir el Director, que estava cansat d'enraonar.

A Mr. Foster l'encisà l'ocasió de lluir-se donant-los unes quantes xifres.

Dos-cents vint metres de llargada, dos-cents d'amplada i deu d'altura. Assenyalà cap enlaire. Com gallines bevent, els estudiants van alçar els ulls cap al sostre altíssim.

Tres galeries de prestatges: a nivell de terra, primera galeria i segona galeria.

La teranyina d'acer de les galeries es perdia al lluny en la penombra. Prop d'ells, tres fantasmes vermells s'afanyaven a descarregar garrafes d'una escala mòbil.

L'ascensor de la Sala de Predestinació Social.

Cada ampolla podia ser col·locada en un dels quinze prestatges, i cada prestatge, encara que a primera vista no es veia, era un tren que corria a tres-cents trenta-tres mil·límetres per hora. Dos-cents seixanta-set dies, a vuit metres al dia. Dos mil cent trenta-sis metres en total. Una volta al soterrani a nivell de terra, una altra volta a la primera galeria, mitja volta a la segona, i, al matí del dia que feia dos-cents seixanta-set, llum de dia a la Sala de Decantació: l'anomenada existència independent.

–Però, en l'interval –acabà Mr. Foster– els fem una pila de coses. Ja ho crec: una colla.

I va riure, amb expressió triomfant.

–M'agrada, aquest esperit –repetí el Director–. Fem una volta. Expliqui'ls-ho tot, Mr. Foster.

Mr. Foster els ho explicà tot.

Els parlà dels embrions que creixien al seu jaç de peritoneu. Els va fer tastar l'alimentós succedani de sang amb el qual els nodrien. Explicà per què calia estimular-los amb placentina i tiroxina. Els parlà de l'extracte de *corpus luteum*. Els ensenyà les xeringues a través de les quals, cada dotze metres, des del zero fins al dos-cents quaranta, els era injectat automàticament. Parlà de les dosis gradualment creixents de pituïtària administrades durant els darrers noranta-sis metres de la seva cursa. Va descriure la circulació maternal artificial aplicada a cada flascó en el metre 112, els ensenyà el dipòsit de succedani de sang, la bomba centrífuga que mantenia el líquid en moviment per la placenta i el feia passar pel pulmó sintètic i el filtre de productes de deixalla. Es referí a l'empipadora tendència de l'embrió a l'anèmia, i a les dosis massives d'extractes d'estómac de porc i de fetge de poltre fetal que, per tant, calia administrar-los.

Els ensenyà el senzill mecanisme per mitjà del qual, durant els darrers dos metres de cada vuit, tots els embrions eren sacsejats per tal que es familiaritzessin amb el moviment. Al·ludí a la gravetat de l'anomenat «trauma de decantament», i esmentà les precaucions que es prenien per minimitzar aquell perillós xoc mitjançant l'adequat entrenament de l'embrió. Els parlà de les proves de sexe que es feien pels volts del metre dos-cents. Explicà el sistema d'etiquetatge: una T per als mascles, un cercle per a les femelles i per als que estaven destinats a ser hermafrodites un interrogant, negre sobre fons blanc.

–Perquè, naturalment –digué Mr. Foster–, en la gran majoria de casos, la fertilitat només és una molèstia. Per als nostres fins, en tindríem prou amb un ovari fèrtil de cada setze mil. Però volem poder escollir. A més, cal deixar un bon marge de seguretat, per això deixem que un trenta per cent d'embrions femella es desenvolupin normalment. Als altres els adminis-

trem una dosi d'hormones sexuals masculines cada vint-i-quatre metres durant el que els resta de cursa. Resultat: són decantats com a hermafrodites, normals estructuralment (encara que, va haver d'admetre-ho, tenien una lleugera tendència a criar barba), però estèrils. De tota garantia. La qual cosa –continuà Mr. Foster– ja ens porta del regne de la simple imitació servil de la naturalesa al món, molt més interessant, de la invenció humana.

Es fregà les mans. Perquè, naturalment, no s'acontentaven pas d'incubar embrions; això podia fer-ho qualsevol vaca.

–També predestinem i condicionem. Decantem els nostres infants com a éssers humans socialitzats, com a Alfes o Èpsilons, com a futurs escuraclavegueres o futurs... –Va estar a punt de dir «Futurs Interventors Mundials», però, es va corregir i va dir–: futurs Directors d'Incubadores.

El DIC acceptà el compliment amb un somriure.

Passaven pel metre tres-cents vint del prestatge onze. Un jove mecànic Beta-Menys treballava amb un tornavís i una clau anglesa a la bomba de succedani de sang d'un flascó que passava. El soroll del motor elèctric s'anava fent més greu a mesura que l'home cargolava. Més i més baix... Un darrer toc, una mirada al comptador de revolucions, i llestos. El mecànic es traslladà dues passes enllà i començà el mateix procés amb la bomba que seguia.

–Està reduint el nombre de revolucions per minut –explicà Mr. Foster–. El succedani passa més a poc a poc; per tant, travessa el pulmó menys sovint i aporta menys oxigen a l'embrió. No hi ha res com l'escassetat d'oxigen per mantenir un embrió per sota del nivell normal.

I tornà a fregar-se les mans.

–Però, i per què volen mantenir un embrió per sota del nivell normal? –preguntà un estudiant ingenu.

–Ase! –va dir el Director, trencant un llarg silenci–. No se li ha acudit de pensar que un embrió Èpsilon cal que tingui un «ambient» Èpsilon i una herència també Èpsilon?

Evidentment, no se li havia acudit. El minyó es mostrà aclaparat de confusió.

–Com més baixa és la casta –va dir Mr. Foster–, menys oxigen cal administrar. El primer òrgan afectat és el cervell. Després, l'esquelet. Al setanta per cent d'oxigen s'obté nans. A menys de setanta, monstres sense ulls. Completament inútils –acabà.

En canvi (i la seva veu esdevingué confidencial i apassionada), si podien descobrir una tècnica per abreujar el període de maduració, quin triomf, quin benefici per a la Societat!

–Pensin en el cavall, per exemple.

Tots van pensar en el cavall.

Madur a sis anys; l'elefant, als deu. En canvi l'home, a tretze anys encara no és sexualment madur, i no acaba de fer la creixença fins als vint. És clar que la intel·ligència humana superior era fruit d'aquest desenvolupament retardat.

–Però, en els Èpsilons –digué Mr. Foster, molt justament–, no necessitem intel·ligència humana.

No en necessitaven i no n'obtenien. Però, encara que el cervell de l'Èpsilon era madur a deu anys, el cos de l'Èpsilon no era adequat per al treball fins als divuit. Llargs anys d'immaduresa supèrflua i malaguanyada. Ah, si el desenvolupament podia accelerar-se fins a fer-lo tan ràpid, per exemple, com el d'una vaca! Quin enorme estalvi per a la Comunitat!

–Enorme! –van murmurar els estudiants.

L'entusiasme de Mr. Foster era encomanadís.

Mr. Foster, ara, es mostrà més tècnic; parlà de la coordinació endocrina anormal que feia que els homes creixessin tan lentament, i atribuí aquest fet a una mutació germinal. Es

podien contrarestar els efectes d'aquesta mutació germinal? Era possible, amb una tècnica adequada, tornar l'embrió d'Èpsilon a la normalitat dels gossos i les vaques? Heus ací el problema. I estava ben lluny de ser resolt.

Pilkington, a Mombasa, havia produït individus que eren sexualment madurs a quatre anys i havien fet tota la creixença als sis i mig. Un triomf científic. Però socialment inútil. Els homes i les dones de sis anys eren massa estúpids fins i tot per fer la feina dels Èpsilons. I el procés era de la mena del «tot o res»; o no obtenies cap modificació, o la modificació era en tots els aspectes. Encara estaven intentant de trobar el compromís entre adults de vint anys i adults de sis. Fins aleshores, sense èxit. Mr. Foster sospirà i bellugà el cap.

El passeig per la penombra vermellosa els havia portat a la vora del metre cent setanta del prestatge nou. A partir d'aquell punt, el prestatge número nou quedava tancat i els flascons feien la resta del seu viatge passant per una mena de túnel, interromput de tant en tant per obertures de dos o tres metres d'amplada.

–Condicionament per a l'escalfor i la calor –va dir Mr. Foster.

Túnels calents alternaven amb túnels freds. La fredor s'aliava a la incomoditat en forma de raigs X poderosos. Quan eren decantats, els embrions ja havien adquirit una forta repugnància contra el fred. Eren futurs obrers destinats a emigrar als tròpics, a ser miners i teixidors de seda a l'acetat i metal·lúrgics. Més endavant, es faria que la seva ment recolzés el judici del seu cos.

–Els condicionem de manera que tendeixin a la calor –va concloure Mr. Foster–. Els nostres col·legues de dalt els ensenyaran a estimar-la.

–I aquest –intervingué el Director– és el secret de la felicitat

i la virtut: que tothom estimi allò que *ha* de fer. Tot el condicionament tendeix a això: a fer que la gent estimi el seu indefugible destí social.

En una obertura entre dos túnels, una infermera estava injectant alguna cosa amb una xeringa llarga i fina en el contingut gelatinós d'un flascó que passava. Els estudiants i els seus guies es van deturar a observar-la uns moments, en silenci.

–Molt bé, Lenina –va dir Mr. Foster, quan, a l'últim, la noia retirà la xeringa i s'incorporà.

La infermera es girà sobresaltada. Tot i el lupus aparent i els ulls vermells, es veia ben clar que era una noia excepcionalment bonica.

–Henry!

El somriure de la infermera brillà en direcció a Mr. Foster: una renglera de dents de coral.

–Encisadora, encisadora –murmurà el Director, i, donant dos o tres copets a la noia, amb la mà plana, va rebre a canvi un somriure deferent.

–Què els dóna? –preguntà Mr. Foster, adoptant un to estrictament professional.

–Oh, el de sempre: la tifoidea i la malatia de la son.

–Els treballadors dels tròpics comencen a ser inoculats en el metre cent cinquanta –explicà Mr. Foster als estudiants–. Els embrions encara tenen ganyes. Immunitzem el peix contra les malalties del futur home. –Després, girant-se cap a Lenina, va dir–: A les cinc menys deu al terrat aquesta tarda; com de costum.

–Encisadora –va dir el Director, altra vegada.

I, amb un copet final, afectuós, s'allunyà, juntament amb la resta.

Al prestatge número deu, rengleres de treballadors de les indústries químiques de la propera generació eren condicio-

nats de manera que toleressin el plom, la sosa càustica, l'asfalt, el clor. El primer d'una fornada de dos-cents cinquanta mecànics de coets aeris passava en aquell moment pel metre mil cent del prestatge número tres. Un mecanisme especial mantenia el flascó en un constant i agitat moviment de rotació.

–Per millorar el seu sentit de l'equilibri –explicà Mr. Foster–. Fer reparacions en un coet a mig aire és una tasca molt pesada, sobretot quan han de treballar a la banda de fora. Els tallem la circulació quan estan drets, de manera que gairebé s'asfixien, i doblem la quantitat de succedani quan estan cap per avall. Així s'avesen a associar l'estar cap per avall amb el benestar; en realitat, acaben que només són feliços en aquesta posició.

–I ara seguí Mr. Foster–, m'agradaria ensenyar-los alguns condicionaments interessants destinats a intel·lectuals Alfa-Més. En tenim una bona fornada al prestatge número cinc. A la primera galeria –cridà dos minyons que es disposaven a baixar a la planta–. Es troben pels volts del metre nou-cents –explicà–. No és possible portar a terme cap mena de condicionament intel·lectual eficaç fins que els fetus han perdut la cua. Segueixin-me.

Però el Director havia consultat el rellotge.

–Les tres menys deu –va dir–. No tenim temps per veure els embrions intel·lectuals. Hem de pujar a les guarderies abans que els infants hagin acabat la migdiada.

Mr. Foster es mostrà decebut.

–Almenys una ullada a la Sala de Decantació –demanà.

–D'acord. –El Director va somriure amb indulgència–. Però només una ullada.

Capítol II

Mr. Foster es quedà a la Sala de Decantació. El DIC i els seus alumnes van entrar a l'ascensor més proper i van pujar a la cinquena planta.

«Guarderies infantils. Sales de Condicionament Neopavlovià», anunciava el rètol.

El Director obrí la porta. Es trobaven en una cambra espaiosa, nua, i solellosa. Tota la paret del sud era un ample finestral. Mitja dotzena d'infermeres amb pantalons i jaquetes d'uniforme, de lli de viscosa blanc, els cabells recollits asèpticament sota els gorrets blancs, es dedicaven a posar uns gerros amb roses en renglera, d'una banda a l'altra de la sala. Uns gerros grossos, atapeïts de flors. Milers de pètals sedosos, com galtes d'innombrables querubins, però de querubins no exclusivament rosats i aris, sinó també lluminosament xinesos, mexicans, apoplèctics els uns de massa bufar les celestials trompetes, pàl·lids els altres com la mort, amb la pal·lidesa pòstuma del marbre.

Quan el DIC entrà, les infermeres van adoptar una posició rígida, d'atenció.

–Col·loquin els llibres –ordenà secament el Director.

En silenci, les infermeres obeïren l'ordre. Entre gerro i gerro de flors, els llibres van ser degudament disposats: una renglera de llibres infantils oberts invitadorament per una pàgina ben acolorida, amb la imatge d'alguna fera, peix o ocell.

–I ara, portin els infants.

Les infermeres s'apressaren a sortir de la sala, i van tornar al

cap d'un o dos minuts. Cada una empenyia una mena de carret de te, de quatre prestatges, en cadascun dels quals hi havia una criatura d'uns vuit mesos, totes exactament iguals (evidentment, un Grup de Bokanovski) i totes (ja que eren de casta Delta) vestides de caqui.

–Posin-los a terra.

Els infants van ser posats a terra:

–I ara situïn-los de manera que vegin els gerros i els llibres.

Immediatament, els infants emmudiren i després començaren a arrossegar-se, fent el gat, cap a aquelles masses de colors virolats, aquelles formes tan alegres i brillants que apareixien a les pàgines blanques. Quan s'hi atansaven, el sol s'apagà, eclipsant-se momentàniament darrere un núvol. Les roses van flamejar amb una mena de sobtada passió interior; semblà com si una nova i profunda significació sorgís de les pàgines dels llibres. Dels rengles d'infants que gatejaven brollaren xiscles d'excitació i confusos crits de plaer.

El Director es fregà les mans.

–Excel·lent! –va dir–. Ni fet expressament.

Els infants més ràpids ja havien arribat a la seva meta. Les manetes rosades s'allargaven, insegures, tocant, grapejant, esfullant les roses transfigurades, arrugant les pàgines il·luminades dels llibres.

El Director esperà fins que tots els infants van estar alegrement aqueferats. Aleshores va dir:

–I ara, fixin-s'hi bé.

I, alçant una mà, féu un senyal.

La infermera en cap, que estava dreta davant un quadre d'interruptors, a l'altre extrem de la sala, abaixà una palanqueta.

Es produí una explosió violenta. Cada vegada més estrident, una aguda sirena començà a xisclar. Uns timbres d'alarma es dispararen com folls.

Els infants se sobresaltaren, xisclant, amb les cares convulses pel terror.

–I ara –digué el Director, cridant, perquè l'escàndol era eixordador–, ara arrodonirem la lliçó amb un petit xoc elèctric.

Tornà a alçar la mà i la infermera en cap mogué una altra palanca. Els xiscles dels infants van canviar sobtadament de to. En els crits que ara feien hi havia quelcom de desesperat, de foll gairebé, tan espasmòdics eren. Els cossets es retorçaven i es posaven rígids; els membres s'agitaven, com moguts per cordills invisibles.

–Podem electrificar tota aquella zona del trespol, si volem –braolà el Director, per tota explicació–. Però ja n'hi ha prou.

I féu un altre senyal a la infermera.

Les explosions cessaren, els timbres emmudiren, i el xiscle de la sirena va anar morint gradualment fins a quedar en silenci. Els cossets retorçats i rígids es relaxaren, i el que havia estat un sanglotar i xisclar d'infants folls tornà a ser el plor normal del terror ordinari.

–Tornin a oferir-los les flors i els llibres, ara.

Les infermeres obeïren; però, en veure atansar-se les roses, a la vista, només, d'aquelles imatges de colors virolats de gatets, galls i ovelles, els infants recularen, horroritzats, i el volum dels seus plors augmentà immediatament.

–Observin –va dir el Director, triomfalment–, observin.

Llibres i sorolls estridents, flors i xocs elèctrics... En la ment d'aquells infants, aquestes coses es trobaven ja extremament aparellades, i al cap de dues-centes repeticions de la mateixa lliçó, o una altra de semblant, es trobarien unides indissolublement. Allò que l'home havia ajuntat, la naturalesa no podria disgregar-ho.

–Creixeran amb allò que els psicòlegs en deien un «odi instintiu» contra els llibres i les flors. Reflexos inalterablement con-

dicionats. Tota la vida estaran fora de perill, quant als llibres i la botànica. –El Director es girà cap a les infermeres–. Ja els poden tornar al seu lloc.

Plorant encara, els infants vestits de caqui van ser carregats als carrets i retirats de la sala, deixant darrere seu una olor de llet agra i un silenci certament agradable.

Un dels estudiants alçà una mà; tot i que comprenia perfectament que no es pot consentir que els membres d'una casta inferior perdin el temps de la Comunitat llegint llibres, i que sempre hi havia el risc que llegissin alguna cosa que pogués descondicionar algun dels seus reflexos, no acabava d'entendre allò de les flors. Per què calia prendre's la molèstia de fer psicològicament impossible per als Deltes l'afició a les flors?

Pacientment, el DIC s'explicà. Si es feia xisclar els infants a la vista d'una rosa era obeint una alta política econòmica. No gaire temps enrere (cosa d'un segle abans, aproximadament), els Gammes, els Deltes i fins i tot els Èpsilons eren condicionats de manera que els agradessin les flors; les flors en particular, i la naturalesa en general. La idea era induir-los a anar-se'n a fora sempre que poguessin i obligar-los així a consumir transport.

–I va resultar que no consumien transport? –preguntà l'estudiant.

–Molt, en consumien –contestà el DIC–. Però res més.

Les prímules i els paisatges, remarcà, tenen un gran defecte: són de franc. L'amor a la naturalesa no dóna feina a les fàbriques. Van decidir, per tant, abolir l'amor a la naturalesa, almenys entre les castes baixes; abolir l'amor a la naturalesa, però *no* la tendència a consumir transport. Perquè, naturalment, era essencial que continuessin sovint fent sortides a fora, encara que odiessin la naturalesa. El problema era trobar una raó per a consumir transport econòmicament més sòlida que la simple afició a les prímules i als paisatges. I la van trobar.

–Ara condicionem les masses de manera que odiïn la naturalesa –acabà el Director–. Però, simultàniament, les condicionem de manera que adorin els esports rurals. Al mateix temps, fem el possible perquè tots els esports rurals comportin l'ús d'aparells complicats. Així, a més de transport, consumeixen articles manufacturats. Per això aquests xocs elèctrics.

–Ja ho entenc –va dir l'estudiant.

I quedà mut d'admiració.

Seguí un silenci; després, escurant-se la gargamella, el Director començà:

–Temps era temps, quan Nostre Ford vivia encara a la terra, hi havia un nen que es deia Reuben Rabinovick. Reuben era fill de pares de parla polonesa. –El Director es va interrompre–. Suposo que saben què és el polonès, oi?

–Una llengua morta.

–Com el francès i l'alemany –afegí un altre estudiant, exhibint oficiosament la seva ciència.

–I «pares»? –preguntà el DIC.

Es produí un silenci incòmode. Alguns minyons envermelliren. Encara no havien après a fer la distinció, significativa però sovint molt subtil, entre obscenitat i ciència pura. Un dels minyons, a l'últim, va tenir prou coratge per a alçar una mà.

–Els éssers humans, abans, eren... –vacil·là, i envermellí fortament–. Bé, eren vivípars.

–Molt bé –assentí el Director, en to d'aprovació.

–I quan les criatures eren decantades...

–Naixien –li corregí el Director.

–Bé, doncs, aleshores... aquests eren els pares; vull dir, no les criatures, és clar, sinó els altres.

El pobre noi estava aclaparat de confusió.

–En resum –puntualitzà el Director–, els pares eren el pare i la mare. –Aquella obscenitat que era ciència pura va caure

estrepitosament entre el silenci dels nois, que defugien les mirades–. I la mare –repetí el Director, amb veu molt alta. I, estintolant-se al respatller de la seva cadira, digué, greument–: Són fets desagradables, ja ho sé. Però la majoria dels fets històrics són desagradables.

De seguida tornà a la història del petit Reuben, a la cambra del qual, una nit, per descuit, el seu pare i la seva mare (horror, horror!) es van deixar la ràdio engegada.

(«Perquè han de recordar que en aquella època de grollera reproducció vivípara, les criatures vivien amb els seus pares i no en Centres de Condicionament de l'Estat».)

Mentre l'infant dormia, una emissora de Londres començà tot d'una a radiar un programa, i l'endemà al matí, amb gran sorpresa del seu (horror!) i la seva (horror!) –els més agosarats dels minyons van aventurar-se a somriure's mútuament–, el petit Reuben es despertà repetint paraula per paraula una llarga conferència pronunciada per aquell curiós escriptor antic («un dels pocs les obres del qual s'ha permès de conservar-se fins a nosaltres») que es deia George Bernard Shaw, qui parlà, d'acord amb la tradició autoritzada, del seu propi geni. Per al (somriure) i la (rialleta) del petit Reuben aquella conferència, naturalment, era del tot incomprensible, i, pensant-se que el seu fill s'havia tornat boig, van cridar un metge. El metge, sortosament, entenia l'anglès, va identificar el discurs que Shaw havia radiat la nit anterior, va comprendre la significació del que havia succeït i envià una comunicació sobre el fet a la premsa mèdica.

–El principi de l'ensenyament durant el son, o hipnopèdia, acabava de ser descobert.

El Director va fer una pausa efectista.

El principi havia estat descobert; però havien de passar molts anys abans que fos aplicat d'una manera útil.

–El cas del petit Reuben passà només vint-i-tres anys després que el primer Model T de Nostre Ford fos posat al mercat. –En dir aquestes paraules, el Director va fer el senyal de la T sobre el seu estómac, i tots els estudiants l'imitaren, reverentment–. I això no obstant...

Furiosament, els estudiants van escriure: «Hipnopèdia emprada per primera vegada oficialment l'any 214 dF. Per què no abans? Dues raons: a)...».

–Aquells primers experiments –deia el DIC– seguien una pista falsa. Creien que la hipnopèdia podia ser un instrument d'instrucció intel·lectual...

(Un nen dorm de costat, amb el braç dret fora del llit i la mà dreta penjant. Per la reixeta rodona del costat d'una caixa, una veu parla suaument.)

«El Nil és el riu més llarg d'Àfrica i el segon en longitud de tots els rius de la Terra. Tot i que és molt més curt que el Mississipí-Missouri, el Nil és el primer de tots els rius quant a l'amplitud de la seva conca, que s'estén a través de trenta-cinc graus de latitud...».

A l'hora d'esmorzar, l'endemà al matí, algú diu:

–Tommy, a veure si saps quin és el riu més llarg d'Àfrica...

El nen fa que no amb el cap.

–Però, no recordes allò que comença: «El Nil és el...?».

–«El - Nil - és - el - riu - més - llarg - d'À - fri - ca - i - el - se - gon - en - lon - gi - tud - de - tots - els - rius - de - la - Ter - ra...» –Les paraules brollen tumultuosament dels seus llavis–. «Tot - i - que - és - molt - més - curt - que...».

–Així doncs, quin és el riu més llarg d'Àfrica?

–No ho sé.

–El Nil, el Nil, Tommy!

–El - Nil - és - el - riu - més - llarg - d'À - fri - ca - i - el - se - gon...

–Quin és, doncs, el riu més llarg, Tommy?

Tommy es desfà en plors.

–No ho sé, no ho sé sanglota.

Aquell plor, explicà el Director, descoratjà els primers investigadors. Els experiments van ser abandonats. I no van tornar a intentar d'ensenyar la longitud del Nil als infants mentre dormien. I van fer bé. No es pot aprendre ciència si hom no sap de què va.

–En canvi, si haguessin començat per l'educació *moral* –va dir el Director, obrint la marxa cap a la porta– haurien triomfat. L'educació moral mai, en cap circumstancia, no ha de ser racional.

Els estudiants el seguien, i, tot caminant cap a l'ascensor, no paraven de prendre apunts, desesperadament.

–Silenci, silenci –xiuxiuejava un altaveu, quan van sortir de l'ascensor, a la planta catorze.

«Silenci, silenci», repetien incansablement els altaveus, de tant en tant, en tots els corredors. Els estudiants, i fins i tot el Director, es van posar a caminar automàticament de puntetes. Sí, eren Alfes, ells; però també els Alfes havien estat condicionats. «Silenci, silenci». Tot l'aire de la planta catorze xiulava d'aquell imperatiu categòric.

Una cinquantena de metres caminats de puntetes els van portar davant una porta que el Director obrí amb cautela. En passar el llindar es van trobar a la penombra d'un dormitori tancat. Hi havia un rengle de vuitanta lliteres arrambades a la paret. Se sentia un alenar pausat i regular i un murmuri continu, com de veus molt febles que xiuxiuegessin al lluny.

Una infermera s'alçà, en veure'ls entrar, i es plantà en posició d'atenció davant el Director.

–De què és la lliçó d'aquesta tarda? –preguntà el Director.

–Els primers quaranta minuts hem donat Sexe Elemental

–contestà la infermera–. Però ara hem passat a Consciència de Classe Elemental.

El Director passà revista, lentament, al llarg rengle de lliteres. Rosats i relaxats en el son, vuitanta nens i nenes jeien respirant suaument. Dessota cada coixí hi havia un xiuxiueig. El DIC es deturà, i ajupint-se damunt un dels llits, parà l'orella atentament.

–Consciència de Classe Elemental, diu? Vegem que l'altaveu ho repeteixi una mica més fort.

Al capdavall de la sala hi havia un altaveu que sobresortia de la paret. El Director s'hi atansà i el connectà.

–«...tots van vestits de verd –digué una veu suau, però molt clara, començant enmig d'una frase–, i els nens Deltes van de color caqui. Oh, no, jo no vull jugar amb nens Deltes. I els Èpsilons encara són pitjors. Són tan estúpids que no saben llegir ni escriure. A més, van vestits de negre, que és un color lletgíssim. M'alegro molt de ser Beta».

Seguí una pausa; després, la veu recomençà.

–«Els nens Alfes van vestits de color gris. Treballen molt més de ferm que nosaltres, perquè són molt intel·ligents. Jo m'alegro moltíssim de ser Beta, perquè no he de treballar tant. I, a més, nosaltres som molt millors que els Gammes i els Deltes. Els Gammes són estúpids. Tots van vestits de verd, i els nens Deltes van de color caqui. Oh, no, jo no vull jugar amb nens Deltes. I els Èpsilons encara són pitjors. Són tan estúpids que no...».

El director desconnectà l'altaveu. La veu emmudí. Només el seu pàl·lid fantasma continuà xiuxiuejant des de sota els vuitanta coixins.

–Els ho repetiran quaranta o cinquanta vegades més abans no es despertin; després, una altra vegada dijous, i una altra vegada dissabte. Cent vint vegades, tres cops la setmana, durant trenta mesos. Després passen a una lliçó més avançada.

Roses i xocs elèctrics, el color caqui dels Deltes i una bafarada d'asafètida, tot això unit indissolublement abans que l'infant sàpiga parlar. Però el condicionament sense paraules és bast, groller; no pot marcar distincions més subtils, no pot inculcar formes de comportament més complicades. Per això cal emprar paraules; però paraules sense raonaments. En resum, la hipnopèdia.

–La força moralitzadora i socialitzadora més gran de tots els temps.

Els estudiants ho van anotar als seus blocs. Directament de llavis de la ciència personificada.

El Director tornà a connectar l'altaveu.

–«...són molt intel·ligents –deia la veu suau, insinuant i incansable–. Jo m'alegro moltíssim de ser Beta, perquè no he de treballar tant...».

No ja com gotes d'aigua, tot i que l'aigua, certament, pot foradar el granit més dur, sinó com gotes de lacre líquid, gotes que s'adhereixen, s'incrusten, s'incorporen a allò damunt del qual cauen, fins que, a l'últim, la roca es converteix en un sol bloc vermell.

Fins que, a l'últim, la ment de l'infant *és* aquestes suggestions, i la suma d'aquestes suggestions *és* la ment de l'infant. I no solament la ment de l'infant, sinó també la de l'adult, per a tota la seva vida. La ment que jutja, i desitja i decideix, feta d'aquestes suggestions. I totes aquestes suggestions són les *nostres* suggestions! –El Director gairebé cridava, exaltat–. Les suggestions de l'Estat! –Clavà un cop de puny a la taula més propera–. D'aquí ve que...

Un soroll el va fer girar en rodó.

–Oh, Ford! –digué, en un altre to–. Ara he despertat els infants!

Capítol III

A fora, al jardí, era l'hora de l'esbargiment. Nus al sol càlid de juny, sis o set-cents nens i nenes corrien pels prats de gespa, xisclant o jugant a pilota, o bé romanien a la gatzoneta, en parelles o grups de tres, entre els arbustos en flor. Els rosers eren florits, dos rossinyols monologaven, cadascú pel seu costat, al bosc, i un cucut desafinava una mica entre els arbres. L'aire brunzia del murmuri de les abelles i els helicòpters.

El Director i els estudiants van romandre una estona contemplant un partit de Pilota Centrífuga. Vint infants formaven un cercle entorn d'una torre d'acer cromat. Calia tirar la pilota a la plataforma que coronava la torre; la pilota queia aleshores per dins la torre fins a un disc que girava a tota velocitat, i sortia disparada per una de les nombroses obertures de la coberta cilíndrica. El joc consistia a agafar-la al vol.

–Fa estrany –remugà el Director, quan s'allunyaven de l'indret–, fa estrany de pensar que fins i tot en temps de Nostre Ford la majoria de jocs no exigien més que una o dues pilotes, uns quants pals i un tros de xarxa. Imaginin la follia de permetre que la gent jugui jocs complicats que no col·laboren a augmentar el consum. Una bogeria. Actualment, els Interventors no aproven cap nou joc si no comporta almenys tants aparells com el més complicat dels jocs que ja existeixen. –S'interrompé ell mateix i assenyalà cap a un costat–. Heus ací un grupet encisador.

En un deliciós racó cobert de gespa, entre uns brucs mediterranis molt alts, dos infants, un nen d'uns set anys i una noia que potser tenia un any més, es dedicaven, greument, i amb la

intenció abstreta pròpia del científic que treballa en una investigació de descobriment, a un rudimentari joc sexual.

–Encisador, encisador! –repetí el DIC, sentimentalment.

–Encisador –van convenir els minyons, educadament, amb un somriure.

Però el seu somriure era de superioritat. Feia massa poc temps que havien deixat de banda aquelles diversions infantils per a poder-les contemplar sense una mica de menyspreu. Encisador? Tot plegat, un parell de criatures fent el beneit, i no res més. Criatures.

–Sempre penso... –començà el Director, en el mateix to mel·liflu.

Però l'interrompé una cridòria escandalosa.

D'unes mates properes sortí una infermera agafant per la mà un nen que no parava de plorar. Una nena tota preocupada els seguia.

–Què passa? –preguntà el Director.

La infermera arronsà les espatlles.

–No res –contestà–. Només que aquest nen sembla poc disposat a prendre part en el joc eròtic corrent. Ja ho he observat dues o tres vegades, anteriorment. I avui hi ha tornat. Ha començat a marranejar i...

–Ho juro –va dir la nena, preocupada–, jo no li volia fer cap mal, ni res. Ho juro.

–És clar que no, bufona –va dir la infermera, tranquil·litzant-la–. Per això –seguí, adreçant-se altra vegada al Director–, el porto al Superintendent Auxiliar de Psicologia. Només perquè l'examinin per si té alguna anormalitat.

–Perfectament –va dir el Director–. Porti-l'hi. I tu queda't aquí, nena –afegí, mentre la infermera s'allunyava amb l'infant, que seguia bramant–. Com et dius?

–Polly Trotski.

–Quin nom més bonic! –féu el Director–. Apa, corre, i a veure si trobes algun altre nen que vulgui jugar!

La nena es perdé de vista entre els arbustos.

–Exquisida criatureta! –digué el Director, mirant per on havia desaparegut. Després, girant-se als estudiants, afegí–: Això que ara els diré els semblarà increïble. Però quan es no està avesat a la història, la majoria dels fets del passat semblen increïbles.

I els declarà l'astoradora veritat. Durant un llarg període, abans de l'època de Nostre Ford, i fins i tot durant algunes generacions després, els jocs eròtics entre els infants havien estat considerats com una cosa anormal (esclataren rialles), i no solament anormal, sinó immoral (no!), i, per tant, havien estat rigorosament prohibits.

Una expressió d'incredulitat astorada aparegué als rostres dels seus oients. Mira que no deixar que les pobres criatures es divertissin! No ho podien creure.

–Fins i tot els adolescents –seguia el DIC–, fins i tot adolescents com vostès...

–No pot ser!

–Deixant de banda una mica d'autoerotisme subreptici i l'homosexualitat... no res absolutament.

–No?

–Generalment, fins que tenien vint anys.

–Vint anys? –repetiren, com un eco, els estudiants, en un cor d'incredulitat.

–Vint –tornà a dir el Director–. Ja els he dit que els semblaria increïble.

–Però què passava? –preguntaren–. Quins resultats donava, això?

–Els resultats eren terribles.

Una veu fonda, ressonant, intervingué, sobtadament, en la conversa.

Tots es van girar. A tocar del petit grup hi havia un desconegut, un home d'estatura mitjana, de cabells negres, amb nas de ganxo, llavis gruixuts i molt vermells, i ulls penetrants, negríssims.

–Terribles –repetí.

El Director s'havia assegut un moment abans en un dels bancs d'acer i de goma escampats convenientment pels jardins; però, en veure el desconegut, es posà dret d'un bot i avançà apressadament, allargant les mans, somrient amb totes les dents, efusiu.

–Interventor! Quin goig inesperat! Nois, què feu parats? És l'Interventor; és Sa Forderia, Mustafà Mond.

A les quatre mil sales del Centre, els quatre mil rellotges elèctrics van tocar simultàniament les quatre. Unes veus fantasmagòriques anunciaven pels altaveus:

–Acaba el torn de dia principal. Entra el segon torn de dia. Acaba el torn de dia princi...

A l'ascensor, camí dels vestuaris, Henry Foster i el Director Auxiliar de Predestinació giraven l'esquena, intencionadament, a Bernard Marx, de l'Oficina de Psicologia; procuraven evitar el contacte amb aquell home de tan mala fama.

El feble brunzir de la maquinària continuava fent vibrar l'aire vermellós del Magatzem d'Embrions. Els torns se succeïen, les cares vermelles, luposes, eren substituïdes per altres cares igualment marcades; majestuosament, eternament, els trens seguien arrossegant-se, amb la seva càrrega de futurs homes i dones.

Lenina Crowne s'adreçà, animadament, cap a la porta de sortida.

Sa Forderia Mustafà Mond! Els ulls gairebé els sortien de les conques, als estudiants, en saludar-lo. Mustafà Mond! L'Inven-

tor Resident de tota l'Europa Occidental! Un dels Deu Interventors Mundials! Un dels Deu... i era allà, assegut al banc, al costat del DIC, i es disposava a romandre-hi, a romandre-hi i, sí, a parlar-los... Directament, de llavis de la ciència personificada! Directament, de llavis del mateix Ford!

Dos infants de pell colrada van sortir d'uns matolls, els van mirar un moment amb ulls astorats, molt oberts, i van tornar als seus divertiments entre les fulles.

–Tots vostès recorden –digué l'Interventor, amb la seva veu forta i greu–, tots vostès recorden, suposo, aquella dita tan bonica i tan inspirada de Nostre Ford: «La història és una farsa». La història –repetí tot seguit, lentament– és una farsa.

Féu un gest amb la mà, i va ser com si, amb un plomer invisible, hagués fet desaparèixer una mica de pols, i la pols era Harappa i Ur de Caldea, i unes teranyines, que eren Tebes i Babilònia i Cnossos i Micenes. Cop de plomer i... on havien anat a parar Ulisses, Job, Júpiter, Gautama i Jesús? I aquells grumolls de porqueria vella que es deien Atenes, Roma, Jerusalem i l'imperi Mitjà? Cop de plomer i el lloc on havia estat Itàlia quedava desert. Cop de plomer, i fora catedrals; cop de plomer, i fora *El Rei Lear* i els *Pensaments*, de Pascal. Cop de plomer, i fora la *Passió*, el *Rèquiem* i la *Simfonia*; cop de plomer i...

–Aniràs al sensorama, aquesta nit, Henry? –preguntà el Predestinador Auxiliar–. M'han dit que el nou film sensible de l'Alhambra és de primera. Hi ha una escena d'amor damunt una catifa de pell d'ós; diuen que és meravellosa. Es veuen i toquen tots els pèls de l'ós. Uns efectes tàctils astoradors.

–Per això no els ensenyem història –deia l'Interventor–. Però ara ha arribat l'hora...

El DIC el mirà, inquiet. Corrien estranys rumors d'antics llibres tancats en una caixa de cabals, al despatx de l'Interventor. Bíblies, poesia... Ford sabia què!

Mustafà Mond copsà aquella mirada inquieta i torçà els llavis, irònicament.

–No pateixi, Director –digué en to de lleugera mofa–. No els corrompré.

El DIC restà aclaparat de confusió.

Les persones que se senten menyspreades procuren mostrar-se despectives. El somriure del rostre de Bernard Marx era despectiu. Apa! Tots els pèls de l'ós, eh!

–Hi aniré, per poc que pugui –va dir Henry Foster.

Mustafà Mond s'inclinà cap endavant i agità el dit índex en direcció als estudiants.

–Pensin, un moment –digué, i la seva veu provocà una estranya esgarrifança als seus diafragmes–, pensin, un moment, l'efecte que devia fer tenir una mare vivípara.

Una altra vegada aquella paraula obscena. Però ara ningú no gosà somriure. Ni somiar-ho!

–Procurin imaginar-se el que volia dir «viure amb la pròpia família».

Tots van procurar-ho; però, evidentment, sense gens d'èxit.

–Vostès saben què era una «llar»?

Tots van fer que no amb el cap.

Des del seu soterrani vermell, Lenina Crowne pujà disset plantes, tombà a la dreta en baixar de l'ascensor, seguí per un llarg corredor, i, obrint la porta que deia «Vestuaris de Noies», se submergí en un caos eixordador de braços, sines i roba interior. Torrents d'aigua calenta queien sorollosament en un cen-

tenar de banyeres o se n'escorrien borbollejant. Brunzint i xiulant, vuitanta aparells de massatge per vibració i buit pastaven i masegaven la carn ferma i colrada de vuitanta sobergs exemplars de femella. Totes enraonaven a crits. Un aparell de música sintètica engegava un solo de supercorneta.

–Hola, Fanny –va dir Lenina a la noia que tenia els penja-robes i l'armari al costat dels seus.

Fanny treballava a la Sala d'Envasat, i també es deia Crowne de cognom. Però, com que entre els dos mil milions d'habitants del planeta s'havien de repartir només deu mil cognoms, la coincidència no tenia res de sorprenent.

Lenina estirà les cremalleres cap avall: cap avall la de la jaqueta, cap avall, amb totes dues mans, les dues que subjectaven els pantalons, i cap avall altra vegada la de la roba interior. Portant encara les mitges i les sabates posades, s'adreçà cap al bany.

Llar, llar... unes quantes cambres petites, asfixiants, superpoblades per un home, una dona que periòdicament quedava embarassada i una munió de nois i noies de totes les edats. Ni aire ni espai; una presó sense esterilitzar; foscor, malalties i males olors.

(L'evocació que l'Interventor va fer de la llar resultà tan vívida que un dels nois, més sensible que la resta, empal·lidí i va estar a punt de vomitar.)

Lenina sortí del bany, s'eixugà ben eixugada amb una tovallola, aferrà un llarg tub flexible que penjava de la paret, n'apuntà l'extrem al seu pit, com si anés a suïcidar-se, i premé el gallet. Una canonada d'aire calent l'empolsà amb talc finíssim. A la pica del lavabo hi havia vuit aixetes petites, que adollaven, a voluntat, vuit menes diferents de perfum i aigua de colònia.

Lenina obrí la tercera aixeta comptant des de l'esquerra, es posà essència de Xipre, i, portant les sabates i les mitges a la mà, anà a mirar si quedava lliure algun aparell de massatge.

I la llar era migrada tant psíquicament com físicament. Psíquicament, era un lloriguera, un catau, a punt d'esclatar a còpia de friccions produïdes per aquella manera de viure tan atapeïda, pudent d'emocions. Quantes intimitats asfixiants! Quines relacions més perilloses, folles, obscenes, entre els membres del grup familiar! Com una maniàtica, la mare es preocupava pels fills (pels *seus* fills)... se'n preocupava com una gata dels seus gatets; però una gata que enraonava, una gata que deia: «Fillet meu, fillet meu», un cop i un altre. «Fillet meu» i «Oh, oh, al meu pit, les manetes, la gana, i aquest plaer agònic inexplicable! Fins que el meu fillet s'adorm, el meu fillet s'adorm amb una goteta de llet blanca en un racó dels llavis. El meu fillet dorm...».

–Sí –digué Mustafà Mond, assentint amb el cap–, ja poden estremir-se amb raó.

–Amb qui surts aquesta nit? –preguntà Lenina, en tornar de l'aparell de massatge, amb el cos rosat, lluminós com una perla il·luminada per dins.

–Amb ningú.

Lenina alçà les celles, astorada.

–Darrerament, no m'he trobat gaire bé –explicà Fanny–. El Dr. Wells m'aconsellà una cura de Succedani d'Embaràs.

–I ara, noia, si només tens dinou anys! El primer Succedani d'Embaràs no és obligatori fins als vint-i-un.

–Ja ho sé, dona. Però hi ha persones que ho necessiten abans. El Dr. Watts em va dir que les morenes de pelvis ampla, com jo, hem de fer la primera cura de Succedani d'Embaràs a disset

anys. De manera que, en lloc d'anticipar-me dos anys, en porto dos de retard.

Obrí la portella del seu armariet i assenyalà el rengle de capses i flascons amb etiquetes, al prestatge de dalt.

–«Xarop de Corpus Luteum» –Lenina llegia els noms en veu alta–. «Ovarina fresca; garantida la validesa fins al primer d'agost de 632 dF». «Extracte de Glàndula Mamària: cal prendre'n tres cops al dia, abans dels àpats, amb una mica d'aigua». «Placentina: injecteu-ne 5 cc cada tres dies; injeccions intravenoses». Uix! –Lenina s'estremí–. Tan poca gràcia que em fan les intravenoses! I a tu?

–Tampoc no me'n fan gens; però si m'han d'anar bé...

Fanny era una noia molt assenyada.

Nostre Ford –o Nostre Freud, com, per alguna raó inescrutable, es feia dir quan tocava assumptes psicològics–, Nostre Freud va ser el primer a revelar els terribles perills de la vida de família. El món era ple de pares, i, per tant, de misèria; ple de mares, i, per tant, de tota mena de perversions, des del sadisme fins a la castedat; ple de germans, de germanes, d'oncles, de ties... Ple de follia i de suïcidi.

–I malgrat això, entre els salvatges de Samoa, en algunes illes de la costa de Nova Guinea...

El sol tropical llisca com mel calenta sobre els cossos nus d'uns infants que brinquen promíscuament entre els hibiscos florits. La llar, per a ells, és qualsevol de les vint cases amb coberta de fulla de palma. A les Trobiand, la concepció era obra dels esperits dels avantpassats; ningú no havia sentit a parlar mai de pares.

–Els extrems –va dir l'Interventor– es toquen. Per la senzilla raó que van ésser fets per tocar-se.

–El Dr. Watts diu que una cura de tres mesos de Succedani d'Embaràs, feta ara, em deixarà com nova per a tres o quatre anys.

–Tant de bo que ho encerti –va dir Lenina–. Però, Fanny, de debò suggereixes que se suposa que en aquests tres mesos no podràs...?

–No, dona no. Això només una setmana o dues. I prou. Passaré les nits al club jugant al bridge musical. Suposo que tu sí que surts, oi?

Lenina va fer que sí amb el cap.

–Amb qui?

–Amb Henry Foster.

–Una altra vegada? –La cara afable de Fanny, rodona com la lluna, adoptà una expressió incongruent de sorpresa adolorida i desaprovadora–. De debò vols dir que *encara* surts amb Henry Foster?

Mares i pares, germans i germanes. Però també hi havia marits, mullers i amants. I monogàmia i romanticisme.

–Encara que probablement vostès no en saben res, de tot això –féu Mustafà Mond.

Tots van fer que no amb el cap.

Família, monogàmia, romanticisme. Sempre, en tot, exclusivisme, enfocament de l'interès, canalització estreta de l'impuls i de l'energia.

–Però, tothom pertany a tothom –acabà, citant el proverbi hipnopèdic.

Els estudiants van assentir, mostrant-se d'acord, emfàticament, amb una asseveració que més de seixanta-dues mil repeticions a les fosques els havien obligat a acceptar, no solament com a certa, sinó com a axiomàtica, palesa, completament indiscutible.

–Al capdavall –protestava Lenina–, només fa uns quatre mesos que vaig amb Henry.

–*Només* quatre mesos! M'agrada, això! I el pitjor, encara, és que en tot aquest temps no has anat amb ningú més que amb Henry. És veritat o no? –seguia Fanny, assenyalant-la amb un dit acusador.

Lenina es tornà vermella com una rosella; però els seus ulls i el to de la seva veu seguien desafiadors.

–És veritat; tens raó, no he anat amb ningú més –contestà gairebé provocativa–. I no veig per què hauria d'haver-hi anat.

–Ves! No ho veu, ella! –repetí Fanny, com si s'adrecés a un oient invisible situat darrere l'espatlla esquerra de Lenina. Després, canviant sobtadament de to, digué–: Ara seriosament, Lenina: trobo, de debò, que hauries d'anar amb compte. Fa molt mal efecte, això d'anar sempre amb el mateix home. A quaranta anys, o a trenta-cinc, no seria tan greu. Però a la teva edat, Lenina! No pot ser, de cap manera. I ja saps com s'oposa el DIC als afers massa intensos o massa perllongats. Quatre mesos amb Henry Foster, sense anar amb cap altre home! Es posaria furiós, si ho sabia!

–Imaginin-se aigua a pressió, en una canonada. –Els estudiants s'ho van imaginar–. Hi faig un forat –digué l'Inventor–. Quin raig que en surt!

El foradà vint vegades. I sorgiren vint fontetes mansoies, sense força.

«Fill meu. Fill meu...!».

«Mare!» La follia és encomanadissa.

«Amor meu, tu ets l'únic, per a mi, el meu estimat...».

Mare, monogàmia, romanticisme. El doll puja alt, amb fúria, escumejant. La necessitat només té una sortida. Amor meu, fill meu. No és estrany que aquells pobres premoderns

fossin folls, desgraciats i miserables. El seu món no els permetia prendre's bé les coses, no els deixava ser assenyats, virtuosos, feliços. Amb mares i amants, amb aquelles prohibicions per a obeir les quals no havien estat condicionades, amb les temptacions i els remordiments solitaris, amb totes aquelles malalties i el dolor infinit i aïllador, amb aquella inseguretat i aquella pobresa (i fortament, a més, en solitud, en un aïllament individual sense esperança), com haurien pogut ser estables?

–És clar que això no vol dir que hagis de deixar-lo. Vés amb algun altre de tant en tant, i ja n'hi haurà prou. Ell bé deu anar amb altres noies, oi?

Lenina ho va reconèixer.

–I és clar. Henry Foster és un perfecte cavaller, sempre correcte. Després, cal pensar en el Director. Ja saps que és un estiracordetes.

Cop de cap afirmatiu.

–Aquesta tarda m'ha donat un copet al darrere –va dir Lenina.

–Ho veus, dona? –Fanny es mostrava triomfal–. Això et demostra què és el que ell vol: un convencionalisme estricte.

–Estabilitat –digué l'Interventor–. Estabilitat. No hi ha civilització sense estabilitat social. No hi ha estabilitat social sense estabilitat individual.

La seva veu sonava com una trompeta. Escoltant-lo, els estudiants se sentien més grans, exaltats.

La màquina gira, gira, i ha de seguir girant... per sempre. Si es para, és la mort. Mil milions formiguejaven per la crosta de la terra. Les rodes van començar a girar. Al cap de cent cinquanta anys eren dos mil milions. Pareu totes les rodes. Al cap de cent

cinquanta anys tornà a haver-hi només mil milions; mils i milers d'homes i dones han patit fam fins a morir.

Les rodes han de girar regularment; però no sense que algú les vigili. Hi ha d'haver homes que les vigilin, homes tan regulars i segurs com les rodes als seus eixos, homes de seny, homes obedients, estables, satisfets.

Si criden: «Fill meu! Mare meva! Únic amor meu!», si gemeguen: «Pecat meu! Terrible Déu meu!», si criden de dolor, si barbotegen enfebrats, si han de sofrir la vellesa i la pobresa, com poden tenir cura de les rodes? I si no poden tenir cura de les rodes... Els cadàvers de milers i milers d'homes i dones serien difícils d'enterrar o de cremar.

–Ben mirat –el to de Fanny era temptador–, no és pas res de dolorós o desagradable anar amb un o dos homes a més de Henry. Ja t'ho dic, *has* de ser una mica més promíscua...

–Estabilitat –insistia l'Interventor–, estabilitat. La primera i darrera necessitat. Estabilitat. Per això fou creat tot el que veiem.

Amb un gest de la mà indicà els jardins, l'enorme edifici del Centre de Condicionament, els furtius infants nus entre les mates o corrent pels prats.

Lenina mogué el cap.

–No sé per què –murmurà–; però el cas és que, darrerament, no m'he sentit inclinada a la promiscuïtat. De vegades passa, això. No t'ha passat, a tu, Fanny?

Fanny va fer que sí amb el cap, amb simpatia i comprensió.

–Però cal fer un esforç –va dir, sentenciosament–. Cal jugar al joc. Al capdavall, tothom pertany a tothom.

–Sí, tothom pertany a tothom –repetí Lenina, lentament, i, sospirant restà silenciosa. Després, agafant la mà de Fanny, la hi

va estrènyer lleugerament–. Tens tota la raó, Fanny. Com sempre. Faré l'esforç.

L'impuls deturat es vessa, i aquest impuls que es vessa és sentiment, és passió, i fins i tot follia: tot depèn de la força del corrent i de l'altura i la resistència del dic. El corrent que no troba obstacles llueix suaument pels canals prèviament assenyalats, cap al benestar. L'embrió té gana; dia rere dia, la bomba de succedani de sang gira sense parar a vuit-centes revolucions per minut. L'infant decantat plora; immediatament, apareix una infermera amb un ampolla de secreció externa. El sentiment s'exaspera en l'interval entre el desig i la seva consumació. Abreugem aquest interval, enderroquem aquestes barreres innecessàries, i l'estabilitat serà assolida.

–Afortunats minyons! –digué l'Interventor–. No s'han escatimat esforços per a fer que les seves vides siguin ben planeres, emocionalment, per deslliurar-los tant com es pugui, de tota mena d'emocions.

–Ford va en el seu cotxe vell –murmurà el DIC–. Tot rutlla, al món.

–Lenina Crowne? –va dir Henry Foster, repetint la pregunta del Predestinador Auxiliar, mentre es cordava les cremalleres dels pantalons–. Oh, és una noia esplèndida. Meravellosament pneumàtica. Em sorprèn que no hi hagis anat.

–Jo tampoc no m'ho explico –va dir el Predestinador Auxiliar–. Però, ho faré. A la primera ocasió.

Des del seu lloc, a l'altra banda de la sala del vestuari, Bernard Marx sentí el que deien i empal·lidí.

–I si vols que et sigui franca –digué Lenina–, ja començo a estar-ne una mica avorrida d'anar amb el Henry, només, cada

dia. –Es posà la mitja esquerra–. Coneixes en Bernard Marx? –féu en un to massa despreocupat per ser sincer.

Fanny se sobresaltà.

–No em diguis que...

–Per què no? Bernard és un Alfa-Més. I m'ha convidat a anar a una Reserva de Salvatges amb ell. Sempre he desitjat anar-hi, a una Reserva de Salvatges.

–Però, i la mala fama que té?

–A mi què em fa?

–Diuen que no li agrada el Golf d'Obstacles.

–Diuen, diuen... –se'n mofà Lenina.

–Després, que gairebé sempre va sol! –la veu de Fanny sonà horroritzada.

–Bé, en tot cas no estarà sol si està amb mi. A més, per què el tracta tan malament tothom? Jo el trobo d'allò més simpàtic.

Lenina va somriure, per a ella mateixa. Quina timidesa més absurda, la de Bernard! Gairebé estava espantat, com si ella hagués estat un Interventor Mundial i ell un mecànic Gamma-Menys.

–Considerin les seves pròpies afeccions –digué Mustafà Mond–. Algú de vosaltres ha topat mai amb obstacles insalvables?

La pregunta fou contestada amb un silenci negatiu.

–Algú de vostès s'ha vist obligat a viure llarg temps entre la consciència d'un desig i el seu acompliment?

–Bé jo... –començà un dels nois, i vacil·là.

–Parli –li manà el DIC–. No faci esperar Sa Forderia.

–Una vegada vaig haver d'esperar gairebé quatre setmanes abans que m'acceptés la noia que jo volia.

–I va sentir una forta emoció?

–Horrible!

–Horrible! Exactament –digué l'Interventor–. Els nostres avantpassats eren tan estúpids i curts de vista que quan van sorgir els primers reformadors i els van oferir deslliurar-los d'aquestes horribles emocions, no en van voler saber res.

«En parlen com si fos un tros de carn». Bernard es mossegà els llavis. «L'he tastada, no l'he tastada. Com carn de moltó. La degraden a la categoria d'un moltó. Lenina va dir que s'ho rumiaria, i que em contestaria aquesta setmana. Oh, Ford, Ford, Ford! M'agradaria atansar-me a aquell parell i clavar-los uns quants cops de puny a la cara, ben forts».

–Sí, t'aconsello que la tastis –deia Henry Foster, en aquell moment.

–Vegin l'ectogenèsia. Pfitzner i Kawagutxi ja coneixien tota la tècnica. Però els governs no en van voler sentir ni parlar. Hi havia una cosa que en deien cristianisme. I van obligar les dones a continuar essent vivípares.

–És tan lleig! –va dir la Fanny.

–Doncs a mi m'agrada molt.

–I tan baixet!

Fanny va fer una ganyota; la poca estatura era un defecte terrible, perquè era propi de les castes baixes.

–Jo el trobo molt simpàtic –va dir Lenina–. Fa venir ganes d'amoixar-lo. Com un gat, saps?

Fanny estava sorpresa i desagradada.

–Diuen que algú va cometre un error quan encara el tenien dins el flascó. Es va pensar que era un Gamma i li posà alcohol al succedani de sang. Per això és tan migrat.

–Quina ximpleria!

Lenina estava indignada.

–L'ensenyament durant el son arribà a ser prohibit a Anglaterra. Aleshores hi havia una cosa que en deien liberalisme. El Parlament, suposant que vostès sàpiguen què vull dir, votà una llei contra la hipnopèdia. Conservem els arxius. Hi va haver discursos sobre el tema, parlant de la llibertat. Llibertat per ser ineficaç i desgraciat. Llibertat per ser una clavilla rodona en un forat quadrat.

–No res, home, no res; de bona gana, t'ho asseguro. –Henry Foster donà uns copets a l'espatlla del Predestinador Auxiliar–. Al capdavall, tothom és de tothom, oi?

«Cent repeticions, tres nits cada setmana, durant quatre anys –pensà Bernard Marx–. Seixanta-dues mil quatre-centes repeticions fan una veritat. Idiotes!».

–O el sistema de castes. Constantment proposat, constantment rebutjat. Hi havia una cosa que en deien democràcia. Com si els homes fossin iguals, i no sols en l'aspecte fisicoquímic.

–Tot el que vulguis. Jo només et dic que acceptaré la seva invitació.

Bernard els odiava, els odiava. Però eren dos, i eren corpulents, i eren forts.

–La guerra dels Nou Anys començà l'any 141 dF.

–Encara que fos veritat això de l'alcohol en el succedani de sang.

–Fosgen, clorpicrina, iodeacetat d'etil, difenilcianarsina, clo-

roformat de triclormetil, sulfit de dicloretil. I, no cal dir-ho, àcid hidrociànic.

–Cosa que, senzillament, no crec –acabà Lenina.

–El soroll de catorze mil avions, avançant en formació oberta. Però a la *Kurfurstendamm* i a l'*Huitième Arrondissement*, l'explosió de les bombes d'àntrax amb prou feines és més sonora que la d'una paperina rebentada d'un patac.

–Perquè vull veure una Reserva de Salvatges.

–$CH_3C_6H_2(NO_3)2 + Hg(CNO)_2$ = a què? A un enorme forat a terra, una pila de runes, uns quants trossos de carn i de mucus, un peu que encara porta posada la bota, volant pels aires i anant a petar, flop!, enmig dels geranis, dels vermells. Quina florida més esplèndida, aquell estiu!

–No tens remei, Lenina, et deixo pel que ets.

–La tècnica russa a infectar les aigües era especialment enginyosa.

D'esquena, la Fanny i la Lenina continuaven vestint-se, en silenci.

–La guerra dels Nou Anys, el gran Col·lapse Econòmic... Calia escollir entre govern mundial o destrucció. Entre estabilitat i...

–Fanny Crowne també és bonica –va dir el Predestinador Auxiliar.

A les guarderies, la lliçó de Consciència de Classe Elemental havia acabat, i les veus, ara, adaptaven la demanda futura a la futura oferta industrial. «M'encisa volar –murmuraven–. M'encisa volar, m'encisa tenir vestits nous, m'encisa...».

–El liberalisme, certament, va morir d'àntrax, però, tanmateix, les coses no es poden obtenir per força.

–No és tan pneumàtica com Lenina. Ni de bon tros.

–En canvi, els vestits vells són lletgíssims –continuava el murmuri incansable–. Nosaltres sempre els llencem, els vestits vells. Llençar val més que sargir, llençar val més que sargir, llençar val més que...

–Es governa amb sessions, i no amb lesions. Es governa amb el cervell i les natges, i no amb els punys. Per exemple, es va dictar l'ordre del consum obligatori...

–Au, ja estic, jo –va dir Lenina; però Fanny seguia muda, d'esquena–. Fem les paus, dona, Fanny.

–Tots els homes, dones i criatures eren obligats a consumir un tant l'any. En benefici de la indústria. L'únic resultat...

–Llençar val més que sargir. Com més sargits, més empobrits; com més sargits, més...

–Qualsevol dia –digué Fanny, lúgubrement– et trobaràs en un embull...

–...oposició conscient en una escala enorme. Qualsevol cosa per tal de no consumir. Un retorn a la naturalesa.

–M'encisa volar. M'encisa volar...

–...Un retorn a la cultura. Sí, sí, a la cultura, tal com ho dic. I no hi ha qui consumeixi gaire si s'asseu a llegir llibres.

–Estic bé, tu? –preguntà Lenina.

Portava una jaqueta d'acetat verd d'ampolla amb adorns de pell de viscosa verda als punys i al coll.

–Vuit-cents partidaris de la vida senzilla van morir metrallats a Golden Green.

–Llençar val més que sargir, llençar val més que sargir.

Pantalons curts de pana verda i mitjons blancs de llana de viscosa, amb gira sota el genoll.

–Després es produí la famosa matança del Museu Britànic. Dos mil fanàtics de la cultura gasats amb sulfit de dicloretil.

Una gorra de joquei verda i blanca ombrejava els ulls de Lenina; portava unes sabates verdes molt ben enllustrades.

–A l'últim –digué Mustafà Mond–, els Interventors van comprendre que la força era inútil. Els mètodes, més lents però infinitivament més segurs, de l'ectogènesi, el condicionament neopavlovià i la hipnopèdia...

I a la cintura portava una cartutxera de succedani de pell,

verda amb aplicacions de plata, ben plena (perquè Lenina no era hermafrodita) de productes anticonceptius de reglament.

–Els descobriments de Pfitzner i Kawagutxi, a l'últim, van ser utilitzats. Una propaganda intensa contra la reproducció vivípara...

–Perfecta! –cridà Fanny, entusiasmada. Mai no podia resistir-se gaire estona a l'encís de Lenina–. I quina cartutxera maltusiana més bonica!

–... acompanyada d'una campanya contra el passat, del tancament dels museus, de l'enderrocament dels monuments històrics (sortosament la majoria ja havien estat destruïts durant la guerra dels Nou Anys); de la supressió i prohibició de tots els llibres publicats abans de l'any 150 dF...

–Jo en vull una d'igual –va dir la Fanny.

–Hi havia una cosa que en deien les piràmides, per exemple...

–La meva vella cartutxera de xarol...

–...i un tipus que es deia Shakespeare. Vostès, és clar, no n'han sentit a parlar mai.

–...és una autèntica desgràcia, aquesta cartutxera meva.

–Heus ací els avantatges de l'educació realment científica.

–Com més sargits, més empobrits; com més sargits, més...

–La introducció del primer Model T de Nostre Ford...

–Gairebé ja fa tres mesos que la tinc.

–...fou escollida com a data inicial de la nova era.

–Llençar val més que sargir, llençar val més...

–Com ja he dit abans, hi havia una cosa que en deien cristianisme.

–Llençar val més que sargir, llençar val més...

–L'ètica i la filosofia del subconsum...

–M'encisen els vestits nous, m'encisen els vestits nous, m'encisen els...

–Tan essencials quan hi havia subproducció; però, en una era de màquines i de fixació del nitrogen, certament, un crim contra la societat.

–Me la va regalar el Henry Foster.

–Van tallar totes les creus, per dalt, i les van convertir en T. També hi havia una cosa que en deien Déu.

–És autèntic succedani de pell.

–Ara tenim l'Estat Mundial. I les celebracions del Dia de Ford, els Cants Comunitaris i els Serveis de Solidaritat.

«Ford, com els odio!», pensava Bernard Marx.

–Hi havia una cosa que en deien el cel; però, tot i això, bevien quantitats enormes d'alcohol.

«Com si fos carn; exactament igual».

–Hi havia una cosa que en deien ànima, i una altra que anomenaven immortalitat.

–Pregunta-li, a Henry, on va trobar-la.

–Però prenien cocaïna i morfina.

«I el pitjor del cas és que ella mateixa es considera carn».

L'any 178 dF l'Estat subvencionà dos mil farmacòlegs i bioquímics.

–Mira quina cara que fa –digué el Predestinador Auxiliar, assenyalant Bernard Marx.

–Sis anys després la produíem comercialment. La droga perfecta.

–Anem, que el farem saltar.

–Eufòrica, narcòtica, agradablement al·lucinant.

–Estàs molt ensopit, Marx. –El cop a l'espatlla el sobresaltà. Alçà els ulls per mirar-lo. Era aquell bèstia de Henry Foster–. El que tu necessites és un gram de *soma*.

–Tots els avantatges del cristianisme i de l'alcohol, i cap dels seus inconvenients.

«Ford, de bona gana el mataria!». Però només va dir:
–No, gràcies.
I rebutjà el tub de pastilles que li oferia.

–Un pot prendre's unes vacances de la realitat sempre que vol, i tornar-ne sense ni una migranya ni cap mitologia.

–Pren-ne –insistí Henry Foster–. Pren-ne.

–L'estabilitat estava pràcticament assegurada.

–Un sol centímetre cúbic guareix deu sentiments malenconiosos –digué el Predestinador Auxiliar, citant un text de saviesa hipnopèdica casolana.

–Només mancava conquistar la vellesa.

–Aneu al carall! –cridà Bernard Marx.
–Bufa, com s'enfila!

–Hormones gonadals, transfusió de sang jove, sals de magnesi...

–I recorda que val més un gram que un clam!
I els dos amics van sortir, rient.

–Tots els estigmes fisiològics de la vellesa han estat abolits. I, alhora, naturalment...

–No t'oblidis de preguntar-li això de la cartutxera maltusiana –digué Fanny.

–I alhora, naturalment, totes les peculiaritats mentals dels vells. Els caràcters, ara, romanen constants durant tota la vida.

–...dues partides de golf d'obstacles abans no es faci fosc. M'he d'afanyar.

–Treball, jocs... a seixanta anys, les nostres energies i les nostres aficions són les mateixes que quan en teníem disset. Els vells, als temps antics, acostumaven a renunciar, retirar-se, consagrar-se a la religió, passar el temps llegint, pensant... *Pensant!*

«Idiotes, porcs!», es deia Bernard Marx, tot adreçant-se, pel corredor, cap a l'ascensor.

–Actualment, i en això es veu el progrés, els vells treballen, els vells cohabiten, els vells no tenen temps ni lleures de plaer, ni un moment per a asseure's i pensar. I si per un mal atzar s'obre una escletxa de temps a la sòlida substància de les seves distraccions, sempre hi ha el *soma*, el deliciós *soma*; mig gram per a una mitja festa, un gram per a un cap de setmana, dos grams per a un viatge al meravellós Orient, tres per a una fosca eternitat a la lluna, i en poden tornar quan se senten a l'altra banda de l'esquerda, en seguretat, petjant la terra ferma del treball quotidià i les distraccions, passant d'un sensorama a l'altre, d'una noia pneumàtica a l'altra, d'un camp de golf electromagnètic a...

–Fora d'ací, nena –cridà el DIC, enutjat–. Fora d'ací, nen!

No ho veieu, que Sa Forderia té feina? Au, aneu a fer els vostres jocs eròtics a una altra banda.

–Pobres criatures! –digué l'Interventor.

Lentament, majestuosament, amb un feble zumzeig de maquinària, els trens continuaven avançant, a tres-cents trenta-tres mil·límetres per hora. A la fosca vermella brillaven innombrables carboncles.

Capítol IV

1

L'ascensor era ple d'homes que pujaven dels vestuaris dels Alfes, i l'entrada de Lenina fou saludada amb molts cops de cap i somriures amistosos. Lenina era una noia popular, i gairebé tots aquells homes, un dia o altre, havien passat una nit amb ella.

«Són bons nois», pensava Lenina, tot corresponent a les seves salutacions. «Encisadors! Llàstima que George Edzel tenia aquelles orelles tan grosses! (Potser li havien donat una miqueta massa de paratiroides en el metre 328?)». I mirant Benito Hoover, Lenina no es podia estar de recordar, que, realment, era massa pelut, quan s'havia tret la roba.

Girant-se, amb els ulls una mica entristits pel record de l'arrissada negror de Benito, Lenina va veure en un racó el cosset esquifit i la cara malenconiosa de Bernard Marx.

–Bernard! –li cridà, tot atansant-s'hi–. Et buscava!

La veu de Lenina sonà claríssima per damunt el brunzit de l'ascensor. Els altres es van girar amb curiositat.

–Volia parlar-te d'aquell plànol de Nou Mèxic.

De cua d'ull Lenina va veure que Benito Hoover es quedava bocabadat d'astorament. Aquella badoqueria l'enutjà. «Potser sí que es pensava que tornaria a anar amb ell!», es va dir. Després, en veu alta i amb més calor encara seguí:

–*M'encisaria* de debò anar-me'n amb tu una setmana, pel juliol. –En tot cas, estava demostrant públicament que era infidel a Henry. Fanny se n'havia d'alegrar, encara que es tractava

de Bernard–. És a dir –afegí Lenina, amb un somriure deliciosament significatiu–, això si encara em desitges.

La cara pàl·lida de Bernard envermellí. «I ara! Per què es deu sufocar?», pensà Lenina. «No s'hauria torbat més si li hagués fet alguna broma indecent, com ara preguntar-li qui era la seva mare o qualsevol cosa per l'estil».

–És que, amb tanta gent al davant...

La torbació l'ofegava.

La rialla de Lenina va ser franca i completament lliure de tota malícia.

–I que n'ets, de divertit! –va dir, i, certament, l'hi trobava–. Almenys avisa'm amb una setmana d'anticipació –seguí en un altre to–. Suposo que agafarem el Coet Blau del Pacífic, oi? D'on surt? De la torre de Charing-T? O de Hampstead?

Abans que Bernard pogués contestar, l'ascensor es parà.

–Terrat! –cridà una veu esquerdada.

L'ascensorista era una criatura baixeta, simiesca, vestida amb la túnica negra d'un seminan Èpsilon-Menys.

–Terrat!

Obrí les portes de bat a bat. La càlida glòria de la llum de la tarda el sobresaltà i l'obligà a parpellejar.

–Oh, terrat! –repetí, com en èxtasi.

Era com si tot d'una s'hagués despertat d'un estupor fosc, anorreador.

–Terrat!

Somrigué a les cares dels passatgers, amb una mena d'adoració expectant de gos. Enraonant i rient, tots van sortir a la llum. L'ascensorista es quedà mirant-los.

–Terrat? –va tornar a dir, ara amb interrogant.

Aleshores sonà un timbre, i des del sostre de l'ascensor, un altaveu començà, molt suaument, imperiosament alhora, a donar-li ordres.

–Baixa –deia–, baixa. Planta divuit. Baixa, baixa. Planta divuit. Baixa, baixa. Planta...

L'ascensorista tancà les portes de cop, tocà un botó i immediatament se submergí a la penombra de l'ull de l'ascensor, la penombra del seu estupor habitual.

Al terrat feia sol i calor. La tarda d'estiu brunzia del zumzeig dels helicòpters. I el roncar més greu dels coets aeris que passaven, invisibles, a través del cel resplendent, a vuit o nou mil metres d'altura, era com una carícia en l'aire suau. Bernard Marx aspirà profundament. Alçà els ulls al cel i a l'horitzó, i després mirà Lenina a la cara.

–I que n'és de bonic, oi?

La veu li tremolava una mica.

Lenina li va somriure amb una expressió de simpatia i comprensió.

–Una tarda perfecta per al golf d'obstacles –contestà extasiada–. I ara ja cal que m'afanyi, Bernard. Henry s'enutja si el faig esperar. Digues-me la data amb temps.

I fent-li adéu amb la mà va córrer a través de l'enorme terrat, en direcció als hangars. Bernard es quedà mirant la pampalluga blanca d'aquells mitjons blancs que s'allunyaven, aquells genolls colrats pel sol, i tan flexibles, i el suau remenament d'aquells pantalonets curts, de pana, sota la jaqueta verd d'ampolla. I al seu rostre hi havia una expressió dolorosa.

–Preciosa, oi? –va dir una veu forta i alegre, darrere seu mateix.

Bernard, sobresaltat, es girà. La cara grassoneta i vermella de Benito Hoover el mirava, radiant d'una cordialitat evident. Tothom sabia que Benito Hoover era un bon noi, que tenia molt bon caràcter. La gent deia que hauria pogut passar-se tota la vida sense tastar el *soma*. La malícia i els mals humors que obligaven l'altra gent a fer vacances no l'afligien mai, a ell. La realitat, per a en Benito, sempre era assolellada.

–I pneumàtica, com hi ha món! I no poc! –Després en un altre to–: Però, escolta, noi, et veig molt ensopit –afegí–. Tu necessites un gram de *soma*. –Ficà la mà a la butxaca dreta dels pantalons i en va treure un flasconet–. Un sol centímetre cúbic guareix cent pensaments... Però, ep!

Benito es quedà mirant com s'allunyava. «Què li passa, a aquest minyó?», es preguntà, i, bellugant el cap, decidí que allò que deien de l'alcohol que li havien posat al succedani de sang devia ser veritat. «Suposo que li afectà el cervell».

Tornà a ficar-se a la butxaca el flasconet de *soma*, en tragué un paquet de xiclet d'hormona sexual, se'n posà una pastilla a la boca i s'adreçà lentament cap als hangars, tot mastegant.

Henry Foster ja s'havia fet treure de l'hangar el seu aparell i, quan Lenina arribà, l'esperava assegut a la cabina.

–Quatre minuts de retard –es limità a dir-li, quan la noia pujà al seu costat.

Engegà els motors i embragà l'hèlix. L'aparell s'enlairà verticalment, amb fúria. Henry accelerà; el zumzeig de l'hèlix impulsora s'anà aguditzant, passant del borinot a la vespa i de la vespa al mosquit; el velocímetre revelava que pujaven a una velocitat de gairebé dos quilòmetres per minut. Londres disminuïa dessota d'ells. Els enormes edificis de teulada plana al cap de pocs segons s'havien convertit en un planter de bolets geomètrics que creixien en la verdor de parcs i jardins. Enmig, com un bolet més alt, de tija llarga, la torre de Charing-T alçava cel amunt el seu disc de ciment armat que brillava al sol.

Com els vagues torsos de fabulosos atletes, enormes núvols rosats s'amuntegaven a l'aire blau, per damunt dels seus caps. D'un d'ells va caure tot d'una un petit insecte vermell, que brunzia tot caient.

–El Coet Vermell –va dir Henry–, que acaba d'arribar de Nova York–. Mirant el rellotge, afegí–: Set minuts de retard.

–I bellugà el cap–. Aquests serveis atlàntics, realment, són d'una manca de puntualitat escandalosa.

Retirà el peu de l'accelerador. El zumzeig de l'hèlix, damunt els seus caps, baixà de to una octava i mitja, passant altra vegada per la vespa, el borinot, l'abellot, el cérvol volant i l'escarabat volador. El moviment ascensional de l'aparell es reduí; un moment després romanien sospesos a l'aire, immòbils. Henry tocà una palanca i sonà un clic. Lentament, de primer, però cada vegada més de pressa, fins que es convertí en una boira circular davant els seus ulls, l'hèlix davantera començà a girar. El vent provocat per la velocitat horitzontal xiulava cada vegada més agut en els estais. Henry no apartava els ulls del comptador de revolucions; quan la busca tocà el senyal dels mil dos-cents, desembragà l'hèlix. L'aparell tenia prou impuls propi per poder sostenir-se sense motor.

Lenina mirà cap avall per la finestreta que hi havia a terra, entre els seus peus. Volaven per damunt la zona de sis quilòmetres de parc que separava Londres Central del seu primer anell de suburbis satèl·lits. La verdor era plena d'una vida que la perspectiva feia semblar aixafada, gairebé plana. Entre els arbres brillaven boscos de torres de Pilota Centrífuga. Prop de Shepherd's Bush, dues mil parelles mixtes de Beta-Menys jugaven a tennis Riemann. Una doble renglera de pistes mòbils s'estenia a banda i banda de la carretera de Notting Hill a Willesden. A l'estadi Ealing se celebrava una exhibició gimnàstica de Deltes i un Cant Comunitari.

–Que n'és, de fastigós, el color caqui –observà Lenina, expressant en veu alta els prejudicis hipnopèdics de la seva casta.

Els edificis dels Estudis de Films Sensibles de Hounslow cobrien set hectàrees i mitja. Prop d'ells, un exèrcit negre i caqui de treballadors s'aqueferava revitrificant la superfície de la

carretera principal de l'Oest. Un dels enormes gresols mòbils era buidat justament quan ells passaren volant pel damunt. En brollava la pedra fosa en un corrent d'incandescència encegadora, vessant-se per tota l'amplada de la carretera; les piconadores d'asbest anaven i venien i de la part posterior d'un camió d'aigua s'alçava el vapor en núvols blancs.

A Brentford, la fàbrica de la Societat de Televisió era com una petita ciutat.

–Ara deu canviar el torn –va dir Lenina, contemplant tot aquell tragí.

Com ofidis o formigues, les noies Gammes, verd fulla, i els seminans negres pul·lulaven entorn de les portes o feien cua per pujar als tramvies monorails. Betes-Menys, color maduixa, anaven i venien entre la multitud. El terrat de l'edifici principal era ple de vida, amb l'arribada i la marxa dels helicòpters.

–T'ho juro –va dir Lenina–, me n'alegro molt, de no ésser una Gamma.

Deu minuts més tard eren a Stoke Poges i havien començat la primera partida de golf d'obstacles.

2

Amb els ulls baixos, o, si per atzar topaven amb una criatura humana, desviats immediatament i furtiva, Bernard travessava el terrat, de pressa. Era com un home perseguit, però perseguit per enemics que no volia veure, perquè temia veure'ls encara més hostils que no suposava i que allò el fes sentir-se encara més culpable i desesperadament sol.

«Aquest antipàtic de Benito Hoover!» I, malgrat això, l'home li havia parlat amb bona intenció. Pitjor que pitjor, en certa

manera. Els ben intencionats es comportaven igual que els maliciosos. Fins i tot Lenina el feia sofrir. Bernard recordà aquelles setmanes de tímida indecisió, durant les quals, successivament, havia esperat, desitjat i desesperat de tenir mai prou coratge per convidar-la. Gosaria córrer el risc de ser humiliat amb un refús despectiu? Però, i si li deia que sí? Quin èxtasi! Doncs bé; ara Lenina ja li havia dit que sí, i Bernard, tot i això, seguia essent desgraciat; desgraciat perquè ella havia trobat que era una tarda perfecta per jugar a golf d'obstacles, perquè havia arrencat a córrer per anar a trobar el Henry Foster, perquè havia trobat divertit per part d'ell que no volgués parlar d'aquelles coses tan privades en públic. Desgraciat, per dir-ho d'un cop, perquè Lenina s'havia comportat com cal que es comporti qualsevol noia anglesa sana i virtuosa, i no d'alguna altra manera anormal, extraordinària.

Bernard obrí la porta del seu hangar i cridà un parell d'ociosos Deltes-Menys perquè traguessin al terrat el seu aparell. Tot el personal dels hangars procedia d'un mateix Grup de Bokanovski, i els homes eren bessons, idènticament baixos, negres i lleigs. Bernard donà les seves ordres en el to dur, arrogant i fins i tot ofensiu que empren els que no estan massa segurs de la seva superioritat. Tenir tractes amb membres de les castes baixes era sempre, per a en Bernard, una experiència desagradabilíssima. Fos quina en fos la causa (i la versió corrent sobre la barreja d'alcohol en el seu succedani de la sang era molt probablement certa, perquè d'accidents sempre en passen), el físic d'en Bernard amb prou feines era superior al terme mitjà dels Gammes. Li mancaven vuit centímetres per assolir el tipus estandarditzat dels Alfa, i era proporcionalment menys corpulent. El contacte amb membres de les castes inferiors sempre li recordava dolorosament la seva inadequació física. «Jo sóc jo, i voldria no ser-ho»; la consciència que tenia d'ell mateix

era aguda i el feia desgraciat. Cada vegada que es descobria mirant horitzontalment, en lloc de fer-ho cap avall, la cara d'un Delta, se sentia humiliat. El tractaria aquell ésser amb el respecte degut a la seva casta? La incògnita el turmentava. I amb raó. Perquè Gammes, Deltes i Èpsilons havien estat condicionats, fins a un cert punt, a associar la massa corporal amb la superioritat social. Es podia dir que existia un feble prejudici hipnopèdic general a favor de l'alta estatura i la corpulència. Per això les dones reien quand Bernard els feia proposicions, i els homes li feien bromes. Aquella actitud de mofa el feia sentir-se com un estrany, i, com que s'hi sentia, es comportava com si ho fos, i això augmentava el prejudici en contra seu i intensificava el menyspreu i l'hostilitat provocada pels seus defectes físics. I això també augmentava la seva sensació de ser un individu foraster i solitari. Una temença crònica de ser menystingut l'induïa a evitar la companyia dels seus iguals i a adoptar una actitud de gran superioritat quan havia de tractar amb inferiors. Com envejava els homes com Henry Foster i Benito Hoover! Homes que no havien hagut de parlar mai a crits a un Èpsilon per veure obeïdes les seves ordres; homes que donaven per sobreentesa la seva posició; homes que es movien a través del sistema de castes com els peixos a l'aigua, tan còmodament que no tenien consciència ni d'ells mateixos ni del benèfic i confortable element en què vivien.

Mandrosament, o així li ho semblà a ell, els bessons van treure l'aparell de Bernard al terrat

–De pressa! –cridà Bernard irritat.

Un dels dos homes el mirà. Era, certament, una expressió de mofa bestial la que Bernard copsà en aquells ulls grisos?

–De pressa! –cridà, encara més fort, i amb un rogall a la veu.

Pujà a l'avió i, un minut després, volava cap al sud, en direcció al riu.

Les diverses oficines de propaganda i l'Escola d'Enginyeria Emocional es trobaven concentrades en un sol edifici de seixanta plantes, a Fleet Street. Als baixos i les plantes inferiors hi havia les premses i les redaccions dels tres grans diaris londinencs: *El Ràdio Horari*, el diari de la casta superior, la *Gazeta Gamma*, impresa en paper verd pàl·lid, i *El Mirall Delta*, tirat en paper caqui i redactat exclusivament amb monosíl·labs. Més amunt hi havia les oficines de propaganda per televisió, per sensorama, i per veu i música sintètiques, respectivament: vint-i-dues plantes senceres. Més amunt, encara, hi havia els laboratoris d'investigació i les cambres encoixinades on els escriptors de pistes sonores i els compositors sintètics portaven a terme la seva delicada tasca. L'Escola d'Enginyeria Emocional ocupava els vuit pisos superiors.

Bernard aterrà a la plataforma superior de la Casa de la Propaganda i baixà de l'aparell.

–Truqueu a Mr. Helmholtz Watson –ordenà al porter Gamma-Més–, i digueu-li que Mr. Bernard Marx l'espera al terrat.

Es va asseure i encengué un cigarret.

Helmholtz Watson estava escrivint quan li arribà l'encàrrec.

–Digueu-li que pujo de seguida –digué. I penjà el receptor. Després, adreçant-se a la seva secretària, seguí, en el mateix to oficial i impersonal–: Vostè mateixa, endreci tot això.

I, sense fer cas del lluminós somriure de la noia, s'alçà i s'adreçà vivament cap a la porta.

Era un home corpulent, de pit i espatlles amples, massís, i alhora àgil de moviments, ple de vida. La forta columna del seu coll suportava una testa ben formada. Tenia els cabells negres i arrissats, i els trets de la cara molt marcats. Era ben plantat, doncs, i, com la seva secretària no es cansava de repetir, era, centímetre per centímetre, el prototipus de l'Alfa-Més. De professió era catedràtic de l'Escola d'Enginyeria Emocional (Depar-

tament de Redacció) i, en els intervals de la seva tasca educacional, treballava personalment com a Enginyer Emocional. Escrivia regularment per a *El Ràdio Horari*, componia guions per a films sensibles, i tenia molta traça a crear eslògans i al·leluies hipnopèdiques.

«Intel·ligent», era el veredicte dels seus superiors. I, tot bellugant significativament el cap, afegien, en veu més baixa: «Potser una mica massa intel·ligent».

Sí, una mica massa intel·ligent; tenien tota la raó.

Un excés mental produïa en Helmholtz Watson efectes molt similars als que en Bernard Marx eren el resultat d'una deficiència fisica. L'escassa estatura i envergadura corporal havien aïllat Bernard de la resta dels homes de la seva casta, i la consciència d'aquest aïllament, que era ja un excés mental tenint en compte el tipus estandarditzat, es convertia al seu torn en causa d'un aïllament més gran encara. Quant a Helmholtz, allò que el feia tan incòmodament conscient del seu jo i tan solitari era el seu excés d'intel·ligència. Tots dos compartien, doncs, el coneixement que eren individus. Però, mentre que Bernard, el deficient físic, havia sofert tota la seva vida d'aquella consciència del seu aïllament, feia molt poc temps que Helmholtz s'havia adonat del seu excés mental, i, simultàniament, de la diferència que l'aïllava de la resta. Aquell campió de la pista mòbil, aquell amant incansable (deien que havia anat amb sis-centes quaranta noies diferents en menys de quatre anys), aquell admirable home de comitè, que amb tothom sabia conviure, s'havia adonat tot d'una que l'esport, les dones i les activitats comunals restaven sempre, per a ell, en un lloc secundari. En realitat, en el fons, li interessava una altra cosa. Però què? Heus ací el problema que Bernard havia anat a discutir amb ell, o, més ben dit, ja que sempre era Helmholtz qui enraonava, a escoltar com el seu amic el discutia un cop més.

Tres noies esplèndides de l'Oficina de Propaganda per mitjà de la Veu Sintètica li van barrar el pas quan sortia de l'ascensor.

–Ai, Helmholtz, simpàtic, vine amb nosaltres a fer un pícnic a Exmoor.

El voltaven, implorants.

Helmholtz va fer que no amb el cap i s'obrí pas.

–No, no.

–No convidem cap més home.

Però Helmholtz no es deixà convèncer ni per aquesta deliciosa perspectiva.

–No –repetí–. Tinc feina.

I continuà allunyant-se. Les noies li van córrer al darrere. I no van abandonar la persecució fins que Helmholtz pujà a l'avió de Bernard i tancà de cop la portella. I no sense fer-li'n retrets.

–Aquestes dones! –digué Helmholtz, mentre l'aparell s'enlairava–. Aquestes dones! –Bellugà el cap i arrufà les celles–. Són terribles!

Bernard, hipòcritament, es mostrà d acord amb ell, tot i que es moria de ganes de tenir tant d'èxit amb les noies com Helmholtz en tenia sense fer cap esforç. Tot d'una sentí una necessitat urgent de vanar-se d'alguna cosa.

–Saps que m'emporto Lenina Crowne a Nou Mèxic? –digué en un to tan indiferent com li fou possible d'adoptar.

–Ah, sí? –féu Helmholtz, sense cap interès. I després d'una pausa breu, seguí–: Des de fa una o dues setmanes he deixat tots els meus comitès i les noies. No et pots imaginar quin escàndol hi ha hagut a l'Escola. Tot i això, continuo pensant que valia la pena. Els efectes... –Vacil·là–. Bé, són curiosos, molt curiosos.

Una deficiència física pot produir una mena d'excés mental. El procés, pel que sembla, era reversible. Un excés mental podia produir la ceguesa voluntària i la sordesa de solitud deliberada, així com la impotència artificial de l'ascetisme.

La resta del vol, no gaire llarg, s'acomplí en silenci. Quan van arribar, es van ajeure confortablement als sofàs pneumàtics de la cambra de Bernard, i Helmholtz recomençà:

–No has sentit mai –preguntà, parlant molt lentament– com si tinguessis dins teu alguna cosa que només esperés una oportunitat per a sortir al defora? Una mena d'energia extra que no fas servir, saps?, com ara l'aigua que es desploma per les cascades en lloc de fer-ho a través de les turbines?

I mirà en Bernard, interrogativament.

–Et refereixes a totes les emocions que podríem sentir si les coses fossin d'una altra manera?

Helmholtz va fer que no amb el cap.

–No és ben bé això. Em refereixo a un sentiment estrany que m'escomet de vegades, el sentiment que tinc alguna cosa important a dir, i incapacitat per a dir-la, només que no sé què és, i, per tant, no puc fer ús d'aquesta capacitat. Si hi hagués una altra manera d'escriure... O alguna altra cosa sobre la qual es pogués escriure... –Callà un moment, i, a l'últim, seguí–: Jo tinc molta traça a inventar frases, a trobar paraules d'aquestes que et fan saltar com si t'haguessis assegut damunt una agulla, que semblen noves i excitants encara que parlin d'una cosa hipnopèdicament òbvia. Però no en tinc prou, amb això. No n'hi ha pas prou que les frases siguin bones: cal que allò que hom fa també sigui bo.

–Però tot el que tu escrius és bo, Helmholtz.

–Per l'abast que té sí –Helmholtz arronsà les espatlles–. Però en té tan poc! No sé com dir-ho, però... no és important. I jo tinc la sensació que podria fer coses molt més importants. Sí, i més intenses, més violentes. Però què? Què hi ha per dir que sigui més important? I com podem ser violents parlant de les coses que ens toca escriure? Les paraules poden ser com els raigs X, si hom les empra adequadament: poden travessar-ho tot. El lec-

tor se sent traspassat. Això és una de les coses que intento ensenyar als meus alumnes: com escriure «perforant». Però què se'n treu de sentir-se traspassat per un article, un Cant Comunitari o pels darrers avenços en matèria d'orgues de perfums? A més, escrivint sobre aquestes coses no hi ha manera de fer que les paraules travessin de debò, que siguin com raigs X poderosos. No és possible dir res de... no res. A això es redueix, en darrer extrem, el problema. Jo prou que m'hi esforço, però...

–Silenci! –féu Bernard, tot d'una, alçant un dit en senyal d'advertiment; tots dos van parar l'orella–. Em sembla que hi ha algú a la porta –xiuxiuejà.

Helmholtz s'alçà, travessà la cambra, de puntetes, i amb un moviment brusc, esbatanà la porta d'una revolada. Naturalment, no hi havia ningú.

–Perdona –digué en Bernard, sentint-se en ridícul–. Suposo que estic massa nerviós. Quan la gent sospita de tu, comences a sospitar de tothom.

Es passà la mà pels ulls, sospirà, i la seva veu adoptà un to planyívol. Començà a justificar-se.

–Si sabies tot el que m'ha tocat suportar darrerament –digué, gairebé plorant, i el doll de la seva autocompassió era com una font sobtadament destapada–. Si ho sabies!

Helmholtz l'escoltava amb una certa sensació d'incomoditat. «El pobre Bernard», es deia. Però, alhora, s'avergonyia pel seu amic. Hauria volgut que en Bernard demostrés una mica més d'orgull.

Capítol V

1

Cap a les vuit, la claror començà a minvar. Els altaveus de la torre de la Casa del Club de Stoke Poges, amb veu atenorada, gairebé sobrehumana, anunciaren el tancament de les pistes. Lenina i Henry van abandonar el partit que estaven jugant i s'encaminaren cap al Club. De les instal·lacions de la Societat Explotadora de Secrecions Internes i Externes arribaven els bruels dels milers de caps de bestiar que proporcionaven, amb les seves hormones i la seva llet, les matèries primeres per a la gran fàbrica de Farnham Royal.

Un zumzeig incessant d'helicòpters omplia el capvespre. Cada dos minuts i mig, una campana i uns xiulets anunciaven la marxa d'un dels trens lleugers monorails que portaven els jugadors de golf de les castes baixes de les seves pistes aïllades a la metròpoli.

Lenina i Henry pujaren al seu aparell i s'enlairaren. A uns dos-cents cinquanta metres d'altura, Henry desembragà l'hèlix de l'helicòpter i van romandre cosa d'un minut sospesos damunt el paisatge esborradís. La boscúria de Burnham Beeches s'estenia, com un enorme llac de foscor, cap a la platja lluminosa del cel de ponent. Vermella a l'horitzó, la posta morent s'anava afeblint, passant pel color taronja i el groc fins a arribar a un verd pàl·lid, aigualós. Cap al nord, més enllà i per damunt els arbres, la fàbrica de Secrecions Internes i Externes brillava amb l'orgullosa resplendor elèctrica que brollava de totes les finestres de les seves vint plantes. Dessota dels dos ocupants de

l'helicòpter s'estenien els edificis del Club de Golf, els enormes coberts destinats a les castes inferiors i, a l'altra banda del mur de separació, les cases més petites reservades als membres Alfa i Beta. Les proximitats de l'estació del monorail negrejaven de l'activitat i el formigueig de les castes inferiors. Un tren lleuger sortí de sota la volta de vidre cap a l'exterior. Seguint la seva ruta sud-est, a través de la plana fosca, els ulls de la Lenina i del Henry foren atrets pels majestuosos edificis del Crematori de Slough. Per a la seguretat dels avions que volaven de nit, les quatre altíssimes xemeneies eren il·luminades amb reflectors i coronades amb senyals de perill pintats de vermell. El Crematori era, doncs, una fita ben visible.

–Per què hi ha aquesta mena de balcons entorn de les xemeneies? –preguntà Lenina.

–Recuperació del fòsfor –explicà Henry, telegràficament–. Tot pujant per les xemeneies, els gasos són sotmesos a quatre tractaments diferents. Abans, quan s'incinerava algú, es perdia tot el P_2O_5. Ara en recobrem més del noranta-vuit per cent. Més d'un quilo i mig per cada cadàver d'adult. Un total de gairebé quatre-centes tones de fòsfor anyals, només a Anglaterra. –Henry parlava amb orgull, gaudint d'aquell triomf, com si hagués estat cosa pròpia–. És bonic pensar que continuem essent socialment útils fins i tot després de morts. Que fem créixer les plantes.

Lenina, mentrestant, havia girat els ulls, i ara mirava perpendicularment cap avall, cap a l'estació del monorail.

–Sí, és bonic –va dir–. Però fa estrany pensar que els Alfes i els Betes no han de fer créixer més plantes que aquests fastigosos i baixets Gammes i Deltes i Èpsilons que veig aquí baix.

–Tots els homes som iguals, en l'aspecte fisicoquímic –va dir el Henry, sentenciosament–. A més, fins i tot els Èpsilons fan serveis indispensables.

–Fins i tot un Èpsilon...

Lenina, sobtadament, recordà una ocasió, quan, de petita a l'escola, s'havia despertat a mitjanit i s'havia adonat per primera vegada del xiuxiueig que la perseguia durant el son. Tornava a veure el raig de claror de lluna i el rengle de llitets blancs, tornà a sentir la veu suau, suau, que deia (les paraules romanien presents, inoblidables després de tantes repeticions nocturnes): «Tothom treballa per a tothom. No podem passar de ningú. Fins i tot els Èpsilons són útils. No podem prescindir dels Èpsilons. Tothom treballa per a tothom. No podem passar de ningú...». Lenina recordà el seu primer sobresalt de temor i de sorpresa; les seves reflexions durant mitja hora d'insomni, i després, sota la influència d'aquelles repeticions inacabables, el gradual ensopiment del cervell, l'assuaujadora invasió de la son...

–Suposo que als Èpsilons no els fa res de ser Èpsilons –va dir, en veu alta.

–És clar que no. Impossible. No veus que no saben quina mena d'efecte ha de fer ser altra cosa? A nosaltres sí que ens sabria greu ser Èpsilons. Però és que hem estat condicionats d'una altra manera. A més, ja comencem amb una herència diferent.

–M'alegro molt de no ser una Èpsilon –digué Lenina amb convicció.

–I si fossis una Èpsilon –digué el Henry–, el teu condicionament t'induiria a alegrar-te igualment de no ser una Alfa o una Beta.

Embragà l'hèlix propulsora i posà rumb a Londres. Darrere seu, al ponent, el vermell i el taronja gairebé eren marcits del tot; un banc de núvols foscos s'havia enfilat cel amunt. Quan passaren per damunt el Crematori, l'avió saltà cap amunt, empès per la columna de d'aire calent que sortia de les xeme-

neies, i immediatament després baixà bruscament, en entrar al corrent descendent d'aire fred.

–Renoi, quines muntanyes russes! –exclamà Lenina, rient.

Però, un instant, el to del Henry gairebé va ser malenconiós.

–No saps què eren, aquestes muntanyes russes? –va dir–. Algun ésser humà que desapareixia finalment, definitivament, dispersant-se en forma de gas calent. Seria curiós saber qui era, si un home o una dona, un Alfa o un Èpsilon... –Sospirà. Després, en un to més alegre i decidit, acabà–: De totes passades, una cosa sabem del cert: fos qui fos, va ser feliç mentre va viure. Tothom és feliç ara.

–Sí, tothom és feliç ara –repetí Lenina com un eco.

Havien sentit repetir aquestes paraules cent cinquanta vegades cada nit durant dotze anys.

Aterrant a la terrassa superior de la casa d'apartaments de quaranta pisos on vivia Henry, a Westminster, van adreçar-se directament al menjador. Allà amb alegre i sorollosa companyia, van fer un àpat excel·lent. Amb el cafè els van servir *soma.* Lenina se'n va prendre dues pastilles de mig gram, i Henry tres. A les nou i vint minuts travessaven el carrer, cap al Cabaret de l'Abadia de Westminster, acabat d'inaugurar. Era una nit gairebé sense núvols, sense lluna, estrellada; però, sortosament, Lenina i Henry no es van adonar d'aquest fet depriment. Els anuncis lluminosos els aïllaven de la fosca exterior. «Calvin Stopes i els seus Setze Saxofonistes.» A la façana de la nova Abadia les lletres gegantines resplendien invitadorament: «El millor orgue de perfums i colors de Londres. Les darreres novetats en música sintètica.»

Van entrar. L'aire semblava calent i gairebé irrespirable, tan perfumat estava d'ambre gris i fusta de sàndal. A la volta de la cúpula del vestíbul, l'orgue de colors havia pintat momentàniament una posta de sol tropical. Els Setze Saxofonistes toca-

ven una vella cançó de moda: «No hi ha Flascó en tot el món com el meu petit Flascó». Quatre-centes parelles ballaven el *five-steps* voltant per la pista lluminosa. Aviat Lenina i Henry s'hi afegiren. Els saxòfons miolaven com gats melòdics a la llum de la lluna, gemegaven en els registres alt i tenor com en plena agonia. Ric d'harmonies, el seu cor tremolós ascendia cap a un clímax, cada vegada més fort, fins que, a l'últim, amb un gest de la mà, el director deixà anar la darrera nota estrepitosa de música, etèria, i esborrà de l'existència els setze músics simplement humans. Un tro en *la* bemoll major. I després, gairebé en silenci i a les fosques, seguí una deturgescència gradual, un *disminuendo* que baixava gradualment, per quarts de to, fins a arribar a un acord dominant xiuxiuejat que persistia (mentre el compàs de cinc per quatre seguia ritmant, per dessota), carregant aquells segons de foscúria d'una expectació intensa. I, a l'últim, l'expectació fou recompensada. Es produí una sortida de sol sobtada, explosiva, i, simultàniament, els Setze es van posar a cantar:

Al Flascó meu, Flascó meu, com t'enyoro!
Al Flascó meu, per què em van decantar?
Blau és el cel dins teu
Sempre hi fa bo.
Car
no hi ha Flascó en tot el món
com el meu petit Flascó!

Tot ballant amb les altres quatre-centes parelles al voltant de la pista de l'Abadia de Westminster, Lenina i Henry ballaven ja en un altre món, el món bigarrat, infinitament amistós de les vacances de *soma.* Que simpàtic, ben plantat i divertit era tothom! «Al Flascó meu, Flascó meu, com t'enyoro!» Però Lenina

i Henry ja no calia que l'enyoressin... Es trobaven dins el flascó, en aquell moment, en seguretat, gaudint del bon temps i del cel sempre blau. I quan, exhaustos, els Setze van deixar els seus instruments i la música sintètica començà a tocar els darrers blues maltusians, Lenina i Henry haurien pogut ser una bessonada d'embrions gronxant-se suaument en les ones d'un oceà envasat de succedani de sang.

–Bona nit, estimats amics. Bona nit, estimats amics...

L'altaveu dissimulava les seves ordres sota un vel de cortesia simpàtica i musical.

–Bona nit, estimats amics...

Obedientment, amb els altres, Lenina i Henry sortiren de l'edifici. Les depriments estrelles havien fet camí pel cel. Però, tot i que el teló aïllant dels anuncis lluminosos, a aquella hora, ja s'havia dissolt en gran part, Lenina i Henry seguien feliçment ignorants de la nit.

Presa mitja hora abans de l'hora de tancar, aquella segona dosi de *soma* havia dreçat un mur impenetrable entre l'univers real i els seus cervells. Dins el flascó, van travessar el carrer; dins el flascó, van pujar amb l'ascensor a la cambra de Henry, al pis número 28. I, tot i trobar-se dins el flascó, i malgrat aquell segon gram de *soma*, Lenina no s'oblidà pas de prendre totes les precaucions anticonceptives reglamentàries. Anys d'hipnopèdia intensiva, i, de dotze a disset anys, exercicis maltusians tres cops cada setmana havien fet que aquelles precaucions fossin gairebé tan automàtiques i inevitables com el parpelleig.

–I ara que me'n recordo –va dir Lenina, en tornar del bany–. Fanny Crowne vol saber on vas trobar aquesta cartutxera tan bonica, de succedani de pell, que em vas regalar.

2

Dijous, sí, dijous no, Bernard tenia Servei de Solidaritat. Després de sopar, una mica d'hora, a l'Afroditeum (on Helmholtz havia ingressat recentment, acollint-se a la Norma Segona), Bernard s'acomiadà del seu amic, i, prenent un taxi al terrat, digué al conductor que el portés a la Cantoria Comunitària de Fordson. L'aparell ascendí uns dos-cents metres, s'adreçà cap a llevant, i, en girar, aparegué davant els ulls de Bernard, gegantina, bellíssima, la Cantoria. Il·luminats amb reflectors, els seus tres-cents vint metres de succedani de Carrara blanc resplendien amb una incandescència de neu sobre Ludgate Hill; a cadascun dels quatre angles de la plataforma per als helicòpters una T immensa brillava, vermella, sobre el fons de la nit, i de les boques de vint-i-quatre altaveus daurats brollava una solemne música sintètica.

–Vatua, ja faré tard –es va dir Bernard, tot donant una ullada al Big Henry, el rellotge de la Cantoria. I, efectivament, mentre pagava el taxista, el Big Henry tocà l'hora. «Ford –cantà una poderosa veu de baix per les trompetes daurades–. Ford, Ford, Ford...». Nou vegades. Bernard va córrer cap a l'ascensor.

El gran auditori per a les celebracions del Dia de Ford i altres Cants Comunitaris massius era a la part baixa de l'edifici. Damunt l'enorme sala, cent a cada planta, hi havia les set mil sales on els Grups de Solidaritat celebraven els seus serveis quinzenals. Bernard baixà a la planta trenta-tres, arrencà a córrer pel passadís, es deturà un moment, vacilant, davant la Sala 3210, i a l'últim, decidint-se, obrí la porta i entrà.

Gràcies a Ford, no era el darrer. Al volt de la taula circular encara hi havia tres cadires buides. Bernard es va esmunyir fins

a la més propera, procurant no cridar l'atenció, i disposant-se a fer mala cara als que arribarien després d'ell.

Girant-se cap a Bernard, la noia que seia a la seva esquerra li preguntà:

–A què has jugat aquesta tarda? A obstacles o a electromagnètic?

Bernard la mirà (Ford! Era Morgana Rotschild!), i, sufocant-se, va haver de confessar que no havia jugat ni a una cosa ni a l'altra. Morgana el mirà, astorada. Es produí un silenci incòmode.

Després, intencionadament, la noia se li girà d'esquena i s'adreçà a l'home que seia a la seva esquerra, d'aspecte més esportiu.

«Bon començament per a un Servei de Solidaritat», pensà Bernard, tot trist, i va preveure que tornaria a fracassar, que no arribaria a assolir la comunió amb els altres. Si almenys hagués tingut temps de mirar al voltant de la taula abans d'esmunyir-se fins a la cadira més propera! S'hauria assegut entre Fifi Bradlaugh i Joanna Diesel. Però, no; havia d'anar a asseure's, cegament, al costat de Morgana. *Morgana!* Ford! Amb aquelles celles negres –o aquella cella negra, més ben dit–, que se li ajuntaven damunt el nas! Ford! I a la dreta tenia Clara Deterding! Sí, certament, les celles de Clara no s'ajuntaven. Però... era massa pneumàtica. En canvi, Fifi i Joanna estaven al punt. Plenetes, rosses, no gaire corpulentes... I aquell gran beneit de Tom Kawagutxi seia entre elles dues!

La darrera a arribar va ser Sarojini Engels.

–Ha arribat tard –digué el President del Grup, severament–. Que sigui la darrera vegada.

Sarojini s'excusà i es va esmunyir al seu lloc, entre Jim Bokanovski i Herbert Bakunin. Ara el grup ja era complet i el cercle de solidaritat perfecte, sense espais buits. Home, dona,

home, en un anell alternatiu al voltant de la taula. Dotze éssers disposats a convertir-se en un de sol, esperant unir-se, fondre's, perdre les seves dotze identitats separades en un sol ésser més gran.

El President s'alçà, va fer el senyal de la T, i, connectant la música sintètica, desencadenà un redoblament suau i incansable de tambors i un cor d'instruments –quasivent i supercorda– que repetien sense parar la breu i enganxosa melodia del Primer Himne de Solidaritat. Un cop i un altre, i ja no era l'orella que copsava el ritme, sinó el diafragma; el clam i l'estrèpit d'aquelles harmonies contrapuntades no afectaven la ment, sinó les mateixes entranyes.

El President tornà a fer el senyal de la T i es va asseure. El servei havia començat. Les pastilles de *soma* consagrades foren posades al centre de la taula. La copa d'amor, plena de gelat de maduixa amb *soma*, passà de mà en mà, i els llavis repetiren dotze vegades la fórmula: «Bec per la meva anihilació». Després, amb l'acompanyament de l'orquestra sintètica, fou cantat el Primer Himme de Solidaritat:

Ford, dotze som; fes-nos un sol,
com gotes en el Riu Social;
fes-nos córrer tots junts,
ràpids com el teu vell cotxe.

Dotze estrofes anhelants. Després, la copa d'amor passà per segona vegada. «Brindo pel Gran Ésser», era la nova fórmula. Tots van beure. La música sonava, incansable. Els tambors redoblaven. El clam i el xoc de les harmonies eren una obsessió en les entranyes que es fonien. Van cantar el Segon Himne de Solidaritat:

Vine, Gran Ésser, Amic Social,
Anorreador Dotze-en-Un!
Volem morir, perquè en morir comença
per a nosaltres una vida més gran.

Dotze estrofes més. A aquelles altures, el *soma* havia començat a fer efecte. Els ulls brillaven, les galtes s'enrogien, la claror interior de la benevolència universal irradiava de tots els rostres en somriures feliços, amistosos. Fins i tot Bernard se sentia ablanir una mica. Quan Morgana Rotschild es girà i li va somriure, radiant, va fer tots els possibles per correspondre. Però aquella cella, aquella cella única, ai!, continuava existint; Bernard no podia ignorar-la, no podia, per molt que volgués. La fusió no havia arribat prou enllà. Potser si hagués estat assegut entre Fifi i Joanna... Per tercera vegada la copa d'amor va fer la ronda. «Brindo per la imminència del Seu Adveniment», va dir Morgana Rotschild, a qui tocà iniciar el ritu circular. Parlà amb veu molt alta, exultant. Va beure i passà la copa a Bernard. «Brindo per la imminència del Seu Adveniment», repetí, esforçant-se a sentir sincerament que el Seu Adveniment s'atansava; però la cella seguia turmentant-lo, i l'Adveniment, per a ell, encara era molt lluny. Bernard va beure i passà la copa a Clara Deterding. «Tornaré a fracassar», es va dir. «Ja ho veig». Però, seguí fent tots els possibles per irradiar felicitat.

La copa d'amor havia fet tota la volta. Alçant la mà, el President féu un senyal; el cor entonà el Tercer Himme de Solidaritat:

Escolta com s'atansa el Gran Ésser!
Alegra't, i alegrant-te, mor!
Fon-te en la música dels tambors!
Perquè jo sóc tu, i tu ets jo

Vers darrere vers, les veus s'aguditzaven i es feien més intenses, d'excitació. La sensació de la imminència de l'Adveniment era com una tensió elèctrica a l'aire. El President desconnectà la música, i, amb la nota final de la darrera estrofa, es féu el silenci absolut, el silenci de l'expectació tensa, tremolosa i estremida de vida galvànica. El President allargà un braç i, sobtadament, una Veu, una Veu fonda i potent, més musical que cap veu simplement humana, més plena, més càlida, més vibrant d'amor, d'anhel i de compassió, una Veu meravellosa, misteriosa, sobrenatural, parlà per damunt dels seus caps. Molt a poc a poc, disminuint i en una escala descendent, va dir: «Oh, Ford, Ford, Ford!». Una sensació d'escalfor irradià del plexe solar tots els membres dels cossos dels oients; les llàgrimes els pujaren als ulls; el cor i les entranyes semblava que se'ls movien pels dintres, com si tinguessin una vida independent. «Ford!»; es fonien. «Ford!»; es dissolien, es dissolien. Després, en un altre to, sobresaltant, tot d'una: «Escolteu!», trompetejà la Veu. «Escolteu!». Tots van escoltar. Després d'una pausa, reduïda en un murmuri, però un murmuri més penetrant que el crit més fort, seguí: «Els peus del Gran Ésser. –I repetí les paraules–: Els peus del Gran Ésser». El murmuri gairebé expirà. «Els peus del Gran Ésser són a les escales». I tornà a fer-se el silenci, i l'expectació, momentàniament relaxada, tornà a tensar-se, cada vegada més, fins a assolir el punt d'esquinçament. Els peus del Gran Ésser... sí, els sentien, els sentien, atansant-se suaument, baixant les escales, atansant-se cada vegada més per les escales... Els peus del Gran Ésser. I, tot d'una, el punt d'esquinçament fou assolit. Amb els ulls esbatanats i els llavis entreoberts, Morgana Rotschild es posà dreta d'un salt.

–El sento! –cridà–. El sento!

–Ve! –clamà Sarojini Engels.

–Sí, ve, el sento!

Fifi Bradlaugh i Tom Kawagutxi s'alçaren alhora.

–Oh, oh, oh! –gemegà Joanna, inarticuladament.

–Ve! –bramà Jim Bokanovski.

El President s'inclinà cap endavant, i, prement un botó, desencadenà un deliri de cimbals i instruments de vent, una febre de tam-tams.

–Oh, ve! –xisclà Clara Deterding–. Ai!

Com si l'estiguessin degollant.

Comprenent que havia arribat el moment de fer alguna cosa, Bernard també es posà dret d'un salt i cridà:

–El sento! Ja ve!

Però no era veritat. No sentia res, i per a ell no venia ningú. Ningú, a despit de la música, a despit de l'excitació creixent. Però Bernard agità els braços i cridà com el millor, i quan els altres van començar a saltar, picar de peus i remenar, ell els imità.

La ronda s'inicià al voltant de la taula. Una processó de dansarins, cada un amb les mans als malucs del de davant. Voltes i més voltes, cridant a l'uníson, picant de peus al ritme de la música, portant el compàs amb la mà plana a les natges del de davant; dotze parells de mans picant com una de sola; dotze darreres ressonant com un de sol. Dotze com un, dotze com un. «El sento, el sento venir!». La música accelerà, i els peus i les mans acceleraren igualment els cops. I, tot d'una, una forta veu de baix clamà les paraules que anunciaven la comunió propera i la final consumació de la solidaritat, l'adveniment del Dotze-en-Un, l'encarnació del Gran Ésser.

–Orgia-follia –clamà la Veu, mentre els tam-tams seguien marcant el ritme febrós.

Orgia-follia, Ford i diversió,
beseu les noies i feu-les l'Un.

Nois i noies junts, en pau,
orgia-follia feu si us plau.

«Orgia-Follia...». Els dansaires van recollir la tornada litúrgica. «Orgia-follia, Ford i diversió, beseu les noies...». I, mentre cantaven, els llums començaren a abaixar-se lentament, i a fer-se alhora més càlids, més plens, més vermells, fins que, a l'últim, les sis parelles ballaven en la penombra vermella del Magatzem d'Embrions. «Orgia-follia...». En la fosca vermella i fetal, els dansaires continuaren circulant una estona, marcant el ritme incansable. «Orgia-follia...». Després el cercle vacil·là, es trencà, i va desplomar-se, parcialment desintegrat, en l'anella de divans que rodejava –cercle concèntric– la taula i les seves cadires planetàries. «Orgia-follia...». Tendrament, la Veu parrupava; en la penombra vermella era com si una enorme coloma negra planés, benigna, per damunt dels dansaires, ara en posició supina o propensa.

Eren al terrat; el Big Henry acabava de tocar les onze. La nit era càlida i tranquil·la.

Oi que ha estat meravellós? –va dir Fifi–. Oi que sí?

Mirava Bernard amb expressió d'èxtasi, però d'un èxtasi sense rastres d'agitació o d'excitament; perquè estar excitat és estar encara insatisfet. L'èxtasi de Fifi era l'èxtasi tranquil, apaivagat, de la consumació acomplida, de la pau, no del simple sadollament i del no-res, sinó de la vida equilibrada, de les energies en descans. Una pau plena, viva. Perquè el Servei de Solidaritat tant havia donat com pres; havia buidat per omplir. Fifi se sentia plena, perfeccionada, convertida en alguna cosa més que ella mateixa.

–No trobes que ha estat meravellós? –insistí, mirant de fit a fit en Bernard amb els ulls plens d'una claror sobrenatural.

–Sí, trobo que sí –mentí en Bernard.

I desvià la mirada; el rostre transfigurat de la noia li era alhora una acusació i un recordatori irònic del seu propi aïllament. Bernard seguia tan miserablement solitari ara com en començar el servei; més aïllat encara, a causa de la seva buidor no emplenada, de la seva sacietat morta. Isolat i fora de registre, mentre els altres es fonien en el Gran Ésser; sol fins i tot en braços de Morgana; molt més sol, certament molt més desesperadament ell mateix que no ho havia estat en tota la seva vida. Bernard havia emergit d'aquell crepuscle vermell a la claror elèctrica i vulgar amb l'autoconsciència intensificada fins als límits de l'agonia. Se sentia terriblement desgraciat, i potser (els ulls brillants de la noia l'acusaven), potser per culpa d'ell mateix.

–Meravellós, meravellós –repetí.

Però no es podia treure del cap la cella única de Morgana.

Capítol VI

1

«Estrany, estrany, estrany». Heus ací el veredicte de Lenina sobre Bernard Marx. Tan estrambòtic el trobava, certament, que durant les setmanes que seguiren la noia es preguntà més d'una vegada si no valia més deixar córrer allò de les vacances a Nou Mèxic i anar-se'n al Pol Nord amb Benito Hoover. Llàstima que ja el coneixia, el Pol Nord; hi havia estat l'estiu passat amb George Edzel, i el pitjor del cas és que no li havia agradat gens. No hi havia res a fer i l'hotel era antiquadíssim; ni televisió als dormitoris, ni orgue de perfums; només música sintètica passada de moda i vint-i-cinc miserables pistes mòbils per a més de dos-cents hostes. No, decididament, no es veia amb cor de tornar al Pol Nord. D'altra banda, a Amèrica només hi havia estat una vegada. I de mala manera. Un cap de setmana baratet a Nova York. Hi havia anat amb Jean-Jacques Habibullah o amb Bokanovski Jones? No se'n recordava. Però, bah!, això no tenia importància. La perspectiva de tornar a volar cap a l'oest, i per tota una setmana, era temptadora. A més, passaria almenys tres dies en una Reserva de Salvatges. En tot el Centre no hi havia més de mitja dotzena de persones que havien estat en una Reserva de Salvatges. Com a psicòleg Alfa-Més, Bernard era un dels pocs homes que ella coneixia que podia obtenir un permís. Per a Lenina, era una oportunitat única. I, malgrat això, Bernard era tan rar, tan estrambòtic, que Lenina havia arribat a pensar a córrer el risc de tornar al Pol amb

aquell tros de pa de Benito. Almenys Benito era normal. Mentre que Bernard...

«Alcohol en el seu succedani de sang». L'explicació que Fanny donava per a qualsevol excentricitat. Però Henry, amb qui, una nit, quan estaven junts, al llit, Lenina havia discutit angoixada amb el seu nou amant, Henry havia comparat el pobre Bernard amb un rinoceront.

–No hi ha manera de domesticar un rinoceront –havia dit Henry, amb el seu estil breu i vigorós–. Hi ha homes que són gairebé rinoceronts; no responen adequadament al condicionament. Pobres individus! Bernard n'és un. Sortosament per a ell, és molt bo, professionalment. D'altra manera, el Director ja se l'hauria tret del davant. Malgrat això –afegí, consoladorament–, és completament inofensiu en el seu capteniment.

Completament inofensiu, potser sí; però també molt inquietant. Per començar, aquella mania de fer les coses en privat. Això, a la pràctica, volia dir no fer res de res. Perquè, què es podia fer, en privat? (Fora de copular, és clar; però no es podia pas fer sempre, això.) Sí, què es podia fer? Poquíssimes coses. La primera tarda que van sortir junts feia un temps esplèndid. Lenina havia suggerit una mica de natació al Club Rural de Torquay, i després un sopar a l'Oxford Union. Però Bernard va dir que hi hauria massa gent. Bé, doncs, i un partit de golf electromagnètic a St. Andrews? Tampoc; Bernard considerava que jugar a golf era perdre el temps.

–Per a què és el temps, doncs, si no? –preguntà Lenina, una mica sorpresa.

Pel que semblava, per a passejar pel Districte dels Llacs; almenys això era el que havia proposat Bernard. Aterrar al cim de Skiddaw i passejar un parell d'hores pels bruguerars.

–Sol amb tu, Lenina.

–Però Bernard, si estarem sols tota la nit!

Bernard envermellí i desvià la mirada.

–Vull dir sols per a poder parlar –quequejà.

–Parlar? Però de què?

Caminar i parlar... Semblava una manera ben estranya de passar una tarda.

A l'últim, Lenina el va convèncer, de mal grat, i van volar a Amsterdam per presenciar les semisemifinals del Campionat de Lluita de Pesos Pesants Femenins.

–Amb tota una multitud –remugà Bernard–. Com sempre.

Bernard passà tota la tarda tossudament malenconiós, no va voler enraonar amb els amics de Lenina (en van trobar a dotzenes al bar de gelats de *soma*, als intermedis entre els combats), i a despit del seu mal humor es negà resoludament a prendre el refresc de gerd i *soma* que Lenina li oferia.

–M'estimo més seguir essent jo mateix –va dir–. Jo mateix i desgraciat. I no qualsevol altre, encara que sigui un altre de més feliç.

–Un gram a temps n'estalvia nou –va dir Lenina, exhibint la seva ciència hipnopèdica.

Bernard apartà el vas que li oferia, amb impaciència.

–No perdis els estreps –digué Lenina–. Recorda que un sol centímetre cúbic guareix deu sentiments malenconiosos.

–Oh, per Ford, calla d'una vegada! –cridà Bernard.

Lenina arronsà les espatlles.

–Sempre val més un gram que un regany –acabà, amb dignitat.

I es va beure el refresc.

De tornada, en travessar el Canal, Bernard insistí a parar l'hèlix i planejar a uns trenta metres de les ones. El temps havia canviat; bufava vent del sud-oest i el cel estava cobert de núvols.

–Mira –li manà Bernard.

–És horrible! –digué Lenina, apartant-se de la finestra.

Li feia horror la buidor de la nit, l'aigua escumosa que s'agitava a sota d'ells. La pàl·lida cara de la lluna, trista i adormida entre els núvols que corrien.

–Posa'm la ràdio. De pressa!

Lenina allargà la mà, girà el commutador i connectà l'aparell de ràdio a l'atzar.

–«...Blau és el cel dins teu» –cantaven setze veus de falset tremoloses–. «Sempre hi fa bo...».

Després un sanglot i el silenci. Bernard havia desconnectat.

–Vull poder mirar el mar en pau –va dir–. No es pot ni mirar amb aquesta música bestial a l'orella.

–Però si és preciosa! I jo no vull mirar.

–Doncs jo sí –insistí Bernard–. Em fa sentir com si... –vacil·là, com si busqués paraules per expressar-se– ...com si jo fos més jo; no sé si m'entens. Més jo mateix, i no tant com una part d'una altra cosa. No ja com una cèl·lula del cos social. A tu no t'ho fa sentir, també, Lenina?

Però Lenina plorava.

–És horrible, és horrible –repetia–. Com pots parlar així? Com pots dir que no vols formar part del cos social? Al capdavall, tothom treballa per a tothom. No podem passar de ningú. Fins i tot els Èpsilons...

–Sí, ja ho sé, ja ho sé –digué Bernard mofeta–. Fins i tot els Èpsilons són útils. I jo també. I tant de bo que no ho fos!

Lenina s'escandalitzà davant aquella blasfèmia.

–Bernard! –protestà, dolguda–. Com pots dir-ho, això?

En un to molt diferent, Bernard repetí, meditabund:

–Com puc dir-ho? No, el veritable problema és aquest: com és que no puc dir-ho? O, millor encara, perquè ja ho sé, jo, per què no puc: quin efecte deu fer poder dir-ho, ser lliure i no viure esclavitzat pel condicionament?

–Però Bernard, dius unes coses terribles.

–A tu no t'agradaria ser lliure, Lenina?

–No sé què vols dir. Jo sóc lliure. Lliure de divertir-me com vull. Tothom és feliç ara.

Bernard va riure.

–Sí. «Tothom és feliç ara». Comencen a dir-ho als infants quan tenen cinc anys. Però no t'agradaria tenir la llibertat de ser feliç d'una altra manera, Lenina? De la teva manera, per exemple, no com tothom.

–No sé què vols dir –repetí Lenina. Després, girant-se cap a ell, implorà–: Oh, tornem-nos-en, Bernard. No m'agrada gens, això.

–No t'agrada estar amb mi?

–És clar que sí, Bernard! Vull dir aquest indret horrible.

–Jo pensava que ací estaríem... estaríem més junts, sense altra companyia que el mar i la lluna. Més junts que en aquella multitud, i fins i tot que a la meva cambra. No ho entens, això?

–No entenc res –va dir Lenina, amb decisió, entestada a conservar intacta la seva incomprensió–. No res. I menys, encara –seguí en un altre to–, per què no prens *soma* quan se t'acuden aquestes idees terribles. Les oblidaries de seguida. I en lloc de sentir-te desgraciat, estaries content. I series tan feliç!

I, en dir-ho, somrigué, esforçant-se a posar en el seu somriure, tot i l'angoixa torbada dels seus ulls, una coqueteria voluptuosa, provocativa.

Bernard la mirà en silenci, amb rostre inexpressiu i greu. Al cap d'uns segons, Lenina desvià la mirada. Va riure nerviosament i s'esforçà per trobar alguna cosa a dir. Però no pogué. I el silenci es perllongà.

Quan, a l'últim, Bernard parlà, ho va fer en veu baixa, cansada.

–Molt bé, doncs –va dir–. Tornem-nos-en.

I, petjant amb força l'accelerador, envià l'aparell cel amunt,

com un coet. A mil dos-centes metres engegà l'hèlix propulsora. Van volar en silenci un o dos minuts. Després, sobtadament, Bernard començà a riure. «Un riure ben estrany –pensà Lenina–. Però riu, tanmateix!».

–Et trobes més bé? –gosà preguntar-li.

Per tota resposta, Bernard retirà una mà dels controls i, passant-li un braç per la cintura, començà d'acariciar-li les sines.

«Gràcies a Ford –es va dir Lenina–. Ja es troba bé».

Al cap de mitja hora eren a la cambra de Bernard, que s'empassà quatre pastilles de *soma* d'un cop, engegà la ràdio i la televisió i començà a despullar-se.

–I bé? –pregunta Lenina, amb coqueteria, quan es van trobar al terrat, l'endemà a la tarda–. Et vas divertir, ahir?

Bernard va fer que sí amb el cap. Van pujar a l'helicòpter. Un salt, i s'enlairaren.

–Tots diuen que sóc molt pneumàtica –va dir Lenina, reflexivament, picant-se les cuixes amb la mà plana.

–Molt.

Però als ulls de Bernard hi havia una expressió trista. «Com carn», pensava.

Lenina alçà els ulls, una mica angoixada.

–Suposo que no em trobes *massa* grassa, oi?

Bernard va fer que no amb el cap. «Exactament com carn».

–Em trobes al punt? –Un altre cop de cap afirmatiu–. En tots els aspectes?

–Perfecta –va dir en Bernard, en veu alta.

I afegí, dintre seu: «Així és com ella es veu. No li fa res ser un tros de carn».

Lenina somrigué, triomfalment. Però la seva satisfacció era prematura.

–Tanmateix –seguí Bernard, després d'una pausa–, m'hauria agradat que tot plegat hagués acabat d'una altra manera.

–D'una altra manera?

És que hi havia altres maneres d'acabar?

–M'hauria estimat més que no acabéssim ficant-nos al llit –especificà Bernard.

Lenina estava astorada.

–Vull dir, no de seguida, no el primer dia.

–Però aleshores, què...?

Bernard començà a dir un seguit de coses incomprensibles i perilloses. Lenina s'esforçà per tancar les oïdes de la seva ment; però, de tant en tant, una frase insistia a fer-se sentir: –...tastar l'efecte que deu produir deturar els propis impulsos –sentí que deia.

Va ser com si aquelles paraules li haguessin disparat una molla al cervell.

–No deixis mai per a demà la diversió que pots gaudir avui –digué, greument.

–Dues-centes repeticions, dues vegades la setmana, des dels catorze anys fins als setze i mig –es limità a comentar Bernard. I seguia la seva xerrameca folla–: Tinc ganes de saber què és la passió. Tinc ganes de sentir alguna cosa fortament.

–Quan l'individu sent, la comunitat se'n ressent –declamà Lenina.

–I bé, que se'n ressenti una mica, què hi fa?

–Bernard!

Però Bernard no s'avergonyia.

–Adults intel·lectualment i durant les hores de feina –continuà–, i infants pel que fa als sentiments i als desigs.

–Nostre Ford estimava els infants.

Sense fer cas de la seva interrupció, Bernard continuà:

–L'altre dia, tot d'una, se m'acudí la idea que havia de ser possible ser sempre un adult.

–No t'entenc.

El to de Lenina era ferm.

–Ja ho sé, que no. Per això ens vam ficar al llit junts, ahir, com infants, en lloc de fer com els adults i esperar.

–Però va ser divertit –insistí Lenina–. No?

–Oh, sí, divertidíssim –contestà Bernard.

Però la seva veu sonava tan trista, tan profundament adolorida, que Lenina sentí que el seu triomf s'evaporava tot d'una. Potser sí que l'havia trobada massa grassa, al capdavall.

–Ja t'ho deia jo –es limità a dir Fanny, quan Lenina li va fer confidències–. Això és l'alcohol que li van posar al succedani de sang.

–Tanmateix –insistí Lenina–, m'agrada. Té unes mans molt boniques. I una manera de moure les espatlles molt atractiva. –Sospirà–. Només que no fos tan estrany!

2

Deturant-se un moment davant la porta del despatx del Director, Bernard féu una profunda aspiració i quadrà les espatlles, aplegant coratge per fer cara al disgust i la desaprovació que estava segur de provocar. Després trucà i entrà.

–Venia a demanar-li que signi un permís amb les seves inicials, Director –va dir, tan lleugerament com va poder.

I deixà el paper damunt la taula.

El Director el mirà desconfiadament. Però el segell del Despatx de l'Interventor Mundial figurava a la capçalera de la lletra, i la signatura de Mustafà Mond, valenta, negra, al peu de l'escrit. Tot era correcte, per tant. El Director no podia negar-s'hi. Va escriure les seves inicials –dues pàl·lides lletres abjectes al peu de la signatura de Mustafà Mond– i estava a

punt de tornar el document a Bernard sense fer cap comentari, quan una paraula del text va atreure les seves mirades.

–Va a la Reserva de Nou Mèxic? –digué.

I en el to de la seva veu i en el rostre que alçà cap a Bernard hi havia l'expressió d'un astorament agitat.

Sorprès per la seva sorpresa, Bernard va fer que sí amb el cap. Seguí un silenci.

El Director recolzà l'esquena al respatller de la seva cadira, arrufant les celles.

–Quant de temps deu fer, ja? –digué, més per a ell mateix que no pas a Bernard–. Vint anys, suposo. Vint-i cinc gairebé. Jo devia tenir la seva edat...

Sospirà i bellugà el cap.

Bernard se sentia violent. Un home tan convencional, tan escrupolosament correcte com el Director, cometre una incongruència tan grollera! Feia venir ganes d'amagar la cara i arrencar a córrer. Personalment, Bernard no trobava cap mal en el fet que la gent parlés del passat; aquell era un dels prejudicis hipnopèdics dels quals (així ho creia ell) s'havia lliurat completament. El que l'avergonyia era saber que el Director ho desaprovava, i, malgrat això, es deixava sorprendre fent la cosa prohibida. Quina compulsió interior l'hi empenyia? Tot i la situació violenta en la qual es trobava, Bernard parà l'orella amb interès.

–Vaig tenir la mateixa idea que vostè –deia el Director–. Volia donar una ullada als salvatges. Vaig obtenir un permís per a Nou Mèxic i vaig anar-hi aprofitant les vacances de l'estiu. Amb la noia amb qui anava en aquell moment. Era una Beta-Menys i em penso –tancà els ulls– que era rossa. En tot cas, era pneumàtica; això sí que ho recordo. Bé, vam anar allà, vam veure els salvatges, vam passejar a cavall, i tota la resta. I després, gairebé el darrer dia del meu permís, després... ella es va

perdre. Havíem pujat a cavall al cim d'una d'aquelles horribles muntanyes, i feia un dia de calor opressiva, de manera que després de dinar ens vam posar a fer la migdiada. Almenys jo. Ella devia anar-se'n a passejar, tota sola. En tot cas, quan em vaig despertar, ja no hi era. I s'havia desencadenat damunt nostre la tempestat més terrible que he vist mai. Plovia a bots i barrals, tronava de mala manera i queien uns llamps que esgarrifaven. Els cavalls, esverats, van trencar els lligams i van fugir, i jo, tot perseguint-los, vaig caure, i em vaig fer mal a un genoll, de manera que amb prou feines podia caminar. Tot i això, vaig buscar-la pertot arreu, cridant-la, sense parar. Però ni rastre. Aleshores vaig pensar que potser havia tornat sola al refugi. I vaig baixar, arrossegant-me per la vall, pel mateix camí que havíem anat. El genoll em feia molt de mal, i jo havia perdut el *soma.* Vaig trigar hores a arribar. Era més de mitjanit quan vaig arribar al refugi. I ella no hi era; no hi era –repetí el director. Seguí un silenci–. Bé –continuà després–, l'endemà s'organitzà un escorcoll. Però no van poder trobar-la. Devia caure en un precipici; o potser la van devorar els lleons de les muntanyes. Només Ford ho sap. Però va ser terrible. Ens trastornà molt, aquell moment. Gairebé diria més del que calia. Perquè, al capdavall, és la mena d'accident que li pot passar a qualsevol, i, no cal dir-ho, el cos social segueix existint encara que les cèl·lules que el componen canviïn. –Però aquell consol hipnopèdic no semblava gaire eficaç. Bellugant el cap, el Director seguí, en veu baixa–: Encara ho somio, de vegades; somio que em desperten els trons i no la trobo; somio que la busco per sota els arbres, incansablement...

El Director se submergí en el silenci de la remembrança...

–Devia ser un cop terrible per a vostè –digué Bernard gairebé envejant-lo.

En sentir la seva veu, el Director tornà amb un sobresalt a la

realitat; llançà una mirada a Bernard, i, desviant la vista, envermellí violentament; tornà a mirar-lo amb expressió desconfiada, i, ferit en la seva dignitat, digué:

–Ara no es pensi que jo tingués cap relació indecorosa amb aquella noia. No res d'emocional ni massa allargassat. Era una relació perfectament normal i sana. –Allargà el permís a Bernard–: Realment, no sé per què l'he avorrit amb aquesta història trivial. –Furiós amb ell mateix per haver revelat aquell secret poc digne, abocà la seva fúria contra en Bernard. L'expressió dels seus ulls ara era plena de malícia–. I m'agradaria aprofitar aquesta avinentesa, mister Marx –seguí– per a dir-li que no estic gens satisfet dels informes que rebo sobre el seu comportament fora de les hores de feina. Vostè dirà que això no m'importa. Però m'importa. Jo he vetllat pel bon nom del Centre. Els meus treballadors han d'estar per damunt de tota sospita, particularment els de les castes més altes. Els Alfes estan condicionats de manera que no els és forçós de ser infantils en el seu comportament emocional. Raó de més perquè facin un esforç especial per adaptar-se. Tenen el deure de ser infantils, fins i tot contra les seves inclinacions. De manera, Mr. Marx, que l'aviso honestament. –La veu del Director vibrava amb una indignació que ara ja era completament justa i impersonal–. Si mai torno a assabentar-me de qualsevol desviació del tipus estandarditzat de comportament infantil, demanaré que el traslladin a un Subcentre, si pot ser a Islàndia. Bon dia!

I, girant-se en rodó en la cadira, agafà la ploma i es posà a escriure.

«Això l'ensenyarà», es va dir. Però s'equivocava. Perquè Bernard sortí del seu despatx d'una revolada, exultant, mentre tancava de cop la porta darrere seu, de pensar que es trobava tot sol, embarcat en una batalla contra l'ordre imperant de les coses; exaltat per la consciència embriagadora de la seva signi-

ficació i importància individual. Ni tan sols el pensament de la persecució el torbava; li resultava més tonificant que depriment. Se sentia prou fort per plantar cara a l'aflicció i fins i tot a Islàndia. I aquesta confiança era més gran encara perquè ni un moment va creure realment que li toqués d'acarar-se a res de tot allò. A les persones no les traslladen per cosetes com aquelles. Islàndia només era una amenaça. Una amenaça d'allò més estimulant i vivificadora. Corredor avall, Bernard fins i tot xiulava.

Aquell vespre va fer un relat heroic de la seva entrevista amb el DIC:

–En sentir això –acabà–, m'he limitat a engegar-lo al Passat Insondable i he sortit del despatx.

Mirà a Helmholtz Watson, expectant, esperant la recompensa de la seva simpatia, el seu encoratjament i la seva admiració. Però ni paraula. Helmholtz romania assegut en silenci, els ulls fits a terra.

Estimava Bernard; li agraïa el fet de ser l'únic home que coneixia a qui podia parlar dels temes que tan importants eren per a ell. Però en Bernard hi havia coses que no li agradaven gens. Aquella fanfarroneria, per exemple. I les explosions de compassió d'ell mateix amb què l'alternava. I el seu deplorable costum de ser agosarat *després* de passats els fets, i de demostrar una gran presència d'esperit... en absència. No li agradaven, aquelles coses, justament perquè apreciava Bernard. Els segons passaven, Helmholtz seguia mirant a terra. I, tot d'una, Bernard envermellí i s'allunyà.

3

El viatge es produí sense incidents. El Coet Blau del Pacífic arribà a Nova Orleans amb dos minuts i mig d'avançada, va perdre'n quatre en un tornado sobre Texas, però entrà en un corrent d'aire favorable als 95 graus de longitud oest i pogué aterrar a Santa Fe amb menys de quaranta segons de retard.

–Quaranta segons en un vol de sis hores i mitja. No està malament–va reconèixer Lenina.

Aquella nit van dormir a Santa Fe. L'hotel era excel·lent; comparablement millor, per exemple, que aquell horrible Palau de l'Aurora Boreal que Lenina havia hagut de suportar l'estiu anterior. Aire líquid, televisió, aparell de massatge, ràdio, solució de cafeïna sempre a punt, anticonceptius calents i vuit menes diferents de perfums: tot això a la disposició dels hostes, en totes les habitacions. La instal·lació de música sintètica funcionava quan van entrar al vestíbul, i era excel·lent. A l'ascensor, un cartellet anunciava que a l'hotel hi havia seixanta pistes mòbils i que es podia jugar a golf d'obstacles i a l'electromagnètic al parc.

–Això és formidable –exclamà Lenina–. Gairebé em fa venir ganes de quedar-me ací! Seixanta pistes mòbils...!

–A la Reserva no n'hi haurà ni una –l'avisà Bernard–. Ni perfums, ni televisió, ni tan sols aigua calenta. Si et sembla que no podràs resistir-ho, queda't ací fins que jo torni.

Lenina es va picar.

–És clar que puc suportar-ho. Només he dit que és formidable perquè... bé perquè el progrés és formidable, oi?

–Cinc-centes repeticions cada setmana, des de tretze a disset anys –va dir Bernard, avorrit, com per a ell mateix.

–Què deies?

–Que el progrés és formidable. Per això no vull que vagis a la Reserva si de debò no en tens moltes ganes.

–És que en tinc moltes ganes.

–Molt bé, molt bé, com vulguis –féu Bernard, gairebé en to d'amenaça.

El seu permís exigia la signatura del Guardià de la Reserva. L'endemà al matí es van presentar al seu despatx. Un porter negre Èpsilon-Més entrà la targeta de Bernard, i van ser rebuts immediatament.

El Guardià era un Alfa-Menys branquicèfal, i ros, baix, vermell, cara de lluna, ample d'espatlles, amb una veu ressonant i poderosa, molt adequada per a anunciar saviesa hipnopèdica. Era una mina d'informació inútil i de consells que no li demanava ningú. Un cop engegava, no parava de tronar.

–...cinc-cents seixanta mil quilòmetres quadrats, dividits en quatre subreserves diferents, cada una voltada amb una tanca de cables d'alta tensió.

Aquell mateix moment, sense cap raó aparent, en Bernard es recordà, tot d'una, que s'havia descuidat oberta i rajant l'aixeta de l'aigua de colònia, a la seva cambra de Londres.

–...alimentada amb corrent produït per la central hidroelèctrica del Grand Canyon.

«Em costarà una fortuna quan torni». Mentalment, Bernard veia la busca del comptador de perfum girant i girant com una formiga incansable. «Cal que telefoni de seguida a Helmholtz Watson».

–...més de cinc mil quilòmetres de tanca a seixanta mil volts.

–De debò? –digué Lenina, amb cortesia, sense tenir cap idea del que deia el Guardià, només per omplir la pausa teatral que seguí les paraules de l'home.

Quan el Guardià havia començat a perorar, la noia, dissimuladament, havia pres mig gram de *soma*, i per això ara podia

romandre asseguda, serena, sense escoltar, sense pensar en res de res, però amb els ulls blaus, immensos, fits en el rostre del Guàrdia en una expressió d'atenció extasiada.

–Tocar la tanca equival a la mort instantània –declarà el Guardià solemnement–. No hi ha manera d'escapar-se de la Reserva de Salvatges.

La paraula *escapar-se* era suggestiva.

–Potser hauríem de pensar a anar-hi, ja –començà Bernard, alçant-se.

La petita agulla negra corria com un insecte, rosegant el temps, devorant els seus diners.

–No hi ha manera d'escapar-se'n –repetí el Guardià, fent-li senyal que tornés a seure, i com que encara no havia signat el permís, Bernard no va tenir més remei que obeir–. Els que han nascut a la Reserva..., perquè, recordi, estimada senyoreta –afegí, somrient obscenament a Lenina i parlant amb un xiuxiueig indecent–, recordi que, a la Reserva, les criatures encara neixen, sí, sí, neixen, per fastigós que ens sembli.

L'home tenia l'esperança que l'al·lusió a aquell tema escabrós faria envermellir Lenina; però la noia es limità a somriure amb la seva intel·ligència estimulada i a dir:

–De debò?

Decebut, el Guardià tornà a engegar:

–Els que han nascut a la Reserva, dic, estan condemnats a morir-hi.

«Condemnats a morir... Un decilitre d'aigua de colònia cada minut. Sis litres per hora».

–Potser –intentà Bernard altra vegada–, potser hauríem...

Inclinant-se cap endavant, el Director agitava el dit índex.

–Si vostès em pregunten quantes persones viuen a la Reserva, els diré que no ho sabem. Només podem suposar-ho.

–De debò?

–Sí, de debò, senyoreta.

«Sis per vint-i-quatre... No, a hores d'ara ja serien sis per trenta-sis». Bernard estava pàl·lid i tremolava d'impaciència. Però, inexorablement, la peroració continuava.

–...uns seixanta mil indis i mestissos... salvatges, absolutament... els nostres inspectors els visiten ocasionalment... a part d'això, no tenen cap altre contacte amb el món civilitzat... conserven encara els seus repugnants hàbits i costums... el matrimoni, suposant que sàpiga què vull dir, estimada senyoreta; la família... no res de condicionament... supersticions monstruoses... Cristianisme, totemisme, adoració dels avantpassats... llengües mortes, com el zuní, el castellà i l'atapascà... pumes, porcs espins i altres animals salvatges... malalties infeccioses... sacerdots... llangardaixos verinosos...

–De debò?

A l'últim se'n van poder anar. Bernard arrencà a córrer cap al telèfon. De pressa, de pressa! Però gairebé trigà tres minuts a poder comunicar amb Watson. «Ja podríem ser entre els salvatges!», es lamentà. «Maleïda incompetència!».

–Pren un gram –suggerí Lenina.

Però Bernard el rebutjà; preferia la seva ira. I, a l'últim, gràcies a Ford, obtingué la comunicació. Sí, Helmholtz era a l'aparell; Helmholtz a qui Bernard explicà el que havia passat, i que va prometre anar immediatament a tancar l'aixeta, sí, immediatament; però aprofità l'avinentesa per a repetir-li el que el DIC havia dit en públic, la vigília, al vespre...

–Com? Que busca algú per a substituir-me? –La veu de Bernard era agònica–. De manera que, realment ho ha decidit? Parlà d'Islàndia? Sí? Ford! Islàndia!

Penjà el receptor i es girà a Lenina. Estava pàl·lid i al seu rostre hi havia una expressió desesperada.

–Què passa? –preguntà Lenina.

–Què passa? –Bernard es deixà caure pesadament en una cadira–. M'envien a Islàndia!

Sovint s'havia preguntat quin efecte devia fer veure's objecte (sense *soma* ni altres recursos que els interiors) d'algun judici important, d'algun càstig, d'alguna persecució; fins i tot havia sospirat per veure's afligit. Feia només una setmana al despatx del Director, s'havia imaginat ell mateix, resistint coratjosament, acceptant estoicament el sofriment sense obrir els llavis. Les amenaces del Director l'havien estimulat, l'havien fet sentir-se gran, important. Però, ara ho veia, havia reaccionat d'aquella manera perquè no havia pres les amenaces seriosament. No havia cregut ni un moment que, arribada l'hora, el DIC fes res del que deia. Ara que semblava que les amenaces anaven a complir-se, Bernard se sentia aterrit. No quedava ni rastre d'aquell estoïcisme imaginari, d'aquell coratge teòric.

Estava furiós contra ell mateix, per ximple, i contra el Director, que no havia tingut l'honradesa d'oferir-li una segona oportunitat que, indubtablement, sempre s'havia proposat d'aprofitar. I aquesta era la perspectiva: Islàndia. Islàndia...! Lenina bellugà el cap.

–«El fou i el serà no ens han d'amoïnar» –cità–. «Només un gram prenent, ja vivim el present».

A l'últim, el va convèncer que prengués quatre pastilles de *soma*. Cinc minuts després, arrels i fruits eren anorreats i la flor del present triomfava, rosada. Un missatge del porter els anuncià que, complint ordres del Guardià, un guarda de la Reserva acabava d'arribar en un helicòpter i esperava al terrat de l'hotel. Lenina i Bernard van pujar immediatament. Un mestís amb uniforme verd de Gamma els saludà i recità el programa del matí.

Vista panoràmica de deu o dotze pobles principals, i aterratge per dinar a la vall de Malpaís. El refugi era còmode i al

poble els salvatges probablement celebrarien el festival d'estiu. Seria el lloc millor per passar la nit.

Van pujar a l'helicòpter. L'aparell s'enlairà. Deu minuts després travessaven la frontera que separava la civilització del salvatgisme. Pujant i baixant turons, travessant deserts de sal o de sorra, a través de boscos, pels fons violeta de profundes gorges, per damunt de cims punxeguts o calmes, la tanca corria incansablement, en línia recta, el símbol geomètric de la voluntat humana triomfant. I al peu de la tanca, aquí i allà, un mosaic d'ossos blanquejats o una carronya fosca encara incorrupta en el terrat recremat assenyalava el lloc on un cérvol o un bou, un puma, un porc espí o un coiot, o els àvids voltors atrets per la ferum de la carronya i fulminats com per una justícia poètica, s'havien atansat massa als cables mortífers.

–No escarmenten mai –va dir el pilot uniformat de verd, assenyalant els esquelets per damunt els quals volaven–. I no escarmentaran mai –afegí rient, com si celebrés un triomf personal sobre aquells animals electrocutats.

Bernard també va riure; amb dos grams de *soma* a la sang, la broma li semblava excel·lent. Va riure i després, gairebé immediatament, s'adormí, i, bo i adormit, fou portat per damunt Taos i Tesuca, Nambe i Picuris i Pojoaque, Sia i Cochiti, Laguna i Acoma i la Mesa Encantada, Zunyí, Cibola i Ojo Caliente. Quan es despertà, l'aparell ja era a terra. Lenina entrava les maletes a una caseta quadrada, i el mestís Gamma enraonava incomprensiblement amb un jove indi.

–Malpaís –explicà el pilot, quan Bernard baixà de l'aparell–. Això és el refugi. I a la tarda hi haurà dansa, al poble. Aquest home els acompanyarà. –Assenyalà l'ombrívol minyó–. Suposo que ho trobaran divertit. –Va somriure–. Tot el que fa aquesta gent és divertidíssim. –Pujà a l'aparell i engegà els motors–. Tornaré demà. I recordin afegí adreçant-se tranquil·litzadora-

ment a Lenina– que són completament mansos; els salvatges no els faran cap mal. Tenen prou experiència de les bombes de gas per saber que no s'hi val a gastar bromes.

Rient encara, engegà l'hèlix de l'helicòpter, accelerà i s'enlairà.

Capítol VII

L'altiplà era com un vaixell ancorat en un estret de pols lleonada. El canal giragonsava entre alts espadats, i d'una banda a l'altra de la vall corria una cinta verda: el riu, i els camps de les seves ribes. A la proa d'aquell vaixell de pedra situat al centre de l'estret, i com si en formés part, s'alçava el poble de Malpaís, com una excrescència geomètrica de la roca nua. Bloc sobre bloc, cada pis més petit que el de sota, les altes cases s'alçaven, com piràmides truncades, pel cel blau. Als seus peus, s'estenia un garbuix d'edificis baixos i un laberint de murs de tanca; en tres dels costats de l'altiplà, els precipicis verticals dominaven la plana inferior. Columnes de fum pujaven perpendicularment per l'aire immòbil i es perdien en l'altura.

–Estrany –va dir Lenina–, molt estrany. –Era la seva sentència condemnatòria habitual–. No m'agrada. I aquest home no em fa cap gràcia.

Assenyalà el guia indi que els havien assignat per acompanyar-los al poble. Els seus sentiments, evidentment, eren correspostos; l'home, fins i tot vist d'esquena, ja que els precedia, tenia un aspecte hostil, ombrívol, despectiu.

–A més –afegí Lenina, en veu baixa–, put.

Bernard no intentà negar-ho. Continuaren caminant encara un bon tros.

Tot d'una va ser com si tot l'aire hagués pres vida i glatís amb el batec incansable de la sang. Allà dalt, a Malpaís, sonaven uns tambors. Sense voler, Lenina i Bernard adaptaren el pas al ritme dels tambors, al ritme d'aquell cor misteriós. El camí els

portà al peu del precipici. Els costats del gran altiplà torrejaven per damunt seu, a noranta metres.

–Tant de bo que haguéssim vingut amb l'helicòpter –digué Lenina, mirant cap enlaire, vers la paret de roca–. No m'agrada gens caminar. I et sents tan petit al peu d'una muntanya!

Van seguir caminant una estona a l'ombra de l'altiplà; després van donar la volta a un sortint, i allà, en un torrent, trobaren la sendera que s'enfilava. Era molt dreta i pujava fent esses d'una banda a l'altra del torrent. De vegades, el batre dels tambors era gairebé inaudible; d'altres, semblava que el tenien a tocar.

Quan eren a mig camí, una àliga passà volant tan a prop d'ells que van sentir el vent de les seves ales a la cara. En una esquerda de les roques van veure una pila d'ossos. Tot plegat feia un efecte molt estrany, i l'indi cada vegada pudia més. A l'últim van sortir del torrent a la llum del dia. L'altiplà era una plataforma de roca.

–Com la torre de Charing-T –comentà Lenina.

Però no pogué gaudir gaire estona de la sensació confortant del seu descobriment. Una remor de petjades suaus els obligà a girar-se. Nus fins al melic, amb els cossos bruns pintats amb ratlles blanques («com pistes de tennis d'asfalt», diria Lenina més tard), els rostres inhumans amb taques de color vermell, negre, i ocre, dos indis s'atansaven corrents pel camí. Portaven els cabells negres trenats amb pell de guineu i franel·la vermella. Sengles mantells de plomes de gall dindi penjaven de les seves espatlles; enormes diademes de ploma els coronaven alegrement, explosivament, els caps. A cada pas que feien els dringaven els braçalets de plata, i els collarets d'os i de turquesa. S'atansaven sense dir res, corrent silenciosament, calçats amb mocassins de pell de cérvol. Un d'ells portava un plomer; l'altre duia a cada mà una cosa que a distància semblaven tres o

quatre trossos de corda gruixuda. Una de les cordes es recargolava inquieta, i, tot d'una, Lenina va veure que era una serp.

Els homes s'apropaven cada vegada més; els seus ulls foscos van mirar Lenina, però sense cap senyal d'haver-la reconeguda, com si no l'haguessin vista ni tinguessin esment de la seva existència. Ara la serp que es recargolava penjava immòbil, com les altres. Els homes van passar.

–No em fa cap gràcia, això –va dir Lenina–. Cap gràcia.

Encara n'hi va fer menys el que els esperava a l'entrada del poble on el seu guia els deixà mentre entrava a informar-se. La brutícia, per començar, les piles d'escombraries, la pols, els gossos, les mosques... Lenina va fer una ganyota de fàstic i es tapà el nas amb el mocador.

–Però com poden viure així? –exclamà, a l'últim, en un to d'incredulitat indignada.

Li semblava que no podia ser.

Bernard arronsà les espatlles filosòficament.

–El cas és –va dir– que fa cinc o sis mil anys que viuen així, i a hores d'ara ja s'hi deuen haver acostumat.

–Però la netedat és germana de la fortalesa –insistí Lenina.

–Sí, i la civilització és esterilització –seguí Bernard, completant, en to irònic, la segona lliçó hipnopèdica d'higiene elemental–. Però aquesta gent no ha sentit a parlar mai de Nostre Ford i no està civilitzada. Per això, no val la...

–Oh! –exclamà Lenina, aferrant-lo pel braç–. Mira!

Un indi gairebé nu baixava lentament per una escala de mà del terrat del primer pis d'una casa veïna, graó per graó, amb la tremolosa precaució de la vellesa extrema. Tenia la cara molt arrugada i negra, com una màscara d'obsidiana. La boca desdentada se li enfonsava entre les galtes xuclades. Als extrems dels llavis i a banda i banda de la barbeta li creixien uns pèls llargs, molts blancs, que brillaven sobre la pell fosca. Portava els

cabells desfets, i li penjaven en blens grisencs a banda i banda de la cara. Anava tot encorbat i estava sec, gairebé en la pell i els ossos. Baixava molt a poc a poc, fent una pausa a cada barrot abans d'aventurar-se a baixar-ne un altre.

–Però, què li passa, a aquest home? –xiuxiuejà Lenina.

I esbatanava els ulls, d'horror i astorament.

–Doncs, senzillament, que és vell –contestà Bernard, fingint indiferència.

També ell estava sorprès, però s'esforçava a dissimular-ho.

–Vell? –repetí Lenina–. Però el Director també ho és, de vell; molta gent és vella; però ningú no és així.

–Perquè no els ho permetem. Els preservem de tota malaltia. Els mantenim les secrecions internes artificialment equilibrades. No deixem que l'equilibri de magnesi i calci sigui inferior al de quan tenien trenta anys. Els fem transfusions de sang jove. Els estimulem permanentment el metabolisme. Per això no tenen aquest aspecte. I en part, també –afegí–, perquè la majoria no arriben a l'edat d'aquest vell. Joventut gairebé perfecta fins a seixanta anys, i després crac!, el final.

Però Lenina no l'escoltava. Mirava el vell, que seguia baixant, molt a poc a poc. Tocà de peus a terra. Es girà. Des del fons de les òrbites, els ulls li brillaven extraordinàriament. El vell la va mirar un moment sense expressió, sense sorpresa, com si no hi fos. Després, lentament, encorbat, els passà pel costat i s'allunyà.

–Però això és terrible –murmurà Lenina–. Horrorós. No havíem d'haver vingut!

Es palpà la butxaca, buscant el *soma*, i aleshores descobrí que, per un oblit sense precedents, s'havia deixat el flascó al refugi. Bernard tampoc no en portava.

Lenina va haver de suportar els horrors de Malpaís sense cap ajuda. I els horrors no mancaren, certament. L'espectacle de

dues dones joves que alletaven els seus fills la va fer envermellir i l'obligà a desviar la mirada. En tota la seva vida no havia vist mai res de tan indecent. I el pitjor del cas era que Bernard, en lloc d'ignorar-ho delicadament, no parava de fer comentaris sobre aquella escena vivípara. Avergonyit, ara que li havien passat els efectes del *soma*, de la feblesa que havia mostrat aquell matí, s'excedí en el seu desig de mostrar-se fort i heterodox.

–Quina relació més íntima i admirable! –digué deliberadament ofensiu–. I quina intensitat de sentiments deu generar! Sovint penso que ens devem haver perdut una gran cosa no tenint mare. I potser tu també t'has perdut una gran cosa pel fet de no ser mare, Lenina. Imagina't asseguda ací amb un fillet teu...

–Bernard! Com pots dir aquestes coses!

El pas d'una vella que patia d'oftàlmia i d'una malaltia de la pell la va distreure de la seva indignació.

–Anem-nos-en –demanà–. No m'agrada gens, això.

Però, aquell moment, el guia tornà i, fent-los senyal que el seguissin, obrí la marxa per un carrer estret entre les cases. Van tombar una cantonada. Un gos mort jeia en una pila d'escombraries; una dona amb goll buscava polls entre els cabells d'una nena. El guia es deturà al peu d'una escala de mà, alçà un braç perpendicularment i després el disparà horitzontalment endavant. Lenina i Bernard van obeir aquelles instruccions mudes; van pujar per l'escala i, passant el llindar a què donava accés, van entrar en una cambra llarga i estreta, més aviat fosca, que feia fetor de fum i de greix fregit i de roba vella i bruta. A l'altre extrem de la cambra hi havia una altra obertura, a través de la qual entrava la claror del sol i la remor, forta i persistent, dels tambors que s'anaven acostant.

Passant el llindar, es van trobar en una espaiosa terrassa exterior. Als seus peus, tancada per les altres cases, s'estenia la

plaça del poble, plena d'indis. Mantes virolades, plomalls sobre les cabelleres negres, esclat de turqueses i pells brunes xarolades de suor... Lenina tornà a tapar-se el nas amb el mocador. A l'espai lliure de públic, al centre de la plaça, hi havia dues plataformes circulars, d'obra i fang trepitjat que, evidentment, eren el sostre de dues cambres subterrànies, perquè al centre de cada plataforma hi havia una escotilla oberta amb una escala que emergia de la tenebra inferior. Un so de flautes sorgia d'aquells soterranis i es perdia gairebé en la implacable persistència dels tambors.

A Lenina li van agradar força, els tambors. Tancant els ulls, s'abandonà al seu redoblament suau, repetit, deixant que envaís la seva consciència cada vegada més completament, fins que a l'últim només quedava al món aquell bategar profund, greu. Li recordava tranquil·litzadorament els sorolls sintètics dels Serveis de Solidaritat i les celebracions del Dia de Ford. «Orgia-follia», es va dir, en veu baixa. Aquells tambors portaven exactament el mateix ritme.

Tot d'una, esclatà un cant poderós: centenars de veus masculines cantaven a cor; veus dures, metàl·liques, plenes d'orgull; unes quantes notes llargues, i un silenci, el silenci sonor dels tambors; després, aguda, atiplada, la resposta de les dones. Després, altra vegada els tambors, i altra vegada la salvatge i greu afirmació de masculinitat.

Estrany, sí. L'indret era estrany, i també la música i no menys els vestits, i els golls, i les malalties de la pell, i els vells. Però la cerimònia en si no tenia res d'especialment estrany.

–Em recorda un Cant Comunitari de casta inferior –digué Lenina a Bernard.

Però, poc després, ja no li recordava tant aquelles funcions innòcues. Perquè, sobtadament, havia sorgit de les cambres subterrànies un exèrcit fantasmal de monstres. Amb la cara

tapada amb màscares horribles o pintada fins a perdre tota semblança humana, van ballar una estranya dansa rígida al voltant de la plaça; voltes i més voltes, sempre cantant, voltes i més voltes, cada vegada més de pressa; els tambors havien canviat i accelerat el ritme, de manera que ara semblava el batre de la febre a les orelles, i la multitud havia començat a cantar amb els dansaires, cada vegada més fort: primer una dona havia xisclat, després una altra, i una altra, com si les matessin; i després, tot d'una, el davanter de la fila de dansaires, trencant la formació, havia corregut cap a una caixa de fusta i, obrint-ne la tapadora, n'havia tret dues serps negres. Un poderós udol sorgí de la multitud, i tots els altres dansaires van córrer cap al primer allargant els braços. L'home llençà les dues serps als primers i tornà a girar-se cap a la caixa, per agafar-ne més: serps negres, marrons, motejades, que anava tirant-los. La dansa tornà a començar amb un ritme diferent. Els dansaires seguien donant voltes amb les serps a les mans, ondulant, movent suaument genolls i malucs. Voltes i més voltes. Després el capdavanter va fer un senyal i tots van llançar les serps al mig de la plaça; un vell sorgí de sota terra i tirà farinetes a les serps, i d'una altra escotilla sortí una dona i les ruixà amb aigua d'una gerra negra. Després el vell alçà la mà i es féu un silenci sobtat, absolut, terrorífic. Els tambors van emmudir; semblava que la vida havia acabat. El vell féu un senyal cap a les dues escotilles que donaven entrada al món subterrani. I lentament, alçades per mans invisibles des de baix, van emergir, d'una, la imatge pintada d'una àguila, i de l'altra la d'un home nu i clavat a una creu. I van quedar allà, com sospeses a l'aire, com contemplant l'espectacle. El vell picà de mans. Ben nu, excepte una tovallola blanca de cotó que portava a l'entrecuix, un minyó d'uns divuit anys es destacà de la multitud i es plantà davant el vell, amb les mans encreuades sobre el pit i el cap jup. El vell va fer el senyal

de la creu damunt seu i es retirà. Lentament, el noi començà a caminar al voltant de la pila de serps. Ja havia acabat la primera volta i es trobava a la meitat de la segona quan, d'entre els dansaires, un home alt que portava una màscara de coiot i a la mà un fuet de cuir trenat, s'atansà cap a ell. El noi seguia caminant com si no s'hagués adonat de la presència de l'altre. L'home coiot alçà el fuet; va haver-hi un moment d'expectació; després, un moviment ràpid, el xiulet del fuet, i el soroll que féu en petar contra la carn. El cos del minyó s'estremí; però ni un so no sortí dels seus llavis, i seguí caminant amb la mateixa passa lenta segura. El coiot tornà a pegar, un cop, i un altre cop, i a cada fuetada sorgia de la multitud de primer un «ai» ofegat i després un gemec profund. El noi seguia caminant. Donà dues voltes, tres, quatre... La sang brollava. Cinc voltes, sis voltes. Tot d'una, Lenina es tapà la cara amb les mans i començà a sanglotar.

–Oh, detureu-lo, detureu-lo! –implorava.

Però el fuet tornava a caure, inexorablement. Set voltes. Després, tot d'una, el noi vacil·là, i, sense dir res, es desplomà de cara a terra. Inclinant-se a sobre d'ell, el vell li tocà l'esquena amb una ploma blanca molt llarga, l'alçà un moment enlaire, tota xopa de sang, perquè el poble la veiés, i després l'espolsà tres vegades damunt les serps. Van caure unes quantes gotes, i, sobtadament, els tambors recomençaren a sonar en un pànic de notes rapidíssimes; un gran crit brollà de la multitud. Els dansaires van saltar endavant, van recollir les serps i fugiren corrent de la plaça. Homes, dones, criatures, tothom va arrencar a córrer darrere seu. Un minut després, la plaça era deserta; només hi quedava el noi, bocaterrosa, allà mateix on havia caigut, immòbil. Tres velles van sortir d'una de les cases, i no sense dificultat el van alçar i el van entrar. L'àguila i l'home de la creu van continuar fent guàrdia un moment sobre el poble desert;

després, com si ja estiguessin satisfets del que havien vist, van enfonsar-se per les escotilles i es van perdre de vista en el món subterrani.

Lenina encara sanglotava.

–És horrible –repetia, i tots els consols de Bernard eren inútils–. Horrible! Aquella sang! –La noia s'estremí–. Ah, si tingués una mica de *soma*.

A la cambra interior se sentiren unes passes.

Lenina no es va moure; romania asseguda, amb les mans a la cara, sense veure res, com absent. Però Bernard es girà en rodó.

L'abillament del jove que sortí al terrat era el propi dels indis; però era ben ros, tenia els ulls blaus, molt clars, i la pell blanca, encara que bronzejada pel sol.

–Hola! Bon dia! –digué el desconegut, en un anglès correcte però peculiar–. Sou civilitzats, oi? Suposo que veniu de l'Altre Lloc, de fora de la Reserva, no?

–Però, qui dimoni...? –començà Bernard, astorat.

El jove sospirà i bellugà el cap.

–Sóc el més desventurat dels cavallers. –I assenyalant les taques de sang del centre de la plaça, preguntà amb veu tremolosa d'emoció–: Veieu aquelles maleïdes taques?

–Val mes un gram que un clam –digué Lenina, maquinalment, des de darrere les mans–. Ah, si tingués *soma*!

–*Jo* hauria hagut de ser allà, doncs –continuà el jove–. Per què no em deixen participar en el sacrifici? Jo hauria donat deu voltes, dotze, quinze, potser. Palowhtiwa només n'ha aguantat set. De mi n'haurien pogut treure el doble de sang. Per tenyir els mars multitudinaris. –Obrí els braços en un gest anhelant; després, amb desesperança, els deixà caure altra vegada–. Però no em deixen. No els agrada el color de la meva pell. Sempre ha estat així. Sempre.

Els ulls del jove s'ompliren de llàgrimes; avergonyit, es mig girà d'esquena.

L'astorament va fer que Lenina deixés de pensar en el *soma*. Es destapà la cara, i, per primera vegada, mirà el desconegut:

–Vol dir que *volia* que el fuetegessin?

Sense mirar-la encara, el jove va fer que sí amb el cap.

–Per al bé del poble, per fer ploure i fer créixer el blat de moro. I per agradar a Pookong i a Jesús. I també per demostrar-los que puc suportar el dolor sense cridar. Sí –i la seva veu adquirí tot d'una un nou ressò, i es girà, ben dret, ple d'orgull, alçant desafiadorament la barbeta–, per demostrar-los que sóc un home... Oh!

S'interrompé i quedà mut, panteixant. Per primera vegada a la vida veia la cara d'una noia que no tenia les galtes de color xocolata o de pell de gos, de cabells rossos i ondulats, i que el mirava amb una expressió (astoradora novetat!) de benigne interès. Lenina li somreia. «Quin noi més ben plantat –pensava–. Té un cos esplèndid». La sang li pujà a la cara, al minyó; abaixà els ulls, els tornà a alçar un moment només per trobar-la a ella somrient-li, i se sentí tan torbat que desvià de seguida la mirada i va fer veure que veia alguna cosa molt interessant a l'altre extrem de la plaça.

Les preguntes de Bernard van afluixar la tensió. Qui? Com? Quan? D'on? Amb els ulls fits a la cara d'en Bernard (perquè desitjava tan apassionadament veure el somriure de Lenina que ni gosava mirar-la), el jove intentà explicar-se. Linda i ell –Linda era la seva mare (la paraula posà molt violenta Lenina)– eren forasters, a la Reserva. Linda havia vingut de l'Altre Lloc molts anys enrere, abans de néixer ell, amb un home que era el seu pare. (Bernard parà l'orella amb atenció.) Linda havia anat a passejar tota sola per les muntanyes del Nord, havia caigut per un espadat i s'havia fet mal al cap. («Segueix, segueix», digué

Bernard, excitadíssim.) Uns caçadors de Malpaís l'havien trobada i l'havien portada al poble. Quant a l'home que era el seu pare, Linda no l'havia tornat a veure. Es deia Tomakin. (Sí, el DIC es deia Thomas, de primer nom.) Devia tornar-se'n volant cap a l'Altre Lloc, sense ella. Havia de ser un mal home, desnaturalitzat, dolent.

–I així és com vaig néixer a Malpaís –acabà el minyó–. A Malpaís.

I mogué el cap consirosament.

Quin esquifiment, el d'aquella caseta dels afores del poble!

Un espai polsós i ple d'escombraries la separava del poble. Dos gossos morts de fam furgaven obscenament entre les escombraries de davant de la porta. A dins, quan va entrar-hi, regnava una penombra pudent, poblada de mosques.

–Linda! –cridà el jove.

De la cambra interior, una veu femenina, aspra, contestà:

–Vinc!

Van esperar. En uns bols posats a terra hi havia restes d'un àpat o de diversos.

La porta s'obrí. Una índia rossa, corpulenta, passà el llindar i es quedà mirant els forasters, amb els ulls esbatanats, incrèduls, bocabadada. Lenina observà amb disgust que li mancaven dues dents del davant. I el color de les que li quedaven...! S'estremí. Era pitjor que el vell, aquella dona. Tan grassa! I amb aquella cara inflada i plena d'arrugues! Amb les galtes penjants, tacades de vermell, aquelles venes del nas, i els ulls injectats en sang! I aquell coll...! Aquell coll! I la manta que portava damunt el cap, aquells dos pits enormes, la corba de l'estómac, els malucs...! Oh, sí, molt pitjor que el vell, molt pitjor!

I, tot d'una, aquell ésser monstruós deixà anar un torrent de paraules, arrencà a córrer cap a Lenina amb els seus braços oberts, i... –Ford! Ford! Era massa, no ho resistiria, vomitaria–

la va estrènyer contra el seu pit i començà a besar-la. Ford!, a *besar-la,* llefiscosament. I feia una fetor terrible; era evident que no es banyava mai, i, a més, pudia com aquella substància fastigosa que posaven als flascons dels Deltes i els Èpsilons (no, allò de Bernard no podia ser cert); sí, feia pudor d'alcohol. Lenina es va desfer de l'abraçada de seguida que va poder.

Es trobà cara a cara amb aquell rostre deformat, inflat; la dona plorava.

–Ai, amiga meva, amiga meva! –El torrent de paraules fluïa entre sanglots–. Si sabessis que contenta estic! Al cap de tants anys! Una cara civilitzada! Sí, i vestits civilitzats! Ja començava a pensar que no veuria mai més autèntica seda d'acetat! –La dona acaricià la màniga de la brusa de Lenina. Portava les ungles endolades–. I aquests pantalonets de pana de viscosa! Saps, amiga meva?, encara guardo els meus vestits vells, els que portava quan vaig venir, tancats en una caixa. Després te'ls ensenyaré. Encara que, és clar, l'acetat està tot fet malbé. Però quina cartutxera més rebonica que tenia jo! Ara que, val a dir-ho, aquesta teva encara ho és més. Sí, i per al que em va servir la meva cartutxera! –Tornava a plorar abundosament–. Suposo que John us ho ha explicat, ja. El que em tocà patir! I sense ni un gram de *soma*! Només una mica de mescal, de tant en tant, quan Popé me'l portava. Popé es un noi que jo coneixia. Però el mescal després et fa trobar molt malament, i el peiot fa vomitar. A més, l'endemà encara et sents més avergonyida. I jo n'estava tant, ja! Imagina't, jo, una Beta, tenint un fill! Posa't al meu lloc. –Només de sentir-s'ho suggerir, Lenina s'estremí–. Encara que no va ser culpa meva, ho juro; a hores d'ara encara no sé com va poder passar-me una cosa així; pensa que vaig fer tots els exercicis maltusians, per números, ja saps: un, dos, tres, quatre... Sempre, t'ho juro, i, tanmateix, va passar. I, és clar, ací no hi havia cap Centre d'Avortament. Per cert,

encara existeix el de Chelsea? –preguntà. Lenina va fer que sí amb el cap–. I encara l'il·luminen amb reflectors els dimarts i divendres? –Lenina tornà a assentir–. Ai, aquella torre de vidre rosat tan bonica! –La pobra Linda alçà la cara i amb els ulls tancats en èxtasi contemplà mentalment la brillant imatge recordada–. I el riu, de nit –murmurà. Unes llàgrimes grosses li rodolaren cara avall, escorrent-se entre les parpelles closes–. I el vol de tornada des de Stoke Poges... I després un bany calent i una mica de massatge mecànic... Ací, en canvi... –Aspirà aire profundament, bellugà el cap, tornà a obrir els ulls, ensumà dues o tres vegades, va fer setze amb els dits i s'eixugà a les faldilles de la túnica–. Oh, perdona –va dir, en resposta a la involuntària ganyota de fàstic de Lenina–. Ja sé que no hauria de fer-ho. Perdona. Però què pots fer quan no hi ha mocadors? Recordo com em trastornava tota aquesta brutícia i la falta d'asèpsia. Quan em van portar ací tenia una terrible ferida al cap. No pots imaginar-te què m'hi van posar. Porqueries, porqueries! «La Civilització és esterilització», jo els deia. I «Arri, estreptocos, a Banbury-T, a veure bons lavabos i esplèndids WC», com si fossin criatures. Però, és clar, no m'entenien. No podien entendre'm. I, al capdavall, suposo que m'hi he acostumat. En tot cas, com pots tenir condícia si no hi ha ni instal·lació d'aigua calenta? I mira aquests vestits. Aquesta llana animal no és com l'acetat. Dura i dura, que no té fi. I se suposa que un hom ha de sargir-la, si s'estripa. Però jo sóc una Beta; jo treballava a la Sala de Fecundació; ningú no me'n va ensenyar, de sargir. No era cosa meva. A més, sargir els vestits no era ben vist. Calia llençar-los, quan es feien vells. «Com més sargits, més empobrit». No és això? Els sargits eren antisocials. Però ací tot és diferent. És com viure entre bojos. Tot el que fan és pura follia. –Mirà al seu voltant i va veure que John i Bernard les havien deixades i es passejaven amunt i avall entre la pols i les

escombraries de fora la casa, tot i això abaixà la veu confidencialment i s'acotà per parlar a cau d'orella a Lenina, tan a prop que la fortor del verí embrional li eriçà el pèl moixí de la galta–. Per exemple –murmurà–, la manera com s'aparella la gent. Una follia, ja t'ho dic, una pura follia. Tothom pertany a tothom, oi? Oi que sí? –insistí, estirant-la per la màniga. Lenina va fer que sí, tot apartant la cara, deixà anar l'aire que s'havia aguantat fins aleshores i n'aspirà de nou, relativament incontaminat–. Ací –seguí la dona–, se suposa, doncs, que ningú no pot pertànyer a més d'una persona. I si vas amb d'altres de la manera normal i corrent et consideren una dona dolenta i antisocial. T'odien i et menyspreen. Una vegada van venir unes dones, en grup, i em van fer una escena perquè els seus homes venien a veure'm. Bé, i per què no havien de venir? I em van clavar una pallissa... Oh, va ser terrible! No t'ho puc ni contar. –Linda es tapà la cara amb les mans i s'estremí–. Són odioses, les dones d'ací. Folles, folles i cruels. I, és clar, no saben res d'exercicis maltusians, ni de flascons, ni de decantacions, ni de res de tot això. Per això no paren de tenir fills... com gosses. És fastigós. I pensar que jo... Oh, Ford, Ford, Ford! I malgrat això, John va ser un gran consol per a mi. No sé què hauria fet sense ell. Tot i que es posava com foll cada vegada que algun home... Ja de ben petit, no et pensis. Una vegada (quan ja era més gran) va intentar matar el pobre Waihushiwa, o Popé, no me'n recordo bé, només perquè jo els rebia de vegades. No vaig poder fer-li entendre mai que així era com havien de comportar-se les persones civilitzades. Jo em penso que la bogeria deu ser contagiosa. Almenys, sembla que John se l'hagi encomanada dels indis. Perquè, és clar, va conviure molt amb ells. Tot i que el tractaven molt malament i no li deixaven fer res del que feien els altres minyons. Cosa que fins a cert punt no em sabia greu, perquè em permetia condicionar-lo una mica. Encara que no pots

fer-te una idea de com n'és, de difícil. Hi ha tantes coses que no sabem! És clar, jo no tenia per què saber-les. Vull dir, quan una criatura et pregunta com funciona un helicòpter o qui ha fet el món... bé, què pots contestar si ets una Beta i sempre has treballat a la Sala de Fecundació? Què *pots* contestar?

Capítol VIII

A fora, entre la pols i les escombraries (ara ja hi havia quatre gossos, furgant), Bernard i John passejaven amunt i avall, a poc a poc.

–Per a mi és molt difícil de comprendre –deia Bernard–, de reconstruir. És com si visquéssim en planetes diferents, en segles diferents. Una mare, i tota aquesta brutícia, i déus, i vellesa, i malalties... –Bellugà el cap–. És gairebé inconcebible. No ho entendré mai si no m'ho expliques.

–Si no t'explico què?

–Això. –I assenyalà el poble–. I això. –I assenyalà la casa dels afores–. Tot. Tota la teva vida.

–Però, què en puc dir, jo?

–Tot, des del començament. Tan enllà com puguis recordar.

–Tan enllà com pugui recordar?

John arrugà el front. Seguí un llarg silenci.

Feia molta calor. Havien menjat moltes *tortilles* i blat de moro tendre. Linda va dir:

–Apa, vine a dormir, fill meu.

Es van ajeure junts al llit gran.

–Canta.

I Linda cantà. Cantava: «Arri, estreptococs, a Banbury-T», i «Adéu, fill estimat, aviat seràs decantat». La seva veu s'anà afeblint, afeblint...

Se sentí un soroll fort, i John es despertà amb un ensurt. Hi havia un home dret, al costat del llit, enorme, espantós. Deia

alguna cosa a Linda, i Linda reia. Linda s'havia apujat la manta fins a la barbeta; però l'home l'estirà cap avall altra vegada. Tenia uns cabells que semblaven dues cordes negres i portava al braç un braçalet de plata molt bonic, amb pedres blaves. A John li agradava, el braçalet: però, alhora, estava espantat, i amagà la cara contra el cos de Linda. Linda li posà una mà al cap, i aleshores se sentí més segur. En aquella altra llengua que ell no acabava d'entendre, Linda va dir a l'home:

–No, amb John ací, no.

L'home el mirà a ell, i després a Linda, i va dir alguna cosa en veu baixa. Linda va dir:

–No.

Però l'home s'inclinà sobre el llit, cap a ell, i la seva cara era enorme, terrible; les cordes negres dels seus cabells tocaren la manta.

–No –repetí Linda.

I John sentí que la mà de la seva mare l'aferrava amb més força.

–No, no!

Però l'home l'agafà per un braç. Li feia mal. John cridà. L'home l'agafà amb l'altra mà i l'alçà. Linda encara no el deixava anar, i repetia:

–No, no!

L'home va dir alguna cosa, secament, irat, i tot d'una les mans de la seva mare es van enretirar.

–Linda, Linda!

John donava puntades de peu i es recargolava; però, l'home el portà fins al llindar, obrí la porta, el deixà a terra, al mig de l'altra cambra, i se n'anà, tancant la porta darrere seu. John s'alçà i va córrer a la porta. Posant-se de puntetes arribava amb prou feines al pom de fusta. El va fer girar i va empènyer; però la porta no s'obrí.

–Linda! –cridà.

Però Linda no contestà.

John recordava una sala enorme, molt fosca; hi havia uns estris de fusta amb uns cordills, i tot de dones voltant, teixint mantes, segons va dir Linda. Linda li manà que segués en un racó, amb els altres nens, mentre ella ajudava les dones. John jugà una llarga estona amb aquelles criatures. Després, tot d'una, la gent començà a cridar, i unes dones treien Linda a empentes, i Linda plorava. Linda va córrer cap a la porta, i John la seguí. I li preguntà per què estaven enutjades, les dones.

–Perquè he trencat una cosa –féu Linda.

I aleshores ella també s'enutjà.

–Com volen que en sàpiga, jo, de teixir aquestes porqueries? –va dir– Salvatges indecents!

John preguntà què volia dir *salvatges*. Quan van arribar a casa, Popé s'esperava a la porta, i entrà amb ells. Portava una carbassa plena d'aquell líquid que semblava aigua; però no era aigua, sinó una cosa que feia pudor, cremava la boca i feia tossir. Linda en va beure una mica, i Popé també, i després Linda es posà a xerrar pels colzes i a riure molt fort, i, a l'últim, ella i Popé van entrar a l'altra cambra. Quan Popé se'n va anar, John entrà a la cambra. Linda era al llit i dormia tan fort que no va poder despertar-la.

Popé hi anava molt sovint. Deia que d'aquell líquid de la carbassa se'n deia mescal; però Linda deia que se n'havia de dir *soma*. Només que després de prendre'n et trobaves molt malament. John odiava Popé. Els odiava tots, tots els homes que anaven a veure Linda. Una tarda, després de jugar amb altres criatures –feia fred, recordava, i hi havia neu a les muntanyes–, John tornà a casa i va sentir veus irades al dormitori. Eren veus de dona i deien paraules que no entenia; però sabia que eren paraules terribles. Després, de sobte, plaf!, alguna cosa va caure;

va sentir gent que es movia ràpidament, i un altre cop i un soroll com quan peguen a una mula, però una mula més aviat grassona; després Linda xisclà.

–Oh, no, no, no! –cridà.

John entrà corrents. Hi havia tres dones cobertes amb mantes negres. Linda era al llit ajaguda. Una de les dones la tenia aferrada pels canells. Una altra s'havia ajagut damunt les seves cames, perquè no pogués ventar guitzes. La tercera l'assotava amb un fuet. Un cop, dos, tres, i cada vegada Linda xisclava. Plorant, John s'aferrà a la vora de la manta de la dona.

–Oh, no, no! –cridà també.

Amb la mà que tenia lliure, la dona l'apartà. El fuet va caure altra vegada i Linda tornà a xisclar. John aferrà la mà enorme, morena, de la dona entre les seves, i li clavà una mossegada amb totes les seves forces. La dona cridà, enretirà la mà d'una estrebada i li va clavar una empenta tan forta que John va caure. Quan encara era a terra, la dona li pegà tres cops amb el fuet. Sentí un dolor com mai no l'havia sentit; com de foc. El fuet tornà a xiular i va caure. Però aquesta vegada va ser Linda qui va xisclar.

–Però per què volien fer-te mal, Linda? –li preguntà en John, aquella nit.

John plorava, perquè els senyals vermells que el fuet li havia deixat a l'esquena li feien molt de mal. Però també plorava perquè la gent era tan bèstia i tan innoble, i perquè ell només era un infant i no podia fer res contra ells. Linda també plorava. Ella ja era gran, però no prou per a lluitar contra tres dones. Tampoc amb ella no eren nobles.

–Per què volien fer-te mal, Linda?

–No ho sé. Com puc saber-ho?

No s'entenia gaire bé el que deia, perquè Linda estava ajaguda bocaterrosa al llit, amb la cara ensorrada al coixí.

–Diuen que aquests homes són *seus* –seguí.

I era com si no parlés amb ell, com si parlés amb algú de dins ella mateixa. Una llarga xerrameca que John no entenia, i, a l'últim, Linda començà a plorar més fort que mai.

–Oh, no ploris, Linda. No ploris.

John l'abraçà. Li passà un braç pel coll. Linda cridà:

–Vés amb compte! L'espatlla!

I el va rebutjar, amb força. John topà de cap a la paret.

–Imbècil! –cridà Linda.

I, tot d'una, començà a bufetejar-lo. Plaf, plaf!

–Linda –cridà John–. Oh, no, mare!

–Jo no sóc ta mare. No vull ser la teva mare.

–Però, Linda... Oh!

Bufetada a la galta.

–M'he tornat com una salvatge –cridava–. Tinc fills com una bèstia... Si no hagués estat per tu, hauria pogut presentar-me a l'inspector i anar-me'n d'ací. Però amb un fill no podia pas. Hauria estat una vergonya massa grossa.

John va veure que estava a punt de tornar a pegar-li i alçà un braç per protegir-se la cara.

–Oh, no, Linda, no!

–Bestiola!

Linda li va abaixar el braç; ara John tenia la cara al descobert.

–No, Linda!

I tancà els ulls, esperant el cop.

Però Linda no li pegà. Al cap d'uns moments, John obrí els ulls i va veure que la seva mare el mirava. Provà de somriure-li. Tot d'una, Linda l'abraçà i començà a fer-li petons, l'un darrere l'altre.

De vegades, durant un seguit de dies, Linda no es llevava per a res. Jeia al llit i estava trista. O bé bevia d'aquell líquid que

Popé portava i reia molt i es feia els grans tips de dormir. De vegades, vomitava. Sovint s'oblidava de rentar-ho, i no hi havia res per menjar, fora de les *tortillas*. John recordava com va xisclar, Linda, la primera vegada que li trobà aquelles bestioles als cabells.

Els moments més bonics era quan ella li explicava coses de l'Altre Lloc.

–I de debò pots volar sempre que vols?

–Sempre que vols.

Linda li parlava de la música preciosa que sortia d'una capsa, dels jocs divertidíssims a què podies jugar, i de les coses delicioses que podies menjar i beure, i del llum que s'encenia només prement un botó de la paret, i de les pel·lícules que podies sentir, palpar i olorar, a més de veure, i d'una altra capsa que exhalava perfums boníssims, i de les cases altes com muntanyes, rosades, verdes, blaves i platejades, i que tothom era feliç i ningú no estava trist o enutjat, i que tothom pertanyia a tothom, i de les capses en les quals podies veure i sentir el que passava a l'altra banda del món, i dels infants tancats dins uns flascons polits –tot tan net, sense males olors, sense gens de brutícia–, i que la gent no estava mai sola, sinó que tots vivien junts, feliços, i contents, com en les danses d'estiu d'ací, de Malpaís. Però molt més feliços, perquè la felicitat, allà, era cosa de cada dia, de sempre... John l'escoltava sense cansar-se'n. I de vegades, quan ell i els altres infants estaven cansats de jugar, un dels vells del poble els parlava, en aquella altra llengua, del gran Transformador del Món, i de la llarga lluita entre la Mà Dreta i la Mà Esquerra, entre la Humitat i l'Eixut; d'Awonawilona, que produí una gran boira de tant pensar en la nit, i després, d'aquesta boira en va fer el món; de la Terra Mare i del Cel Pare; d'Ahaiyuta i Marsailema, dels bessons Guerra i Atzar; de Jesús i de Pookon; de Maria i d'Etsanatlehi, la dona que es rejo-

veneix ella mateixa; de la Pedra Negra de Laguna i de la gran Àguila, i de Nostra Dona d'Acoma. Estranyes històries, més meravelloses encara per a ell, perquè li eren contades en una altra llengua, i no sempre les entenia del tot. Ajagut al llit, després, pensava en el cel, i en Londres, i en Nostra Dona d'Acoma i en els rengles i rengles de criatures ficades en ampolles netes, i en Jesús volant, i en Linda volant, i en el Gran Director de les Incubadores Mundials, i en Awonawilona.

A Linda l'anaven a veure molts homes. Els nois van començar a assenyalar-la amb el dit. En aquella llengua estranya deien que Linda era dolenta; li deien noms que ell no entenia, però sabia que eren noms lletjos. Un dia van cantar una cançó parlant de Linda, moltes vegades seguides, i John els tirà pedres. Ells s'hi van tornar, i una pedra cantelluda el ferí a la galta. La sang no parava de rajar; aviat en quedà tot cobert.

Linda li ensenyà a llegir. Amb un tros de carbó dibuixava coses a la paret: un animal ajagut, una criatura dins un flascó; després escrivia lletres. «El gat dorm. El nen és al pot». John aprenia de pressa i fàcilment. Quan ja va saber llegir totes les paraules que Linda escrivia a la paret, Linda obrí la seva gran caixa de fusta, i en va treure de sota d'aquells graciosos pantalonets vermells que no es posava mai, un llibre molt prim. John ja l'havia vist moltes vegades. «Quan siguis més gran –li deia sempre Linda–, te'l deixaré llegir». Bé, ara ja era prou gran. John estava tot cofoi.

–Tinc por que no el trobaràs gaire divertit, aquest llibre –va dir Linda–, però és l'únic que tinc. –I sospirà–. Si poguessis veure les màquines de llegir que teníem, a Londres!

John començà a llegir. «El condicionament químic i bacteriològic de l'embrió. Instruccions pràctiques per a obrers Beta

del Magatzem d'Embrions». Només llegir el títol ja li costà un quart. John llençà el llibre a terra. «Llibre lleig, lleig!», cridà. I arrencà a plorar.

Els nois seguien cantant aquella cançó horrible sobre Linda. De vegades es mofaven d'ell perquè anava tan estripat. Quan John s'esquinçava els vestits, Linda no sabia com apedaçar-los. A l'Altre Lloc, li explicà, la gent llençava roba estripada i en comprava de nova. «Rampoines, rampoines!», li cridaven els nois. «Però jo sé llegir –es deia John–, i ells no en saben. Ni saben què vol dir, llegir». Si s'esforçava a pensar-hi, li era fàcil de convèncer-se ell mateix que tant li feia que es mofessin d'ell. Demanà a Linda que tornés a deixar-li aquell llibre.

Com més els nois l'assenyalaven i cantaven, més llegia. Aviat pogué llegir totes les paraules correctament, les més llargues i tot, però què volien dir? Ho preguntava a Linda; però ni tan sols quan li contestava ho veia clar. I, generalment, Linda no contestava.

–Què són productes químics? –preguntava John amb interès.

–Doncs, coses com ara sals de magnesi i alcohol perquè els Deltes i els Èpsilons siguin baixets i retardats, i carbonat de calci per als ossos, i tot això.

–Però com es fan els productes químics, Linda? D'on es treuen?

–No ho sé. Nosaltres els trèiem d'unes ampolles. I quan les ampolles eren buides, n'enviàvem a buscar més al Magatzem Químic. Suposo que els feien els del Magatzem Químic. O potser els enviaven a buscar a la fàbrica. No ho sé. Jo no treballava en això. Jo treballava als embrions.

I el mateix passava quan preguntava qualsevol altra cosa. Linda, pel que semblava, no sabia res. Els vells del poble tenien respostes molt més concretes.

–La llavor dels homes i de totes les criatures, la llavor del sol i la llavor de la terra i la llavor del cel, tot ho creà Awonawilona de la Boira Expansiva. Ara bé, el món té quatre ventres, i Awonawilona sembrà les llavors en el més baix dels quatre ventres. I a poc a poc les llavors van començar a créixer...

Un dia (John calculà, més tard, que devia haver fet dotze anys poc temps abans), tornà a casa i trobà un llibre que no havia vist mai, a terra, al dormitori. Era un llibre gruixut i semblava molt vell. Les rates havien rosegat les tapes, i moltes pàgines estaven descosides i arrugades. John el collí de terra i mirà la portada. El llibre es titulava: *Obres completes de William Shakespeare.*

Linda estava ajaguda al llit, bevent aquell *mescal* pudent i horrible en una tassa.

–L'ha portat Popé –va dir. Tenia la veu aspra i gruixuda, com si no fos la seva–. Diu que era dins una caixa de la Kiva dels Antílops i que devia fer centenars d'anys que hi era. I deu ser veritat, perquè hi he donat una ullada, i és ple de ximpleries. No és un llibre civilitzat. Però t'anirà bé per fer pràctiques de lectura.

Begué un altre glop, deixà la tassa a terra, al costat del llit, es tombà de costat, sanglotà una o dues vegades i s'adormí.

John obrí el llibre a l'atzar.

> No res, sinó viure
> en la suor pudent d'un llit maculat,
> cloent-se en la corrupció i fent l'amor
> en el jaç immund...

Les estranyes paraules penetraren a la seva ment, rodant, com trons; com els tambors de les danses d'estiu si els tambors haguessin sabut parlar; com els homes que cantaven l'Himne

del Blat de Moro; belles, tan belles, que feien plorar; com les paraules màgiques que el vell Mitsima pronunciava sobre les seves plomes, els bastons esculpits i els trossos d'os i de pedra: *Kiathla tsilu silokwe silokwe silokwe. Kiai silu silu, tsithl.* Però millor que la màgia de Mitsima, perquè volien dir més coses, perquè li parlaven a *ell*; parlaven meravellosament i només s'entenien a mitges; eren una terrible fórmula màgica sobre Linda; sobre Linda que jeia allà, roncant, amb la tassa buida a terra, al costat del llit; sobre Linda i Popé, Linda i Popé.

John odiava cada dia més Popé. «Un home pot somriure i somriure i ser un vil. Un vil implacable, traïdor, lasciu, pervers». Què volien dir, exactament, les paraules? John només ho sabia a mitges. Però la seva màgia era forta i seguia ressonant en la seva ment, i, en certa manera, era com si fins aleshores no hagués odiat realment Popé; com si no l'hagués odiat mai realment, perquè mai no havia sabut dir com l'odiava. Però ara John tenia aquelles paraules, aquelles paraules com tambors, com cants, com fórmules màgiques. Aquelles paraules i la història estranya, estranyíssima a la qual pertanyien (una història que per a ell no tenia cap ni peus, però que trobava meravellosa), li donaven una raó per odiar Popé; feien més real el seu odi, i fins i tot feien més real el mateix Popé.

Un dia, en tornar dels seus jocs, trobà oberta la porta de la cambra interior, i els va veure junts, ajaguts al llit, dormint. Linda tota blanca i Popé gairebé negre, al seu costat, amb un braç passat pel coll d'ella i l'altra mà sobre el seu pit, i una de les trenes dels seus llargs cabells negres damunt el coll de Linda, com una serp que volgués escanyar-la. La carbassa de Popé i la tassa eren a terra, a tocar del llit. Linda roncava.

John sentí com si el cor se li fongués, deixant un buit al seu lloc. Se sentia buit. Buit, i fred, i malalt, i el cap li girava. S'en-

tintolà contra la paret per asserenar-se. «Implacable, traïdor, lasciu...». Com tambors, com homes cantant al blat de moro, com fórmules màgiques, les paraules es repetien incansables en la seva ment. Del fred passà sobtadament a una calor intensa. Les galtes li cremaven, inundades de sang, la cambra girava davant els seus ulls i s'enfosquia. Es mossegà els llavis. «El mataré, el mataré, el mataré», repetia. I, tot d'una, sorgiren més paraules:

> Quan dormi, embriac, o en plena ira
> o en el plaer incestuós del seu llit...

La màgia estava al seu costat, la màgia aclaria les coses, li donava ordres. John tornà a la cambra exterior. «Quan dormi, embriac...». El ganivet de tallar la carn era a terra, al costat de la llar. El collí i tornà a la porta, de puntetes. «Quan dormi, embriac, quan dormi, embriac...». Travessà la cambra, corrent, i clavà el ganivet –oh, la sang!–, tornà a clavar-lo, mentre Popé saltava del llit; anava a clavar-lo altra vegada, però sentí que l'aferraven pel canell, que l'aferraven i –oh, oh!– l'hi retorçaven. John no podia moure's, estava atrapat, i tenia els ullets negres de Popé molt a prop, mirant-lo de fit a fit. John desvià la mirada. Hi havia dos talls a l'espatlla esquerra de Popé.

–Oh, mira, sang! –cridava Linda–. Mira, sang!

No havia pogut suportar mai la vista de la sang. Popé alçà l'altra mà per pegar-li, pensà John. Es posà rígid per encaixar el cop. Però la mà només l'agafà per sota el mentó i li girà la cara, de manera que va haver de tornar a mirar de fit a fit els ulls de Popé. Llarga estona, hores i hores. I tot d'una –no pogué evitar-ho–, esclafí a plorar i Popé es posà a riure.

–Vés –li va dir, en aquella llengua estranya–, vés, valent Ahaiuyta.

I John va córrer a l'altra cambra per ocultar les seves llàgrimes.

–Ja tens quinze anys –li va dir el vell Mitsima, en la llengua índia–. Ara ja puc ensenyar-te a treballar l'argila.

Posant-se a la gatzoneta, a la vora del riu, van treballar junts.

–Primer de tot –digué Mitsima, agafant un terròs d'argila humida entre les mans–, fem una lluna petita.

El vell aixafà el terròs fins a donar-li la forma d'un disc; després n'alçà les vores, i la lluna es convertí en un bol molt poc fondo.

Lentament, maldestrament, John imità els moviments delicats del vell.

–Una lluna, un bol, i ara una serp.

Mitsima agafà un altre tros d'argila i en féu un llarg cilindre flexible, el convertí en un cercle i el posà damunt la vora del bol.

–Ara una altra serp. I una altra. I una altra.

Cercle darrere cercle, Mitsima apujà els costats de la gerra; era estreta de la part de baix, després s'eixamplava i es tornava a estrènyer prop del coll. Mitsima donava copets suaus, premiava, acariciava i rascava, i, al capdavall, mostrà entre les seves mans la típica gerra de Malpaís, però de color clar en lloc de negre, i encara blana al tacte. L'estrafeta paròdia de gerra de Mitsima, la feta per John, estava al seu costat. Mirant les dues gerres, no es va poder estar de riure.

–Però la pròxima estarà millor –va dir.

I començà a humitejar un altre terròs d'argila.

Afaiçonar, donar forma, sentir com els seus dits progressaven en destresa i en força li produïa un plaer extraordinari. «A, B, C, Vitamina D –cantussejava, tot treballant–. El greix és al fetge, i el bacallà al mar». I Mitsima també cantava: una cançó sobre la cacera d'un ós. Van treballar tot el dia, i tot el dia fou omplert d'una felicitat intensa, absorbent.

–L'hivern que ve –digué el vell Mitsima– t'ensenyaré a fer un arc.

John esperà una llarga estona fora de la casa, i, a l'últim, la cerimònia que se celebrava dins acabà. La porta s'obrí, i ells van sortir. Kothlu al davant, amb el braç estirat endavant i el puny clos, com si hi portés un joiell de preu. Kiakimé el seguia, també amb el puny tancat i el braç estirat. Caminaven en silenci, i en silenci, darrere seu, seguien els germans i les germanes i els vells de la família.

Sortiren del poble, a través de l'altiplà. Es van deturar al caire mateix de l'espadat, de cara al sol del matí, eixit de poc. Kothlu obrí el puny. Al palmell de la mà aparegué una mica de blanca farina; hi alenà al damunt, murmurà unes quantes paraules, i després la llançà, grapada de pols blanca, cap al sol. Kiakimé va fer el mateix. Després el pare de Kiakimé avançà un pas i, portant a la mà el bastó emplomallat de les pregàries, pronuncià una llarga oració i acabà llançant el bastó en la mateixa direcció que la farina.

–Ja està –va dir el vell Mitsima, en veu alta–. Ja són casats.

–Bé –digué Linda, quan tornaven–, jo només dic que trobo que fan molt d'enrenou per molt poca cosa. Als països civilitzats, quan un noi vol una noia, només... Però, on vas, John?

Sense fer cas dels seus crits, John arrencà a córrer, lluny, ben lluny, cap on pogués estar ben sol.

«Ja està». Les paraules del vell Mitsima es repetien a la seva ment. «Ja està, ja està...». En silenci, i a distància, però violentament, desesperadament, sense esperança, John havia estimat Kiakimé. I ara, ja estava; tot havia acabat. John tenia setze anys.

Amb el pleniluni, a la Kiva dels Antílops serien revelats molts secrets i executats ritus misteriosos. Els minyons baixa-

rien a la *kiva* i en sortirien convertits en homes. Els nois se sentien espantats i impacients alhora. I, a l'últim, arribà el dia. Es va pondre el sol i sortí la lluna. John s'ajuntà a la resta. Els homes, bruns, esperaven a l'entrada de la *kiva*; l'escala baixava cap a les profunditats vermelloses. Ja els minyons que anaven davant havien començat a baixar. Tot d'una, un dels homes avançà unes passes, agafà John pel braç i el va treure del rengle. John es deixà anar d'una estrebada i tornà al seu lloc entre els altres. Aquesta vegada l'home li pegà i l'engrapà pels cabells.

–Tu no, albí!

–El fill de mala mare, no! –digué un altre home.

Els nois reien.

–Fora!

I mentre John vacil·lava encara, a tocar del grup, van tornar a cridar:

–Fora!

Un dels homes s'ajupí, agafà un roc i l'hi tirà.

–Fora, fora, fora!

Plovien pedres. Sagnant, John va córrer a refugiar-se a les tenebres. De la *kiva* plena de llum vermella li arribaven els cants. El darrer dels minyons havia baixat l'escala. John estava ben sol.

Ben sol, als afores del poble, a la plana nua de l'altiplà. La roca era com una estesa d'ossos blanquejats a la llum de la lluna. A la vall, els coiots udolaven a la lluna. Les contusions li feien mal, les ferides encara li sagnaven; però no plorava pas pel mal que li feien, sinó perquè estava sol, perquè l'havien foragitat, l'havien llençat, sol, en aquell món esquelètic de roques i llum de lluna. John es va asseure al caire de l'abisme. La lluna era darrere seu; John mirà cap avall, a la negra ombra de l'altiplà, a l'ombra negra de la mort. Només un pas endavant, un petit salt... John allargà la mà dreta, a la llum de la lluna. La sang

encara brollava de la ferida del canell. Cada pocs segons queia una gota, fosca, gairebé incolora a aquella claror morta. Gota, gota, gota. Demà, i demà, i demà...

John havia descobert el temps, la mort i Déu.

–Sol, sempre sol –deia el minyó.

Les paraules despertaren un eco planyívol al cervell de Bernard. Sol, sol...

–Jo també –va dir, portat per un impuls de confidència–. Terriblement sol.

–Tu? –John semblava sorprès–. Jo em pensava que a l'Altre Lloc... Vull dir que Linda sempre em deia que allà ningú no estava sol.

Bernard envermellí, torbat.

–És que –va dir, quequejant i desviant la mirada–. És que jo sóc molt diferent de la resta, suposo. Passa que si hom és decantat diferent...

–Sí, és això. –El jove va fer que sí amb el cap–. Si ets diferent quedes condemnat a la solitud. La gent et maltracta. Saps?, a mi em treien de tot arreu. Quan els altres minyons van ser enviats a passar la nit a les muntanyes, que és quan han de somiar quin és el seu animal sagrat, no m'hi van deixar anar, amb els altres; ni em van confiar cap dels secrets. Però, ho vaig fer pel meu compte –afegí–. Vaig passar cinc dies sense menjar res i després me'n vaig anar a passar tota una nit, ben sol, en aquelles muntanyes.

I assenyalà cap a l'horitzó.

Bernard va somriure, protectorament.

–I vas somiar alguna cosa? –preguntà.

L'altre va fer que sí amb el cap.

–Però no et puc dir què. –Callà un moment, i després seguí en veu baixa–. Una vegada vaig fer una cosa que cap dels altres

no ha fet: em vaig plantar dret, contra una roca a migdia, en ple estiu, amb els braços oberts, com Jesús a la creu.

–Però per què?

–Volia saber quin efecte feia ser crucificat. Estar penjat al sol...

–Però per què? –repetí Bernard.

–Per què? Doncs... –John vacil·là–. Perquè sentia que havia de fer-ho. Perquè Jesús havia pogut suportar-ho. I, després, si has fet alguna cosa mal feta... A més, jo era desgraciat, i això era una altra raó.

–Trobo que és una manera molt curiosa de buscar la felicitat –digué Bernard.

Però, pensant-hi, decidí que, ben mirat, la cosa tenia sentit. Era millor que prendre *soma*...

–Al cap d'una estona em vaig desmaiar –explicà el jove–. Vaig caure de cara a terra. No veus el senyal de la ferida que em vaig fer?

Es tirà endarrere els cabells rossencs que li mig tapaven el front. Al pols dret es veia una cicatriu pàl·lida i arrugada.

Bernard mirà, i de seguida, amb una esgarrifança, desvià la mirada. El seu condicionament l'havia fet no compassiu, sinó profundament aprensiu. La idea de malaltia o de ferides, més que horroritzar-lo, li feia fàstic i repulsió. Com la brutícia, o la deformitat, o la vellesa. S'apressà a canviar de tema.

–Que t'agradaria anar a Londres, amb nosaltres? –preguntà, fent així el primer pas en la campanya que havia estat elaborant secretament des del moment que, a la caseta, havia comprès qui era el «pare» d'aquell jove salvatge–. T'agradaria?

El rostre del minyó s'il·luminà.

–Ho dius de debò?

–És clar; bé, això si obtinc el permís.

–I Linda també?

–Bé... –Bernard vacil·là. Aquella criatura fastigosa! No, era

impossible. Encara que, encara que... Tot d'una, se li acudí, a Bernard, de pensar que la mateixa repugnància que inspirava aquella dona podia ser un bon trumfo a les seves mans–. I és clar que sí! –exclamà, intentant reparar la seva primera vacil·lació amb un excés de cordialitat estrepitosa.

El minyó aspirà aire, profundament.

–Pensar que podria ser realitat... el meu somni de tota la vida... Recordes allò que diu Miranda?

–Qui és Miranda?

Però, evidentment, el minyó no havia sentit la pregunta.

–Oh, meravella! –deia; els ulls li brillaven, i la cara li cremava–. Quantes criatures divines hi ha ací! Quina humanitat més bella! –La vermellor de les seves galtes tot d'una s'accentuà; pensava en Lenina, en aquell àngel vestit de viscosa verd ampolla, radiant de joventut i crema de bellesa, grassoneta, somrient-li benignament. La veu li tremolava–. Oh meravellós nou món... –començà; després, de sobte, s'interrompé; la sang li fugí de les galtes; estava blanc com el paper–. Ets el seu marit, tu? –preguntà.

–Si sóc què?

–Vull dir si sou casats. Ja saps què vull dir; per sempre. Ells diuen «per sempre» en llengua índia; és un llaç que no es pot trencar.

–No, Ford!

Bernard no es va poder estar de riure.

John també va riure, però per una altra raó: de tanta joia.

–Oh, meravellós nou món –repetí–. Oh meravellós nou món on viuen persones com aquestes! Anem-hi de seguida.

–De vegades, tens una manera molt estranya d'enraonar –va dir Bernard, mirant el minyó amb astorament i perplexitat–. A més, vols dir que no val més que esperis a veure'l de debò, aquest nou món?

Capítol IX

Després d'aquella diada estrambòtica i plena d'horrors, Lenina tenia la sensació que s'havia ben guanyat unes vacances completes i absolutes. De seguida que van arribar al refugi es va prendre sis pastilles de mig gram de *soma*, es va ajeure al llit, i al cap de deu minuts s'havia embarcat cap a l'eternitat llunàtica. Trigaria no menys de divuit hores a reintegrar-se al temps.

Mentrestant, Bernard jeia, pensarós i amb els ulls ben oberts, a les fosques. No s'adormí fins ben passada la mitjanit. Però el seu insomni no havia estat infructuós; tenia un pla.

L'endemà al matí, a les deu, puntualment, el mestís uniformat de verd baixà de l'helicòpter. Bernard l'esperava entre les atzavares.

–Miss Crowne està de vacances de *soma* –explicà–. I no tornarà abans de les cinc. Això vol dir que tenim set hores.

Podia volar a Santa Fe, fer tota la feina que s'havia proposat i tornar a ser a Malpaís abans que ella es despertés.

–No li pot passar res, sola, ací?

–Està tan segura com en un helicòpter –el tranquil·litzà el mestís.

Van pujar a l'aparell i s'enlairaren de seguida. A les deu i trenta-quatre minuts aterraven dalt de tot de l'edifici de l'Oficina de Correus de Santa Fe; a les deu trenta-set, Bernard obtenia comunicació amb l'Oficina de l'Interventor Mundial, a Whitehall; a les deu trenta-nou parlava amb el quart secretari particular de Sa Forderia; a les deu quaranta-quatre repetia la seva història al primer secretari, i a les deu quaranta-set i mig

sonava a les seves orelles la veu greu, ressonant del mateix Mustafà Mond.

–M'he atrevit a pensar –quequejà Bernard– que Vostra Forderia podia considerar de prou interès científic l'afer...

–Sí, el considero de prou interès científic –digué la veu greu–. Porti a Londres, amb vostè, aquests dos individus.

–Vostra Forderia ja sap que necessito un permís especial...

–En aquest moment envien les ordres necessàries al Guardià de la Reserva –digué Mustafà Mond–. Vagi immediatament al despatx del Guardià. Bon dia, Mr. Marx.

Seguí un silenci. Bernard penjà el receptor i va córrer al terrat.

–Al despatx del Guardià –digué al mestís Gamma.

A les deu cinquanta-quatre, Bernard encaixava amb el Guardià.

–Encantat, Mr. Marx, encantat. –La seva veuassa sonava tota diferent–. Acabem de rebre ordres especials.

–Ja ho sé –digué Bernard, interrompent-lo–. Fa un moment parlava per telèfon amb Sa Forderia. –El to indiferent implicava que estava acostumat a parlar amb Sa Forderia cada dia de la setmana. Es deixà caure en una cadira–. Tingui l'amabilitat de prendre totes les mesures necessàries tan aviat com sigui possible. Tan aviat com sigui possible –repetí amb èmfasi.

Gaudia immensament de la seva pròpia importància.

A les onze i tres minuts tenia a la butxaca tots els documents necessaris.

–Adéu-siau –digué, en to protector, al Guardià, que l'havia acompanyat fins a la porta de l'ascensor–. Adéu.

Passà a l'hotel, va prendre un bany, es va fer una mica de massatge mecànic i una afaitada electrolítica, escoltà les notícies del matí, mirà la televisió cosa de mitja hora, dinà sense presses i a dos quarts de tres va emprendre el vol, amb el mestís, cap a Malpaís.

El minyó esperava davant el refugi.

–Bernard! –cridà–. Bernard!

Cap resposta.

Silenciosament, amb els seus mocassins de pell de cérvol, pujà les escales i provà la porta. Estava tancada.

Se n'havien anat! Era la cosa més terrible que li havia passat mai. Ella l'havia convidat a anar-la a veure, i ara resultava que se n'havien anat! John es va asseure en un graó i plorà.

Mitja hora després se li acudí de mirar per la finestra. La primera cosa que va veure va ser una maleta verda, amb les inicials L. C. pintades a la tapa. La joia s'inflamà dins seu, com una foguera. Agafà una pedra de terra. El vidre fet miques va caure dringant. Al cap d'un moment, John ja era dins la cambra. Obrí la maleta verda, i immediatament es trobà respirant el perfum de Lenina, omplint-se els pulmons amb el seu ésser essencial. El cor se li avalotà; un moment va estar a punt de desmaiar-se. Després, inclinant-se sobre la preciosa maleta, tocà els objectes que contenia, els alçà a la llum, els examinà. Les cremalleres de l'altre parell de pantalons curts de Lenina, de vellut, de viscosa, de moment li van plantejar un problema; però després, un cop resolt, el van encisar. Zip, i després, zap; zip, i després, zap; una delícia. Les sabatilles verdes de Lenina eren la cosa més bonica que John havia vist mai. Desplegà un joc de roba interior, envermellí, i s'apressà a tornar a ficar-lo a la maleta; però besà un mocador d'acetat perfumat i es posà un xal al coll. Obrint una capsa, en vessà sense voler un núvol de pólvores perfumades. Les mans li'n quedaren cobertes. Se les refregà pel pit, per les espatlles i pels braços nus. Deliciós perfum! John tancà els ulls, i es refregà la galta pel braç empolvorat. Tacte de pell fina contra la cara, olor als narius de pols aromàtica... la seva presència real.

–Lenina... –murmurà–. Lenina!

Un soroll el sobresaltà i l'obligà a girar-se, amb un sentiment de culpabilitat. S'apressà a tornar a guardar a la maleta tot el que n'havia tret i en tancà la tapa; després, parant l'orella, tornà a escoltar. Ni un senyal de vida; silenci absolut. I, tanmateix, havia sentit alguna cosa: una mena de sospir, o com el gemec d'una post que cruixia. S'atansà de puntetes a la porta, l'obrí cautelosament i es trobà davant un replà prou ample. A l'altra banda del replà hi havia una altra porta, només ajustada. S'hi atansà, la va empènyer i va treure el cap.

En un llit baix, sense llençols, coberta només amb un pijama d'una sola peça, amb cremallera, jeia Lenina, dormint profundament, i tan bella enmig dels seus rínxols, tan commovedorament infantil, amb els dits rosats dels peus i el rostre greu, tan confiada, en la indefensió de les mans immòbils i els membres abaltits, que li van pujar les llàgrimes als ulls.

Amb una infinitat de precaucions completament innecessàries –perquè almenys hauria calgut un tret de pistola per fer tornar Lenina de les seves vacances de *soma* abans de l'hora prevista–, John entrà a la cambra i s'agenollà a terra al costat del llit. Mirant-la, ajuntà les mans i mogué els llavis.

–Els seus ulls... –murmurà.

> Els seus ulls, els cabells, la galta, el pas, la veu,
> en ton discurs maneges; oh, aquesta seva mà
> comparats amb la qual són tots els blancs com tinta
> que son retret escriuen, i al tacte suau de la qual
> aspre resulta el plomissol del cigne...

Una mosca brunzí prop de la dorment, i John la foragità amb la mà.

–Mosques... –recordà.

Poden parar-se en la blanca meravella
de la mà de Julieta i robar goig immortal
dels seus llavis, que en sa modèstia pura, de vestal,
s'enrojolen, creient pecat els seus mateixos besos...

Molt a poc a poc, amb el gest vacil·lant del qui es disposa a acariciar un ocell espantadís i possiblement perillós, allargà una mà, que va romandre sospesa a l'aire tremolant, a un parell de centímetres d'aquells dits immòbils, al caire mateix del contacte. Gosaria? Gosaria profanar amb la seva mà indigna aquella...? No, no gosà. L'ocell era massa perillós. La mà s'abaixà. Que n'era, de bonica!

Després, tot d'una, es trobà pensant que només li caldria aferrar la cremallera, a l'altura del coll, i donar estrebada cap avall amb força... Tancà els ulls i sacsejà el cap amb força com un gos que sacseja les orelles en sortir de l'aigua. Detestable pensament! John s'avergonyí d'ell mateix. «Pura modèstia de vestal...».

Se sentí un brunzit a l'aire. Una altra mosca que pretenia robar un goig immortal? Una vespa? John mirà al seu voltant i no va veure res. El zum-zum anà augmentant de volum, i aviat John va comprendre que sonava a fora de la cambra, a l'altra banda de les finestres tancades. L'helicòpter!

Amb pànic, John es posà dret d'un salt i va córrer a l'altra cambra, saltà per la finestra oberta i, disparant-se pel camí, entre les atzavares, encara va ser a temps de rebre en Bernard Marx quan aquest baixava de l'aparell.

Capítol X

Les busques dels quatre mil rellotges elèctrics de les quatre mil sales del Centre de Bloomsbury assenyalaven les dues i vint-i-set minuts de la tarda. «El rusc d'activitat» –com el Director es plaïa d'anomenar el Centre– brunzia febrosament. Tothom estava aqueferat, tot es movia ordenadament. Sota el microscopi, remenant furiosament la llarga cua, els espermatozous es ficaven de cap dins els òvuls, i, fecundats, els òvuls creixien, es dividien, o, si eren bokanovskificats, rebrotaven i constituïen poblacions senceres d'embrions separats. Des de la Sala de Predestinació Social, els muntacàrregues baixaven al soterrani, i allà, a la tenebra vermellosa, ben calents en el seu coixí de peritoneu i sadolls de succedani de sang i hormones, els fetus creixien, o bé, emmetzinats, degudament, restaven condemnats a la condició d'Èpsilons. Amb un brunzit feble, suau, els trens reptaven imperceptiblement a través de les setmanes fins a arribar a la Sala de Decantació, on els infants sortits dels flascons llançaven el primer gemec d'horror i d'astorament.

Les dinamos roncaven, i els ascensors pujaven i baixaven. A les onze plantes de les Guarderies, era l'hora de donar el nodriment als infants. De mil vuit-cents biberons curosament etiquetats, mil vuit-cents infants xuclaven simultàniament el seu quart de litre de secreció externa pasteuritzada.

Més amunt, en deu capes successives de dormitoris, els nens i les nenes que encara eren prou petits per necessitar una migdiada, treballaven tant com el qui més, per bé que sense saberho, escoltant inconscientment les lliçons hipnopèdiques d'hi-

giene i sociabilitat de classe i d'iniciació a la vida eròtica. Més amunt encara hi havia les sales d'esbargiment, on nou-cents infants, una mica més grans, es trobaven reclosos, a causa de la pluja, i es divertien jugant a construccions, a pastar argila, al gat i la rata, o a jocs eròtics.

Zummm... Zummm... El rusc brunzia, aqueferadament, alegrement. Les noies cantussejaven, felices, damunt els seus tubs d'assaig, els Predestinadors xiulaven discretament, tot treballant, i a la Sala de Decantació els operaris es feien bromes els uns als altres per damunt dels flascons buits. Però la cara del Director, quan entrà a la Sala de Fecundació, amb Henry Foster al costat, era seriosa, severa.

–Un escarment públic –deia–. I en aquesta sala, justament, perquè és on es troben concentrats més operaris de casta elevada de tot el Centre. Li he dit que vingui a veure'm ací a dos quarts de tres.

–Des del punt de mira de la feina, no se'n pot dir cap mal –va dir Henry, amb hipòcrita generositat.

–Ja ho sé. Per això mateix cal ser més sever encara. La seva eminència intel·lectual comporta certes responsabilitats morals. Com més talent té un home, més fàcil li és desencaminar els altres. I val més que sofreixi un de sol que no pas que siguin corromputs molts per culpa seva. Consideri l'afer desapassionadament, Mr. Foster, i veurà que no hi ha pecat més odiós que l'heterodòxia en el comportament. L'assassí només mata l'individu. I, al capdavall, què és l'individu? –D'un gest ampli, vague, assenyalà els rengles de microscopis, els tubs d'assaigs, les incubadores–. En podem fabricar un altre ben fàcilment; tants com vulguem. L'heterodòxia amenaça alguna cosa de molt més important que un simple individu; ataca la mateixa societat. Sí, la mateixa societat –repetí–. Però ací el tenim.

Bernard acabava d'entrar a la sala i se'ls atansava, passant

entre els rengles de fecundadors. Una mena de confiança en ell mateix dissimulava amb prou feines el seu nerviosisme. La veu amb què va dir: «Bon dia, Director», era absurdament forta; la veu amb què, corregint el seu error, va dir: «Vostè em va dir que vingués a parlar-li ací», ridículament fluixa, com un gemeguet.

–Sí, Mr. Marx –digué el Director, solemnement–. Li vaig pregar de venir ací. Tinc entès que anit va tornar de les seves vacances.

–Sí –contestà Bernard.

–Sssí... –repetí el Director, allargant la «s», com una serp. I aleshores, alçant sobtadament la veu, trompetejà–: Senyores i senyors!

Tot d'una, el cantusseig de les noies damunt els tubs d'assaig i la xiuladissa abstreta dels microscopistes va emmudir. Seguí un silenci profund; tothom s'havia girat.

–Senyores i senyors –repetí el Director–, perdonin que interrompi així la seva tasca. Un deure dolorós m'hi obliga. La seguretat i l'estabilitat de la societat es troben en perill. Sí, en perill, senyores i senyors. Aquest home –i assenyalà acusadorament Bernard–, aquest home que veuen davant seu, aquest Alfa-Més al qual tant ha estat donat, i del qual, en conseqüència, tant podíem esperar, aquest excol·lega de vostès, ha traït grollerament la confiança que hom li havia atorgat. Per les seves opinions herètiques sobre l'esport i el *soma*, per l'escandalosa heterodòxia de la seva vida sexual, per la seva negativa a obeir els ensenyaments de Nostre Ford i a comportar-se, a les hores d'oci, «com un infant en el flascó» –i ací el Director va fer el senyal de la T–, s'ha revelat com un enemic de la societat, com un element subversiu, senyores i senyors, contra l'ordre i l'estabilitat, com un conspirador contra la mateixa civilització. Per aquesta raó em proposo acomiadar-lo, acomiadar-lo amb ignomínia del càrrec que ha ocupat fins ara en aquest Centre, i em

proposo sol·licitar la seva transferència a un Subcentre de categoria ínfima, i, per tal que el càstig serveixi els millors interessos de la societat, tan allunyat com sigui possible de qualsevol Centre de població important. A Islàndia, un home així tindrà ben poques oportunitats de corrompre persones amb el seu exemple antifordià. –El Director va fer una pausa, i després, encreuant els braços, es girà solemnement cap a Bernard–. Marx –digué–, pot exhibir-nos alguna raó per la qual no hagi de ser executada la sentència dictada contra vostè?

–Sí que puc exhibir-la –contestà Bernard, amb veu molt alta.

Bastant astorat, però sense perdre la majestuositat, el Director va dir:

–Exhibeixi-la, doncs.

–De seguida. Però en aquest moment és al passadís. Un instant, si us plau. –Bernard s'atansà ràpidament a la porta i l'obrí de bat a bat–. Entri –ordenà.

I la «raó» entrà i es mostrà a tots.

Es produí una suspensió, seguida d'un murmuri d'astorament i horror; una noia xisclà; un altre operari, que s'havia enfilat en una cadira per veure-hi millor, tombà dos tubs d'assaigs plens d'espermatozous. Inflada, deforme, contrastant amb aquells cossos ferms i joves i amb aquelles cares fresques, correctes, com un monstre estrambòtic i terrorífic, Linda entrà a la sala i avançà somrient coquetament amb el seu somriure trencat i descolorit, i movent els enormes malucs en caminar, en el que volia ser una ondulació voluptuosa. Bernard l'acompanyava, al seu costat.

–És aquest –va dir en Bernard, assenyalant el Director, amb aire de triomf.

–Que es pensa que no el reconec? –preguntà Linda, indignada; després, adreçant-se al Director, afegí–: És clar que et conec, Tomakin; t'hauria conegut a tot arreu, entre un miler. Tu

potser sí que m'has oblidat. No em recordes? No em recordes, Tomakin. Sóc Linda. La teva Linda!

Es quedà mirant-se'l, torçant el cap a un costat, somrient encara, però amb un somriure que, progressivament, davant l'expressió de fàstic petrificat del Director, cada vegada era menys confiat, fins que vacil·là i es fongué als seus llavis.

–No em recordes, Tomakin? –repetí Linda amb veu tremolosa.

Als seus ulls hi havia una expressió angoixada, agònica. La cara inflada i deforme es retorçà grotescament en una ganyota de dolor suprem.

–Tomakin!

Linda allargà els braços oberts. Se sentiren rialletes ofegades.

–Però –començà el Director– què significa aquesta monstruosa...?

–Tomakin!

Linda va córrer cap a ell, arrossegant darrere seu una punta de la manta, li llançà els braços al coll i amagà la cara en el seu pit...

Una onada de rialles esclatà, irreprimible.

–...aquesta monstruosa comèdia? –cridà el Director.

Vermell com un tomàquet, intentà desfer-se d'aquella abraçada. Linda se li aferrava desesperadament.

–Però si sóc Linda, sóc Linda!

Les rialles ofegaven la seva veu.

–Tu em vas fer una criatura! –cridà la dona, per damunt l'escàndol de rialles.

Es va fer un silenci sobtat, ple d'astorament; les mirades vagaven inquietes, sense saber on parar-se. El Director empal·lidí sobtadament, deixà de forcejar i es quedà mirant aquella dona, horroritzat, sense deixar-li anar els canells.

–Sí, una criatura. I jo vaig ser la seva mare.

Linda llançà aquella obscenitat com un desafiament en el silenci ultratjant; després, desfent-se sobtadament d'ell, avergonyida, infinitament avergonyida, es cobrí la cara amb les mans, sanglotant.

–No va ser culpa meva, Tomakin. Jo vaig fer sempre els exercicis, oi que sí? No és veritat? Sempre!... No sé com... Si sabies com he patit, Tomakin!... I, encara, al capdavall, el meu fill va ser un consol per a mi. –I girant-se cap a la porta, cridà–: John! John!

John entrà immediatament, es deturà un instant al llindar, mirà al seu voltant, i després, caminant silenciosament amb els peus calçats amb mocassins de pell de cérvol, va fer una correguda cap al Director i, caient-li de genolls als peus, digué, amb veu molt clara:

–Pare!

La paraula (perquè el mot *pare* –que no tenia una relació directa amb la desviació moral que comportava l'embaràs– més que obscè era ordinari, més que pornogràfic era escatològic), aquella paraula còmicament bruta alleugerí la tensió, que havia arribat a ser insuportable. Les rialles van esclafir, enormes, gairebé histèriques, engranant-se les unes amb les altres, com si no haguessin d'acabar mai. «Pare!». I era el Director! *Pare!* Oh, Ford, oh, Ford! Massa bo, vaja! Les rialles s'encadenaven les unes amb les altres, les cares semblaven a punt de desintegrar-se, i les llàgrimes rodolaven galtes avall. Algú trabucà sis tubs més, plens d'espermatozous. *Pare!*

Pàl·lid, amb els ulls fora de les conques, el Director mirà al seu voltant, en una agonia d'humiliació enfollida.

Pare! Les rialles, que havien semblat a punt d'extingir-se, es renovaren, més fortes que mai. El DIC es tapà les orelles amb les mans i sortí corrent de la sala.

Capítol XI

Després de l'escena de la Sala de Decantació, tots els membres de la casta superior de Londres es morien de ganes de veure aquella deliciosa criatura que havia caigut de genolls davant el Director d'Incubadores i Condicionament –o, millor dit, de l'ex-Director, perquè el pobre home havia dimitit immediatament i no havia tornat a posar els peus al Centre– i l'havia anomenat (l'acudit gairebé era massa bo per poder ser cert!) «pare».

Linda, en canvi, no tenia cap èxit; ningú no tenia gens de ganes de veure-la. Per començar, era «mare», i això ja era pitjor que una broma; era una obscenitat. A més, no era una salvatge autèntica; havia estat incubada en un flascó i condicionada com tothom; per tant, no podia tenir idees realment originals. Finalment i aquesta era la raó més forta per la qual la gent no volia veure la pobra Linda–, hi havia la qüestió del seu aspecte físic. Grassa, havent perdut la seva joventut, amb les dents en mal estat, la pell tacada i aquella cara (Ford!), ningú podia mirar-la sense caure en basca, així mateix, en basca. De manera que la gent distingida estava completament decidida a *no* veure Linda. I Linda, per la seva banda, no tenia cap ganes de veure gent. Tornar a la civilització, per a ella, era tornar al *soma*, era la possibilitat de jeure al llit i prendre's vacances darrere vacances, sense haver de tornar-ne amb mal de cap o vòmits, sense la sensació que deixava sempre el peiot, que havies fet alguna cosa antisocial, que mai més no podries anar amb el cap alt. El *soma* no gastava jugadetes d'aquestes. Les vacances que donava eren sempre perfectes, i si l'endemà al matí resultava desagradable no

ho era en ell mateix, sinó només per comparació amb els goigs de la vigília. El remei, doncs, era fer que les vacances fossin contínues. Àvidament, Linda demanava cada vegada dosis més fortes i més freqüents. Al començament, el doctor Shaw s'hi resistia; al capdavall, li atorgà el que demanava. Linda arribava a prendre vint grams de *soma* diaris.

–Aquesta dosi la matarà en un mes o dos –confià el doctor a Bernard–. Qualsevol dia el centre respiratori se li paralitzarà. Morirà. I estarà bé que sigui així. Si podíem rejovenir-la seria una altra cosa. Però no podem.

Cosa sorprenent als ulls de tothom (perquè Linda només deixava de fer nosa quan era de vacances de *soma*), John oposà objeccions.

–Però vol dir que no li escurça la vida donant-n'hi tant? –insistia Bernard.

–En un sentit, sí –va reconèixer el doctor Shaw–. Però en un altre sentit, la hi allarguem. –El jove el mirà sense comprendre'l–. El *soma* ens pot escurçar la vida uns quants anys, en el temps –seguí el doctor–. Però pensi l'enorme, incommensurable duració que pot donar-nos fora del temps. Cada vacança de *soma* és una mica allò que els nostres avantpassats en deien eternitat.

John començava a entendre'l.

«L'eternitat era en els nostres llavis i els nostres ulls», murmurà.

–Com diu?

–No res.

–És clar que no podem permetre que la gent s'absenti per una eternitat si té alguna tasca seriosa a realitzar –seguí el doctor–. Però com que Linda no en té cap, de tasca seriosa a fer...

–Tanmateix –insistí John–, no ho trobo just.

El doctor arronsà les espatlles.

–Si vostè s'estima més sentir-la cridar com una folla d'un cap de dia a l'altre...

A l'últim, John va haver de cedir. Linda va obtenir el *soma* que volia. Des d'aleshores es quedà a la seva cambra del pis trenta-set de la casa on vivia Bernard, allitada, amb la ràdio i la televisió sempre engegades, l'aixeta de pàtxuli sempre degotant i les pastilles de *soma* a l'abast de la mà: allà restà, i, tanmateix, no hi era pas, allà; era ben lluny, infinitament lluny, de vacances; de vacances en un altre món on la música de la ràdio era un laberint de colors sonors, un laberint oscil·lant, palpitant, que portava (a través d'un seguit de revolts bellíssims, inevitables) a un centre brillant de convicció absoluta; on les imatges dansaires de la televisió eren els actors d'un film sensible coral inefable, deliciós; on el pàtxuli que gotejava no era només un perfum, sinó el sol, un milió de saxòfons, Popé fent l'amor, i molt més, incomparablement més encara, sense fi ni compte.

–No, no podem rejovenir la gent –acabà el doctor Shaw–; però m'alegro moltíssim d'haver tingut aquesta oportunitat de veure un cas de senilitat en un ésser humà. Moltes gràcies per haver-me cridat.

I encaixà afectuosament amb Bernard.

Per tant, era darrere John que anava tothom. I com que John només era visible a través de Bernard, per primera vegada a la vida es veia tractat, no ja normalment, sinó com una persona d'importància remarcable. Ja no es parlava de l'alcohol en el seu succedani de sang, ni es feia menyspreu del seu aspecte físic. Henry Foster es desvivia per mostrar-se-li amistós; Benito Hoover li féu un present de sis paquets de xiclet d'hormona sexual; el Predestinador Auxiliar es rebaixà gairebé abjectament per tal d'obtenir una invitació a una de les festes de tarda de Bernard. Quant a les dones, a Bernard li bastava al·ludir a la possibilitat d'una invitació per tenir totes les que volia.

–Bernard m'ha convidat a anar a veure el Salvatge dimecres que ve –anuncià Fanny, triomfalment–. I t'asseguro que hi aniré.

–Me n'alegro –digué Lenina–. I ara suposo que reconeixes que estaves equivocada, respecte a Bernard. No trobes que és simpatiquíssim?

Fanny va fer que sí amb el cap.

–I he de dir –afegí– que en vaig quedar agradablement sorpresa.

L'Envasador en Cap, el Director de Predestinació, tres Fertilitzadors Generals Auxiliars, el Professor de Films Sensibles de l'Escola d'Enginyeria Emocional, el Degà de la Cantoria Comunitària de Westminster, el Supervisor de Bokanovskificació... La llista de notabilitat de Bernard era interminable...

–I la setmana passada vaig sortir amb sis noies –confià a Helmholtz Watson–. Una dilluns, dues dimarts, dues més divendres, i una dissabte. I si arribo a tenir-ne temps o ganes, n'hi havia almenys una dotzena més que només esperaven que els ho digués per...

Helmholtz escoltava la seva fanfarronada amb una expressió tan ombrívola, que Bernard se sentí ofès.

–El que passa és que em tens enveja –va dir.

Helmholtz va fer que no amb el cap.

–No, però estic molt trist, això sí –contestà.

Bernard es girà d'esquena i se n'anà sense ni acomiadar-se'n, tot dient-se que mai més, mai més, no tornaria a dirigir la paraula a Helmholtz.

Van passar dies. A Bernard, l'èxit li pujà al cap, i tot plegat el reconcilià completament (com qualsevol altre intoxicant ho hauria fet) amb un món que, fins aleshores, havia trobat molt poc satisfactori. Des del moment que era reconegut com una persona important, l'ordre de les coses li semblava prou bo. Però, tot i reconciliat pel seu èxit, no per això renunciava al

privilegi de criticar aquest ordre de coses. Perquè el fet d'exercir la crítica augmentava encara el seu sentiment d'importància, el feia sentir-se més gran. A més, creia sincerament que hi havia coses a criticar. (I, alhora, li agradava sincerament ser un èxit i tenir totes les noies que volia.) Davant els qui ara, a causa del Salvatge, li feien la cort, Bernard exhibia una heterodòxia escandalosa. Tothom l'escoltava amb cortesia. Però, darrere seu, la gent bellugava el cap. «Aquest jove acabarà malament», deia tothom, i ho deia amb molta seguretat, perquè sabia que quan arribés l'hora oportuna, tots farien el possible perquè hi acabés, de malament. «No tornarà a trobar un Salvatge que el salvi», deien. Mentrestant, però, hi havia el primer Salvatge, i valia més mostrar-se amable. I com que tothom li feia bona cara, Bernard se sentia positivament gegantí i alhora lleuger d'exaltament, més lleuger que l'aire.

–Més lleuger que l'aire –digué Bernard, assenyalant cap amunt.

Com una perla al cel, molt enlaire, per damunt els seus caps, el globus captiu del Departament Meteorològic brillava rosat a la llum del sol.

«...cal ensenyar a l'esmentat Salvatge la vida civilitzada en tots els seus aspectes...», deien les instruccions de Bernard.

Aquell moment, li ensenyaven la vida civilitzada a vista d'ocell, des de la plataforma de la torre de Charing-T. El cap de l'Estació i el Meteoròleg Resident els feien de guies. Però Bernard enraonava més que ningú. Embriagat per l'èxit, es captenia com si hagués estat, almenys, un Interventor Mundial en visita. Més lleuger que l'aire, així és tal com sentia.

El Coet Verd de Bombai baixà del cel i aterrà. Els passatgers van baixar de l'aparell. Vuit bessons dravídics idèntics, vestits de caqui, van treure el cap pels ulls de bou de la cabina: els cambrers.

–Mil dos-cents cinquanta quilòmetres per hora –va dir el Cap de l'Estació, solemnement–. Què li sembla, Mr. Salvatge?

John trobà que estava força bé.

–Tanmateix –digué–, Ariel podia cenyir la cintura de la terra en quaranta minuts.

«El Salvatge –escrivia Bernard en el seu informe a Mustafà Mond– demostra, cosa sorprenent, escàs astorament o temor davant els invents de la civilització. Això es deu, en part, al fet que ja n'havia sentit a parlar de llavis de la dona anomenada Linda, la seva m...».

Mustafà arrugà les celles. «Aquest beneit es pensa que sóc massa espantadís per veure escrita la paraula amb totes les lletres!»

«En part això és degut al fet que el seu interès està concentrat sobretot en allò que ell anomena "l'ànima", que s'entesta a considerar com una entitat independent de l'ambient físic que la volta; quan jo intento fer-li veure que la nostra civilització científica ja té resoltes...».

L'Interventor se saltà les frases que seguien, i quan estava a punt de girar full, en cerca de coses més interessants i concretes, la seva mirada topà amb una sèrie de frases extraordinàries. «...tot i que he de confessar –llegí– que estic d'acord amb el Salvatge a considerar que l'infantilisme civilitzat és massa fàcil, o, tal com diu ell, no prou costós, i voldria aprofitar aquesta avinentesa per cridar l'atenció de Vostra Forderia sobre...».

La ira de Mustafà Mond cedí immediatament el lloc a la hilaritat. La idea d'aquell individu donant-li lliçons solemnement, a ell –a *ell*– sobre l'ordre social, realment, era grotesca. Aquell tipus devia haver-se tornat foll. «Li hauré de picar els dits», és va dir; després tirà el cap endarrere i esclafí a riure. De moment, en tot cas, encara no els hi picaria.

Era una petita fàbrica d'instal·lacions elèctriques per a helicòpters, una branca de la Corporació d'Equipament Elèctric. Van sortir a rebre'ls al terrat (perquè la carta circular de recomanació de l'Interventor produïa efectes màgics) el Cap Tècnic i el Director d'Elements Humans. Immediatament, van baixar a la fàbrica.

–Cada procés explicà el Director d'Elements Humans– és executat, en allò que és possible, per un sol Grup de Bokanovski.

I, en efecte, vuitanta-tres Deltes branquicèfals, negres, gairebé sense nas estaven treballant a les premses en fred. Els cinquanta-sis torns de quatre broques eren manipulats per cinquanta-sis Gammes vestits de color de gingebre i de nas aquilí. Cent set senegalesos Èpsilon, condicionats per a la calor, treballaven a la foneria. Trenta-tres Deltes femella, de cap allargat, color sorrenc i pelvis estreta, d'un metre seixanta-nou centímetres d'estatura (amb diferències màximes de vint mil·límetres) tallaven cargols. A la sala de muntatge, treballaven en la fabricació de dinamos dos jocs de nans Gamma-Més. Els dos bancs de treball, baixos i llarguíssims, estaven encarats, i entre ambdós passava la cinta sense fi amb la seva càrrega de peces separades; davant els quaranta-set caps rossos hi havia quaranta-set caps bruns; a quaranta-set nassos llargs corresponien quaranta-set nassos brevíssims; a quaranta-set mentons punxeguts, quaranta-set d'escorreguts. Els mecanismes complets eren revisats per divuit noies Gamma, vestides de verd, idèntiques, de cabells arrissats, color de caoba, embalats en cistelles per trenta-quatre Deltes-Menys camacurts i esquerrans, i carregats als camions que esperaven per seixanta-tres Èpsilons Seminans d'ulls blaus, pèl roig i cara pigallada.

–Oh meravellós nou món...

Per alguna malícia de la seva memòria, el Salvatge es trobà repetint les paraules de Miranda.

–«Oh meravellós nou món on viuen persones com aquestes...».

–I li asseguro –acabà el Director d'Elements Humans, quan sortien de la fàbrica– que es pot dir que no tenim mai cap conflicte amb els obrers. Sempre trobem...

Però el Salvatge, tot d'una, havia arrencat a córrer i estava vomitant violentament darrere unes mates de llorer, com si la terra sòlida que trepitjava hagués estat un helicòpter en una bossa d'aire.

«El Salvatge», escrivia Bernard, «rebutja el *soma*, i sembla molt entristit de veure que la dona anomenada Linda, la seva m..., roman constantment de vacances. Val la pena de remarcar que, tot i la senilitat de la seva mare i l'extrema repugnància que inspira el seu aspecte, el Salvatge va a veure-la sovint i sembla professar-li un gran afecte; un exemple interessant de com el condicionament de l'infant pot modificar i fins i tot anul·lar els impulsos naturals (en aquest cas l'impuls d'allunyar-se dels objectes desagradables)».

A Eton, van aterrar a la plataforma elevada de l'Escola Superior. A l'altra banda del pati, brillaven al sol els cinquanta-dos pisos de la torre de Lupton. A l'esquerra hi havia la Universitat, i a la dreta la Cantoria Comunitària de l'Escola, construccions venerables de ciment armat i *vitaglass*. Al centre del quadrangle s'alçava l'antiga estàtua d'acer cromat de Nostre Ford.

El Doctor Gaffney, el Rector, i miss Keate, la Mestra en Cap, els van rebre quan van baixar de l'helicòpter.

–Que tenen gaires bessons, aquí? –preguntà el Salvatge, amb aprensió, en començar la volta d'inspecció.

–Oh, no! –protestà el Rector–. Eton està reservat, exclusivament, als minyons i les noies de casta alta. De cada òvul, un sol

adult. Això fa més difícil l'educació, naturalment; però, com que els nostres alumnes estan destinats a suportar responsabilitats i acarar-se amb emergències inesperades, no hi ha més remei. –I sospirà.

Bernard, mentrestant, es dedicava a la conquista de miss Keate.

–Si té lliure algun dilluns, dimecres o divendres al vespre, vingui a casa –deia. I assenyalant el Salvatge, afegí–: És un tipus curiós, sap? Extravagant.

Miss Keate somrigué (amb un somriure que encisà Bernard) i li donà les gràcies per la invitació; de bona gana aniria a una de les seves festes. El Rector obrí una porta.

Cinc minuts en aquella aula de deixebles Alfa-Doble-Més deixaren John una mica confús.

–Què és això de «relativitat elemental»? –preguntà en veu baixa a Bernard.

Bernard intentà explicar-li-ho; però, sobtadament, ho deixà córrer i suggerí de passar a una altra aula.

Darrere una porta del corredor que conduïa a l'aula de geografia dels Beta-Menys, una veu sonora de soprano deia: «Un, dos, tres, quatre», i després, amb avorriment i impaciència: «Tornem-hi».

–Exercicis maltusians –explicà la Mestra en Cap–. La majoria de les nostres noies són hermafrodites, naturalment. Com jo mateixa. –Va somriure a Bernard–. Però tenim unes vuit-centes alumnes no esterilitzades que necessiten exercicis constants.

A l'aula de geografia de Betes-Menys, John va aprendre que «una reserva de salvatges és un indret on, a causa de condicions climàtiques o geogràfiques desfavorables o a la pobresa de recursos naturals, no ha valgut la pena d'implantar la civilització». Un clic i l'aula quedà a les fosques, i, tot d'una, a la pantalla situada damunt el cap del Professor, sorgiren les figures

dels *Penitentes* d'Acoma prostrant-se davant Nostra Senyora i gemegant com John els havia sentits gemegar, confessant els seus pecats davant Jesús a la creu, davant la imatge de l'àguila de Pookong. Els joves etonians esclafiren a riure. Sense deixar de gemegar, els *Penitentes* es van posar drets, i, despullats fins a la cintura, van començar a assotar-se amb fuets de nusos, cop darrere cop. Les riallades dels estudiants arribaven a ofegar els gemecs amplificats dels salvatges.

–Però, per què riuen? –preguntà el Salvatge, astorat i adolorit.

–Per què? –El Rector es girà cap a ell amb un ample somriure a la cara–. Per què? Doncs perquè el cert és que resulta d'allò més còmic.

A la penombra cinematogràfica, Bernard arriscà un gest que, temps enrere, no hauria gosat fer ni a les fosques absolutes. Segur de la seva nova importància, passà un braç per la cintura de la Mestra en Cap. La cintura es blegà al seu contacte, com un jonc. Estava a punt d'arriscar un petó o dos o un pessiguet afectuós, quan es tornà a encendre el llum.

–Potser valdrà més que seguim –digué Miss Keate, adreçant-se cap a la porta.

–I aquesta –va dir el Rector, un moment després– és la sala de Control Hipnopèdic.

Centenars d'aparells de música sintètica, un per cada dormitori, romanien en renglera als prestatges que cobrien tres de les parets de la sala; a la quarta s'alineaven els rotlles de cinta sonora en els quals havien estat impreses les diverses lliçons hipnopèdiques.

–N'hi ha prou de posar el rotlle ací –explicà Bernard, interrompent el doctor Gaffney– i prémer aquest botó...

–No, aquest –el corregí el Rector, molest.

–Doncs aquest, tant se val. El rotlle es desplega. Les cèl·lules

de seleni transformen els impulsos lluminosos en ondes sonores, i...

–I això és tot –acabà el doctor Gaffney.

–Llegeixen Shakespeare? –preguntà el Salvatge, mentre s'adreçaven als Laboratoris Bioquímics, en passar per davant de la Biblioteca.

–I ara! No! –digué la Mestra en Cap, envermellint.

–La nostra biblioteca –explicà el doctor Gaffney– només conté llibres de referència. Si la nostra joventut necessita distracció, pot anar al sensorama. No els donem cap mena de facilitat per a consagrar-se a diversions solitàries. Ni sabrien com posar-s'hi...

Cinc autocars plens de nois i noies que cantaven o romanien silenciosos, estretament abraçats, van passar per la carretera vitrificada.

–Tornen del Crematori de Slough –explicà el doctor Gaffney, mentre Bernard, en veu baixa, concertava una cita amb la Mestra en Cap, per a aquella mateixa nit–. El condicionament davant la mort comença a divuit mesos. Tots els infants passen dos matins cada setmana en un hospital per a moribunds. Hi troben les millors joguines, i, els dies que hi ha alguna defunció, hom els obsequia amb xocolata. Així aprenen a considerar la mort com una funció normal, quotidiana.

–Com qualsevol altre procés fisiològic –digué la Mestra en Cap, en to professional.

A les vuit, al Savoy. Ja estava decidit.

Camí de retorn a Londres es van deturar a la fàbrica de la Companyia de Televisió, de Brentford.

–Oi que no et farà res esperar un moment mentre telefono? –preguntà Bernard.

Mentre esperava, el Salvatge no parava d'observar el que veia al seu voltant. El torn principal de dia plegava en aquell

moment. Una multitud de treballadors de casta inferior feia cua davant l'estació del monorail: set o vuit-cents Gammes, Deltes i Èpsilons, homes i dones, que entre tots mostraven només una dotzena de cares i estatures. El cobrador donava a cadascun d'ells, juntament amb el bitllet, una capseta de cartó. El llarg centpeus d'homes i dones avançava lentament.

Quan Bernard tornà, el Salvatge, recordant *El Marxant de Venècia*, li preguntà:

–Què hi ha en aquestes capsetes?

–La ració diària de *soma* –explicà Bernard, una mica confusament, perquè en aquell moment mastegava una pastilla de xiclet de les que li havia donat Benito Hoover–. Els la donen quan han acabat la feina de la jornada. Quatre pastilles de mig gram. I els dissabtes, sis.

Agafà John pel braç, afectuosament, i van tornar junts cap a l'helicòpter.

Lenina entrà al Vestuari cantussejant.

–Es veu que estàs molt contenta –digué Fanny.

–Sí, noia –contestà Lenina. Zip!–. En Bernard m'ha telefonat fa cosa de mitja hora. –Zip! Zip! Es va treure els pantalons curts–. Té un compromís inesperat. –Zip!–: M'ha demanat que acompanyi el Salvatge al sensorama, aquesta nit. M'he d'afanyar.

I va córrer cap al bany.

«Quina sort que té, aquesta noia!», es va dir Fanny, mirant com s'allunyava.

No hi havia pas enveja en el seu comentari; la bona de Fanny es limitava a constatar un fet. Lenina tenia sort; sort d'haver compartit amb Bernard una generosa porció de la immensa celebritat del Salvatge, sort a reflectir amb la seva persona insignificant la glòria suprema de la moda del moment. La Secretària de l'Associació de Noies Fordianes l'havia invita-

da a fer una conferència sobre les seves experiències. També havia estat convidada al Sopar Anual del Club Afroditeum. Fins i tot havia aparegut al Noticiari Sensible, visiblement, audiblement, tàctilment davant milions d'espectadors de tot el planeta.

No menys afalagadora havia estat l'atenció que li havien dedicat personatges importants de tota mena. El Segon Secretari de l'Interventor Mundial Resident l'havia convidada a sopar i esmorzar. Lenina havia passat tot un cap de setmana amb el President del Tribunal Suprem, i un altre amb l'Arxixantre de la Cantoria Comunitària de Canterbury. El President de la Corporació de Secrecions Internes i Externes li telefonava a cada moment, i Lenina havia anat a Deauville amb el Governador Diputat del Banc d'Europa.

–És meravellós, és clar; però, en certa manera –havia confessat a Fanny–, tinc la impressió que no jugo net. Perquè naturalment, la primera cosa que volen saber de mi és com fa l'amor un Salvatge. I els he de confessar que no ho sé. –Bellugà el cap–. La majoria dels homes no em creuen, és clar. Però és veritat. Tant de bo que no ho fos! –afegí, tristament, i sospirà–. És tan ben plantat! No trobes?

–Però que no li agrades? –preguntà Fanny.

–De vegades penso que sí; però de vegades em sembla que no. Fa tot el que pot per evitar-me; surt d'una cambra quan hi entro jo; no em toca per a res; ni tan sols em mira. Però, si em giro en rodó, sobtadament, l'atrapo mirant-me, i aleshores... bé, ja saps com miren, els homes, quan els agrades.

Sí, Fanny ho sabia.

–No en trec l'aigua clara –digué Lenina.

No en treia l'aigua clara, certament, i això, a més de preocupar-la, la trastornava profundament.

–Perquè, saps, Fanny?, a mi sí que m'agrada, ell.

I cada vegada li agradava més. «Bé, avui tindré la gran oportunitat», pensava, tot perfumant-se després del bany. «Una gran oportunitat». I el bon humor li posà als llavis una cançó:

> Abraça'm fort, amor, fins a drogar-me;
> besa'm fins a deixar-me en coma;
> abraça'm fort, amor, fins a ofegar-me;
> l'amor és tan bo com el soma.

L'orgue de perfums tocava un Caprici Herbolari deliciosament refrescant: arpegis de farigola i d'espígol, de romaní, alfàbrega, murtra i estragó; una sèrie d'atrevides modulacions en clau d'espècies i ambre gris, i un lent retorn a través de fusta de sàndal, càmfora, cedre i fenc segat de poc (amb alguns tocs ocasionals discordants; una alenada de pastís de ronyó o una suggerència subtil de fems de porc) fins a arribar una altra vegada a les aromes simples amb què havia començat la peça. El darrer acord de farigola morí; esclataren els aplaudiments i es van encendre els llums. A l'aparell de música sintètica començà a descargolar-se el rotlle de cinta sonora; ara omplia l'aire, amb la seva llangor agradable, un trio d'hipervioli, superviolonceel i succedani d'oboè. Trenta o quaranta compassos, i després, sobre aquest fons instrumental, començà a refilar una veu molt més que humana: ara des del fons de la gargamella, ara des del cap, ara buida com una flauta, ara plena d'harmònics apassionants, la veu passava sense esforç de la nota més baixa –el rècord de Gaspard Foster–, gairebé als límits del to musical, fins a l'agut més alt, com de ratapinyada, més alt encara que el *do* històric que, el 1770, a l'Òpera Ducal de Parma, amb gran astorament de Mozart, havia aconseguit Lucrezia Ajugari i que cap cantant no havia pogut imitar.

Enfonsats a les seves butaques pneumàtiques, Lenina i el

Salvatge ensumaven i escoltaven. Ara arribava el torn dels ulls i la pell.

Els llums s'apagaren; unes lletres flamejants sorgiren com per art de màgia en les tenebres. «Tres setmanes en helicòpter. Film estereoscòpic, en supercant, sonor sintètic, i a tot color, amb acompanyament sincronitzat d'orgue de perfums».

–Agafa aquests poms de metall dels braços de la butaca –xiuxiuejà Lenina–. Si no, no copsaràs els efectes tàctils.

El Salvatge obeí.

Mentrestant, les lletres flamejants havien desaparegut; seguiren deu segons de fosca absoluta; després, sobtadament, enlluernadores i incomparablement més «reals» que no ho haurien semblat si haguessin estat de carn i ossos, sorgiren les imatges estèreoscòpiques, abraçades, d'un negre gegantí i una femella Beta-Més, rossa i braquicèfala.

El Salvatge va tenir un sobresalt. Aquella sensació als llavis! Es dugué una mà a la boca; la pessigolla cessà; tornà a posar la mà al pom de metall, i la sensació es reproduí. L'orgue de perfums, mentrestant, alenava mesc pur. Agònicament, una coloma, a la cinta sonora, parrupava. «Oooooh!», i, a trenta-dues vibracions per segon, un baix més greu que l'africà, responia: «Ah, aah! Ooh-ah! Oohah!!». Els llavis estereoscòpics tornaven a unir-se, i un cop més les zones erògenes facials dels sis mil espectadors de l'Alhambra s'estremien d'un plaer gairebé galvànic.

L'argument del film era molt simple. Pocs minuts després dels primers «Oooh!» i «Aaah!» (havent cantat un duet i fet una mica l'amor damunt una catifa de pell d'ós, cada pèl de la qual –el Predestinador Auxiliar tenia tota la raó– podia palpar-se clarament per separat), el negre sofria un accident d'helicòpter i queia de cap. Pam! Quin cop sentien al front, els espectadors! Un cor d'ais i uis sorgí del públic.

El cop feia pols el condicionament del negre, que comença-

va a sentir per la Beta rossa una passió exclusivista i maniàtica. La noia protestava. Ell insistia. Es produïen lluites, persecucions, un atac a un rival, i, finalment, un rapte sensacional. La Beta rossa era arrabassada cel amunt i obligada a passar tres setmanes en un helicòpter, en un *tête-à-tête* follament antisocial amb el negre boig. A l'últim, després d'una sèrie d'aventures i moltes acrobàcies aèries, tres joves Alfes molt ben plantats podien salvar-la. El negre era enviat a un Centre de Recondicionament d'Adults, i el film acabava feliçment i honestament quan la Beta rossa es converteix en l'amant dels seus tres salvadors. S'interrompien un moment per cantar un quartet sintètic, amb acompanyament a tota orquestra i gardènies a l'orgue de perfums. Després, la pell d'ós feia una aparició final i entre l'estrèpit dels saxòfons el darrer petó estereofònic es fonia en la tenebra i la darrera titil·lació elèctrica moria als llavis com una mosca moribunda que s'estremeix, cada vegada més feblement, fins que roman definitivament immòbil.

Però, per a Lenina, la mosca no moria del tot. Quan ja s'havien encès els llums i tothom s'adreçava arrossegant els peus cap als ascensors, el fantasma d'aquell estremiment s'agitava encara als seus llavis i obria solcs d'angoixa i de plaer a la seva pell. Lenina tenia les galtes vermelles, els ulls brillants, i respirava agitadament. Agafà el braç del Salvatge i l'oprimí amb força, inert, contra el seu costat. El Salvatge la mirà un moment, pàl·lid, adolorit, desitjós i alhora avergonyit del seu desig. No, no era digne d'ella, no... Un moment, els ulls de Lenina i el Salvatge es trobaren. Quins tresors li prometien els d'ella! El Salvatge en defugí la mirada immediatament i alliberà el braç empresonat.Temia, obscurament, que Lenina deixés de ser com era, que ell deixés de sentir-se'n indigne.

–Opino que no hauries de veure coses com aquestes –digué el Salvatge, apressant-se a fer recaure el seu blasme en l'am-

bient que voltava la noia, en la qual no volia veure res que pogués rebaixar la seva perfecció absoluta.

–Coses com què, John?

–Com aquest film horrible.

–Horrible? –Lenina estava sincerament astorada–. Jo l'he trobat esplèndid.

–És baix, innoble --digué John, indignat.

Lenina bellugà el cap.

–No sé què vols dir.

Per què era tan estrany? Per què s'entestava a fer-ho malbé tot?

En el taxicòpter, John gairebé no la mirà. Lligat per uns vots poderosos que no havien estat pronunciats mai, obedient a lleis que havien prescrit molt de temps enrere, el Salvatge romania assegut, sense mirar-la, sense tocar-la. De tant en tant, com si un dit polsés una corda massa tibant, gairebé a punt de rompre's, tot el cos se li estremia en un sobresalt nerviós.

El taxicòpter aterrà dalt la casa de pisos on vivia Lenina. «A l'últim», pensava aquesta, exultant, tot baixant del taxi. A l'últim... encara que John s'havia mostrat molt estrany, fins aquell moment. Dreta al peu d'un fanal, Lenina es mirà al mirallet de mà. A l'últim. Sí, el nas li brillava una mica. Espolsà una mica la borla de pólvores. Mentre John pagava el taxi, encara tindria temps. S'empolvorà el nas tot pensant: «És molt ben plantat. No té motius per ser tímid com Bernard. I malgrat això... Qualsevol altre home ja ho hauria fet temps enrere. Però, a l'últim, ha arribat el dia». El fragment de cara que la mirava des del mirallet li va somriure.

–Bona nit! –digué una veu ofegada darrere seu.

Lenina es girà en rodó. John era a la porta del taxi, mirant-la fixament; evidentment, no havia deixat de mirar-la mentre ella s'empolvorava el nas, esperant... què?, o vacil·lant, esfor-

çant-se per prendre una decisió, i pensant tota l'estona, pensant... Lenina no podia comprendre quina extraordinària mena de pensaments.

–Bona nit, Lenina! –repetí el Salvatge.

I féu una estranya ganyota que devia voler ser un somriure.

–Però John... Jo em pensava que... Vull dir que, no vols...?

John tancà la porta i s'inclinà cap endavant per dir alguna cosa al conductor. El taxicòpter s'enlairà.

Mirant cap avall, per la finestra de terra, el Salvatge podia veure la cara de Lenina mirant enlaire, pàl·lida a la claror blavosa dels fanals. Amb la boca oberta, Lenina el cridava. La seva figura, escurçada per la perspectiva, fugí del seu camp visual; el rectangle del terrat, cada vegada més petit, semblava enfonsar-se a les tenebres.

Cinc minuts després John es trobava a la seva cambra. Va treure del seu amagatall el llibre rosegat per les rates, en girà curosament, amb respecte religiós, les pàgines groguenques i arrugades, i començà a llegir *Otel·lo.* Otel·lo, recordà, com el protagonista de *Tres setmanes en helicòpter*, era negre.

Eixugant-se els ulls, Lenina travessà el terrat, en direcció a l'ascensor. Tot baixant cap al pis vint-i-set es va treure de la butxaca el flascó de *soma.* Decidí que amb un gram no en tindria prou; el seu disgust era de més d'un gram. Però, si en prenia dos, corria el risc de fer tard a l'oficina l'endemà al matí. Arribà a un compromís i deixà caure a la conca del palmell de la mà tres pastilles de mig gram.

Capítol XII

Bernard va haver de cridar a través de la porta tancada amb clau; el Salvatge no volia obrir.

–Però tothom ha arribat, ja, i t'esperen.

–Que esperin, doncs –contestà la veu, apagada pel gruix de la porta.

–Escolta, John –i que difícil que és de ser persuasiu quan cal cridar amb totes les forces!–, saps perfectament que els he convidats, perquè et coneguin.

–Abans m'havies d'haver preguntat a mi si tenia ganes de conèixer-los.

–Però fins ara sempre havies assistit a les meves festes, John.

–Justament per això no penso tornar-hi.

–Només que sigui per complaure'm –implorà Bernard–. No ho vols fer ni per això?

–No.

–Ho dius seriosament?

–Sí.

–Però que faig jo, ara? –gemegà Bernard, desesperat.

–Vés a pastar fang! –cridà la veu exasperada, des de dins.

–Justament avui que hi ha l'Arxixantre de Canterbury!

Bernard estava a punt de plorar.

–*Ai yaa tàkwa!* –Només en zuni podia expressar adequadament el Salvatge el que sentia per l'Arxixantre de Canterbury–. *Héni!* –afegí, com pensant-ho millor, i després (amb quina ferocitat mofeta!)–: *Sons éso tse-nà.*

I escopí a terra com hauria pogut fer-ho el mateix Popé.

A l'últim, Bernard es va haver de retirar, cap cot, a les seves cambres, i informar el públic impacient que el Salvatge, aquell vespre, no faria acte de presència. La nova va ser rebuda amb indignació. Els homes estaven furiosos d'haver estat induïts amb trampa a captenir-se amablement amb aquell tipus insignificant, de mala fama i opinions herètiques. Com més alta era la seva posició a la jerarquia, més profund era el seu ressentiment.

–Fer-me una jugada així, a mi! –repetia l'Arxixantre–. *A mi!*

Quant a les dones, comprenien amb indignació que havien estat seduïdes amb falsedat per un pobre homenet a qui havien posat alcohol al succedani de sang, per error; per un home amb el físic d'un Gamma-Menys. Era un ultratge, i ho deien en veu cada vegada més forta. La Mestra en Cap d'Eton estava particularment furiosa.

Només Lenina no va dir res. Pàl·lida, amb els ulls blaus velats per una melancolia insòlita, seia en un racó, aïllada dels que la voltaven per una emoció que no compartia. Havia anat a la reunió amb un estrany sentiment d'angoixosa exultació. «D'ací a pocs minuts –s'havia dit, en entrar a la sala– el veuré, li parlaré, li diré –perquè estava ben decidida a fer-ho– que m'agrada com ningú del món. I aleshores potser ell dirà...».

Què diria John? La sang envermellia les galtes de Lenina.

«¿Per què es va captenir d'una manera tan estranya l'altra nit, després del sensorama? I malgrat això estic completament segura que li agrado. N'estic segura...».

En aquell moment, Bernard comunicà la nova: el Salvatge no assistiria a la festa.

Tot d'una, Lenina experimentà totes les sensacions que hom sentia al començament d'un tractament de Succedani de Passió Violenta: una sensació de terrible buidor, una aprensió des-

coratjada, una mena de nàusea. Com si el cor li deixés de bategar.

«Potser no vol venir perquè no li agrado», es va dir. I immediatament aquella possibilitat es convertí en una certesa absoluta. John havia refusat d'assistir a la festa perquè Lenina no li agradava. No li agradava...

–Realment, és una mica fort –deia la Mestra en Cap d'Eton al Director de Crematoris i Recuperació de Fòsfor–. Quan penso que he arribat a...

–Sí arribà la veu de Fanny Crown–, allò de l'alcohol és rigorosament cert. Una amiga meva coneix una noia que treballava al Magatzem d'Embrions en aquella època. Ella ho va dir a la meva amiga, i la meva amiga m'ho explicà...

–Terrible, terrible –digué Henry Foster, compadint l'Arxixantre–. Potser li interessarà saber que el nostre exdirector estava a punt de traslladar-lo a Islàndia...

Foradat per cada paraula pronunciada, l'inflat globus de la feliç confiança en ell mateix de Bernard perdia per cent ferides. Pàl·lid, desencaixat, abjecte i agitat, es movia entre els seus convidats, barbotejant excuses incoherents, assegurant-los que la pròxima vegada el Salvatge assistiria a la festa, pregant-los de seure i prendre un entrepà de carotina, un tall de paté de vitamina A, una copa de succedani de xampany. Tots feien honor al berenar, però a ell l'ignoraven; bevien i o bé li contestaven de mala manera o parlaven entre ells de Bernard, en veu alta i ofensivament, com si ell no hagués estat allà.

–I ara, amics –digué l'Arxixantre de Canterbury, amb la seva bella i sonora veu, la mateixa amb la qual dirigia les Celebracions del Dia de Ford–. I ara, amics, em penso que ja ha arribat l'hora...

S'alçà, deixà la copa, s'espolsà de l'armilla de viscosa vermella les molles d'una col·lació considerable i s'adreçà cap a la porta.

Bernard salta endavant per deturar-lo.

–De debò, Arxixantre? Però, si encara és molt d'hora! Jo esperava que...

Sí, què no havia esperat quan Lenina li havia dit, confidencialment, que l'Arxixantre acceptaria de bona gana una invitació si la hi enviaven. «És simpatiquíssim, saps?». I Lenina li havia ensenyat la petita tanca d'or de la cremallera en forma de T, que l'Arxixantre li havia regalat com a record del cap de setmana que havia passat amb ell a la Cantoria Diocesana. «Us invita a reunir-vos amb l'Arxixantre de Canterbury i Mr. Salvatge». Bernard havia proclamat el seu triomf en cada targeta d'invitació. Però el Salvatge havia anat a triar aquella nit entre totes per a tancar-se amb pany i forrellat a la seva cambra, i cridar «*Hàni!*» i fins i tot (sort que Bernard no entenia el zuni) «*Sóns éso tse-nà!*». El que havia de ser el moment culminant de la carrera d'en Bernard s'havia convertit en el moment de la seva màxima humiliació.

–Jo havia gosat d'esperar... –repetia Bernard, quequejant, i alçant cap al gran dignatari uns ulls implorants i adolorits.

–Jove amic meu –digué l'Arxixantre en un to de solemne severitat; es féu un silenci general–. Deixeu-me que us doni un consell. –Amenaçà Bernard amb l'índex–: Abans no sigui massa tard. Un bon consell. –La seva veu sonà sepulcral, ara–. Esmeneu-vos, jove amic meu, esmeneu-vos. –Va fer el senyal de la T sobre el cap de Bernard i es girà–. Lenina, bufona –digué, en un altre to–. Anem.

Obedientment, però sense somriure i (completament insensible a l'honor que hom li atorgava) sense cap entusiasme, Lenina seguí l'Arxixantre fora de la cambra. Els altres convidats van sortir també, amb un interval respectuós. El darrer tancà la porta de cop. Bernard es quedà ben sol.

Malferit, terriblement desinflat, es deixà caure en una cadi-

ra, i cobrint-se la cara amb les mans, començà a plorar. Però, pocs minuts després, canvià d'idea i es va prendre quatre pastilles de *soma*.

A la seva cambra, el Salvatge llegia *Romeu i Julieta*.

Lenina i l'Arxixantre van aterrar a la Cantoria.

–Afanya't, nena; vull dir, Lenina –li cridà, impacient, l'Arxixantre, des de les portes de l'ascensor.

Lenina, que s'havia retardat una mica per mirar la lluna, abaixà els ulls i travessà de pressa el terrat per reunir-s'hi.

El títol del treball que Mustafà Mond acabava de llegir era: *Una nova teoria de biologia*. L'Interventor restà assegut una estona, cellajunt, meditant, i després agafà la ploma i va escriure a la portada: «El tractament matemàtic que fa l'autor del concepte de finalitat és nou i molt enginyós, però herètic i pel que concerneix al present ordre social, perillós i potencialment subversiu. *Impublicable*». I subratllà la paraula. «L'autor serà sotmès a supervisió. És possible que s'imposi el seu trasllat a l'Estació Biològica Marina de Santa Helena». «Quina llàstima!», pensà, tot signant amb el seu nom. Era ben bé una autèntica obra mestra. Però si hom començava a admetre explicacions finalistes, ningú no podia saber on aniríem a parar. Era la típica mena d'idea que podia fàcilment descondicionar els cervells més inquiets entre les castes altes, fer-los perdre la fe en la felicitat com a Bé Sobirà i induir-los a creure, en canvi, que la meta era més enllà, fora de l'esfera humana present; que la finalitat de la vida no era el manteniment del benestar, sinó una certa intensificació i refinament de la consciència, una mena d'eixamplament i engrandiment del coneixement. La qual cosa, reflexionà l'Interventor, possiblement era certa. Però inadmissible en les circumstàncies actuals. Tornà a agafar la ploma, i sota la parau-

la *Impublicable* traçà una altra ratlla, més gruixuda i negra que la primera; després, sospirà. «Que divertit que seria –pensà– no haver de pensar en la felicitat!».

Amb els ulls closos, la cara radiant d'èxtasi, John declamava suaument al buit:

Oh, ella ensenya les torxes a cremar fent llum!
Sembla penjar a la galta de la nit
com ric joiell en orella d'etíop,
beutat massa plena per a ser usada, excessiva per a la terra...

La T d'or reposava, brillant, damunt el pit de Lenina. Juganerament, l'Arxixantre l'agafà entre els seus dits; juganerament, l'estirà cap avall, cap avall...

–Em penso –va dir Lenina, tot d'una, trencant un llarg silenci–, que val més que em prengui un parell de grams de *soma*.

A aquelles hores, Bernard dormia profundament, i somreia al paradís particular dels seus somnis. Somreia, somreia. Però, inexorablement, cada trenta segons, la busca minutera del rellotge elèctric que penjava a la capçalera del seu llit saltava endavant amb un clic gairebé imperceptible. Clic, clic, clic, clic... I arribà el matí. Bernard tornava a trobar-se entre els tristos límits de l'espai i el temps. Completament desanimat, agafà un taxi per anar a la feina, al Centre de Condicionament. L'embriaguesa de l'èxit s'havia evaporat. Amb la clarividència havia recobrat el seu vell «jo»; i per contrast amb el globus provisional de les darreres setmanes, el seu vell «jo» semblava encara molt més pesant que l'atmosfera circumdant.

El Salvatge es mostrà inesperadament comprensiu amb aquell Bernard desinflat.

–T'assembles molt més al Bernard que vaig conèixer a Malpaís –digué, quan Bernard li confià la seva planyívola història–. Recordes la primera vegada que vam enraonar, davant mateix de la caseta? Ara ets igual que aleshores.

–Perquè torno a ser desgraciat, heus-ho ací.

–Bé, jo preferiria ser desgraciat que no pas gaudir de la felicitat falsa, mentidera, de què gaudies.

–Molt bé, home! –protestà Bernard, amargat–. I m'ho dius tu, que has estat la causa de tot. En negar-te a venir a la meva festa, me'ls vas posar tots en contra meu!

Bernard sabia que allò que deia era absurd en la seva injustícia; reconeixia interiorment, i fins i tot en veu alta, la veritat de tot allò que el Salvatge deia de la poca vàlua d'uns amics que tan fàcilment podien tornar-se enemics i perseguidors. Però, tot i que reconeixia això, a despit del fet que el suport i la simpatia del seu amic eren ara el seu únic consol, Bernard continuava nodrint perversament, alhora que un afecte sincer, un greuge secret contra el Salvatge, i meditant una campanya de petites revenges a ell dedicades. Nodrir greuges contra l'Arxixantre era inútil; tampoc no hi havia cap possibilitat de revenjar-se contra l'Envasador en Cap o el Predestinador Auxiliar. Com a víctima, el Salvatge posseïa, per a Bernard, un gran avantatge per damunt de la resta: que era accessible. Una de les principals funcions d'un amic és sofrir (en forma simbòlica i més lleu) els càstigs que voldríem, però no podem, infligir als nostres enemics.

L'altre amic víctima de Bernard era Helmholtz. Quan, desenganyat, Bernard l'anà a veure per demanar-li l'amistat que a l'època de la prosperitat havia jutjat indigna de ser conservada, Helmholtz la hi donà; la hi donà sense fer-li cap retret, sense ni un comentari, com si hagués oblidat del tot la renyina. Commogut, Bernard se sentí alhora humiliat per aquella magnani-

mitat, magnanimitat que resultava encara més extraordinària i, per tant, més humiliant per tal com no era producte del *soma*, sinó del caràcter de Helmholtz. Qui el perdonava era el Helmholtz de cada dia, no el Helmholtz d'unes vacances de mig gram. Bernard li'n quedà degudament agraït (era un gran consol tornar a tenir un amic) i també degudament ressentit (seria un plaer venjar-se un dia o altre de la generositat de Helmholtz).

La primera vegada que es van veure després de la renyina, Bernard li abocà la història de les seves desventures i es deixà consolar. I al cap d'uns quants dies va saber, amb sorpresa i no sense una punyida de vergonya, que no havia estat ell sol a passar males estones. Helmholtz també havia entrat en conflicte amb l'Autoritat.

–Va ser amb motiu d'uns versos –explicà–. Jo impartia el meu curs habitual d'Enginyeria Emocional Avançada per a estudiants de tercer curs. Dotze lliçons, la setena de les quals és dedicada a la versificació. Es titula, concretament, «Sobre l'ús dels versos en la propaganda i els anuncis morals». Jo sempre il·lustro les meves classes amb molts exemples tècnics. Aquesta vegada se'm va acudir de posar-los un exemple que acabava d'escriure. Pura follia, ho reconec; però no vaig poder resistir la temptació. –Es posà a riure–. Tenia una gran curiositat per a veure com reaccionarien. A més –afegí, més greument–, volia fer una mica de propaganda; m'hauria agradat induir-los a sentir el mateix que jo havia sentit en escriure aquells versos. Ford! –Tornà a riure–. Quin escàndol! El Principal em cridà i m'amenaçà amb el comiat immediat. Sóc un home marcat.

–Però què deien aquests versos? –preguntà Bernard.

–Eren sobre la solitud.

Bernard alçà les celles.

–Si vols te'ls recito.

I Helmholtz començà:

El comitè d'ahir,
bastons, però un tambor trencat,
mitjanit a la City,
flautes en el buit
llavis closos, cares dorments,
tota màquina parada,
els indrets deserts i muts
on s'aplegaven multituds...
Tots els silencis s'alegren,
ploren (fort o fluix),
parlen, però no sé
amb la veu de qui.

L'absència, diguem, de Susan,
l'absència d'Egèria.
dels seus braços i pits respectius,
dels seus llavis, i, ai!, dels seus darreres,
formen lentament una presència.
Quina? I, pregunto jo, de quina
absurda essència,
que una cosa que no existeix
pobla no obstant això
la nit buida més sòlidament
que aquesta amb la qual copulem
i tan esquàlida ens sembla?

–Bé, els vaig posar això com a exemple, i van córrer a informar-ne el Principal.

–No em sorprèn –digué Bernard–. S'oposa obertament a tots els ensenyaments hipnopèdics. Recorda que els teus alum-

nes han estat objecte, almenys, d'un quart de milió d'advertiments contra la solitud.

–Ja ho sé. Però vaig pensar que m'agradaria veure quin efecte faria.

–Doncs ja ho has vist bé prou.

Helmholtz es limità a riure. Després d'un silenci, digué:

–Tinc la sensació que tot just començo a tenir quelcom a escriure. Com si comencés a poder fer ús d'aquella energia que sentia dins meu, aquella energia extra, latent. Pressento en mi l'adveniment d'alguna cosa.

Tot i els seus problemes, Helmholtz semblava profundament feliç, pensà Bernard.

Helmholtz i el Salvatge es van avenir de seguida. I tan cordialment que Bernard en sentí una gran gelosia. En totes aquelles setmanes no havia arribat mai a una intimitat tan estreta amb el Salvatge com la que assolí Helmholtz immediatament. Mirant-los, sentint-los enraonar, de vegades Bernard es trobava desitjant no haver-los presentat. La seva gelosia l'avergonyia i feia esforços de voluntat i prenia *soma* per vèncer-la. Però els esforços no donaven gaire resultat, i entre les vacances de *soma* hi havia intervals inevitables. De manera que l'odiós sentiment tornava un i altre cop.

La tercera vegada que es reuní amb el Salvatge, Helmholtz li recità els seus versos sobre la Solitud.

–Què t'han semblat? –li preguntà, en acabar.

El Salvatge bellugà el cap.

–Escolta *això* –contestà, només.

I, obrint el calaix on guardava el llibre rosegat per les rates, l'en va treure i llegí:

Que l'au de cant més sonor

en l'arbre d'Aràbia solitari
sigui trist herald i trompeta...

Helmholtz escoltava amb excitació creixent. A les paraules «l'arbre d'Aràbia solitari», se sobresaltà; a «oh tu, xisclaire missatger», va somriure, sobtadament complagut; a «tota au d'ala tirànica», la sang li cobrí les galtes; però, en sentir allò de la «música funeral», empal·lidí i tremolà amb una gran emoció, sense precedents. El Salvatge continuava llegint:

Així la propietat, amb espant,
veié que el jo no era el mateix;
doble nom d'una sola naturalesa,
ni dos ni un podia anomenar-se.

La raó, confusa en ella mateixa,
veia com la divisió s'unia...

–Orgia-follia! –cridà Bernard, interrompent la lectura amb una riallada forta, desagradable–. Sembla ben bé un Himne de Servei de Solidaritat.

Així volia venjar-se en els seus dos amics pel fet que s'estimaven més que no l'estimaven a ell.

A les dues o tres reunions següents repetí aquest petit acte de venjança. Era senzill, i com que tant Helmholtz com el Salvatge eren molt sensibles a aquell enderrocament estrepitós del seu castell cristal·lí de poesia, resultava molt eficaç. A l'últim, Helmholtz l'amenaçà de foragitar-lo de la cambra a puntades de peu si gosava tornar a interrompre'ls. Però, cosa estranya, la següent interrupció, la pitjor de totes, procedí del mateix Helmholtz.

El Salvatge llegia *Romeu i Julieta* en veu alta, i com que tota l'estona es veia a ell mateix com a Romeu, i Lenina com a Julie-

ta, ho llegia apassionadament, amb emoció estremida. Helmholtz havia escoltat l'escena de la primera trobada dels amants amb interès confús. L'escena de l'hort l'havia encisat per la seva poesia, però els sentiments expressats l'havien fet somriure. Posar-se d'aquella manera només a causa d'una noia resultava bastant ridícul. Però, en detall, era una obra mestra d'enginyeria emocional.

–Aquest escriptor antic –digué– posa en ridícul els nostres millors tècnics en propaganda.

El Salvatge va somriure triomfalment i seguí la lectura. Tot va anar prou bé fins que, a la darrera escena del tercer acte, Capulet i Lady Capulet començaven a fer pressió a Julieta perquè es casés amb Paris. Helmholtz s'havia mostrat inquiet durant tota l'escena; però quan, patèticament interpretada pel Salvatge, Julieta exclamava:

> No hi ha pietat en el tron dels núvols
> que vegi en el fons del meu dolor?
> Oh dolça mare meva, no em rebutgis!
> Ajorna aquestes noces, un mes, una setmana;
> o, si no ho vols, para'm el llit nupcial
> en el trist mausoleu on jeu Tibald...

Helmholtz esclatà en una riallada incontenible.

La mare i el pare (grotesca obscenitat!) obligant la filla a casar-se amb qui ella no volia! I la imbècil de la noia no gosava dir que, almenys de moment, en preferia un altre! En la seva absurditat escatològica, la situació resultava irresistiblement còmica. Helmholtz, fent un esforç heroic, havia pogut reprimir la seva hilaritat creixent; però les paraules «dolça mare» (en la veu tremolosa i angoixada del Salvatge) i la referència a Tibald mort, però evidentment no incinerat i malgastant el seu fòsfor

en un trist mausoleu, van ser superiors a les seves forces. Va riure fins a vessar llàgrimes, mentre el Salvatge, pàl·lid i ofès, el mirava per damunt el llibre. Després, veient que no parava de riure, John el tancà, indignat, s'alçà, i amb l'actitud del qui retira la seva perla de la menjadora dels porcs, el tancà al calaix.

–I, això no obstant –digué Helmholtz quan, havent recobrat prou alè per a excusar-se, obtingué que el Salvatge volgués escoltar les seves explicacions–, sé perfectament que les situacions ridícules, folles, com aquesta, són necessàries; no es pot escriure realment bé sobre cap altre tema. Per què era un tècnic en propaganda tan meravellós, aquest escriptor antic? Perquè tenia tantes coses folles, extremades, amb les quals excitar-se. Cal que hom se senti ferit i trastornat; d'altra manera no podem inventar frases realment bones, penetrants, com els raig X. Tanmateix... pares i mares! –Bellugà el cap–. No pots exigir-me que conservi la serenitat davant un tema com aquest. I qui s'exaltaria gens ni mica pel fet que un noi conquisti una noia o no la conquisti? –El Salvatge botà, però Helmholtz, que mirava pensívolament a terra, no se n'adonà.– No –acabà, amb un sospir–, no em serveix, això. Necessitem una altra mena de follia i de violència. Però què? Què? On podem trobar-la? –Va romandre silenciós, i després, bellugant el cap, acabà–: No ho sé pas. No ho sé pas.

Capítol XIII

Henry Foster es féu visible a través de la claror crepuscular del Magatzem d'Embrions.

–Vols venir amb mi al sensorama, aquesta nit?

Lenina va fer que no amb el cap, sense dir res.

–Surts amb algú altre? –A Henry sempre li interessava saber amb qui sortien els seus amics i amigues–. Amb Benito, potser? –preguntà.

Lenina tornà a fer que no.

Henry observà el cansament en aquells ulls vermells, la pal·lidesa sota la postissa vermellor de lupus, la tristesa que expressaven els angles dels llavis que, això no obstant, intentaven somriure.

–Vols dir que et trobes bé? –preguntà, una mica angoixat, tement que Lenina sofrís alguna de les poques malalties infeccioses que quedaven.

Però Lenina tornà a moure el cap.

–De totes maneres, val més que vagis a veure el metge –digué Henry–. Un metge a temps deslliura de contratemps –afegí, acompanyant el consell hipnopèdic amb un copet afectuós a l'espatlla de la noia–. Potser necessites un Succedani d'Embaràs –suggerí–. O un tractament extrafort de SPV. De vegades, ja saps que el succedani de passió corrent no basta per...

–Oh, per l'amor de Ford! –digué Lenina, trencant el seu silenci tossut–. Calla d'una vegada!

I es girà d'esquena a Henry per dedicar altra vegada la seva atenció als embrions.

Un tractament de Succedani de Passió Violenta! Hauria estat per riure, si no fos que se sentia a punt de plorar. Com si no en tingués prou, de «passió violenta»! Lenina sospirà profundament tot tornant a omplir la xeringa. «John! –murmurà, baixet–. John...». Després es preguntà: «Li he posada, a aquest, la injecció contra la malaltia de la son, o encara no li he posada?». No se'n recordava. Al capdavall, decidí no córrer el risc d'injectar una segona dosi i passà a l'embrió següent en la renglera.

Vint-i-dos anys, vuit mesos i quatre dies després, un prometedor Alfa-Menys, jove administrador a Mwanza, havia de morir de tripanosomiasi, el primer cas en més de mig segle.

Sospirant, Lenina seguí treballant.

Una hora més tard, al Vestuari, Fanny protestava enèrgicament.

–És absurd que t'abandonis en aquest estat. Senzillament absurd –repetí–. I tot per què? Per un home, per un *sol* home!

–És que és el que jo desitjo.

–Com si no n'hi hagués milions d'altres al món!

–Però jo no els desitjo.

–Com ho saps, si no ho has provat?

–Ho he provat!

–Però amb quants? –preguntà Fanny, arronsant les espatlles, despectivament–. Un, dos?

–Amb dotzenes. Però tot ha estat inútil –afegí Lenina, bellugant el cap.

–Has de perseverar, doncs –digué Fanny, sentenciosament. Però era evident que la confiança en els seus propis remeis havia rebut un cop molt fort–. Sense perseverança no s'obté mai res.

–Però mentrestant...

–No hi pensis, en ell.

–És que no puc evitar-ho.

–Doncs pren *soma*.

–Ja en prenc.

–Pren-ne més.

–Però en els intervals continuo desitjant-lo. Sempre el desitjaré.

–Si és així, doncs –féu Fanny, amb decisió–, per què no vas a veure'l i te'l fas teu? Tant si ho vol com si no ho vol, per força.

–Ah, si sabessis com n'és *d'estrany*!

–Raó de més per a adoptar una línia de conducta ferma.

–És molt fàcil de dir, això.

–Deixa't de ximpleries. Actua. –La veu de Fanny era com una trompeta; semblava una professora de l'Associació de Noies Fordianes adreçant una arenga a Betes-Menys adolescents–. Sí, actua; immediatament. Fes-ho ara mateix.

–Em faria por –digué Lenina.

–Comença per administrar-te, doncs, mig gram de *soma*. I ara me'n vaig a prendre el meu bany.

I Fanny s'allunyà, arrossegant la tovallola.

Sonà el timbre, i el Salvatge, que esperava amb impaciència que Helmholtz anés a veure'l aquella tarda (perquè, havent-se proposat, finalment, parlar-li de Lenina, no podia ajornar les seves confidències ni un moment més), saltà de la seva cadira i va córrer a obrir la porta.

–Tenia el pressentiment que eres tu, Helmholtz –cridà, tot obrint.

Al llindar, amb un vestit de marinera de setí d'acetat blanc i una gorreta blanca tirada graciosament cap a l'orella esquerra, hi havia Lenina.

–Oh! –digué el Salvatge, com si acabés de rebre un cop d'estaca.

Mig gram havia bastat perquè Lenina oblidés la seva torbació.

–Hola, John –va dir, somrient.

I passant-li per davant, entrà a la cambra. Maquinalment, el Salvatge tancà la porta i la seguí. Lenina es va asseure. I es féu un llarg silenci.

–Sembla que no t'alegres gaire de veure'm, John –va dir Lenina, a l'últim.

–Que no me n'alegro? –El Salvatge la mirà amb expressió de retret; després, sobtadament, va caure de genolls davant seu i, agafant-li una mà, la besà amb reverència–. Que no me n'alegro? Ah, si sabessis...! –murmurà, i aventurant-se a alçar els ulls per mirar-la a la cara, seguí–: Admirada Lenina, cim de tota admiració, digna d'allò de millor que hi ha al món. –Lenina li va somriure, tendrament–. Oh, tu tan perfecta –Lenina s'anava acostant cap a ell amb els llavis entreoberts–, tan perfecta i sense parió vas ser creada –més de prop, encara– amb allò de millor de totes les criatures... –Més i més de prop. El Salvatge, tot d'una, es posà dret–. Per això –digué, sense gosar mirar-la–, volia fer alguna cosa, abans... Vull dir per demostrar-te que sóc digne de tu. Ja sé que no ho sóc, però, almenys, per demostrar-te que no en sóc completament indigne. Volia fer *alguna cosa.*

–Però quina necessitat hi ha de... –començà Lenina.

Però no acabà la frase. En la seva veu hi havia una nota d'irritació. Quan una dona s'ha anat atansant, cada vegada més, amb els llavis entreoberts, per trobar-se tot d'una acotada sobre el no-res, només perquè un babau s'ha posat dret, té tota la raó de sentir-se enutjada, encara que li circuli per les venes mig gram de *soma.*

–A Malpaís –barbotejava confusament el Salvatge– calia portar-li la pell d'un lleó de les muntanyes... Vull dir quan un home volia casar-se amb una noia. O la d'un llop.

–A Anglaterra no hi ha lleons –replicà Lenina.

–I encara que n'hi hagués –afegí el Salvatge, amb una barreja

de ressentiment i menyspreu–, els mataríeu des dels helicòpters, suposo, amb gas mortífer o qualsevol altre truc. Jo no ho faria, Lenina. –Es posà ben dret, s'aventurà a mirar-la, i descobrí als seus ulls una expressió d'incomprensió irritada. Confús, seguí, cada vegada amb més incoherència–: He de fer alguna cosa. El que tu em diguis. Hi ha alguns esports penosos, ja ho saps. Però el plaer que s'hi troba compensa l'esforç. Això és el que vull dir. Vull dir que escombraria el terra si volies.

–Però si tenim aspiradores perfectes! –digué Lenina, sorpresa–. No cal que escombris per a res.

–No cal, ja ho sé que *no cal.* Però hi ha baixeses que poden suportar-se noblement. M'agradaria suportar alguna cosa noblement. M'entens?

–Però si existeixen les aspiradores...

–No és aquest el problema.

–I tenim nans Èpsilons per fer-les servir per a tot això que tu en dius «baixeses» –seguí Lenina–, de manera que, per què has de voler escombrar?

–Per què? Doncs, per a tu, per a tu. Només per a demostrar-te que jo...

–Però què tenen a veure les aspiradores amb els lleons i...?

–Per a demostrar-te com...

–...o els lleons amb el fet que t'alegris de veure'm...?

Lenina s'exasperava, progressivament.

–...com t'estimo, Lenina –acabà John, gairebé desesperadament.

Símbol evident de la marea d'exaltació interior, la sang afluí a les galtes de Lenina.

–De debò, John?

–Sí, però no volia dir-t'ho –cridà el Salvatge, estrenyent-se les mans en una mena d'agonia–. No encara fins que... Escolta, Lenina; a Malpaís la gent es casa.

–Què dius que fa?

Tot d'una, la irritació tornava a vibrar en la seva veu. Amb què sortia, ara?

–S'uneixen per sempre. Prometen viure sempre junts.

–Quina pensada més horrible! –exclamà Lenina, sincerament desagradada.

–Sobrevivint a la bellesa exterior, amb una ment que es renova més de pressa que no decau la sang...

–Com dius?

–Així mateix ho diu Shakespeare. «Si trenques el seu nus virginal abans que totes les cerimònies santificants puguin amb ritu ple i sagrat...».

–Per l'amor de Ford, John, això no té cap ni peus. No t'entenc de res. Primer em parles d'aspiradores; després, de nusos. Em faràs tornar boja. –Lenina es posà dreta d'un salt, i com si temés que John li fugís corporalment tal com li fugia mentalment, l'aferrà pels canells–. Contesta'm aquesta pregunta: de debò m'estimes o no?

Seguí un moment de silenci; després, en veu molt baixa, John va dir:

–T'estimo com cap altra cosa al món.

–Per què no m'ho deies de seguida, doncs? –exclamà Lenina, i tan exasperada estava, que li clavà les ungles punxegudes a la pell dels canells–. Per què no m'ho deies així mateix en lloc de barbotejar ximpleries sobre aspiradores i nusos i lleons i de fer-me desgraciada durant tantes setmanes?

Lenina li deixà anar les mans i les apartà iradament, mirant l'home amb joia.

–Si no fos que t'estimo tant –va dir– estaria furiosa contra tu.

I, tot d'una, li llançà els braços al coll; John sentí els seus llavis suaus contra els seus. Tan deliciosament suaus, tan càlids i elèctrics que, sense voler, pensà en els petons de *Tres setmanes*

en helicòpter. «Oooh; Oooh!», la rossa estereoscòpica, i «Aaah! Aaah!», el negre superreal. Horror, horror, horror... John intentà desfer-se d'ella; però Lenina va estrènyer més encara l'abraçada.

–Per què no m'ho deies? –xiuxiuejava, apartant la cara per mirar-lo.

I als seus ulls hi havia un tendre retret.

«Ni l'antre més ombrívol, ni l'indret més adequat (tronava poèticament la consciència de John), ni la més forta suggestió del pitjor dels nostres genis podran convertir mai el meu honor en desig luxuriós». «Mai, mai», decidí John.

–Beneit! –deia Lenina–. Tant que jo et desitjava! I si tu també em desitjaves, per què no...?

–Però Lenina... –començà a protestar John.

I com que, immediatament, la noia deixà d'abraçar-lo i es féu una mica enllà, John per un moment va creure que Lenina havia copsat, a l'últim, la seva al·lusió. Però quan va veure que Lenina es treia la cartutxera de xarol blanc i la deixava curosament penjada del respatller d'una cadira, començà a sospitar que s'havia errat de mig a mig.

–Lenina! –repetí, espantat.

Lenina es dugué una mà al coll i clavà estirada, cap avall, obrint de dalt a baix la brusa blanca de marinera que portava, i aleshores la sospita es tornà certitud.

–Lenina! Què fas?

Zip, Zip! La resposta de Lenina va ser muda. La noia deixà caure a terra els pantalons acampanats. La roba interior que portava era com una petxina de color rosa pàl·lida que tancava el seu cos. La T daurada de l'Arxixantre es balancejava damunt el seu pit.

«Per aquestes sines que a través de les reixes de la finestra atreuen els ulls dels homes...». Les paraules cantadores, tonants,

màgiques, la feien semblar doblement perillosa, doblement temptadora. Suau, suau, però amb quina força de perforació! Obrint camí dins la raó, fent un túnel a través de la més forta decisió. «Els juraments més forts són com palla davant el foc de la sang. Sigues més moderat o si no...».

Zip! La rosada rodonesa caigué a terra, obrint-se pel mig com una poma. Un forcejar dels braços, el peu dret que s'alçà, i després l'esquerre, i la peça de roba interior quedà a terra, sense vida i com desinflada.

Portant encara posades les sabates, les mitges i la gorreta graciosament de gairell, Lenina s'atansà a ell.

–Oh, estimat, amor meu! Si ho haguessis dit abans!

Lenina allargà els braços.

Però, en lloc de dir també: «Amor meu!» i obrir els braços, el Salvatge reculà aterrit, picant de mans en direcció a ella, com per fer fugir un animal perillós. Quatre passes endarrere, i John es trobà acorralat contra la paret.

–Amor meu! –repetí Lenina, i, posant-li les mans a les espatlles, se li arrambà amb força–. Abraça'm –li manà–. Abraça'm fins a drogar-me, amor. –També ella tenia la poesia a les seves ordres, coneixia paraules que cantaven i eren fórmules màgiques i tambors–. Besa'm. –Lenina tancà els ulls i abaixà la veu fins a un murmuri somnolent–. Besa'm fins a deixar-me en coma. Abraça'm, amor, ben fort...

El Salvatge l'agafà pels canells, li arrencà les mans de les seves espatlles i l'enretirà a la distància màxima que donaven els seus braços.

–Ai, que em fas mal, que em fas...oh!

Lenina callà, tot d'una. El terror li havia fet oblidar el dolor físic. Obrint els ulls, havia vist la cara de John; no la de John, sinó la d'un desconegut, pàl·lida, desfigurada, retorçada per una fúria inexplicable, folla. Astorada, Lenina preguntà:

–Què et passa, John?

John no contestà. Continuava mirant-la de fit a fit amb aquells ulls de boig. Les mans que aferraven els canells de Lenina tremolaven. John respirava fondament i amb irregularitat. Lenina sentí com serrava les dents, gairebé imperceptiblement, però de manera aterrida.

–Què passa? –xisclà gairebé.

I com si aquell crit l'hagués despertat, John l'aferrà pels muscles i començà a sotragar-la.

–Bagassa! –cridà–. Bagassa! Meuca impúdica!

–Oh, no, no! –protestà Lenina, amb la veu tremolosa pels sotracs.

–Bagassa!

–No-o-o!

–Maleïda bagassa!

–Val més un gram... –començà Lenina.

El Salvatge li clavà una empenta tan forta, que la noia vacil·là i va caure.

–Fora d'ací! –cridà John, apropant-se-li, amenaçador–. Vés-te'n d'ací de seguida, si no vols que et mati!

I tancà els punys amb fúria.

Lenina alçà un braç per protegir-se la cara.

–Oh, no, t'ho prego, John, no...

–De pressa! Afanya't!

Amb un braç alçat encara i seguint tots els moviments de John amb ulls aterrits, Lenina es posà dreta, i, mig ajupida encara i protegint-se el cap, arrencà a córrer cap al bany.

El soroll del patac prodigiós amb què John la induí a accelerar la marxa sonà com un tret.

–Ui! –cridà Lenina, fent un salt.

Tancada al bany, Lenina pogué fer inventari dels cops rebuts. Dreta d'esquena al mirall, girà el cap. Mirant per damunt l'es-

patlla esquerra, pogué veure l'empremta d'una mà oberta marcada ben clarament en vermell sobre la pell nacrada. Amb molta precaució, Lenina es fregà el lloc perjudicat.

A fora, a l'altra cambra, el Salvatge es passejava amunt i avall, seguint el compàs dels tambors i la música de les paraules màgiques. «El reietó s'hi llança, i la petita mosca daurada es comporta impúdicament davant els meus ulls». Follament, els mots ressonaven a les seves orelles. «Ni la fagina ni el cavall més brut s'hi llancen amb apetit més desfermat. De la cintura per avall són Centaures, i dones de cintura per amunt. Fins al cinyell són hereves dels déus: del cinyell en avall, domini són del diable. Són infern, tenebra, abisme sulfurós, cremor, escaldament, fetor, consumpció; uix, uix, uix! Doneu-me una unça d'algàlia, bon apotecari, per endolcir la meva imaginació».

–John! –aventurà una veueta que semblava demanar pietat des del bany–. John!

«Oh, tu, mala herba, que ets tan bonica i fas tan bona olor que els sentits en pateixen! Aquest llibre tan bell, va ser fet per a escriure-hi la paraula *bagassa*? El cel es tapa el nas davant seu...».

Però el perfum de Lenina encara flotava al seu voltant, i tenia la jaqueta emblanquida de les pólvores amb què Lenina s'havia perfumat el cos vellutat. «Meuca impúdica, meuca impúdica, meuca impúdica». El ritme inexorable no parava. «Meuca...».

–John, que podries allargar-me la roba?

El Salvatge collí de terra els pantalons, la brusa i la roba interior.

Obre! –ordenà, clavant una puntada de peu a la porta.

–No, no vull.

La veu sonava espantada i desafiadora alhora.

–Doncs, com vols que te la doni, la roba?

–Tira-la per la tarja de damunt la porta.

John ho va fer així i tornà a passejar-se inquiet per la cambra. «Meuca impúdica, meuca impúdica. Dimoni de la Luxúria, amb el seu darrere opulent i el dit de patata...».

–John...

El Salvatge no contestà. «Darrere opulent i dit de patata».

–John.

–Què vols, ara? –preguntà en John, cellajunt.

–Que em donaries la meva cartutxera maltusiana?

Lenina s'estava asseguda, escoltant la remor de passes de l'altra cambra i preguntant-se quantes hores s'hi passaria, en John, passejant així, i si hauria d'esperar que se n'anés o bé si, després d'esperar que la follia de John amainés una mica, podria aventurar-se a obrir la porta del bany i arrencar a córrer fins a la porta.

Enmig d'aquestes inquietes càbales la interrompé el so del timbre del telèfon, que sonava a l'altra cambra. La remor de passes emmudí, bruscament. I Lenina sentí la veu del Salvatge dialogant amb el silenci.

–Digui.

–Sí.

–«Si no m'usurpo a mi mateix, jo sóc».

–Sí, que no m'ha sentit? Mr. Salvatge a l'aparell.

–Com? Qui està malalt? Està molt malament? Hi vaig de seguida...

–Ja no és a les seves habitacions? On l'han portada?

–Oh, Déu meu! Doni'm l'adreça.

–Park Lane, número tres, oi? Tres? Gràcies!

Lenina sentí el clic del receptor i uns passos que corrien. Una porta es tancà de cop. Seguí un silenci. Se n'havia anat, en John?

Amb precaució infinita, Lenina obrí la porta uns mil·límetres i mirà per l'escletxa; la vista de la buidor l'animà; obrí una mica més i va treure el cap; finalment, entrà a la cambra, de puntetes; romangué uns segons escoltant, amb el cor avalotat; després arrencà a córrer cap a la porta, l'obrí, sortí, la tancà de cop i seguí corrent. Fins que fou a l'ascensor, i ja en ple descens, no se sentí ben segura.

Capítol XIV

L'Hospital de Moribunds de Park Lane era una torre de seixanta pisos, tota revestida de rajoles de color de prímula. Quan el Salvatge baixava de l'helicòpter, un comboi de cotxes funeraris aeris, de colors virolats, s'enlairava des del terrat de l'Hospital, rumb a ponent, a través del parc, en direcció al Crematori de Slough. A les portes de l'ascensor, el porter li facilità la informació que demanava. John baixà a la sala 81 (la Sala de Senilitat Galopant, li explicà el porter), situada a la planta disset.

Era una sala espaiosa, molt assolellada i pintada de groc, amb vint llits, tots ocupats. Linda hi agonitzava en companyia, i amb tots els avenços de la vida moderna. L'aire fremia constantment de melodies sintètiques. Als peus de cada llit, de cara al seu ocupant moribund, hi havia un aparell de televisió. La televisió funcionava, com una aixeta oberta, del matí al vespre. Cada quart d'hora el perfum dominant de la sala era canviat automàticament.

–Procurem –explicà la infermera que havia rebut el Salvatge a la porta–, procurem crear una atmosfera ben agradable; com ara un entremig entre un hotel de primera classe i un palau de sensorama; no sé si m'explico.

–On és, ella? –preguntà el Salvatge, sense fer cap cas d'aquelles explicacions.

La infermera es mostrà ofesa.

–Porta molta pressa –observà.

–Queda alguna esperança? –preguntà John.

–Vol dir esperança que no mori? –John va fer que sí amb el

cap–. No, és clar que no. Quan envien algú ací, no hi ha cap... –Sorpresa per l'expressió de dolor de la pàl·lida cara del Salvatge, la infermera es va interrompre–. I bé, què li passa, ara? –preguntà. No estava acostumada a aquelles reaccions en les visites que es rebien a l'hospital. (Val a dir que les visites eren escasses, i no hi havia cap motiu perquè fossin més nombroses.)– No es troba pas malament?

John va fer que no amb el cap.

–És la meva mare –va dir, amb veu a penes audible.

La infermera el mirà amb ulls sorpresos, horroritzats; després cuità a desviar la mirada, vermella com un tomàquet de cap a peus.

–Acompanyi'm al seu llit –digué el Salvatge, fent un esforç per adoptar un to normal.

Tota sufocada encara, la infermera obrí la marxa a través de la sala. Cares ben fresques encara (perquè la senilitat galopant era tan ràpida que no tenia temps d'envellir les galtes, i sí, només, el cor i el cervell) es giraven quan ells passaven. Una renglera d'ulls sense expressió els seguien amb la mirada. El Salvatge s'estremí de veure'ls.

Linda ocupava l'últim llit de la llarga renglera, a tocar de la paret. Mig incorporada damunt uns coixins, contemplava les semifinals del Campionat Sud-americà de Tennis Riemann que es jugaven, en reproducció silenciosa i reduïda, a la pantalla de l'aparell de televisió col·locat als peus del llit. Les petites figures corrien silenciosament d'un costat a l'altre del rectangle de vidre il·luminat, com peixos en un aquari, silenciosos però agitats habitants d'un altre món.

Linda mirava la pantalla, somrient vagament, sense comprendre. Al seu rostre pàl·lid, embotornat, hi havia una expressió d'imbècil felicitat. De tant en tant, se li tancaven les parpelles i semblava que pesava figues. Després, amb un sobresalt, es

tornava a despertar; a despertar al món d'aquari dels Campionats de Tennis, de la Superveu Wurlitzeriana que cantava: «Abraça'm fins a drogar-me amor meu», de la càlida alenada de berbena que es desprenia del ventilador situat damunt el seu cap; es despertava per tornar a aquestes coses, o millor encara, a un somni del qual totes aquestes coses, transformades i embellides pel *soma* que circulava per les seves venes, eren meravellosos constituents, i per tornar a somriure amb el seu somrís romput i descolorit d'infant satisfet.

–Bé, jo el deixo –va dir la infermera–. Acaba d'arribar la segona fornada d'infants. A més, tinc el número tres. –I assenyalà cap a un altre llit–. Es pot morir d'un moment a l'altre. Posi's còmode, com si fos a casa seva.

I la dona s'allunyà amb passa viva.

–Linda –murmurà John, agafant la mà de la seva mare.

En sentir el seu nom, Linda es girà. Als seus ulls vagues brillà una espurna de coneixement. Va entrènyer la mà del seu fill, li va somriure i mogué els llavis; després, tot d'una, el cap li va caure endavant. S'havia adormit. John es quedà assegut, mirant-la, escorcollant a través d'aquella carn fatigada, escorcollant i retrobant aquella cara jove i radiant que havia somrigut a la seva infantesa, a Malpaís, recordant (i John tancà els ulls) la seva veu, els seus moviments, tots els esdeveniments de la seva vida en comú. «Arri estreptococs, a Banbury-T...». Que boniques eren les cançons que li cantava! I aquells versos infantils, tan màgicament estranys i misteriosos!

A, B, C, vitamina D

John sentí que les llàgrimes li lliscaven per les parpelles en recordar aquells versos i la veu de Linda en repetir-los. Després les lliçons de lectura: «El nen és al pot; el gat dorm...» I les «Ins-

truccions Elementals per a Treballadors Beta del Magatzem d'Embrions». I aquelles llargues vetllades a la vora del foc, o, a l'estiu, al terrat de la caseta, quan ella li explicava coses de l'Altre Lloc, de fora de la Reserva: aquell Altre Lloc tan bell, el record del qual John conservava encara com el d'un paradís de bondat i de bellesa, no gens perjudicat pel contacte amb la realitat d'aquell Londres real, d'aquells homes i dones realment civilitzats entre els quals ara es trobava...

Tot d'una, una cridòria de veus agudes l'induí a obrir els ulls, i, després d'eixugar-se ràpidament les llàgrimes, mirà al seu voltant. Així va veure entrar a la sala el que semblava un corrent inacabable de bessons idèntics, de vuit anys. Bessons i més bessons entraven sense parar, com en un malson. Les seves cares, la cara repetida –perquè entre tots només en tenien una– mirava desvergonyidament, amb els narius ben oberts i uns ulls pàl·lids, botits. Vestien uniformes caqui. I tots badaven la boca. Entraven xerrant entre ells com merles. En un moment ompliren la sala d'una mena de formigueig. Corrien en eixams entre els llits, s'hi enfilaven, hi passaven per sota, donaven ullades als aparells de televisió, feien ganyotes als pacients...

Linda els deixà astorats i fins i tot alarmats. Un grup d'infants es plantà als peus del llit, mirant la pobra dona amb l'estúpida curiositat d'unes bestioles acarades sobtadament amb una cosa desconeguda.

–Oh, mireu, mireu –deien, en veu baixa, espantats–. Què li passa? Per què està tan grassa?

No havien vist mai una cara com la de Linda; no havien vist mai cap cara que no fos fresca i juvenil, ni cap cos que no fos ben dret i esvelt. Tots aquells sexagenaris moribunds tenien l'aspecte exterior de noies de setze anys. A quaranta-quatre anys, en canvi, Linda semblava, per contrast, un monstre de senilitat flàccida i deforme.

–Uix, quin fàstic! –xiuxiuejaven els infants–. Mireu quines dents!

Tot d'una, de sota el llit emergí una cara d'infant, entre la cadira de John i la paret, que s'atansà més per mirar la dorment ben de prop.

–Jo diria... –començà.

Però la seva frase acabà prematurament en un xiscle. El Salvatge l'havia engrapat pel coll; alçant-lo per damunt la cadira, i, clavant-li un bon castanyot, l'engegà lluny, udolant.

Els crits de l'infant van atreure la Infermera en Cap, que acudí corrents a salvar-lo.

–Què li ha fet? –preguntà, irada–. No li permeto que faci mal als infants.

–Allunyi'ls d'aquest llit, doncs. –La veu del Salvatge tremolava d'indignació–. Què hi vénen a fer aquestes bestioles fastigoses, ací? És una vergonya!

–Una vergonya? I ara! Què vol dir? Els estem condicionant per a la mort. I li adverteixo –afegí, amenaçant-lo– que si torna a interferir-se en el seu condicionament, cridaré els porters perquè el foragitin.

El Salvatge es posà dret i avançà dues passes cap a ella. Els seus moviments i l'expressió del seu rostre eren tan amenaçadors que la infermera reculà, aterrida. Fent un gran esforç, John es dominà, i, sense dir res, girà en rodó i tornà a asseure's al costat del llit.

Tranquil·litzada, però amb una dignitat una mica insegura encara, la infermera va dir:

–Ja l'he avisat; de manera que, tingui compte!

Tot i això, s'emportà els bessons massa tafaners i els induí a unir-se al joc del gat i la rata que una de les seves col·legues havia organitzat a l'altre extrem de la sala.

–Ara vés-te'n a prendre la teva tassa de solució de cafeïna

–ordenà a l'altra infermera. L'exercici de l'autoritat restaurà la seva confiança en ella mateixa–. Apa, nens! –cridà.

Linda s'havia agitat, inquieta, havia obert els ulls un moment mirant vagament el seu voltant, i havia tornat a adormir-se. Assegut al seu costat, el Salvatge s'esforçava a recobrar l'estat d'esperit de pocs minuts abans. «A, B, C, vitamina D», es repetia, com si aquestes paraules fossin una fórmula màgica per a ressuscitar el passat. Però la fórmula era ineficaç. Tossudament, els bells records es negaven a sorgir: només ressuscitaven, odioses, les gelosies, la lletjor, la misèria... Popé sagnant per la ferida de l'espatlla, i Linda innoblement adormida i les mosques brunzint al voltant del mescal vessat per terra, al costat del llit, i els nois cridant-li aquells noms quan ella passava... Ah, no, no! John tancà els ulls i bellugà el cap, com si volgués negar aquell record. «A, B, C, vitamina D...». Procurà pensar en aquells moments que ell s'asseia a la falda de la seva mare, i Linda l'abraçava i li cantava cançons, gronxant-lo per adormir-lo. «A, B, C, vitamina D, vitamina D, vitamina D...».

La Superveu Wurlitzeriana havia pujat en un *crescendo* sanglotant, i, tot d'una, la berbena cedí el lloc, en el sistema automàtic de perfums, a un intens pàtxuli. Linda s'agità, es despertà, mirà un segon, astorada, els semifinalistes, després alçant la cara, ensumà un parell de vegades l'aire perfumat i tot d'una, somrigué, amb un somrís d'èxtasi infantívol.

–Popé! –murmurà, tancant els ulls–. Ui, que m'agrada, que m'agrada...!

Sospirà i es deixà caure altra vegada damunt els coixins.

Tant que s'havia esforçat! Havia fet tots els possibles i més i tot! Per què no el deixava oblidat? John li va estrènyer la mà gairebé amb violència, com si volgués obligar-la a tornar del seu somni d'innobles plaers a la realitat; al present terrible, a l'es-

paordidora realitat; espaordidora, sí, però sublim, significant, desesperadament important justament per la imminència d'allò que la feia temible.

–No em coneixes, Linda?

John sentí una vaga estreta de la mà que aferrava. Les llàgrimes li van pujar als ulls. S'acotà i la besà. Linda mogué els llavis.

–Popé! –tornà a murmurar.

John sentí com si li haguessin llançat una palada d'escombraries a la cara.

La ira esclatà en ell, tot d'una. Burlat per segona vegada, la passió del seu dolor havia trobat una altra sortida i s'havia transformat en una passió de furor agònic.

–Però si sóc John! –cridà–. Sóc John!

I, en la seva fúria, agafà la seva mare per les espatlles i la sotragà.

Els ulls de Linda s'obrien, i el van veure i reconèixer i tot:

–John!

Però Linda situà aquella cara real, aquelles mans reals i violentes en un món imaginari, en un món on regnaven els equivalents interiors, íntims, del pàtxuli i de la Superveu Wurlitzeriana, entre els records transfigurats i les sensacions estranyament transposades que constituïen l'univers del seu somni. Sabia que era John, el seu fill, però el veia com intrús en el Malpaís paradisíac on estava passant les seves vacances de *soma* amb Popé. John estava irat perquè ella estimava Popé, la sotragava perquè Popé estava amb ella, al llit, com si això fos una cosa mal feta i no el que havien de fer les persones civilitzades... «Tothom pertany a tothom...». La veu de Linda morí sobtadament, convertint-se en una ranera gairebé inaudible: la boca se li obrí, desesperadament, en un esforç per copsar aire per als seus pulmons. Però era com si hagués oblidat com calia respirar. Linda intentà

cridar, però cap so no li sortí dels llavis, només el terror dels seus ulls esbatanats revelava el seu sofriment. Es dugué les mans al coll; després esgarrapà l'aire, aquell aire que ja no podia respirar, aquell aire que, per a ella, havia deixat d'existir.

El Salvatge s'havia posat dret i s'inclinava sobre ella.

–Què et passa, Linda? Què tens?

La veu de John era implorant; com si demanés ser tranquil·litzat.

La mirada que Linda li adreçà era plena de terror indicible, de terror i –així li semblà a ell– de retrets. Linda intentà incorporar-se, però tornà a caure damunt els coixins. Tenia la cara horriblement convulsionada i els llavis blaus.

El Salvatge es girà i arrencà a córrer cap a l'altre extrem de la sala.

–De pressa! De pressa! –cridà–. De pressa!

Dreta enmig del cercle de bessons que jugaven al gat i la rata, la Infermera en Cap es girà. La sorpresa del primer moment cedí el lloc de seguida a la desaprovació.

–No cridi! Pensi en els petits –digué, cellajunta–. Podria descondicionar-los... Però, què fa? –John havia trencat el cercle–. Compte!

Un infant xisclava.

–De pressa! Corri! –John aferrà la infermera per la màniga i l'arrossegà amb ell–. Corri! No sé què ha passat. L'he matada!

Quan van arribar al costat del llit, Linda ja era morta.

El Salvatge es quedà uns moments en un silenci glaçat; després va caure de genolls i, tapant-se la cara amb les mans, sanglotà desoladament.

La infermera no sabia què fer: ara mirava la figura agenollada al costat del llit (escandalosa exhibició!), ara (pobres criatures!) els bessons, que havien deixat de jugar i miraven des de l'altre extrem de la sala, miraven amb els ulls oberts i els narius

dilatats aquella escena desagradable que s'estava representant al costat del llit número 20. Què havia de fer, la Infermera en Cap? Parlar a John? Provar de recordar-li el sentit de la decència? Recordar-li on era? Recordar-li que no podia fer un mal irreparable a aquelles pobres criatures innocents? Destruir el condicionament davant la mort amb aquells plors tan desagradables, com si la mort fos una cosa terrible, com si cap individu pogués arribar a importar tant com això! L'escena podia imbuir als infants idees desastroses sobre el tema, podia trastornar-los i induir-los a actuar erròniament, antisocialment!

La infermera avançà un pas, i tocà John a l'espatlla.

–No es pot aguantar una mica? –li digué, en veu baixa irada.

Però, en mirar al seu voltant, s'adonà que mitja dotzena de bessons ja s'havien posat drets i s'atansaven. El cercle es desfeia. Al cap d'un moment, ja... No, el risc era massa gran: tot el Grup podia endarrerir-se de sis o set mesos en el seu condicionament. La infermera arrencà a córrer cap als seus deixebles amenaçats.

–Bé, nois, qui vol una barreta de xocolata? –preguntà en to alegre, animat.

–Jo! –cridà tot el Grup de Bokanovski, a cor.

El llit número 20 fou oblidat del tot.

–Oh, Déu meu, Déu meu... –seguia repetint-se el Salvatge; en aquell caos de dolor i remordiment que li omplia la ment, era l'única paraula que podia articular.

–Déu meu! –digué en veu alta–. Déu meu...!

–Què diu? –preguntà una veu, molt de prop, clara i aguda entre el barboteig de la Superveu Wurlitzer.

El Salvatge sofrí un sobresalt violent i, descobrint el seu rostre, mirà al seu voltant. Cinc bessons caqui, tots amb una barreta de xocolata a la mà dreta, i les cares idèntiques brutes de xocolata, formaven semicercle al seu voltant, mirant-lo amb els ulls botits.

En veure que els mirava, tots cinc van somriure alhora. Un d'ells assenyalà Linda amb la barreta de xocolata.

–Que és morta? –preguntà.

El Salvatge els mirà un moment, en silenci. Després, en silenci s'alçà, i en silenci s'adreçà lentament cap a la porta.

–Que és morta? –repetia el bessó tafaner, trotant al seu costat.

El Salvatge abaixà els ulls per mirar-lo, i, sense dir res, l'apartà d'una empenta. El bessó va caure a terra i esclafí a plorar. El Salvatge ni tan sols es girà.

Capítol XV

El personal subaltern de l'Hospital de Moribunds de Park Lane consistia en dos-cents seixanta-dos Deltes dividits en dos Grups de Bokanovski de vuitanta-quatre femelles de cabells roigs i setanta-vuit bessons mascles dolicocèfals i bruns, respectivament. A les sis, quan la seva tasca diària era acabada, els dos Grups es concentraven al vestíbul de l'Hospital, on el Caixer Auxiliar els repartia les racions de *soma*.

En sortir de l'ascensor, el Salvatge es trobà enmig de la munió de treballadors de l'Hospital. Però tenia el cap molt lluny d'allà; amb la mort, amb el seu dolor i el seu remordiment; maquinalment, sense adonar-se del que feia, començà a obrir-se pas entre la multitud.

–Què empenyeu? On us penseu que aneu, mestre?

Una aguda, l'altra greu, procedents d'una multitud de gorges diverses, només dues veus l'increpaven. Repetides indefinidament, com per una renglera de miralls, dues cares, una de rodona i sense pèl, amb un halo de cabells color taronja, l'altra prima, amb el nas en forma de bec d'ocell, i amb barba de dos dies, es giraven iradament cap a ell. Les seves paraules i els cops de colze que rebia a les costelles van treure'l de la seva abstracció. Tornà a la realitat externa, mirà al seu voltant, va reconèixer el que veia i sentí una profunda impressió de disgust davant el malson repetit tants dies i tantes nits, el malson d'aquelles bessonades innombrables i indistingibles. Bessons, bessons... Com una niuada de cucs havien profanat el misteri de la mort de Linda. Com cucs també ara, però més grans, adults, trepit-

javen el seu dolor i el seu penediment. John es deturà i amb ulls horroritzats mirà al seu voltant la multitud caqui, que depassava d'un cap. «Quantes i que belles criatures hi ha ací!» Les paraules màgiques sonaven ara, mofetes. «Quina formosa humanitat! Oh meravellós nou món...!».

–Distribució de *soma*! –cridà una veu–. Amb ordre, si us plau. Afanyeu-vos.

S'havia obert una porta, i hom havia entrat al vestíbul una taula i una cadira. La veu sorgia dels llavis d'un jove Alfa que acabava d'entrar, portant una caixa de ferro negra. Un murmuri de satifacció brollà de la bessonada expectant. I el Salvatge fou oblidat. Tots paraven atenció a la caixa negra que el jove havia posat damunt la taula i estava obrint. A l'últim, la tapa s'alçà.

–Oooh! –cridaren els dos-cents seixanta-dos obrers, a cor, com davant un castell de focs artificials.

El jove agafà un grapat de capses de pastilles.

–I ara –digué, peremptòriament–, atanseu-vos, si us plau. Un per un, i sense empènyer.

Un per un, sense empènyer, els bessons s'atansaren. Primer dos mascles, després una femella, després un altre mascle, després tres femelles...

El Salvatge contemplava l'escena. «Oh meravellós nou món! Oh meravellós nou món...!». A la seva ment, semblava que les paraules canviaven de to. Fins aleshores s'havien mofat del seu dolor i el seu remordiment, amb una nota de befa cínica! Rient diabòlicament, havien insistit en l'aspecte innoble, nauseabund, del malson. I ara, tot d'una trompetejaven una crida a les armes. «Oh meravellós nou món!». Miranda proclamava la possibilitat de la bellesa, la possibilitat de transformar fins i tot un malson en alguna cosa bella i noble. «Oh, meravellós nou món!». Era com un desafiament, com una ordre.

–Ep, no empenyeu! –cridà el Caixer Auxiliar, irat. I tancà de cop la caixa–. Deixaré de repartir el *soma* si no us porteu com cal.

Els Deltes van murmurar, donant-se cops de colze els uns als altres, i a l'últim van emmudir. L'amenaça havia estat eficaç. Quedar-se sense *soma*... de cap manera!

–Això ja està millor –digué el jove.

I tornà a obrir la caixeta.

Linda havia estat una esclava; Linda havia mort; d'altres podien viure en llibertat i era possible retornar la bellesa al món. Com una reparació, com un deure. I, tot d'una, el Salvatge va veure clarament el que havia de fer; com si s'hagués obert un porticó i haguessin fet córrer una cortina.

–Tornem-hi –digué el Caixer Auxiliar.

Una altra femella caqui avançà cap a la taula. I un mascle. I una altra femella...

–Prou! –cridà el Salvatge amb veu forta, sonora–. Prou!

S'obrí pas amb decisió cap a la taula; els Deltes el miraven, astorats.

–Ford! –murmurà el Caixer Auxiliar, en veu baixa–. És el Salvatge.

Estava espantat.

–Escolteu, us ho prego –cridava el Salvatge, amb entusiasme–. Pareu l'orella... –Era la primera vegada que parlava en públic, i li era difícil d'expressar el que volia dir–. No prengueu aquesta porqueria. És metzina, metzina.

–Perdó, Mr. Salvatge –digué el Caixer Auxiliar, somrient–. Si no li fa res, seguirem...

–Metzina per a l'ànima i per al cos.

–Sí, però deixi'm seguir distribuint les racions, d'acord? Sigui bon minyó. –Amb la tendresa prudent del qui acaricia un animal notòriament perillós, donà uns copets al braç del Salvatge–. Apa, deixi'm fer...

–Mai! –cridà el Salvatge.

–Però escolti, home...

–Llenceu de seguida aquesta horrible metzina.

Les paraules «Llenceu aquesta metzina» van travessar les gruixudes capes d'incomprensió dels Deltes fins a arribar-los a la consciència. I un murmuri irat sorgí de la multitud.

–Jo he vingut a portar-vos la llibertat –digué el Salvatge, girant-se cap als bessons–. He vingut...

El Caixer Auxiliar no sentí res més; s'havia esmunyit fora del vestíbul i estava buscant un número de telèfon a la llista.

–No és a la seva cambra –resumí Bernard–. Ni a la meva ni a la teva. Ni a l'Afroditeum; ni al Centre, ni tampoc a la Universitat. On pot haver anat?

Helmholtz arronsà les espatlles. Havien tornat de la feina esperant trobar el Salvatge en un o altre dels llocs on solien reunir-se, i enlloc no l'havien trobat. Era empipador, perquè justament tenien la intenció d'arribar-se a Biarritz en l'esporticòpter de quatre places de Helmholtz... I farien tard al sopar si el Salvatge trigava gaire a aparèixer.

–Li atorgarem cinc minuts més –digué Helmholtz–. I si aleshores no ha tornat, ens...

El timbre de telèfon l'interrompé. Despenjà el receptor.

–Digueu.

Després d'escoltar uns instants, llançà una exclamació:

–Ford en el seu fòtil! Que s'ha tornat boig? Hi vaig de seguida.

–Què passa? –preguntà Bernard.

–És un tipus de l'Hospital Park Lane, que conec –digué Helmholtz–. El Salvatge és allà. Sembla que s'ha tornat boig. Si és així, és urgent, pel que es veu. Véns amb mi?

Un instant després tots dos corrien cap a l'ascensor.

–Us agrada ser esclaus? –deia el Salvatge quan els seus dos amics van entrar a l'Hospital.

Tenia la cara encesa i els ulls li guspirejaven d'ardor i d'indignació.

–Us agrada ser com nens de pit? Sí, nens de pit! Plorant i vomitant! –afegí.

Exasperat per l'estupidesa bestial d'aquella multitud, insultava els que havia anat a salvar. Els insults rebotaven en aquella closca gruixuda d'estupidesa; tots el miraven amb una expressió de sorda rancúnia als ulls.

–Sí, vomitant! –cridà el Salvatge altra vegada.

Dolor i remordiment, compassió i deure, tot era oblidat i, per dir-ho així, absorbit en un odi intens, totpoderós, contra aquells monstres subhumans.

–No voleu ser lliures i homes? Potser ni tan sols sabeu què és la llibertat ni què és la humanitat, oi? –La ira l'inspirava; els mots acudien espontàniament als seus llavis–. Oi que no? –repetí: ningú no contestà la seva pregunta–. No hi fa res –Seguí somrient–. Jo us ho ensenyaré i us faré lliures, tant si ho voleu com si no.

I obrint de bat a bat la finestra que donava al pati interior de l'hospital, començà a tirar daltabaix, a grapats, les capsetes de pastilles de *soma*.

Un moment, la multitud caqui es quedà silenciosa, petrificada, davant aquell malversament, amb horror i sorpresa sense límits.

–S'ha tornat boig –murmurà Bernard, amb els ulls esbatanats–. El mataran. El ma...

Tot d'una, un clam poderós sorgí de la multitud, i una onada de moviment s'atansà cap al Salvatge.

–Que Ford l'ajudi! –digué Bernard.

I n'apartà la mirada.

–Ford ajuda els qui s'ajuden.

I, amb una riallada, una autèntica riallada d'exultació, Helmholtz Watson començà a obrir-se pas entre la multitud.

–Lliures, lliures! –cridava el Salvatge, i amb una mà continuava llençant *soma* al pati mentre amb l'altra clavava cops de puny a les cares idèntiques dels seus assaltants–. Lliures!

Tot d'una, John va veure Helmholtz al seu costat.

–Gràcies, Helmholtz. –Cop de puny–. Homes, a la fi! –Grapades de *soma* finestra avall–. Sí, homes, homes! –El *soma* s'havia acabat. John agafà la caixa buida i l'alçà per ensenyar-la–. Sou lliures!

Udolant, els Deltes es van llançar a la càrrega amb fúria redoblada.

Vacil·lant en els límits de la brega, Bernard es va dir: «Estan perduts», i, portat per un impuls sobtat, va córrer cap endavant, per ajudar-los; però, de seguida, canvià de pensament i es deturà; després, avergonyint-se d'ell mateix, tornà a avançar; altra vegada canvià de pensament, i mentre es trobava sofrint una autèntica agonia d'indecisió humiliant –pensant que podien *matar-los* si no els ajudava, i que podien matar-lo a *ell* si ho feia–, van entrar (gràcies a Ford!) els policies, amb les màscares antigàs que els feien morros de porc i ulls de granota.

Bernard sortí a rebre'ls, corrents i movent els braços. La cosa era moure's, fer alguna cosa. Cridà diverses vegades: «Socors!», ben fort, com per fer-se la il·lusió que així ajudava els seus amics.

–Socors! Socors! Socors!

Cada vegada més fort.

Els policies el van enretirar per fer-se pas i van posar fil a l'agulla. Tres homes armats amb sengles pulveritzadors llançaven espesses nuvolades de vapor de *soma* a l'aire. Dos policies s'aqueferaven al volt de l'Aparell de Música Sintètica portàtil. Armats amb pistoles d'aigua carregades amb un anestèsic pode-

rós, quatre policies més s'obrien pas entre la multitud i deixaven estesos, metòdicament, els lluitadors més ferotges.

–De pressa! Correu! –cridava Bernard–. Si no us afanyeu els mataran! Els ma... Oh!

Cansat de tanta xerrameca, un dels policies li havia disparat un tret amb la pistola d'aigua. Bernard es quedà un o dos segons vacil·lant, sobre unes cames que semblaven haver perdut els ossos, els tendons, els músculs i haver-se tornat barretes de gelea, i a la fi, ni això; aigua pura. Bernard es desplomà a terra i hi quedà aclofat.

Tot d'una, sortint de l'Aparell de Música Sintètica, una Veu començà a parlar. La Veu de la Raó, la Veu dels Bons Sentiments; els policies havien posat el rotlle titulat: «Discurs sintètic antiavalot, número dos (potència mitjana)». Directament, des del fons d'un cor no existent, la Veu deia: «Amics, amics!», tan patèticament, en un to de retret tan infinitament tendre que, darrere les màscares antigàs, fins i tot els ulls dels policies s'ompliren momentàniament de llàgrimes.

–Amics, amics, què significa, això? Per què no sou feliços i bons, tots plegats? Feliços i bons –repetia la Veu–. En pau, en pau. –Tremolà, es convertí en un murmuri, i, momentàniament, expirà–. Oh, jo vull que sigueu feliços –tornà a començar, amb anhelant entusiasme–. Jo vull que sigueu ben bons! Sigueu bons, si us plau, i...

Dos minuts després, la Veu i el vapor de *soma* havien produït els seus efectes. Tots enllagrimats, els Deltes es besaven i s'abraçaven tumultuosament, a dotzenes. Fins i tot Helmholtz i el Salvatge estaven a punt de plorar. De Caixa van portar més capses de pastilles, que van ser distribuïdes ràpidament, i, al so de les benediccions afectuoses, abaritonades, de la Veu, els bessons es dispersaren, sanglotant com si se'ls trenqués el cor.

–Adéu-siau, amics, estimadíssims. Ford us guardi! Adéu-

siau, amics meus, estimats. Ford sigui amb vosaltres! Adéu-siau, amics...

Quan el darrer Delta hagué sortit, el policia desconnectà l'aparell. La veu angèlica emmudí.

–Vindreu sense oposar resistència? –preguntà el sergent–. O cal que us anestesiem?

I els apuntà amenaçadorament amb la pistola d'aigua.

–No cal, ja venim –contestà el Salvatge, eixugant-se la sang, ara del llavi obert, ara d'una esgarrapada al coll, ara d'una mossegada a la mà esquerra.

Amb el nas enfonyat en el mocador, per a retenir-se la sang que rajava, Helmholtz va fer que sí amb el cap, adherint-se a les manifestacions del Salvatge.

En tornar en si i recobrar l'ús de les cames, Bernard escollí aquell moment per esmunyir-se tan dissimuladament com va poder cap a la porta.

–Ep, mestre! –li cridà el sergent.

I un dels policies amb màscara travessà la sala corrents i li posà una mà a l'espatlla.

Bernard es girà amb expressió d'innocència indignada. Que ell s'escapolia? I ara!

–Però, per què em necessiteu? –digué al sergent–. No ho entenc, de debò!

–Sou amic dels presoners, oi?

–Doncs... –digué Bernard. I vacil·là. No, no podia pas negar-ho–. Bé, i per què no havia de ser-ho? –digué.

–Veniu amb nosaltres, doncs –digué el sergent.

I obrí la marxa cap a la porta i la camioneta que esperava al carrer.

Capítol XVI

La cambra on van ser invitats a passar era el despatx de l'Interventor.

–Sa Forderia baixarà de seguida.

I el majordom Gamma els deixà sols.

Helmholtz es posà a riure.

–Això més aviat sembla una invitació a solució de cafeïna que no un judici –digué. I es deixà caure a la butaca pneumàtica més còmoda–. Anima't, Bernard –afegí, en observar la cara verdosa i transmutada del seu amic.

Però Bernard no es podia animar de cap manera; sense contestar, sense ni mirar Helmholtz, es va asseure a la cadira més incòmoda de la sala, escollida curosament amb l'obscura esperança d'aplacar així la ira dels alts poders.

Mentrestant, el Salvatge es passejava, inquiet, per la cambra, examinant amb vaga i superficial curiositat els llibres dels prestatges, els rotlles de cinta sonora i les bobines de les màquines de llegir, col·locades als seus nínxols. Damunt una taula situada sota la finestra hi havia un volum molt gruixut relligat amb succedani de pell negra, decorada amb grosses T estampades en or. John l'agafà i l'obrí. *La meva vida i la meva obra*, de Henry Ford. El llibre havia estat publicat a Detroit per la Societat per a la Propagació del Coneixement Fordià. El fullejà distretament, llegint-ne algunes frases saltades, i acabava justament d'arribar a la conclusió que el llibre no li interessava quan s'obrí la porta i l'Interventor Mundial Resident per a l'Europa Occidental entrà al despatx amb gran vivacitat.

Mustafà Mond encaixà amb tots tres, però adreçà la paraula al Salvatge:

–De manera que no simpatitza gaire amb la Civilització, Mr. Salvatge? –digué.

El Salvatge el mirà. Havia pensat mentir, vanagloriar-se o callar tossudament; però, tranquil·litzat per l'expressió intel·ligent i de bonhomia de la cara de l'Interventor, decidí dir la veritat, sincerament.

–No –féu, doncs, movent el cap.

Bernard, sobresaltat, el mirà amb horror. Què pensaria l'Interventor? Ser considerat com a amic d'un home que no simpatitzava amb la civilització –que ho deia obertament i justament a l'Interventor– era terrible.

–Però John... –començà.

Una mirada de Mustafà Mond el reduí a un silenci abjecte.

–És clar que hi ha coses que estan molt bé –seguí el Salvatge–. Per exemple, tota aquesta música a l'aire...

–«De vegades, un miler d'instruments sonors brunziran a les meves orelles; altres vegades, veus...».

La cara del Salvatge s'il·luminà de plaer.

–També ho ha llegit? –preguntà–. Jo em pensava que aquí, a Anglaterra, ningú no havia llegit aquest llibre.

–Gairebé ningú. Jo sóc una de les poques excepcions. Està prohibit, sap? Però com que les lleis les faig jo, ací, també les puc violar. Impunement, Mr. Marx –afegí, adreçant-se a Bernard–: Cosa que em temo que vostè *no pot* fer de cap de les maneres.

Bernard se submergí en una desventura encara més profunda.

–Però per què esta prohibit? –preguntà el Salvatge.

En l'exaltació de conèixer un home que havia llegit Shakespeare, havia oblidat momentàniament la seva situació i tota la resta.

L'Interventor arronsà les espatlles.

–Perquè és antic –digué–; aquesta és la raó principal. A nosaltres no ens interessen les coses antigues.

–Encara que siguin belles.

–Especialment quan són belles. La bellesa és atractiva i no volem que la gent senti l'atracció de les coses antigues. Volem que els agradin les noves.

–Però és que les noves són tan horribles i estúpides! Aquests films plens d'helicòpters, en els quals *sents* com la gent es fa petons... –Féu una ganyota de fàstic–. Bocs i micos! Bocs i micos!

Només en les paraules d'Otel·lo podia trobar el vehicle adequat per expressar el seu menyspreu.

–Potser sí; però no em negarà que són animals mansois –murmurà l'Interventor, patèticament.

–Per què no els deixen llegir *Otel·lo* en lloc d'aquestes ximpleries?

–Ja li ho he dit: és antic. A més, no ho entendrien.

Sí, això era cert. John recordava les rialles de Helmholtz davant *Romeu i Julieta.*

–Bé, doncs –digué, després d'una pausa–, alguna cosa nova de la mena d'*Otel·lo* que ells puguin entendre.

–Això és el que tots voldríem poder escriure –digué Helmholtz, trencant un llarg silenci.

–I això és el que no escriuran mai –digué l'Interventor–. Perquè si fos realment com *Otel·lo* no ho entendria ningú, per nou que fos. I si fos nou, no podria assemblar-se a *Otel·lo.*

–Per què no?

–Sí, per què no? –repetí Helmholtz.

També ell oblidava les desagradables realitats de la situació. Verd d'angoixa i temença, només Bernard les recordava; però els altres ho havien oblidat.

–Per què no?

–Perquè el nostre món no és el d'*Otel·lo*. No es pot fabricar cotxes sense acer, i no es pot escriure tragèdies sense inestabilitat social. Ara el món és estable. La gent és feliç; té tot el que vol, i no vol res que no pugui tenir. Viu bé; viu segura, no hi ha malalties; la mort no fa por a ningú; s'ignora, beatíficament, la passió i la vellesa; no hi ha el destorb dels pares i de les mares; no hi ha mullers ni fills ni amants que inspirin sentiments poderosos; la gent està tan condicionada que pràcticament no té més remei que captenir-se tal com s'ha de captenir. I si alguna cosa no rutlla, sempre hi ha el *soma*. El *soma* que vostè tirà per la finestra tranquil·lament, Mr. Salvatge, en nom de la llibertat. La *llibertat*! –Es posà a riure–. Esperar que els Deltes sàpiguen què és la llibertat! I ara mateix, esperar que entenguin *Otel·lo!* Pobre noi!

El Salvatge romangué silenciós uns moments.

–Tot amb tot –insistí, obstinadament–, *Otel·lo* és bo: *Otel·lo* és molt millor que tots aquests films sensibles.

–És clar que sí –reconegué l'Interventor–. Però aquest és el preu que ens cal pagar per l'estabilitat. Hem hagut d'escollir entre la felicitat i allò que la gent en deia Art amb majúscula. Hem sacrificat l'Art amb majúscula. I l'hem substituït pels films sensibles i l'orgue de perfums.

–Però no tenen cap significació.

–Sí que en tenen; signifiquen una munió de sensacions agradables per al públic.

–Però són obra d'autors... d'autors idiotes.

L'Interventor esclafí a riure.

–És molt poc amable amb el seu amic Mr. Watson, un dels nostres enginyers d'emocions més distingits...

–Té tota la raó –digué Helmholtz, ombrívol–. Tot això és idiota. Escriure quan no es té res a dir...

–Justament, això exigeix un enginy enorme. Vostès estan fabricant automòbils amb un mínim d'acer... Obres d'art, pràcticament a base de sensacions pures.

El Salvatge bellugà el cap.

–Jo ho trobo horrible.

–I ho és. La felicitat sempre resulta una cosa migrada comparada amb les compensacions que comporta la desventura. I, no cal dir-ho, l'estabilitat no és tan espectacular com la inestabilitat, ni de molt. I estar satisfet no té l'encís d'una bona lluita contra la desventura ni el pintoresquisme d'un combat contra la temptació, contra la passió fatal o el dubte. La felicitat no té grandesa. Mai.

–Suposo que no –digué el Salvatge, després d'un silenci–. Però calia arribar tan avall per produir aquestes bessonades?

Es passà una mà pels ulls, com en un esforç per esborrar les imatges mentals d'aquelles llargues rengleres de nans idèntics a les taules de muntatge, d'aquelles cues arramadades a l'entrada de l'estació del monorail de Brentford, d'aquells cucs humans que pul·lulaven entorn del llit de mort de Linda, de la cara infinitament repetida dels seus atacants. Es mirà la mà esquerra, que portava embenada, i exclamà:

–Horribles!

–Sí, però molt útils. Ja veig que no li agraden els nostres Grups de Bokanovski; però, li asseguro que són els fonaments de tota la nostra civilització. Són el giroscopi que estabilitza el coet aeri en la seva cursa invariable.

La veu profunda de l'Interventor vibrava amb entusiasme; la seva mà gesticulant suggeria l'ample espai i la cursa brunzent de la màquina irresistible. L'oratòria de Mustafà Mond gairebé assolia l'altura de les Veus sintètiques.

–No acabo d'entendre –digué el Salvatge– perquè els «fabriquen», aquest petits monstres, ja que poden obtenir el que vul-

guin, amb els seus flascons. Per què no produeixen exclusivament Alfes-Mond-Més?

Mustafà Mond es posà a riure.

–Perquè no tenim gens de ganes de morir degollats –contestà–. Creiem en la felicitat i l'estabilitat. I una societat d'Alfes seria forçosament inestable i desgraciada. Imagini's una fàbrica amb tot el personal compost d'Alfes, és a dir, d'individus separats, sense parentiu, de bona herència i condicionats de manera que, dins d'uns certs límits, poden escollir lliurement i assumir responsabilitats més o menys encarriladores. Imagini-s'ho! –repetí.

El Salvatge intentà d'imaginar-s'ho, sense gaire èxit.

–És un absurd. Un home decantat com a Alfa, un home condicionat com a Alfa es tornaria boig si havia de fer la feina d'un seminan Èpsilon; es tornaria boig o començaria a destrossar-ho tot. És possible socialitzar totalment els Alfes, però a condició de confiar-los una tasca pròpia d'Alfes. Només d'un Èpsilon es pot esperar que faci sacrificis propis d'Èpsilon, per la senzilla raó que per a ell no són sacrificis: són la línia de mínima resistència. El seu condicionament li ha creat unes vies per les quals ha de circular. No pot evitar-ho; està predestinat. Fins i tot després de ser decantat segueix tancat dins un flascó, un flascó invisible de fixacions embriòniques i infantils. Cadascú de nosaltres, en realitat –seguí l'Interventor, meditativament– vivim dins un flascó. Però, per als Alfes, els flascons, relativament, són enormes. Patiríem molt si ens vèiem circumscrits a un espai més encongit. No és possible tirar succedani de xampany, propi de les castes altes, als flascons de les castes baixes. Això, teòricament, és obvi. Però també ha estat comprovat de manera pràctica. El resultat de l'experiment de Xipre va ser convincent.

–Què va passar? –preguntà el Salvatge.

Mustafà Mond va somriure.

–Diguem-ne, si ho vol, un experiment de reembotellament. Començà l'any 473 dF. Els interventors van expulsar de Xipre tots els habitants i van tornar a colonitzar l'illa amb una fornada especialment preparada de vint-i-dos mil Alfes. Hom els facilità tota mena d'utillatge agrícola i industrial i els deixà que es governessin per ells mateixos. El resultat coincidí exactament amb les prediccions teòriques. La terra no era treballada adequadament; a les fàbriques hi havia vagues; les lleis eren violades i les ordres desobeïdes; les persones destinades a tasques de poca categoria intrigaven constantment per obtenir feines altes, i els que ja les ocupaven no paraven de contraintrigar per conservar-les. Al cap de sis anys esclatà una guerra civil de primera classe. Quan dels vint-i-dos mil habitants inicials ja n'havien mort dinou mil, els supervivents van demanar unànimement als Interventors Mundials que tornessin a exercir el govern de l'illa. Els Interventors van accedir. I així acabà l'única societat d'Alfes que ha existit mai.

El Salvatge sospirà profundament. Certament, no ho acabava d'entendre.

–La població òptima --digué Mustafà Mond– és semblant a l'iceberg: vuit novenes parts per dessota la línia de flotació, i una novena per damunt.

–I són feliços els de sota?

–Més que els de sobre. Més feliços que els seus amics, per exemple.

I assenyalà Bernard i Helmholtz.

–Tot i la tasca horrible que hom els imposa?

–Horrible? Ells no la hi troben. Al contrari; els agrada. És una feina lleugera, senzilla, infantil. No exigeix esforç mental ni muscular. Set hores i mitja de treball suau, no gens esgotador, i després la ració de *soma*, els jocs, la copulació sense restriccions i el sensorama. Què més poden demanar? Certament

–afegí–, poden demanar menys hores de treball. I, no cal dir-ho, podríem atogar-los-ho. Tècnicament, seria molt fàcil de reduir la jornada de treball de les classes baixes a tres o quatre hores. Però serien més feliços per això? No, no ho serien. L'experiment s'intentà, fa més d'un segle i mig. A tot Irlanda s'implantà la jornada de quatre hores. Amb quin resultat? Intranquil·litat i un gran augment en el consum de *soma*, i prou. Les tres hores i mitja d'oci addicional, en lloc de ser una font de felicitat, obligaven la gent a fer més vacances. El Departament d'Invents és ple de plans i projectes per reduir la jornada de treball. A milers. –Mustafà Mond féu un gest profús–. Per què no els posem en execució? Per al bé dels treballadors seria una gran crueltat imposar-los lleures excessius. Amb l'agricultura passa exactament el mateix. Si volguéssim, podríem produir sintèticament tota mena de menjars. Però no ho volem. Preferim retenir un terç de la població al camp. Per al seu propi bé: perquè dóna *més feina* obtenir queviures de la terra que d'una fàbrica. A més, hem de pensar en la nostra estabilitat. No volem canvis. Cada canvi és una amenaça contra l'estabilitat. Heus ací una altra raó per no fer aplicació dels nous invents. Tot descobriment en ciència pura és potencialment subversiu; fins i tot la ciència ha de ser tractada com un possible enemic. Sí, sí, la ciència i tot.

La ciència? El Salvatge arrugà el front. Coneixia la paraula. Però no hauria pogut dir què significava exactament. Shakespeare i els vells del poble no havien esmentat mai la ciència, i Linda només hi havia al·ludit vagament: la ciència era una cosa que servia per fer helicòpters, que induïa a riure's de les Danses del Blat de Moro, que evitava que hom envellís i perdés les dents. John féu un esforç desesperat per entendre l'Interventor.

–Sí –deia Mustafà Mond–, heus ací una altra partida que cal anotar al cost de l'estabilitat. No solament l'art és incompatible

amb la felicitat; també ho és la ciència. La ciència és perillosa; l'hem de tenir curosament encadenada i emmordassada.

–Com? –féu Helmholtz, astorat–. Sempre estem dient que la ciència és el tot, que ho preveu i ho resol tot. Això és una vulgaritat hipnopèdica.

–Tres cops per setmana, entre tretze i disset anys –digué Bernard.

–I tota la propaganda a favor de la ciència que fem a la Universitat...

–Sí, però quina mena de ciència preconitzem? –preguntà Mustafà Mond, sarcàsticament–. Vostès no tenen estudis científics, de manera que no poden jutjar. Jo, a la meva època, vaig ser un físic bastant bo. Massa bo; prou bo per a comprendre que tota la nostra ciència no és més que un llibre de cuina, amb una teoria ortodoxa de l'art culinari que a ningú no està permès de posar en dubte, i una llista de receptes a la qual no es pot afegir res sense un permís especial del Cuiner en Cap. Jo ara sóc Cuiner en Cap. Però, en altre temps, era un pelapatates inquisitiu. I vaig començar a cuinar pel meu compte. Cuina heterodoxa, cuina il·lícita. Una mica d'autèntica ciència, en realitat.

L'Interventor callà un moment.

–I què va passar? –preguntà Helmholtz Watson.

L'Interventor sospirà.

–Una mica més i em passa el que ara els passarà a vostès, joves. Vaig estar a punt de ser enviat a una illa.

Les paraules galvanitzaren Bernard, induint-lo a desplegar una activitat violenta i incorrecta.

–A una illa? *A mi?*

Saltà de la cadira, travessà el despatx corrents i es posà a gesticular davant l'Interventor.

–A mi no pot enviar-me a una illa. Jo no he fet res. Van ser els altres. Juro que van ser els altres. –I assenyalà acusadora-

ment Helmholtz i el Salvatge–. Oh, li ho prego, no m'enviï a Islàndia. Li prometo que faré tot el que calgui. Doni'm una altra oportunitat. Li ho prego, doni'm una altra oportunitat. –Començà a plorar–. Li ho asseguro, la culpa ha estat d'ells –sanglotà–. A Islàndia, no! Oh, li ho prego, Forderia, li ho prego...

I, en un paroxisme d'abjecció, es llançà de genolls als peus de l'Interventor. Mustafà Mond intentà de fer-lo alçar, però Bernard persistia en la seva actitud servil, i un torrent d'imploracions seguia brollant dels seus llavis, inexhaurible. A l'últim, l'Interventor va haver de trucar al seu quart secretari.

–Que vinguin tres homes –ordenà– i portin Mr. Marx en un dormitori. Administreu-li una bona vaporització de *soma*, fiqueu-lo al llit, i, deixeu-lo.

El quart secretari sortí i tornà amb tres criats bessons uniformats de verd. Cridant i sanglotant encara, Bernard fou retirat del despatx.

–Qualsevol diria que volen degollar-lo –digué l'Interventor, quan la porta es tancà–. Si tingués una mica de seny, comprendria que aquest càstig, en realitat, és un premi. L'enviem a una illa. És a dir, l'enviem a un lloc on coneixerà el grup d'homes i dones més interessant del món. Tots persones que, per una raó o altra, han adquirit una consciència individual excessiva per a poder viure en comunitat. Persones que no s'acontenten amb l'ortodòxia, que tenen idees pròpies, independents. En resum, persones que són algú. Gairebé l'envejo, Mr. Watson.

Helmholtz va riure.

–Per què no se'n va anar a una illa, doncs, també?

–Perquè, al capdavall, em vaig estimar més això –contestà l'Interventor–. Em van donar a triar: o ser enviat a una illa, on hauria pogut seguir treballant en la meva ciència pura, o ingressar al Consell d'Interventors, amb la perspectiva d'assolir, quan

en fos l'hora, la Interventoria. Em vaig decidir per això darrer i vaig abandonar la ciència. –Després d'un silenci, afegí–: De vegades, l'enyoro d'allò més, la ciència. La felicitat és un amo molt sever, si hom no ha estat condicionat per acceptar-la inqüestionablement; molt més sever que la veritat. –Sospirà, restà silenciós altra vegada, i després seguí, en to més viu–: Bé, el deure és el deure. No podem consultar les pròpies preferències. A mi m'interessa la veritat. Estimo la ciència. Però la veritat és una amenaça, i la ciència un perill públic. Tan perillosa com benèfica, ha estat. Ens ha donat l'equilibri més estable de la història. El de la Xina era lamentablement insegur, per comparació. Ni tan sols els primitius matriarcats eren tan ferms i sòlids com nosaltres. Gràcies, repeteixo, a la ciència. Però no podem permetre que la ciència destrueixi la seva pròpia obra. Per això limitem tan curosament l'àmbit de les seves recerques; per això vaig estar a punt de ser enviat a una illa. Només li permetem de tractar els problemes més immediats del moment. Totes les altres investigacions són rebutjades. Resulta curiós –afegí, després d'una pausa breu– llegir el que escrivia la gent, en temps de Nostre Ford, sobre el progrés científic. Pel que sembla, es pensaven que hom podria deixar que el progrés es desenvolupés indefinidament, sense tenir en compte res més. El coneixement era el bé més alt, la veritat, el valor suprem; tota la resta era secundària i subordinada. Certament, ja aleshores les idees començaven a canviar. Nostre Ford mateix va fer molt per traslladar l'èmfasi de la veritat i la bellesa a la comoditat i la felicitat. La producció en massa exigia aquest desplaçament de l'èmfasi. La felicitat universal manté les rodes en moviment constant i uniforme, i això no ho aconsegueixen ni la veritat ni la bellesa. I, és clar, sempre que les masses obtenien el poder polític, interessava més la felicitat que la veritat o la bellesa. A desgrat de tot, encara era permesa la investigació científica sense límits.

La gent seguia parlant de la veritat i la bellesa com si fossin els béns suprems. Fins que esclatà la guerra dels Nou Anys. Aleshores el to canvià completament. De què serveixen la veritat i la bellesa o el coneixement quan les bombes d'àntrax plouen al voltant nostre? Aleshores començà a imposar-se restriccions a la ciència, després de la guerra dels Nou Anys. A aquelles altures, la gent ja estava disposada fins i tot que els governessin els apetits. Qualsevol cosa, a canvi d'una vida tranquil·la. I des d'aleshores ha estat així. La veritat hi ha sortit perdent, és clar. Però la felicitat hi ha guanyat. No es pot tenir tot, en aquest món. Calia pagar la felicitat, si la volíem. I vostè l'està pagant, Mr. Watson; l'està pagant, perquè li interessava massa la bellesa. A mi m'interessava massa la veritat, i també em tocà pagar.

–Però vostè no va anar a cap illa –digué el Salvatge, trencant un llarg silenci.

L'Interventor va somriure.

–Així és com vaig pagar. Escollint servir la felicitat. La dels altres, no la meva. És una sort –afegí, després d'una pausa– que encara quedin tantes illes, al món. No sé pas què faríem, si no. Suposo que els posaríem a la cambra letal. A propòsit, Mr. Watson, li agradaria un clima tropical? Les Marqueses, per exemple; o Samoa. O s'estimaria més un indret més saludable?

Helmholtz s'alçà de la seva butaca pneumàtica.

–M'agradaria un clima ben dolent –contestà–. Em fa l'efecte que hom ha de poder escriure millor amb un mal clima. Si hi hagués força vendavals i tempestes, per exemple...

L'Interventor assentí amb el cap.

–M'agrada el seu esperit, Mr. Watson. M'agrada molt, de debò. Tant com oficialment el desaprovo. –Somrigué–. Què li semblen les illes Falkland?

–Sí, em penso que em provaran –contestà Helmholtz–. I ara, si no li fa res, aniré a veure com segueix el pobre Bernard.

Capítol XVII

–Art, ciència... Trobo que l'han hagut de pagar molt cara, la felicitat –digué el Salvatge, quan es van quedar sols–. I potser alguna cosa més, encara?

–Doncs... la religió, és clar –contestà l'Interventor–. Abans de la guerra dels Nou Anys hi havia una cosa que en deien Déu. Però me n'oblidava: vostè sap perfectament tot el que es refereix a Déu, suposo.

–Bé, jo...

El Salvatge vacil·là. Li hauria agradat dir alguna cosa de la solitud, de la nit, de l'altiplà a la llum de la lluna, del precipici, del capbussó en la tenebra ombrívola, de la mort. Li hauria agradat parlar-ne; però no hi havia paraules per fer-ho. Ni en Shakespeare.

Mentrestant, l'Interventor havia passat a l'altre extrem del despatx i obria una gran caixa de cabals encastada a la paret entre les llibreries. La porta de la caixa s'obrí. Tot escorcollant-ne l'interior, va dir:

–És un tema que sempre m'ha interessat molt–. Va treure de la caixa un volum negre, molt gruixut–. Vostè no deu haver llegit mai això, per exemple.

El Salvatge agafà el llibre.

–*La Sagrada Bíblia, amb el Vell i el Nou Testament* –llegí en veu alta, a la portada.

–Ni això.

Era un llibre petit, sense cobertes.

–*La Imitació de Crist.*

–Ni això.

I l'Interventor li allargà un altre volum.

–*Les varietats d'experiència religiosa.* Per William James.

–I en tinc molts més –seguí Mustafà Mond, tornant a seure–. Tota una col·lecció de vells llibres pornogràfics. Déu a la caixa forta, i Ford als prestatges.

I assenyalà, rient, la seva biblioteca oficial, els prestatges plens de llibres, les rengleres de bobines i de rotlles de cinta sonora.

–Però si vostè coneix Déu, per què no els en parla? –preguntà el Salvatge, indignat–. Per què no els deixa llegir aquests llibres que parlen de Déu?

–Per la mateixa raó que no els deixem llegir *Otel·lo:* són antics; parlen d'un Déu de fa centenars d'anys. No del Déu d'ara.

–Però Déu és immutable.

–Els homes no.

–I això què hi fa?

–Hi fa moltíssim –digué Mustafà Mond. Tornà a alçar-se i s'atansà a la caixa forta–. Hi va haver un home que es deia Cardenal Newman –digué–. Un cardenal –explicà, entre parèntesis– era una mena d'Arxixantre Comunitari.

–«Jo, Pandulf, cardenal de la bella Milà». N'he llegit alguna cosa en Shakespeare.

–És clar. Bé, com li deia, existí un tal Cardenal Newman. Ah, ací tinc el llibre. –El va treure–. I ara que hi sóc, també agafaré aquest. És d'un tal Maine de Biran. Era un filòsof. Sap què era un filòsof?

–«Un home que somia menys coses que no hi ha al cel i a la terra» –digué el Salvatge, de seguida.

–Exactament. Després li llegiré una de les coses que va somiar. Però ara escolti el que deia aquell vell Arxixantre Comu-

nitari. –Obrí el llibre per l'indret assenyalat amb un tros de paper i començà a llegir–: «No som amos de nosaltres mateixos, com no en som d'allò que posseïm. No ens vam fer nosaltres mateixos, i no podem comandar en nosaltres. No som els nostres propietaris. Som propietat de Déu. No és per ventura la nostra felicitat veure així les coses? Hi ha cap felicitat, o cap consol, a considerar que som propietat nostra? Pot ser que no ho creguin així els joves i els pròspers. Aquests poden pensar que és una gran cosa fer, com ells suposen, la seva santa voluntat, no dependre de ningú, no haver de pensar en res que no sigui visible, estalviar-se l'avorriment del reconeixement continu, de la pregària contínua, de la contínua referència de tot el que fan a la voluntat d'un altre. Però a mesura que el temps passi, aquests, com tots els homes, descobriran que la independència no va ser feta per a l'home, que és un estat antinatural, que pot anar bé, però no pot portar-nos amb seguretat fins a la fi...».

Mustafà Mond féu una pausa, deixà el primer llibre, i, agafant l'altre, el fullejà.

–Vegi això, per exemple –digué, i amb la seva veu greu començà a llegir altra vegada–: «Un home envelleix; sent en ell mateix aquella sensació radical de feblesa, d'enterboliment, d'incomoditat que acompanya l'edat avançada, i, en sentir tot això, s'imagina que està malalt, només, enganya les seves temences amb el pensament que aquella condició desagradable obeeix a alguna causa particular, de la qual, com d'una malaltia, espera refer-se. Vanes imaginacions! La malaltia que té és la vellesa; una malaltia terrible, certament. Diuen que és la por de la mort i d'allò que segueix a la mort el que indueix els homes a acudir a la religió quan es fan vells. Però la meva experiència pròpia m'ha demostrat que, deixant de banda aquests terrors o imaginacions, el sentiment religiós tendeix a desenvo-

lupar-se a mesura que ens fem vells; a desenvolupar-se perquè, a mesura que les passions s'apaivaguen, a mesura que la imaginació i la sensibilitat, els sentits, s'exciten menys i esdevenen menys excitables, la nostra raó treballa sense tants destorbs que abans l'absorbien, i aleshores Déu emergeix, com des de darrere un núvol; la nostra ànima sent, veu i es gira cap a la font de tota llum; es gira naturalment i inevitablement; perquè ara que tot el que atorgava al món de les sensacions, la seva vida i el seu encís ha començat a allunyar-se de nosaltres, ara que l'existència fenomènica ja no és auxiliada, reforçada per impressions internes o externes, sentim la necessitat de recolzar-nos en alguna cosa sòlida que no ens pugui fallar mai, en una realitat, en una veritat absoluta i duradora. Sí, ens girem inevitablement cap a Déu; perquè aquest sentiment religiós és per naturalesa tan pur, tan deliciós per a l'ànima que l'experimenta, que ens compensa totes les altres pèrdues».

Mustafà Mond tancà el llibre i estintolà l'esquena contra el respatller de la butaca.

–Una de tantes coses del cel i de la terra que aquests filòsofs no van somiar va ser això –i féu un ample gest amb la mà–: nosaltres, el món modern. «Només podeu ser independents de Déu mentre sou joves i pròspers; la independència no pot portar-vos amb seguretat fins a la fi». Bé; però ara conservem la joventut i la prosperitat fins a la fi. I per tant, evidentment, podem ser independents de Déu. «El sentiment religiós compensarà totes les nostres pèrdues». Però, al nostre món, no cal compensar cap pèrdua; el sentiment religiós és superflu. Per què hem de cercar un substitut per als desigs juvenils, si els desigs juvenils no flaquegen mai? Per què cercar un substitut per a les distraccions, si seguim gaudint de totes les velles ximpleries fins al darrer moment? Per què ens cal el repòs si la ment i el cos segueixen adelitant-se en l'activitat? Per què ens cal consol, si

tenim *soma*? Per què cercar una cosa immutable, si ja tenim l'ordre social?

–Aleshores, vostè creu que Déu no existeix?

–No; jo crec que probablement hi ha un Déu.

–Doncs, per què...?

Mustafà Mond l'interrompé.

–Però Déu es manifesta de diverses maneres a homes diversos. Als temps premoderns es manifestava com l'Ésser que aquests llibres descriuen. Ara...

–Com es manifesta ara? –preguntà el Salvatge.

–Bé, ara es manifesta com una absència; com si no existís en absolut.

–Per culpa vostra.

–Diguem per culpa de la civilització. Déu no és compatible amb el maquinisme, la medicina científica i la felicitat universal. Cal escollir. La nostra civilització ha escollit el maquinisme, la medicina i la felicitat. Per això he de tenir aquests llibres tancats a la caixa forta. Són indecents. La gent s'escandalitzaria si...

El Salvatge l'interrompé.

–Però, no és *natural* sentir que hi ha un Déu?

–Igualment podria preguntar si no és natural cordar-se els pantalons amb cremalleres –digué l'Interventor, sarcàsticament–. Vostè em recorda un altre d'aquests autors antics, un que es deia Bradley. Bradley definia la filosofia com el descobriment de males raons per a justificar allò que hom creu per instint. Com si creguéssim alguna cosa per instint! Creiem determinades coses perquè hem estat condicionats per creure-hi. El descobriment de males raons per a justificar allò que creiem per altres males raons; això és la filosofia. La gent creu en Déu perquè ha estat condicionada per creure en Déu.

–Tanmateix –insistí el Salvatge–, és ben natural creure en Déu quan hom es troba sol, ben sol, de nit, pensant en la mort...

–Però la gent, ara, no està mai sola –digué Mustafà Mond–. Els obliguem a odiar la solitud i arrangem les seves vides de manera que gairebé els sigui impossible de trobar-se sols.

El Salvatge assentí amb el cap, ombrívolament. A Malpaís havia sofert perquè l'excloïen de les activitats comunals del poble. En el Londres civilitzat sofria perquè no podia defugir mai les activitats comunals, no podia estar mai sol tranquil·lament.

–Recorda aquell fragment d'*El Rei Lear*? –digué el Salvatge, a l'últim–: «Els déus són justos, i dels nostres vicis agradables en fan instruments per a torturar-nos, l'indret fosc i viciós on et va fer seva li ha costat la vista». I Edmund contestà, recordi-ho, moribund: «Has parlat bé; és veritat. La roda ha fet tota la volta; aquí sóc». Què me'n diu? No sembla que hi hagi un Déu que arranja les coses, empeny, premia?

–Sí? Ho sembla? –preguntà l'Interventor, per la seva banda–. Vostè pot permetre's tants pecats agradables com vulgui amb una hermafrodita sense córrer el perill que l'amant del seu fill li tregui els ulls. «La roda ha fet tota la volta; aquí sóc». Però on seria Edmund, actualment? Estaria assegut en una butaca pneumàtica, amb un braç a la cintura d'una noia, mastegant un xiclet d'hormones sexuals i mirant un film sensible. Els déus són justos. No en dubto pas. Però el seu codi de lleis és dictat, al capdavall, per la gent que organitza la societat; la Providència obra al dictat dels homes.

–N'està ben segur? –preguntà el Salvatge–. Està ben segur que Edmund en la seva butaca pneumàtica no ha estat castigat tan severament com l'Edmund ferit, que es dessagna fins a morir? Els déus són justos. No han emprat els seus pecats agradables com un instrument per degradar-lo?

–Degradar-lo de quina posició? Com a ciutadà feliç treballador i consumidor de béns, aquest Edmund és perfecte. És

clar, si vostè el mesura amb altres patrons que els nostres, potser podrà dir que ha estat degradat. Però cal que s'atengui a un joc de postulats. No pot jugar a golf electromagnètic seguint el reglament de la pilota centrífuga.

–«Però el valor no depèn de la voluntat particular» –digué el Salvatge–. «La seva estima i la seva dignitat depenen tant d'allò que val per ell mateix com d'allò que val segons qui ho avalua».

–Bé, vaja –protestà Mustafà Mond–, això ja és anar massa lluny, no troba?

–Si vostès es permetessin pensar en Déu, no es deixarien degradar pels vicis agradables. Tindrien una raó per suportar les coses amb paciència, per obrar amb coratge. Jo he pogut veure-ho en els indis.

–No en dubto pas –digué Mustafà Mond–. Però nosaltres no som indis. A l'home civilitzat no li cal suportar res desagradable. Quant a obrar amb coratge, Ford no vulgui que a l'home civilitzat li passi pel cap de fer-ho! Si els homes començaven a actuar pel seu compte, l'ordre social se n'aniria en orri.

–I què me'n diu, doncs, de l'autonegació? Si vostès tinguessin un Déu, tindrien una raó per a l'autonegació.

–És que la civilització industrial sols és possible quan l'autonegació no existeix. Cal augmentar l'autoindulgència fins als límits imposats per la higiene i l'economia. D'altra manera, les rodes deixarien de girar.

–Tindrien una raó per a la castedat! –digué el Salvatge, sufocant-se una mica, en dir-ho.

–Però la castedat significa passió, la castedat significa neurastènia. I la inestabilitat significa la fi de la civilització. Cap civilització no pot durar sense una munió de vicis agradables.

–Però Déu és la raó que justifica tot allo que és noble i heroic. Si vostès tinguessin un Déu...

–Jove amic meu –digué Mustafà Mond–, la civilització no necessita per a res la noblesa ni l'heroisme. Ambdues coses són símptomes d'ineficàcia política. En una societat ben organitzada com la nostra, ningú no té cap oportunitat de ser noble o heroic. Perquè en sorgeixi l'ocasió, les condicions han de ser completament inestables. On hi ha guerres, on hi ha obediències divergents, on hi ha temptacions a resistir, objectes d'amor per als quals lluitar o defensar, allà, evidentment, la noblesa i l'heroisme tenen sentit. Però, actualment, no n'hi ha, de guerres. I hom pren totes les mesures per evitar que estimis massa algú. Tampoc no hi ha obediències divergents; estem tan condicionats, que no tenim més remei que fer el que hem de fer. I el que hem de fer, en conjunt, és tan agradable, i s'atorga tanta llibertat a tants impulsos naturals, que, certament, no hi ha temptacions que calgui resistir. I si mai per mala sort passava alguna cosa desagradable, sempre hi ha el *soma*, que ens atorga unes delicioses vacances de la realitat dels fets. I sempre hi ha el *soma* per apaivagar la ira, per reconciliar-nos amb els enemics, per fer-nos pacients. Abans, totes aquestes coses només es podien assolir fent un gran esforç i després de molts anys d'entrenament moral severíssim. Ara t'empasses dues o tres pastilles de mig gram, i llestos. Actualment, qualsevol pot ser virtuós. Podem portar a la butxaca almenys la meitat de la nostra moralitat, dins un flascó. El cristianisme sense llàgrimes: això és el *soma*.

–Però les llàgrimes són necessàries. No recorda allò que diu Otel·lo? «Si després de cada tempesta vénen calmes com aquesta, que bufin els vents fins a despertar els morts». Els vells indis ens explicaven una història d'una noia, la Donzella de Màtsaki. Els homes que volien casar-se amb ella havien de cavar una estona al seu jardí. Semblava una condició ben fàcil; però hi havia mosques i mosquits màgics. La majoria dels joves no

podien suportar les picades. Però el que va poder s'emportà la noia.

–Molt bonic! Però als països civilitzats –digué l'Interventor– hom pot emportar-se les noies sense haver de cavar i no hi ha mosques ni mosquits que piquin. Els vam liquidar fa segles.

El Salvatge assentí amb el cap, cellajunt.

–Sí, els van anorrear. Sí, molt propi de vostès. Anorrear tot allò que és desagradable, en lloc de lluitar-hi. «Si és més noble en la ment suportar les llances i les sagetes de la mala fortuna, o alçar-se en armes contra un mar d'inconvenients, i, lluitant-hi, acabar-los...». Però vostès no fan ni l'una cosa ni l'altra. Ni suporten ni lluiten. Es limiten a abolir les llances i les fletxes. És massa fàcil.

Tot d'una restà silenciós, pensant en la seva mare. A la seva cambra del pis trenta-set, Linda havia flotat en un mar de llums cantadores i carícies perfumades; havia flotat fora de l'espai, fora del temps, fora de la presó dels seus records, dels seus costums, del seu cos envellit i embotornat. I Tomakin, l'exdirector d'Incubadores i Condicionament Tomakin encara seguia de vacances de la humiliació i el dolor, en un món on no podia sentir aquelles paraules, aquelles riallades de mofa, on no podia veure aquella cara horrible, ni sentir aquells braços tous i humits al coll, en un món bonic...

–El que vostès necessiten –seguí el Salvatge– és una mica de llàgrimes per variar. Ací no hi ha res que costi res.

(«Dotze milions i mig de dòlars», havia protestat Henry Foster quan el Salvatge li havia dit això mateix. «Dotze milions i mig, costà el nou Centre de Condicionament. Ni un centè menys».)

–«Exposant allò que és mortal i insegur a la fortuna, la mort i el perill, encara que només sigui per una closca d'ou». No hi ha alguna cosa, en això? –preguntà, mirant Mustafà Mond–.

Deixant de banda Déu. Encara que Déu seria una bona raó per a fer-ho. No hi veu res de bo en el fet de viure perillosament?

–Sí que l'hi veig –contestà l'Interventor–. De tant en tant, homes i dones s'han d'estimular l'adrenalina.

–Com? –preguntà el Salvatge, desorientat.

–És una de les condicions de la salut perfecta. Per això hem de fer obligatori el tractament de SPV.

–SPV?

–Succedani de Passió Violenta. Regularment, un cop al mes. Inundem tot el sistema d'adrenalina. És l'equivalent fisiològic complet de la temença i la ira. Tots els efectes tònics de matar Desdèmona i ser assassinat per Otel·lo, sense cap dels inconvenients.

–Però és que a mi m'agraden els inconvenients –feia el Salvatge.

–A nosaltres, no –digué l'Interventor–. Nosaltres ens estimem més fer les coses confortablement.

–Però jo no aspiro al confort, a la comoditat. Jo aspiro a Déu, a la poesia, vull perills reals, vull llibertat, vull bondat. Vull pecat.

–De fet –digué Mustafà Mond–, vostè reclama el dret a ser desgraciat.

–D'acord, doncs –va dir el Salvatge, reptador–. Reclamo el dret a ser desgraciat.

–Això sense parlar del dret a ser vell, lleig i impotent; el dret a tenir sífilis i càncer; el dret a no tenir prou menjar; el dret a tenir polls; el dret a viure en la temença constant d'allò que pot passar demà; el dret a pescar un tifus; el dret a ser torturat per dolors indescriptibles de tota mena.

Seguí un llarg silenci.

–Sí, reclamo tots aquests drets –digué el Salvatge, a l'últim.

–No se n'estigui, doncs, per nosaltres –digué.

Capítol XVIII

La porta estava entreoberta; van entrar.

–John!

De la cambra de bany arribà una remor desagradable característica.

–Que no et trobes bé? –preguntà Helmholtz.

Cap resposta. El soroll desagradable es repetí dues vegades; després, silenci. Finalment, amb un clic, la porta del bany s'obrí i en sortí el Salvatge, tot pàl·lid.

–I ara! –exclamà Helmholtz, sol·lícit–. Fas molt mala cara, John.

–Que potser se t'ha indisposat alguna cosa que has menjat? –preguntà Bernard.

El Salvatge assentí amb el cap.

–Sí, he menjat civilització.

–Què dius?

–I m'ha fet mal; m'ha embrutat. I després –afegí, més baix–, he menjat la meva pròpia malícia.

–Sí, però, exactament, què...? Vull dir que ara mateix hem sentit que estaves...

–Ara ja m'he purificat –digué el Salvatge–. He begut un vas d'aigua calenta amb mostassa.

Els altres el van mirar, astorats.

–Vols dir que... ho has fet expressament? –preguntà Bernard.

–Així és com els indis es purifiquen. –John es va asseure, i, sospirant, es passà una mà pel front–. Reposaré uns quants minuts –digué–. Estic molt cansat.

–Ho comprenc –digué Helmholtz. Després d'un silenci, seguí en un altre to–. Hem vingut a dir-te adéu. Ens n'anem demà al matí.

–Sí, marxem demà –digué Bernard. John li va veure a la cara una nova expressió de resignació decidida–. I, a propòsit, John –seguí, inclinant-se cap endavant en la cadira i posant una mà al genoll del Salvatge–, volia dir-te que sento moltíssim tot el que va passar ahir. –Se sufocà–. Estic avergonyit –seguí, tot i que la veu li tremolava–, realment...

El Salvatge el va fer callar i, agafant-li la mà, la hi va estrènyer afectuosament.

–Helmholtz s'ha portat molt bé amb mi –seguí Bernard, després d'una petita pausa–. Si no arriba a ser ell, jo...

–Au! Bah! –protestà Helmholtz.

Seguí un silenci. A despit de la seva tristesa –i fins i tot per causa de la seva tristesa, perquè era un símptoma de l'afecte que es tenien– els tres joves eren feliços.

–Aquest matí he anat a veure l'Interventor –digué el Salvatge, a l'últim.

–Per què?

–Per demanar-li que em deixés anar a les illes amb vosaltres.

–I què ha dit? –preguntà Helmholtz, amb interès.

El Salvatge va fer que no amb el cap.

–No ho ha volgut.

–Per què, no?

–Ha dit que volia continuar l'experiment. Però que em pengin –afegí el Salvatge amb ira sobtada–, que em pengin si segueixen experimentant a costa meva. Ni per tots els Interventors del món. Jo també me n'aniré demà.

–Però a on? –preguntaren els altres dos, alhora.

El Salvatge arronsà les espatlles.

–A qualsevol lloc. Tant se val. La cosa és estar sol.

Des de Guildford, la línia descendent seguia la vall de Wey fins a Godalming; després, passant per damunt Milford i Witley, seguia fins a Haslemere i per Petersfield cap a Portsmouth. Gairebé paral·lela, la línia ascendent passava per damunt Worplesdon, Tongham, Puttenham, Elstead i Grayshott. Entre Hog's Back i Hindhead hi havia punts en els quals ambdues línies passaven a una distància de no més de sis o set quilòmetres l'una de l'altra. La distància era massa petita per als pilots poc curosos, especialment de nit i quan havien pres mig gram de massa. S'havien produït accidents molt importants. I això havia decidit les autoritats a desviar la línia ascendent uns quants quilòmetres cap a l'oest. Entre Grayshott i Tongham, quatre fars aeris abandonats assenyalaven el curs de l'antiga ruta Portsmouth-Londres. El cel, per damunt aquests fars, era silenciós i desert. Ara els helicòpters brunzien entre Selborne, Borden i Farnham.

El Salvatge havia escollit com a ermita el vell far que es dreçava a la cima del pujol situat entre Puttenham i Elstead. La construcció era de ciment armat i estava en condicions excel·lents. «Gairebé massa confortable –havia pensat el Salvatge quan explorà l'indret per primera vegada–. Gairebé massa luxosament civilitzat». Es tranquil·litzà la consciència prometent-se compensar aquells defectes amb una autodisciplina més dura, i amb purificacions més completes i totals. Deliberadament, la primera nit la passà en blanc. Hores i hores de genolls, resant, ara al Cel, al qual el culpable Claudius havia implorat el perdó, ara en zunyi a Awonawilona, ara a Jesús i Pookong, ara al seu animal guardià, l'àguila. De tant en tant, obria els braços en creu, i els tenia així llarga estona, sentint un dolor que anava en augment fins a esdevenir una agonia lacerant i tremolosa; així els mantenia, en crucifixió voluntària, tot repetint, entre les dents fortament serrades (mentre la suor li regalava cara avall):

«Oh, perdó! Perdó per a mi! Feu-me pur! Ajudeu-me a ser bo!», una i altra vegada, fins que estava a punt de desmaiar-se de dolor.

Quan arribà el matí, John sentí que s'havia ben guanyat el dret a viure en el far; sí, tot i que encara hi havia vidres a la majoria de les finestres, i malgrat que la vista, des de la plataforma, era esplèndida. Perquè la mateixa raó per la qual havia escollit el far s'havia tornat, gairebé immediatament, una raó per a anar a qualsevol altre lloc. Havia decidit instal·lar-se allà perquè la vista era tan bonica, perquè des d'aquell punt privilegiat li semblava estar mirant l'encarnació d'un ésser diví. Però qui era ell per gaudir d'un cap de dia a l'altre de l'espectacle de la bellesa? Qui era ell per viure en la presència visible de Déu? Ell mereixia viure en un estable brut, en qualsevol cova fosca, sota terra. Encarcarat i adolorit encara després de la llarga nit de sofriment, però justament per això tranquil·litzat íntimament, pujà a la plataforma de la seva torre i contemplà, a la claror del sol ixent, el món on s'havia guanyat el dret de viure. Cap al nord, la vista era limitada pel llarg penya-segat de Hog's Back, per darrere l'extrem oriental del qual s'alçaven les torres dels set gratacels que constituïen Guilford. Veient-los, el Salvatge va fer una ganyota; però, amb el temps, arribaria a reconciliar-s'hi; perquè de nits parpellejaven alegrement amb constel·lacions geomètriques o bé, il·luminats amb reflectors, apuntaven els seus dits lluminosos (amb un gest significatiu, que a tot Anglaterra només el Salvatge podia entendre), solemnement, cap als misteris insondables del cel.

A la vall que separava Hog's Back del pujol arenós on s'alçava el far, Puttenham era un poblet modest de nou pisos, amb graners, una granja avícola i una petita fàbrica de vitamina D. A l'altra banda del far, cap al sud, el terreny baixava en corbes suaus fins a una cadena d'estanys.

Més enllà dels estanys, per damunt d'uns boscos, s'alçava la torre de catorze pisos d'Elstead. Borrosos a l'aire anglès, Hindhead i Selborne invitaven la mirada a perdre's en la romàntica llunyania blava. Però no era només la distància allò que havia atret el Salvatge al far; els encontorns pròxims eren tan atractius com les llunyanies. Els boscos, els estanys resplendents, voltats de bedolls, els lliris d'aigua, els joncars... tot era bell, i per a uns ulls acostumats a les arideses del desert americà, astorador. I després, la solitud! Passaven dies sencers durant els quals John no veia ni un ésser humà. El far era només a un quart de vol de la torre de Charing-T; però els pujols de Malpaís no eren més desèrtics que aquell racó de Surrey. Les multituds que cada dia sortien de Londres anaven exclusivament a jugar a golf electromagnètic o a tennis. A Puttenham, no hi havia camps de golf i les pistes de tennis més properes eren a Guildford. Allà no hi havia més atraccions que les flors i el paisatge. Per tant, com que no hi havia cap raó per a anar-hi, no hi anava ningú. Durant els primers dies, el Salvatge va viure sol i ben tranquil.

S'havia gastat la major part dels diners que, en arribar a Londres, li havien donat per les seves despeses a comprar-se el material que necessitava. Abans de sortir de Londres havia adquirit quatre mantes de llana de viscosa, cordes i cordills, claus, cola, unes quantes eines, llumins (tot i que pensava fer-se un molinet per encendre foc), una mica de bateria de cuina, dues dotzenes de paquets de llavors i deu quilos de farina de blat. «No, no vull midó sintètic, ni succedani de farina de deixalles de cotó –havia insistit–. Encara que sigui més alimentós». Però quan arribà a les galetes panglandulars i al succedani de bou vitaminitzat, no pogué resistir-se a la persuasió del venedor. Ara, mirant les llaunes, es feia retret, amargament, de la seva feblesa. Odiosos productes de la civilització! Havia decidit que no en menjaria mai, ni que s'estigués morint de fam.

«Serà una lliçó, per a ells», pensà, vindicatiu. I també ho seria per a ell.

Comptà els diners que li quedaven. Confiava que en tindria prou per passar l'hivern. La primavera següent, l'hort li produiria prou per poder viure amb independència del món exterior. Mentrestant, sempre podria caçar. Havia vist molts conills i força aus aquàtiques als estanys. Immediatament, es posà a fer-se un arc i sagetes.

Prop del far creixien molts freixes, i, per a les astes de les sagetes, no li mancarien sarments d'avellaner drets i polits. Començà per aterrar un freixe jove, tallà un tros de tronc de metre vuitanta de llargada, el pelà i l'anà treballant, tal com li havia ensenyat de fer-ho el vell Mitsima, fins que va tenir a les mans una estaca de la seva alçària, gruixuda a la part central i prima i flexible als extrems. Aquella tasca li proporcionà un gran plaer. Després de tantes setmanes a Londres sense saber què fer, durant les quals, quan volia alguna cosa, li bastava de prémer un botó, era una pura delícia fer alguna cosa que exigia traça i paciència.

Gairebé acabava de donar forma a l'arc quan s'adonà, amb un ensurt, que estava cantant. Cantant! Va ser com si, topant-se amb ell mateix des de fora, s'hagués atrapat en delicte flagrant. Envermellí, amb una intensa sensació de culpabilitat. Al capdavall, no havia anat allà per cantar i divertir-se, sinó per a defugir el contagi de la sutzura de la vida civilitzada, per purificar-se i fer-se bo; per reparar-se d'una manera activa. Comprengué, amb gran disgust que, absort en la tasca, havia oblidat allo que s'havia jurat recordar sempre: la pobra Linda, la violència assassina amb què l'havia tractada als seus darrers moments i aquells bessons odiosos que pul·lulaven com polls, profanant el misteri de la seva mort, insultant amb la seva presència, no solament el seu dolor i el seu penediment, sinó els mateixos

déus. Havia jurat recordar, havia jurat reparar constantment. I allà estava, feinejant alegrement, i cantant. Cantant!

Entrà al far, obrí la capsa de la mostassa i en posà a bullir una mica, al foc.

Mitja hora més tard, tres pagesos Delta-Menys d'un dels Grups de Bokanovski, de Puttenham, passaven en camió, cap a Elstead, i, en arribar a la cima del pujol, es van quedar astorats en veure un home jove, dret davant el far abandonat, nu fins a la cintura, i assotant-se amb un fuet de cordes de nusos. Se li veia l'esquena tota coberta de ratlles vermelles horitzontals. De solc a solc corrien reguerons de sang. El conductor del camió parà a un costat de la carretera, i, juntament amb els seus dos companys, es quedà contemplant bocabadat l'extraordinari espectacle. Un, dos, tres... Comptaren els cops. Després del que feia vuit, el minyó interrompé l'autodisciplina i va córrer fins a la vora del bosc, on vomità violentament. Quan acabà, agafà el fuet i tornà a assotar-se. Nou, deu, onze, dotze...

–Ford! –murmurà el xofer.

I els seus bessons van manifestar la mateixa opinió.

–Reford! –van dir.

Tres dies després, com voltors que senten la presència de la carronya, van arribar els periodistes.

Assecat i endurit al foc lent de la llenya verda, l'arc ja estava a punt. El Salvatge treballava en la confecció de les fletxes. Havia tallat i assecat trenta sarments d'avellaner, i els havia capçat amb sengles claus ben punxeguts. Una nit, s'havia arribat fins a la granja avícola de Puttenham, i ara tenia prou plomes per a equipar tot un exèrcit. Justament es dedicava a posar plomes a les sagetes quan el primer periodista el trobà. Caminant, silenciosament, amb les sabates pneumàtiques, l'home li sortí per darrere.

–Bon dia, Mr. Salvatge –digué–. Sóc el representant d'*El Ràdio Horari.*

Amb un ensurt, com si l'hagués picat una serp, el Salvatge es posà dret d'un salt, fent la gran escampadissa de sagetes, plomes, cola i pinzell, que sortien disparats en totes direccions.

–Ai, perdoni –digué el periodista, sincerament compungit–. Jo no em pensava... –Es tocà el capell, un capell d'alumini, de copalta, on portava el receptor i el transmissor telefònics–. Perdoni que no em descobreixi –digué–. Pesa una mica. Bé, com li deia, sóc el representant d'*El Ràdio*...

–Què vol? –preguntà el Salvatge, malagradós.

El periodista li oferí el més simpàctic dels seus somriures.

–Bé, naturalment, als nostres lectors els interessaria moltíssim... –Torçà el cap a un costat, i el seu somriure assolí un grau gairebé de coqueteria–. Només unes paraules seves, Mr. Salvatge.

I ràpidament, amb una sèrie de gestos rituals, descargolà dos cables connectats simultàniament als costats del capell d'alumini; tocà una molla de la part de davant de l'ala, i, com un ninot de molles, en saltà un petit micròfon que quedà penjant, tremolós, a quinze centímetres del seu nas; es posà uns auriculars a les orelles; premé un botó de l'esquerra del capell, i de dins en sortí un feble brunzit com de vespa; féu girar un botó de la dreta, i el brunzit fou interromput per un estrèpit estetoscòpic de xiulets, rogalls i sanglots.

–Parlo –digué, pel micròfon–, parlo, parlo...

Tot d'una, sonà un timbre dins el capell.

–Ets tu, Edzel? Parla Primo Mellon. Sí, ja el tinc. Ara Mr. Salvatge agafarà el micròfon i dirà alguna cosa. Oi Mr. Salvatge? –Mirà John, bo i adreçant-li un altre somriure de simpatia–. Digui als nostres lectors per què ha vingut aquí. Què el va induir a anar-se'n de Londres (parlo, Edzel) tan sobtadament. I, és clar, això del fuet. –El Salvatge se sobresaltà. Com ho sabien, allò del fuet?–. Tots ens morim de ganes de saber coses del fuet. Després digui'ns què pensa de la Civilització. No res,

quatres coses. «El que jo opino de la Noia Civilitzada». Quatre paraules, només quatre...

El Salvatge obeí amb desconcertant exactitud. Va dir només quatre paraules, les mateixes que havia dit a Bernard a propòsit de l'Arxixantre Comunitari de Canterbury.

–*Hàni! Sons éso tse-nà!*

I engrapant el periodista per l'espatlla, el va fer girar en rodó (l'home es revelà apetitosament encoixinat), va prendre punteria i, amb la força i la destresa d'un campió de futbol, li clavà una puntada de peu prodigiosa.

Vuit minuts després, una nova edició d'*El Ràdio Horari* estava a la venda pels carrers de Londres. «L'enviat d'*El Ràdio Horari* rep una puntada de peu de Mr. Salvatge al còccix» deia el titular de la primera pàgina. «Sensació a Surrey».

«I sensació a Londres», pensà el periodista quan, de retorn a la ciutat, llegí aquestes paraules. I una sensació molt dolorosa, a més. Es va asseure a dinar prenent tota mena de precaucions.

Sense acovardir-se davant la confusió preventiva del seu col·lega, quatre periodistes més, representants del *Times*, de Nova York, el *Continu de Quatre Dimensions*, de Frankfurt, el *Monitor de la Ciència Fordiana* i *El mirall Delta*, van anar aquella mateixa tarda al far i van ser objecte de sengles recepcions progressivament més violentes.

Des d'una distància prudencial, i fregant-se encara les adolorides natges, l'home del *Monitor de la Ciència Fordiana* cridà:

–Beneit del cabàs! Per què no pren *soma*?

–Fora d'ací! –respongué el Salvatge, alçant un puny amenaçador.

L'altre reculà unes passes i després es tornà a girar.

–El mal és una irrealitat si prens un parell de grams.

–*Kohakwa iyathtokyai!*

El to era de mofa i amenaça alhora.

–El dolor és una il·lusió.

–Ah, sí? –digué el Salvatge.

I, agafant un sarment d'avellaner bastant gruixut, es posà a caminar cap al periodista.

El representant del *Monitor de la Ciència Fordiana* arrencà a córrer cap a l'helicòpter.

Des d'aquell moment, el Salvatge pogué gaudir d'una mica de pau. Uns quants helicòpters van fer acte de presència, donant voltes entorn de la torre, però sense aterrar. John disparà una sageta al que s'atansà més. La fletxa travessà el trespol d'alumini de la cabina; se sentí un xiscle agut, i l'aparell s'enfilà com un coet pels aires amb tota l'acceleració que li permetia el seu supercarburador. Els altres, des d'aleshores, es van mantenir a una distància respectuosa. Sense fer cas del seu brunzit empipador (mentalment, John es comparava a l'únic pretendent de la Donzella de Màtsaki que aguantà impàvid el turment dels insectes), el Salvatge treballava al tros de terra que havia d'esdevenir el seu hort. Al cap d'una estona, els insectes mecànics es devien avorrir i se'n van anar, i durant quatre hores seguides, el cel, damunt el cap del Salvatge, romangué desert i, excepte pel cant de les aloses, silenciós.

Feia una calor opressiva, i hi havia aires de tronada. John havia cavat tot el matí, i ara reposava ajagut a terra. Tot d'una, el record de Lenina es tornà una presència real nua i tangible que deia: «Amor meu!» i «Abraça'm!», amb sabates i mitges tota perfumada... «Impúdica bagassa!». Però, oh!, els seus braços entorn del coll, les seves sines agressives, els seus llavis...! «L'eternitat era als nostres llavis i als nostres ulls». Lenina... No, no, no!

John es posà dret d'un salt, mig nu com anava, i sortí corrents del far. A la vora del bruguerar creixen unes mates de ginebró espinós. John s'hi llança i abraçà, en lloc del cos suau

dels seus desigs, una braçada de tiges punxegudes. Les punxes se li clavaren a milers per tot el cos. John s'esforçà per pensar en la pobra Linda, ofegant-se, retorcent-se les mans i amb els ulls fora de les conques. La pobra Linda, que havia jurat recordar. Però encara el perseguia la presència de Lenina. De Lenina, que havia jurat oblidar. Fins i tot a través del turment de les punxes dels ginebrons, la seva carn ardent tenia consciència d'ella, de la seva presència real. «Amor meu, amor meu... Si tu també em desitjaves, per què no...?»

El fuet penjava d'un clau darrere la porta, a l'abast de la mà, en previsió de la possible arribada de més periodistes. Frenètic, el Salvatge tornà corrents al far, agafà el fuet i l'alçà per damunt el seu cap. Les cordes de nusos li mossegaren la carn.

«Bagassa! Bagassa!», cridava, a cada cop, talment com si pegués a Lenina (i com desitjava, sense saber-ho, que així hagués estat!). Sí, era la blanca, càlida, perfumada i infame Lenina la que rebia les fuetades. «Bagassa!». I després, amb veu desesperada:

–Oh, Linda, perdona'm. Perdoneu-me, Déu meu! Sóc dolent. Sóc pervers. Sóc... No, no, bagassa, bagassa!

Des del seu amagatall curosament construït a ple bosc, a tres-cents metres de distància, Darwin Bonaparte, el més expert fotògraf de caça major de la Corporació de Films Sensibles, havia estat testimoni de tota l'escena. La paciència i l'habilitat havien obtingut el seu premi. S'havia passat tres dies assegut dins el tronc d'un roure artificial, i tres nits arrossegant-se sobre el ventre a través del bruguerar amagant micròfons entre les mates d'algàlia i enterrant cables en la suau arena grisa. Setanta-dues hores d'incomoditat gairebé insuportable. «Però ara ha arribat el gran moment, el moment més gran», tingué temps de reflexionar Darwin Bonaparte mentre manipulava els seus instruments. El més gran des del dia que havia filmat el famós film sensible de les noces de dos goril·les.

«Esplèndid», es digué, quan el Salvatge començà la seva astoradora representació. «Esplèndid!». Mantenia les seves cambres telescòpiques curosament apuntades, com enganxades al seu objectiu mòbil; col·locà un objectiu telescòpic per obtenir un primer pla de la cara convulsa i frenètica (admirable!), rodà uns moments a càmera lenta («un efecte còmic exquisit», es va dir), i, mentrestant, escoltava els cops, els gemecs, les paraules folles que es gravaven a la pista sonora del film, i provava l'efecte d'una lleugera amplificació (sí, quedava millor, decididament); en una pausa momentània, l'encisà sentir el cant agut d'una alosa; estava pensant que, per anar bé, el Salvatge s'hauria de girar per poder prendre una vista en primer pla de l'esquena sangonosa, quan, gairebé immediatament (quina sort!) l'excel·lent minyó girà en rodó, com si endevinés els seus desigs.

«Bé, ha estat de primera!», es digué Darwin Bonaparte, quan l'escena acabà. «De primera!». S'eixugà la suor de la cara. A l'estudi hi afegirien els efectes tàctils, i el film seria una meravella. «Gairebé tan bo», pensava Darwin Bonaparte, com *La vida amorosa del catxalot.* I no era dir poc per Ford!

Dotze dies més tard, El *Salvatge de Surrey* era estrenat i es podia veure, sentir i palpar en tots els sensorames de primera categoria d'Europa occidental.

L'efecte del film de Darwin Bonaparte va ser immediat i enorme. La tarda que seguí l'estrena, la rústica solitud de John va ser interrompuda bruscament per l'arribada d'un gran eixam d'helicòpters.

John estava treballant a l'hort, regirant la terra, i regirant alhora, laboriosament, la substància dels seus pensaments. «La Mort...». I tornà a enfonsar la pala. «I tots els nostres ahirs han il·luminat per als toixos el camí que porta a la polsosa mort». Un to convincent rodava a través de les paraules. Alçà una bona gleva de terra. «Per què havia mort Linda? Per què s'havia per-

mès que anés perdent gradualment la humanitat fins a...?». John s'estremí. «Una bona carronya besadora». Posà un peu al cantell de la pala i la clavà a la terra. «Com les mosques per als infants capriciosos som nosaltres per als déus; ens maten per divertir-se». Un altre tro; paraules que es proclamaven certes per elles mateixes; més certes que la mateixa veritat. I no obstant això, aquell mateix Gloucester els havia anomenats «déus eternament gentils». A més, «el millor repòs és el son, i tu sovint te'l provoques; en canvi, et fa una por terrible la teva mort, que no és pas més que un son. Només un son. Son...» La pala topà amb una pedra; John s'ajupí per retirar-la. «Perquè en aquest son de la mort, quins somnis...?».

Una bonior que se sentia cel amunt es convertí en un rugit, i, tot d'una, John es trobà a l'ombra: alguna cosa s'havia interposat entre ell i el sol. Mirà enlaire, sobresaltat, perdut encara en els seus pensaments; mirà enlaire com enlluernat, amb la ment absorta en aquell món de certeses més veritables que la mateixa veritat, enfocada encara a les immensitats de la mort i la deïtat; mirà enlaire i va veure damunt seu, molt a prop, l'eixam d'aparells voladors. Arribaven com llagostes, quedaven suspesos un moment a l'espai i després aterraven al seu voltant, al bruguerar. De les entranyes d'aquelles llagostes gegantines sortien homes amb pantalons blancs de franel·la de viscosa, i dones (perquè feia calor) en pijama de xantú d'acetat, o amb pantalons curts i bruses sense mànigues, amb les cremalleres mig obertes. En pocs minuts se'n reuniren dotzenes, dotzenes de parelles que es quedaren dretes, fent un cercle al voltant del far, mirant, rient, disparant les màquines fotogràfiques, tirant a John (com si fos un mico) cacauets, paquets de xiclet d'hormona sexual, galetes panglandulars... I cada vegada n'hi havia més. El corrent de trànsit aeri fluïa sense parar per damunt Hog's Back. Com en un malson, les dotzenes es tornaven vintenes, i les vintenes centenars.

El Salvatge s'havia retirat, cercant cobert, i ara, en l'actitud d'un animal acorralat, romania dret, d'esquena a la paret del far, mirant aquelles cares amb horror, mut, com un foll.

El va treure del seu estupor l'impacte a la galta d'un paquet de xiclet que li havien llançat amb massa punteria. El cop i el dolor el despertaren, i despertaren alhora la seva ira.

–Fora d'ací –cridà.

El mico havia parlat; esclataren rialles i aplaudiments.

–Ep, Salvatge! Visca el Salvatge! Visca!

I, a través d'aquella babel de crits, John sentí:

–El fuet, el fuet, el fuet!

Com obeint la suggestió de la paraula, despenjà el fuet de darrere la porta i l'enarborà, amenaçant els seus botxins.

Esclatà un crit de joia irònica.

John començà a avançar cap als badocs, amb actitud amenaçadora. Una dona xisclà de por. La línia vacil·là un moment, en el punt més immediatament amenaçat, però de seguida es va refer i aguantà ferma. La consciència de la seva superioritat numèrica aclaparadora donava a aquells badocs un coratge que el Salvatge no havia sospitat. Sorprès, es deturà i mirà al seu voltant.

–Per què no em deixeu tranquil?

En la seva ira hi havia una nota gairebé de queixa.

–Vols unes quantes ametlles salades amb magnesi? –li cridà un home que, si el Salvatge seguia avançant, havia de ser el primer a rebre.

I li ensenyà un paquetet.

–Són bones, molt bones, saps? –afegí, amb un somriure nerviós, propiciatori–. I les sals de magnesi et conservaran la joventut!

El Salvatge no va fer cas de l'oferiment.

–Què voleu de mi? –preguntà, girant-se de l'un a l'altre, mirant aquelles cares somrients–. Què voleu de mi?

–El fuet! –contestaren un centenar de veus, confusament–. Fes el número del fuet. Volem veure com t'assotes.

Després un grup situat en un extrem del rengle començà a cridar, amb un ritme lent, pesat:

–Vo-lem-el-fu-et! Vo-lem-el-fu-et!

D'altres van recollir el crit de guerra i la frase fou repetida un cop i un altre, cada vegada amb més força, més unànimement, fins que, a la setena o vuitena repetició, ningú no deia altra cosa:

–Vo-lem-el-fu-et!

Cridaven tots alhora, i, embriagats pel soroll, per la unanimitat, per la sensació d'acord rítmic, feia la impressió que haurien pogut seguir cridant hores senceres, gairebé indefinidament.

Però, quan repetien la frase per vint-i-cinquena vegada, es produí una interrupció inesperada. Un altre helicòpter havia arribat, volant per damunt Hog's Back; romangué suspès damunt la multitud i després aterrà verticalment a pocs metres d'on era el Salvatge, a l'espai que quedava lliure entre els badocs i el far. La remor de l'hèlix ofegà momentàniament els crits; després, quan l'aparell tocà terra i els motors emmudiren, tornà a sentir-se el cor, poderós, insistent:

–Vo-lem-el-fu-et! Vo-lem-el-fu-et!

La porta de l'helicòpter s'obrí, i en baixà, primer un minyó ros i cara-rosat, i després, amb pantalons curts, brusa blanca i gorreta de joquei, una noia.

En veure la noia, el Salvatge se sobresaltà, reculà i empal·lidí.

La noia es quedà mirant-se'l, amb un somriure incert, implorant, gairebé abjecte. Passaren uns segons. Els llavis de la noia es van moure; devia dir alguna cosa; però el so de la seva veu era ofegat pel cor repetit dels badocs.

–Vo-lem-el-fu-et! Vo-lem-el-fu-et!

La noia es dugué ambdues mans al costat esquerre, i al seu rostre de nina bonica, de galtes de préssec, aparegué una expressió estranyament incongruent de dolor i anhel. Els seus ulls blaus semblaren engrandir-se i brillar més, i tot d'una dues llàgrimes li van rodar per les galtes. Inaudiblement, tornà a parlar; després, amb un gest ràpid, apassionat, allargà els braços cap al Salvatge i avançà.

–Vo-lem-el-fu-et! Vo-lem-el...!

I, tot d'una, van obtenir el que volien.

–Bagassa!

El Salvatge havia arrencat a córrer cap a la noia, com un foll.

–Bagassa!

I, com un foll, havia començat a fuetejar-la.

Aterrida, Lenina s'havia girat per fugir; però, ensopegant, havia caigut damunt els brucs.

–Henry! Henry! --cridà.

Però el seu company s'havia amagat darrere l'helicòpter, per protegir-se.

Amb un crit d'excitació i de plaer, la renglera de badocs es trencà i es produí una cursa convergent cap aquell magnètic centre d'atracció. El dolor produïa als badocs un horror fascinador.

–Crema, luxúria, crema!

Frenètic, el Salvatge seguia pegant.

Els badocs s'apinyaren al voltant, empenyent-se i trepitjant-se com garrins al voltant de la menjadora.

–Oh, la carn!

El Salvatge serrava les dents. Aquesta vegada, el fuet va caure sobre les seves espatlles.

–Mata-la, mata-la!

Arrossegats per la fascinació del dolor i impulsats interiorment per l'hàbit de cooperació i el desig d'unanimitat i acord

espiritual que el seu condicionament havia implantat en ells tan fondament, els badocs començaren a imitar els gestos frenètics del Salvatge pegant-se els uns als altres cada vegada que John castigava la seva carn rebel o fuetejava aquella encarnació de la turpitud que es recargolava damunt l'herba, als seus peus.

–Mata-la, mata-la, mata-la... –seguien cridant al Salvatge.

Després, sobtadament, algú començà a cridar:

–Orgia-follia!

I al cap d'un moment, tots repetien la fórmula màgica, i, tot cantant, havien començat a ballar. Orgia-follia, voltes i més voltes, pegant-se els uns als altres al compàs de sis per vuit. Orgia-follia...

Era més de mitjanit quan el darrer helicòpter arrencà el vol. Atordit pel *soma* i exhaust pel perllongat frenesí de sensualitat, el Salvatge jeia damunt l'herba, profundament adormit. El sol ja era ben alt, quan es despertà. Romangué uns instants ajagut, parpellejant com un mussol a la claror, sense comprendre res; després, sobtadament, ho recordà: ho recordà tot.

–Oh, Déu meu, Deu meu!

I es tapà els ulls amb les mans.

Aquella tarda, l'eixam d'helicòpters que arribà brunzint, volant per damunt Hog's Back, formava un núvol fosc de deu quilòmetres de llargada. La descripció de l'orgia de comunió de la nit passada havia sortit en tots els diaris.

–Salvatge! --cridaren els primers d'arribar, en baixar dels seus aparells–. Mr. Salvatge!

Cap resposta.

La porta del far estava entreoberta. La van empènyer i entraren a una penombra crepuscular. A través d'una arcada que s'obria a l'altre extrem del vestíbul, es veien els primers graons

d'una escala que portava als pisos alts. I exactament dessota de la clau de l'arcada, balancejaven dos peus.

–Mr. Salvatge!

Lentament, molt lentament, com dues busques de brúixola, els peus giraven cap a la dreta: nord-est, est, sud-est, sud, sud-sud-oest...; després, van fer una pausa, i, al cap d'uns segons, començaren a girar, a poc a poc, cap a l'esquerra: sud-sud-oest, sud, sud-est, est...

Un món feliç és una de les novel·les de ciència-ficció més celebrades del segle XX. Publicada el 1932, en una època en què ja emergien els règims totalitaris que portarien a la Segona Guerra Mundial, *Un món feliç* ens convida a imaginar una societat futura en què un Estat paternalista manté els seus súbdits sota els efectes de la droga oficial del règim, un narcòtic anomenat «soma». A fi d'aconseguir blocs de ciutadans genèticament unificats i coherents, l'Estat engega un projecte de clonació que consisteix a planificar les aptituds i la intel·ligència de cada embrió d'acord amb la casta que li ha estat assignada. Quatre joves, víctimes i herois, no encaixaran en un règim que pretén transformar els humans en cèl·lules d'un cos social.

Aldous Huxley (Anglaterra, 1894 - Estats Units, 1963) és nét de Thomas Henry Huxley, un dels grans biòlegs del segle XIX. Aldous Huxley és autor de grans novel·les, però també va escriure assaigs, poesia, narracions, llibres de viatges i guions per al cinema. Entre les seves novel·les destaquen *Contrapunt* (1928) i *Un món feliç* (1932), un dels títols que millor ha definit, a través de la ciència-ficció, els abusos polítics més inhumans del segle XX.

Disseny de la coberta: Begoña Berruezo

www.labutxaca.cat
www.grup62.cat

labutxaca

Proa

387471